



Sri Aurobindo

Het Goddelijke Leven

Sri Aurobindo Ashram
Pondicherry

Eerst gepubliceerd in serie in de maandelijkse uitgave van *Arya* tussen
Augustus 1914 and Januari 1919

Eerste editie 1939-40
Zesde Editie 2001

Nederlandse vertaling: Chris Duindam

© Nederlandse vertaling: Chris Duindam



Stichting Aurofonds

Inhoud

BOEK I

ALOMTEGENWOORDIGE WERKELIJKHEID EN HET UNIVERSUM

Hoofdstuk I

De Menselijke Aspiratie.

Hoofdstuk II

De Twee Ontkenningen

I. De Materialistische Ontkenning.

Hoofdstuk III

De Twee Ontkenningen

II. De Weigering van de Asceet.

Hoofdstuk IV

Alomtegenwoordige Werkelijkheid.

Hoofdstuk V

De Bestemming van het Individu.

Hoofdstuk VI

De Mens in het Universum.

Hoofdstuk VII

Het Ego en de Dualiteiten.

Hoofdstuk VIII

De Methoden van Vedantische Kennis.

Hoofdstuk IX
Het Zuivere Bestaande.

Hoofdstuk X
Bewuste Kracht.

Hoofdstuk XI
De Heerlijkheid van het Bestaan: Het Probleem.

Hoofdstuk XII
De Heerlijkheid van het Bestaan: De Oplossing.

Hoofdstuk XIII
Het Goddelijke Maya.

Hoofdstuk XIV
Het Supramentale als Schepper.

Hoofdstuk XV
Het Allerhoogste Waarheidsbewustzijn.

Hoofdstuk XVI
De Drievoudige Status van het Supramentale.

Hoofdstuk XVII
De Goddelijke Ziel.

Hoofdstuk XVIII
Denkvermogen en het Supramentale.

Hoofdstuk XIX
Leven.

Hoofdstuk XX
Dood, Begeerte en Onvermogen.

Hoofdstuk XXI
De Opstijging van Leven.

Hoofdstuk XXII
Het Probleem van Leven.

Hoofdstuk XXIII
De Dubbele Ziel in de Mens.

Hoofdstuk XXIV
Materie.

Hoofdstuk XXV
De Knoop van Materie.

Hoofdstuk XXVI
De Opstijgende Reeksen van Materie.

Hoofdstuk XXVII
Het Zevenvoudige koord van Zijn.

Hoofdstuk XXVIII
Supramentaal, Denkvermogen en het Bovenmentaal Maya.

BOOK II, DEEL I

HET ONEINDIGE BEWUSTZIJN EN DE ONWETENDHEID

Hoofdstuk I

Slecht Bepaalbaren, Kosmische Bepalingen en het Onbepaalbare.

Hoofdstuk II

Brahman, Purusha, Ishwara—Maya, Prakriti, Shakti.

Hoofdstuk III

De Eeuwigheid en het Individu.

Hoofdstuk IV

De Godheid en het Ongoddelijke.

Hoofdstuk V

De Kosmische Illusie; Denkvermogen, Droom en Hallucinatie.

Hoofdstuk VI

Werkelijkheid en de Kosmische Illusie.

Hoofdstuk VII

De Kennis en de Onwetendheid.

Hoofdstuk VIII

Geheugen, Zelfbewustzijn en Onwetendheid.

Hoofdstuk IX

Geheugen, Ego en Zelfervaring.

Hoofdstuk X

Kennis door Identiteit en Afscheidende Kennis.

Hoofdstuk XI

De Grenzen van de Onwetendheid.

Hoofdstuk XII

De Oorsprong van de Onwetendheid.

Hoofdstuk XIII

Exclusieve Concentratie van Bewustzijnskracht en de Onwetendheid.

Hoofdstuk IV

De Oorsprong en Remedie van Valsheid, Vergissing, Verkeerdheid en Kwaadheid.

BOOK II, DEEL II

KENNIS EN DE SPIRITUELE EVOLUTIE

Hoofdstuk XV

Werkelijkheid en de Integrale Kennis.

Hoofdstuk XVI

De Integrale Kennis en het Doel van het Leven, Vier Theorieën van Bestaan.

Hoofdstuk XVII

De Voortgang naar Kennis ---God, Mens en Natuur.

Hoofdstuk XVIII

Het Evolutionaire Proces.---Opstijging en Integratie.

Hoofdstuk XIX

Uit de Zevenvoudige Onwetendheid naar de Zevenvoudige Kennis.

Hoofdstuk XX

De Filosofie van Wedergeboorte.

Hoofdstuk XXI

De Orde van de Werelden.

Hoofdstuk XXII

Wedergeboorte en andere Werelden; Karma, De Ziel en Onsterfelijkheid.

Hoofdstuk XIII

De Mens en de Evolutie.

Hoofdstuk XIV

De Evolutie van de Spirituele Mens.

Hoofdstuk XV

De Drievoudige Transformatie.

Hoofdstuk XVI

De Opstijging naar het Supramentale.

Hoofdstuk XVII

Het Gnostische Wezen.

Hoofdstuk XVIII

Het Goddelijke Leven.

Het Goddelijke Leven



Boek I

Alomtegenwoordige Werkelijkheid en het Universum

Hoofdstuk I

De Menselijke Aspiratie.

Zij volgt naar het doel van diegenen, die verder gaan, zij is de eerste in de eeuwige opeenvolging van dageraden, die er aan komen, --- Usha zet uit en brengt datgene wat leeft naar buiten, ontwaakt iemand, die dood was.... Wat is haar belang, wanneer zij zich harmoniseert met de dageraden, die eerder naar buiten schenen en met diegenen, die nu moeten schijnen? Zij verlangt de oude morgens en vervult hun licht; terwijl ze haar verlichting vooruit projecteert, begeeft ze zich in vereniging met de rest, die noch moet komen.

Kutsa Angirasa—Rig Veda¹

Drievoudig zijn die allerhoogste geboorten van deze goddelijke kracht, die in de wereld is, zij zijn waar, zij zijn wenselijk; hij beweegt daar uitgebreid binnen het Oneindige en schijnt zuiver,

¹ I. 113. 8, 10.

lichtend en vervullend Datgene, wat onsterfelijk is in stervelingen en in bezit van waarheid, is een god en innerlijk gevestigd als een energie, die uitwerkt in onze goddelijke vermogens.... Wordt hoogverheven, O Kracht, doorbreek alle sluiers, manifesteer in ons de dingen van de Godheid.

*Vamadeva-Rig Veda.*²

DE EERSTE bezorgdheid van de mens in zijn ontwaakte gedachten en naar het schijnt, zijn onvermijdelijke en laatste bezorgdheid, --- want het overwint de langste perioden van scepsis en keert terug na iedere ballingschap, --- is ook de hoogste, die zijn denken kan voorzien. Zij manifesteert zich in de divinatie van de Godheid, de impuls naar vervolmaking, de zoektocht naar zuivere Waarheid en onvermengde Zaligheid, het gevoel van een geheime onsterfelijkheid. De oeroude dageraden van de menselijke kennis hebben ons achtergelaten als hun getuige van dit voortdurende streven; wij zien vandaag een mensheid, die verzadigd is van, maar niet bevredigd is door de triomfantelijke analyse van uiterlijkheden van de Natuur, die zich voorbereidt terug te keren naar haar oeroude verlangens. De eerste formule van Wijsheid belooft haar laatste te zijn, --- God, Licht, Vrijheid, Onsterfelijkheid.

Deze aanhoudende idealen van het ras zijn in onmiddellijke tegenstelling met haar normale ervaring en de bevestiging van hogere en diepere ervaringen, die abnormaal zijn voor de mensheid en alleen verkrijgbaar zijn, in hun georganiseerde totaliteit, door een revolutionaire individuele inspanning of een evolutionaire algemene vooruitgang. Het Goddelijk wezen kennen, bezitten en zijn in een dierlijk en egoïstisch bewustzijn, ons halfverlichte of duistere fysieke mentale omvormen naar de volkomen supramentale verlichting, vrede en zelfbestaande zaligheid bouwen, waar er alleen spanning is van een voorbijgaande bevredigingen omsloten door fysieke pijn en emotioneel lijden, een oneindige vrijheid vestigen in een wereld, die zichzelf presenteert als een groep mechanische noodzakelijkheden, het onsterfelijk leven ontdekken en realiseren in een lichaam, onderworpen aan de dood en voortdurende mutatie, --- dit wordt ons

² IV. 1. 7; IV. 2. 1; IV. 4. 5.

aangeboden als de manifestatie van God in de Materie en het doel van de Natuur in haar aardse evolutie. Voor het gewone materiële intellect, dat haar huidige organisatie van het bewustzijn aanziet voor de grens van haar mogelijkheden, is de onmiddellijke tegenstelling van de ongerealiseerde idealen met het gerealiseerde feit een laatste argument tegen hun geldigheid. Maar als we met een meer opzettelijke blik naar de werkingen van de wereld kijken, verschijnt die onmiddellijke tegenstelling eerder als een deel van de diepzinnigste methode van de Natuur en het zegel van haar meest complete bekrachtiging.

Want alle problemen van het bestaan zijn in essentie problemen van harmonie. Zij ontstaan uit de waarneming van een onopgeloste disharmonie en het instinct van een onontdekte overeenstemming of eenheid. Tevreden rusten met een onopgeloste disharmonie is mogelijk voor het praktische en meer dierlijke gedeelte van de mens, maar onmogelijk voor zijn volledig ontwaakte denkvermogen en gewoonlijk ontsnappen zelfs zijn praktische delen alleen aan de algemene noodzaak door of het probleem buiten te sluiten of door een ruw, nuttig en onverlicht compromis te accepteren. Want in essentie zoekt de hele Natuur naar een harmonie, leven en materie in hun eigen gebied, zoveel als het denkvermogen in de opstelling van haar waarnemingen. Hoe groter de blijkbaar wanorde van de aangeboden materialen of de blijkbaar ongelijkheid, zelfs tot onverzoenlijke tegengesteldheid van de elementen, die gebruikt moeten worden, hoe sterker de aansporing is en het naar een subtielere en meer geschikte orde drijft, dan wat normaal het resultaat kan zijn van een minder moeilijke onderneming. De overeenstemming van het actieve Leven met een materie van de vorm, waarin de conditie van handeling zelf traagheid schijnt te zijn, is een probleem van tegengestelden, dat de Natuur opgelost heeft en altijd beter probeert op te lossen bij grotere complexiteiten; want haar perfecte oplossing zou de materiële onsterfelijkheid zijn van een volledig georganiseerd dierlijk lichaam, dat het denkvermogen ondersteunt. De overeenstemming van een bewust denkvermogen en bewuste wil met een vorm en een leven, die in zichzelf niet openlijk zelfbewust zijn en op zijn hoogst in staat tot een mechanische of onderbewuste wil is een ander probleem van tegengestelden, waarin zij verbazingwekkende resultaten heeft geproduceerd en altijd streeft naar hogere wonderen; want daar zou haar allerhoogste mirakel een dierlijk bewustzijn zijn, dat niet langer zoekt, maar Waarheid en Licht bezit met de praktische almacht, die zou resulteren uit het bezit van een directe en volmaakte kennis. Dan is de opwaartse impuls van de

mens naar een overeenstemming van nog hogere tegengestelden niet alleen rationeel in zichzelf, maar het is de enige logische vervulling van een regel en een inspanning, die een fundamentele methode van de Natuur lijken te zijn en juist de bedoeling van haar universele inspanningen.

We spreken van de evolutie van Leven in de Materie, de evolutie van Denkvermogen in Materie; maar evolutie is een woord, dat enkel het fenomeen aanduidt zonder het uit te leggen. Want er schijnt geen reden te zijn waarom Leven zou ontwikkelen uit materiële elementen of Denkvermogen uit levende vorm, tenzij wij de Vedantische oplossing accepteren, dat het Leven al besloten ligt in de Materie en het Denkvermogen in het Leven, omdat Materie in essentie een vorm van versluierd Leven is, Leven een vorm van versluierd Bewustzijn. En dan schijnt er weinig bezwaar te zijn tegen een verdere stap in de series en de erkenning, dat het mentale bewustzijn zelf alleen een vorm en sluier zou kunnen zijn van hogere toestanden, die voorbij het Denkvermogen liggen. In dat geval presenteert de onoverwinnelijke impuls van de mens naar God, Licht, Zaligheid, Vrijheid, Onsterfelijkheid zichzelf op zijn juiste plaats in de keten, simpelweg als de noodzakelijke impuls, waardoor de Natuur zoekt zich te ontwikkelen voorbij het Denkvermogen en zo natuurlijk, waar en juist blijkt te zijn als de impuls naar Leven, die zij geplant heeft in bepaalde vormen van Materie of de impuls naar Denkvermogen, die zij geplant heeft in bepaalde vormen van Leven. Zoals daar bestaan de impulsen ook hier meer of minder verduisterd in haar verschillende voertuigen met een altijd opgaande reeks in het vermogen van haar wil om te zijn; zoals daar ontwikkelt ze ook hier geleidelijk en is ze volledig gebonden aan het ontwikkelen van de noodzakelijke organen en talenten. Zoals de impuls naar het Denkvermogen varieert van de meer gevoelige reacties van Leven in het metaal en de plant naar haar volledige organisatie in de mens, zo is er in de mens dezelfde opstijgende reeks, de voorbereiding, zo niet meer, van een hoger en goddelijk leven. Het dier is een levend laboratorium, waarin de Natuur, zoals gezegd, de mens heeft uitgewerkt. De mens zou best zelf een denkend en levend laboratorium kunnen zijn, waarin en met wiens bewuste medewerking zij de supermens, de god, wil uitwerken. Of zullen we niet beter zeggen, God te manifesteren? Want als evolutie de voortgaande manifestatie door de Natuur is van datgene wat in haar besloten sliep of werkte, dan is het ook de openlijke realisatie van datgene wat zij heimelijk is. Wij kunnen dan ook geen pauze van haar eisen in een bepaald stadium van de evolutie, noch hebben wij het recht om enige bedoeling, die zij aan de dag zou leggen of inspanning, die zij zou maken om

verder te gaan met de religieuze te veroordelen als pervers en aanmatigend, of met de rationalist als een ziekte of hallucinatie. Als het waar zou zijn, dat de Geest besloten is in de Materie en de Natuur klaarblijkelijk heimelijk God is, dan is de manifestatie van de godheid in zichzelf en de realisatie van God van binnen en van buiten het hoogste en meest legitieme streven, dat mogelijk is voor de mens op aarde.

Op deze manier rechtvaardigen de eeuwige paradox en de eeuwige waarheid van een goddelijk leven in een dierlijk lichaam, een onsterfelijke aspiratie of werkelijkheid, die een sterfelijk pachtgoed bewoont, een enkel en universeel bewustzijn, dat zichzelf vertegenwoordigt in beperkte denkvermogens en verdeelde ego's, een transcendent, ondefinieerbaar, tijdloos en ruimteloos Wezen, dat alleen tijd en ruimte en kosmos mogelijk maakt en in al deze de hogere waarheid mogelijk maakt door de lagere uitdrukking, zichzelf voor de opzettelijke reden alsook voor het vasthoudende instinct of intuïtie van de mensheid. Soms worden pogingen gedaan om voorgoed met vragen af te rekenen, die zo dikwijls onoplosbaar verklaard zijn door logisch denken en mensen over te halen om hun mentale handelingen te beperken tot de praktische en onmiddellijke problemen van hun materiële bestaan in het universum; maar zulke ontwijkingen zijn nooit permanent in hun uitwerking. De mensheid komt van hen terug met een vurigere impuls van onderzoek of een meer gewelddadige honger naar een onmiddellijke oplossing. Van deze honger profiteert de mystiek en nieuwe religies verrijzen om de oude te vervangen, die vernietigd zijn of van hun betekenis ontnomen door een scepsis, die op zichzelf niet kon bevredigen, omdat, ofschoon haar taak onderzoek was, zij niet welwillend was om voldoende te onderzoeken. De poging om een waarheid te ontkennen of te smoren, omdat zij nog duister is in haar uiterlijke werkingen en te vaak vertegenwoordigd wordt door een verduisterd bijgeloof of een primitief geloof, is zelf een soort van verduistering. De wil om aan een kosmische noodzaak te ontsnappen, omdat zij moeilijk is, moeilijk te rechtvaardigen door onmiddellijke tastbare resultaten, langzaam in het regelen van haar werkzaamheden, moet uiteindelijk blijken geen aanvaarding van de waarheid van de Natuur geweest te zijn, maar een opstand tegen de geheime, machtiger wil van de grote Moeder. Het is beter en meer rationeel om te aanvaarden, wat zij ons als ras niet zal toestaan te weigeren en het op te tillen van de sfeer van blind instinct, duistere intuïtie en onwillekeurig streven naar het licht van de rede en een geïnstrueerde en bewust zelfleidende wil. En wanneer er enig hoger licht van verlichte intuïtie of zelfopenbarende waarheid is, dat nu in de mens of verhinderd en niet

werkzaam is of werkt met glinsteringen met tussenpozen, als het ware van achter een sluier of met incidentele vertoningen, zoals van het noorderlicht aan onze materiële hemelen, dan hoeven wij daar ook niet te vrezen om te streven. Want het is aannemelijk, dat dat de eerstvolgende hogere staat van bewustzijn is, waarvan het Denkvermogen alleen een vorm en sluier is en door de verrukkingen van dat licht zou het pad kunnen liggen van onze voortgaande zelfverruiming naar welke hoogste staat dan ook, die de uiteindelijke rustplaats van de mensheid is.

HOOFDSTUK II

De Twee Ontkenningen

I. DE MATERIALISTISCHE ONTKENNING

Hij gaf energie aan de bewustzijnskracht (in de versobering van het denken) en verkreeg de kennis, dat de Materie Brahman is. Want uit de Materie worden alle bestaansvormen geboren; geboren, groeien zij door Materie en zij gaan Materie binnen in hun vooruitgaan. Toen ging hij naar Varuna, zijn vader en zei: "Heer, onderwijs mij over Brahman." Maar hij zei tegen hem: "Geef de bewustzijns-energie in je (weer) energie; want de Energie is Brahman."

Taittiriya Upanishad⁸

DE BEVESTIGING van een goddelijk leven op aarde en een onsterfelijk gevoel in een sterfelijk bestaan kunnen geen basis hebben, tenzij we niet alleen de eeuwige Geest erkennen als de inwoner van dit lichamelijke bouwwerk, de drager van deze veranderbare mantel, maar ook de Materie accepteren, waar het van gemaakt is, als een geschikt en nobel materiaal, waaruit Hij voortdurend Zijn gewaden weeft, herhaaldelijk de niet eindigende reeksen van Zijn bouwwerken bouwt.

Noch is zelfs dit genoeg om ons te beschermen tegen het terugdeinzen van het leven in het lichaam, tenzij we met de Upanishads, terwijl we achter hun verschijningen de essentiële identiteit van deze twee extreme uitdrukkingen van bestaan waarnemen, in staat zijn te zeggen juist in de taal van die oeroude geschriften, "Materie is ook Brahman", en volledige waarde geven aan de krachtige voorstelling, waardoor het fysieke universum beschreven wordt als het uitwendige lichaam van het Goddelijk

³³ III. I, 2.

Wezen. Noch, --- deze twee uitdrukkingen zijn kennelijk zo ver verdeeld, --- overtuigt die identificatie het rationele intellect, wanneer we weigeren een serie opstijgende uitdrukkingen te erkennen (Leven, Denkvermogen, Supramentaal Vermogen en de gradaties, die het Denkvermogen met het Supramentale verbinden) tussen de Geest en de Materie. De twee moeten anders verschijnen als onverzoenbare opponenten, die verbonden zijn in een ongelukkige huwelijksverbintenis met als enige redelijke oplossing hun scheiding. Hun identificatie en de vertegenwoordiging van de een in termen van de ander wordt een kunstmatige creatie van het Denken, tegengesteld aan de logica van de feiten en alleen mogelijk door een onwerkelijke mystiek.

Wanneer we verklaren, dat er alleen zuivere Geest is en een mechanische, onintelligente substantie of energie, waarvan we de een God of Ziel noemen en de andere Natuur, zal het onvermijdelijke einde zijn, dat we of God zullen ontkennen of anders ons van de Natuur af zullen keren. Voor zowel het Denken als het Leven wordt een keuze noodzakelijk. Het Denken komt tot de ontkenning van de een als een illusie van de verbeelding of de ander als een illusie van de zintuigen; het Leven komt zichzelf fixeren op het immateriële en vlucht weg van zichzelf in een afkeer of zelfvergetende extase, of anders ontkent zij haar eigen onsterfelijkheid en neemt zij haar oriëntatie weg van God en in de richting van het dier. Purusha en Prakriti, de passieve lichtende Ziel van de Sankhyas en hun mechanische actieve Energie hebben niets gemeen, zelfs niet hun tegengestelde vormen van traagheid; hun tegenstellingen kunnen alleen opgelost worden door het stopzetten van de traag gedreven Activiteit naar de onveranderlijke Rust, waarop zij vergeefs de steriele reeks van haar beelden geworpen heeft. Shankara's woordeloze, niet actieve Zelf en zijn Maya van vele namen en vormen zijn even ongelijke en onverenigbare entiteiten; hun sterke tegenstrijdigheid kan alleen eindigen door de oplossing van de veelvoudige illusie in de gehele Waarheid van een eeuwige Stilte.

De materialist heeft een gemakkelijker werkveld; het is mogelijk voor hem door de ontkenning van de Geest te komen tot een meer complete overtuigende eenvoud van verklaring, een werkelijk Monisme, het Monisme van Materie of anders van Kracht. Maar het is onmogelijk voor hem om voortdurend in deze starheid van verklaring te volharden. Hij eindigt ook bij het plaatsen van een onkenbaar als traagheid, zo ver van het bekende universum als het passieve Purusha of het stille Atman. Het dient geen ander doel dan het wegzetten van de onverbiddelijke eisen van het Denken door een vage

tegemoetkoming of te staan als een excuus voor de weigering om de grenzen van onderzoek te verleggen.

Daarom kan het menselijk denkvermogen niet tevreden rusten in deze onvruchtbare tegenstellingen. Hij moet altijd zoeken naar een complete bevestiging; hij kan dit alleen vinden door een lichtende verzoening. Om die verzoening te bereiken, moet hij de graden weerstaan, die ons innerlijk bewustzijn ons oplegt en, of door de objectieve methode van analyse, toegepast op het Leven en het Denkvermogen, alsook op de Materie, of door subjectieve synthese en verlichting de rust bereiken van de ultieme eenheid zonder de energie van expressieve veelheid te ontkennen. Alleen in een zodanige, volledige en veelzijdige bevestiging kunnen alle veelvormige en blijkbaar tegengestelde data van bestaan geharmoniseerd worden en de veelvoudige tegenstrijdige krachten, die ons denken en leven beheersen de centrale Waarheid ontdekken, die zij hier moeten symboliseren en op verschillende wijze vervullen. Alleen dan kan ons Denken, dat een waar centrum heeft gekregen, ophouden in cirkels te dwalen, werken zoals Brahman van de Upanishads, vast en stabiel, zelfs in zijn spel en zijn wereldwijde koersen en ons leven, dat zijn doel kent, zal het dienen met een serene en gevestigde vreugde en licht, alsmede met een ritmische onsamenhangende energie.

Maar wanneer dat ritme eenmaal verstoord is, is het noodzakelijk en behulpzaam, dat de mens ieder van de twee grote tegengestelden test in hun extreme handhaving. Het is de natuurlijke weg van het denkvermogen om meer volmaakt terug te keren naar de affirmatie, die hij verloren heeft. Op de weg kan hij proberen te rusten in de tussenliggende gradaties, waarbij alle dingen gereduceerd worden in de termen van een oorspronkelijke Levensenergie of van een gevoel of van Ideeën; maar deze uitzonderlijke oplossingen hebben altijd een waas van onwerkelijkheid. Zij kunnen de logische rede, die alleen handelt met zuivere ideeën, een tijdje bevredigen, maar zij kunnen het besef van actualiteit van het denkvermogen niet bevredigen. Want het denkvermogen weet, dat er iets achter zichzelf is, dat niet het Idee is; hij weet aan de andere kant, dat er iets binnen zichzelf is, dat meer is dan de vitale Adem. Of de Geest of de Materie kan hem tijdelijk enig besef van ultieme werkelijkheid geven; niet echter enige van de principes, die er tussen liggen. Hij moet daarom naar de twee extremen gaan, voordat hij vruchtbaar kan terugkeren naar het geheel. Want juist door zijn natuur, die gediend wordt door een besef, dat alleen de delen van het bestaan duidelijk kan waarnemen en een spraak, die ook alleen duidelijkheid kan verkrijgen, wanneer hij zorgvuldig deelt en

beperkt, wordt het intellect gedreven, terwijl hij deze veelheid van elementaire principes voor zich heeft, om eenheid te zoeken door alles meedogenloos tot de termen van een te reduceren. Hij probeert praktisch, om deze ene te doen gelden, af te komen van de anderen. Om de werkelijke bron waar te nemen van hun identiteit zonder dit exclusieve proces, moet hij of zichzelf voorbij gesprongen zijn of hij moet het circuit afgemaakt hebben om alleen te vinden, dat alles zich op dezelfde manier reduceert tot Dat, wat aan de definitie of omschrijving ontsnapt en toch niet alleen werkelijk, maar ook verkrijgbaar is. Over welke weg we ook reizen, Dat is altijd het eind, waar we aankomen en we kunnen alleen ontsnappen door te weigeren om de reis af te maken.

Het is daarom een goed voorteken, dat na veel experimenten en verbale oplossingen, we nu onszelf vandaag terugvinden in de aanwezigheid van de twee, die langdurig de meest rigoureuze testen van ervaring gedragen hebben, de twee extremen, en dat aan het eind van de ervaring beiden tot een resultaat zouden moeten zijn gekomen, dat het universele instinct in de mensheid, die versluisde rechter, schildwacht en vertegenwoordiger van de universele Geest van Waarheid, weigert als correct of bevredigend te accepteren. In Europa en in India, respectievelijk, hebben de ontkenning van de materialist en de weigering van de asceet gezocht zich te vestigen als de enige waarheid en de ontvangst van Leven te domineren. Hoewel het resultaat in India een grote toename van de schatten van de Geest is geweest, --- of van sommige van hen, --- is het ook een groot bankroet van het Leven geweest; in Europa is de volheid van rijkdom en triomfantelijk meesterschap over de vermogens en bezittingen van de wereld gevorderd tot een gelijkwaardig bankroet in de dingen van de Geest. Noch heeft het intellect, dat zocht naar de oplossing van alle problemen in de ene term van de Materie, bevrediging gevonden in het antwoord, dat hij heeft ontvangen.

Daarom wordt de tijd rijp en de tendens van de wereld beweegt naar een nieuwe en veelomvattende bevestiging in het denken en in innerlijke en uiterlijke ervaring en naar haar consequentie, een nieuwe en rijke zelfvervulling in een integraal menselijk bestaan voor het individu en voor het ras.

Vanuit het verschil in relaties van de Geest en de Materie met de Onkenbare, die zij beiden vertegenwoordigen, rijst ook een verschil van doelmatigheid in de materiële en spirituele ontkenningen. De ontkenning van de materialist, ofschoon meer volhardend en onmiddellijk succesvol, gemakkelijker bij zijn beroep op de algemeenheid van de mensheid, is toch minder duurzaam, ten laatste minder effectief, dan de absorberende

en hachelijke weigering van de asceet. Want het herbergt in zichzelf haar eigen genezing. Haar meest krachtige element is de Agnostiek, die, door de Onbekende toe te laten achter alle manifestatie, de grenzen van het onkenbare uitbreidt totdat het alles, dat hoofdzakelijk onbekend is, bevat. Haar veronderstelling is, dat de fysieke zintuigen ons enige middel van Kennis zijn en dat de Rede daarom zelfs in zijn meest uitgebreide en krachtige vluchten niet kan ontsnappen buiten hun domein; zij moet altijd en alleen handelen met de feiten, die zij leveren of voorstellen; en de voorstellen zelf moeten altijd gebonden gehouden worden aan hun oorsprongen; we kunnen er niet aan voorbij gaan, we kunnen ze niet als brug gebruiken, die ons leidt naar een domein, waar meer krachtige en minder beperkte faculteiten in het spel betrokken raken en een ander soort onderzoek ingesteld moet worden.

Een veronderstelling, die zo arbitrair is, verklaart op zichzelf haar eigen uitdrukking van tekortkoming. Zij kan alleen onderhouden worden door dat hele uitgebreide veld van bewijs en ervaring te ontkennen of weg te redeneren, die haar tegenspreken, nobele en bruikbare faculteiten ontkennen of afbreken, die bewust of duister actief zijn of op zijn minst latent aanwezig in alle menselijke wezens en te weigeren suprafysieke fenomenen te onderzoeken, behalve zoals zij zich manifesteren in relatie tot de materie en haar bewegingen en opgevat als een ondergeschikte activiteit van materiële krachten. Zodra we de werkingen van het denkvermogen en het supramentale beginnen te onderzoeken, in henzelf en zonder het vooroordeel, dat werd bepaald vanaf het begin om in hen alleen een ondergeschikte term van de Materie te zien, komen we in contact met een massa fenomenen, die totaal ontsnappen aan de vaste greep, het beperkende dogmatisme van de materialistische formule. En op het moment, dat we erkennen, zoals onze ruimere ervaring ons dwingt te erkennen, dat er in het universum kenbare realiteiten zijn voorbij het bereik van de zintuigen en in de mens vermogens en faculteiten, die eerder de materiële organen, waarmee ze zichzelf in contact houden met de wereld van zintuigen, bepalen, dan er door bepaald worden, --- die uiterlijke schil van ons ware en complete bestaan, --- verdwijnt de veronderstelling van de materialistische Agnostiek. Wij zijn klaar voor een grotere uitspraak en een altijd ontwikkelend onderzoek.

Maar eerst is het goed, dat we het enorme, onmisbare nut zouden erkennen van de zeer korte periode van rationeel Materialisme, waar de mensheid doorheen is gegaan. Want het enorme veld van bewijs en ervaring, dat nu begint haar poorten voor ons te heropenen, kan alleen veilig binnengegaan worden, wanneer het intellect stevig

geoefend is in een heldere soberheid; benaderd door onrijpe denkvermogens leent het zichzelf voor de meest hachelijke verstoringen en misleidende voorstellingen en heeft in werkelijkheid in het verleden een werkelijke kern van waarheid omkorst met een zodanige aanwas van perverterende bijgeloven en irrationaliserende dogma's, dat alle vooruitgang in de ware kennis onmogelijk was geworden. Het werd noodzakelijk om voor een periode de waarheid en haar vermomming schoon te vegen, zodat de weg helder zou zijn voor een nieuwe afreis en een zekerdere vooruitgang. De rationalistische tendens van het Materialisme heeft deze grote dienst verricht voor de mensheid.

Want vermogens, die de zintuigen transcenderen, zijn juist door het feit, dat zij ingebed liggen in de Materie, uitgezonden om in een fysiek lichaam te werken, in het harnas gezet om een kar te trekken met de emotionele verlangens en zenuwimpulsen, blootgesteld aan een gemengde werking, waarin zij eerder het gevaar lopen van verlichtende verwarring dan van verhelderende waarheid. Dit gemengd functioneren is speciaal gevaarlijk, wanneer mensen met onkuise denkvermogens en ongezuiverde gevoeligheden proberen op te stijgen naar de hogere domeinen van spirituele ervaring. In welke regionen van niet substantiële wolken en halfschitterende mist of een duisternis, bezocht door flitsen, die meer verblinden, dan zij verlichten, verliezen zij zichzelf niet door dat onbezonnen en voortijdige avontuur! Een avontuur, dat inderdaad nodig is op de weg, die de Natuur kiest om haar vooruitgang te bewerkstelligen, --- want zij vermaakt zichzelf als zij werkt, --- maar toch, voor de Rede, onbezonnen en voortijdig.

Het is daarom noodzakelijk, dat de voortgaande Kennis zich zou moeten baseren op een helder, zuiver en gedisciplineerd intellect. Het is ook noodzakelijk, dat zij haar fouten soms zou moeten corrigeren door terug te keren naar de beperking van een voelbaar feit, de concrete werkelijkheden van de fysieke wereld. De aanraking van de Aarde versterkt altijd de zoon van de Aarde, zelfs, wanneer hij naar suprafysieke Kennis zoekt. Het mag zelfs gezegd worden, dat het suprafysieke alleen werkelijk in zijn volheid beheerst kan worden, --- naar haar hoogten kunnen we altijd reiken --- wanneer we onze voeten stevig op het fysieke houden. "De Aarde is Zijn fundament"⁴, zegt de Upanishad, wanneer zij het Zelf ook uitbeeldt, dat zich manifesteert in het universum. En het is zeker een feit, dat, hoe verder we uitbreiden en hoe zekerder we onze kennis maken van de fysieke wereld, hoe uitgebreider en zekerder onze fundatie wordt voor de hogere kennis, zelfs voor de hoogste, zelfs voor de Brahmaidya.

⁴ "*Padbhyām pṛthivi*"—*Mundaka Upanishad* II.1.4.

Pṛthivī pājasyam—*Bṛihadaranyaka Upanishad*. I.1.1.

Daarom moeten we, wanneer we tevoorschijn komen uit de materialistische periode van menselijke Kennis, voorzichtig zijn, dat we niet onbezonnen veroordelen, wat we verlaten of een jota van haar verwervingen weggooien, voordat we waarnemingen en vermogens, die goed begrepen en zeker zijn, kunnen oproepen om hun plaats in te nemen. We moeten eerder met respect en verwondering het werk observeren, dat het Atheïsme gedaan heeft voor de Godheid en de diensten bewonderen, die het Agnosticisme heeft gebracht bij het voorbereiden van de onbegrensbare toename van kennis. In onze wereld is de fout voortdurend de dienaar en wegbereider van de Waarheid; want een fout is in werkelijkheid een halve waarheid, die strompelt vanwege zijn beperkingen; vaak is het de Waarheid, die een vermomming draagt om onopgemerkt zijn doel dicht te naderen. Wel, als hij altijd, zoals hij geweest is in de geweldige periode, die we verlaten, de trouwe dienstknecht kon zijn, streng, plichtsgetrouw, vastomlijnd, lichtend binnen zijn beperkingen, een halve waarheid en geen roekeloze en hooghartige afwijking.

Een zekere vorm van Agnostiek is de uiteindelijke waarheid van alle kennis. Want, wanneer we aan het eind komen van welk pad dan ook, dan verschijnt het universum alleen als een symbool of verschijning van een onkenbare Werkelijkheid, die zich hier vertaalt in verschillende systemen van waarden, fysieke waarden, vitale en zintuiglijke waarden, intellectuele, ideologische en spirituele waarden. Hoe meer Dat werkelijk wordt voor ons, hoe meer wordt gezien, dat het altijd aanwezig is achter het definiërende denken en de formulerende uitdrukking. "Het Denkvermogen oogst daar niet, noch de spraak."⁵ En toch, zoals het mogelijk is om met de Illusionisten de onwerkelijkheid van de verschijning te overdrijven, zo is het mogelijk om de onkenbaarheid van de Onkenbare te overdrijven. Wanneer we over Het spreken als onkenbaar, bedoelen we werkelijk, dat Het ontsnapt aan de grip van ons denken en spraak, welke instrumenten zijn, die altijd voortgaan door het besef van verschil en zich uitdrukken op de manier van definitie; maar, wanneer Het niet kenbaar is door gedachte, is Het verkrijgbaar door een uiterste inspanning van bewustzijn. Er is zelfs een soort Kennis, die een is met Identiteit en waardoor Het op een bepaalde manier gekend kan worden. Die Kennis kan zeker niet succesvol gereproduceerd worden in de termen van het denken en de spraak, maar, wanneer we het verworven hebben, is het resultaat een herwaardering van Dat in de symbolen van ons kosmisch bewustzijn, niet alleen in een, maar in alle reeksen

⁵ *Kena Upanishad*. I. 3.

symbolen, wat resulteert in een omwenteling van ons innerlijk wezen en door het innerlijk van ons uiterlijke leven. Bovendien is er ook een soort Kennis, waardoor Dat zich openbaart door al deze namen en vormen van fenomenaal bestaan, dat Het voor het gewone bewustzijn alleen verzegelt. Het is dit hogere, maar niet het hoogste proces van Kennis, waar we aan kunnen deelnemen door het passeren van de beperkingen van de materiële formule en het nauwkeurige onderzoek van het Leven, het Denkvermogen en het Supramentale in de fenomenen, die karakteristiek voor hen zijn en niet hoofdzakelijk in die ondergeschikte bewegingen, waarmee zij zich verbinden met de Materie.

Het Onbekende is niet het Onkenbare⁶; het hoeft niet het onbekende voor ons te blijven, tenzij we onwetendheid verkiezen of volharden in onze eerste beperkingen. Want voor alle dingen, die niet onkenbaar zijn, alle dingen in het universum, corresponderen er in dat universum faculteiten, die er kennis van kunnen nemen en in de mens, de microkosmos, bestaan deze faculteiten altijd en kunnen in een bepaald stadium ontwikkeld worden. We kunnen kiezen om ze niet te ontwikkelen; waar zij gedeeltelijk ontwikkeld zijn, kunnen we ze ontmoedigen en hen een soort atrofie opleggen. Maar fundamenteel is alle mogelijke kennis kennis binnen het vermogen van de mensheid. En omdat er in de mens de onvervreembare impuls van de Natuur aanwezig is naar zelfrealisatie, kan geen strijd van het intellect om de actie van onze mogelijkheden binnen een bepaald gebied te limiteren voor altijd de overhand hebben. Wanneer we de Materie bewezen hebben en haar geheime capaciteiten hebben gerealiseerd, moet juist die kennis, die zijn doelmatigheid in die tijdelijke beperking gevonden heeft, ons toeschreeuwen, zoals de Vedantische Beheersers: "Vooruit nu en kom ook naar voren op andere gebieden."⁷

Wanneer modern Materialisme eenvoudigweg een onintelligente aanvaarding zou zijn in het materiële leven, zou de vooruitgang voor altijd vertraagd kunnen zijn. Maar sinds juist haar ziel de zoektocht naar Kennis is, zal zij niet in staat zijn een halt toe te roepen; wanneer het de grenzen bereikt van de kennis van de zintuigen en van de beredenering van de kennis van de zintuigen, zal juist haar aandrang haar verder dragen en de snelheid en zekerheid, waarmee zij het zichtbare universum omarmt heeft, geeft alleen de ernst weer van de energie en het succes, welke we hopen herhaald te zien bij de verovering van wat er achter ligt, wanneer de schrede is genomen, die de grens overschrijdt. Wij zien reeds die voortgang in haar duistere aanvagen.

⁶ — Anders is Dat, dan het Bekende,; het is ook boven het Onbekende — *Kena Upanishad*. I. 3.

⁷ *Rig Veda*. I. 4. 5.

Niet alleen in de ene uiteindelijke beeldvorming, maar in de grote lijn van haar algemene resultaten, neigt Kennis, door welk pad zij ook gevolgd wordt, om een te worden. Niets kan opmerkelijker en suggestiever zijn dan de omvang, waarmee de moderne Wetenschap in het gebied van Materie de opvattingen en zelfs juist de taalformuleringen bevestigt, die verkregen werden door een zeer verschillende methode, in de Vedanta, --- de oorspronkelijke Vedanta, niet die van de scholen van metafysische filosofie, maar van de Upanishads. En deze openbaren aan de andere kant vaak hun volledige betekenis, hun rijke inhouden alleen, wanneer zij bekeken worden in het nieuwe licht, uitgestraald door de ontdekkingen van de moderne Wetenschap, --- bijvoorbeeld die Vedantische uitdrukking, welke de dingen in de Kosmos omschrijft als een zaad, dat door de universele Energie geordend is in veelvoudige vormen⁸. Speciaal veelbetekenend is de drang van de Wetenschap naar een Monisme, dat verenigbaar is met veelvoudigheid, naar het Vedische idee van de ene essentie met haar vele wordingen. Zelfs als op de dualistische verschijning van de Materie en Kracht aangedrongen wordt, staat dit niet werkelijk in de weg van dit Monisme. Want het zal duidelijk zijn, dat essentiële Materie niet bestaat voor de zintuigen en alleen, zoals de Pradhana van de Sankhyas, een conceptuele vorm is van substantie; en in feite wordt het punt meer en meer bereikt, waar alleen een willekeurig onderscheid in het denken de vorm van substantie onderscheidt van de vorm van energie.

Materie drukt zichzelf uiteindelijk uit als een formulering van een of andere onbekende Kracht. Ook het Leven, dat nog ondoorgrondelijke mysterie, begint zichzelf te openbaren als een duistere energie van gevoeligheid, die gevangen is in haar materiële formulering; en wanneer de verdelende onwetendheid is genezen, die ons het gevoel geeft van een kloof tussen Leven en Materie, is het moeilijk om te veronderstellen, dat gevonden zal worden, dat het Denkvermogen, Leven en Materie iets anders zijn dan een Energie, drievoudig geformuleerd, de drievoudige wereld van de Vedische zieners. Noch zal de begripsopvatting dan in staat zijn een brute materiële Kracht te verduren als moeder van het Denkvermogen. De Energie, die de wereld creëert, kan niets anders zijn dan een Wil en Wil is alleen bewustzijn, dat zichzelf toepast voor een werk en een resultaat.

Wat is dat werk en resultaat, wanneer het geen zelfinvolutie is van Bewustzijn in de vorm en een zelfevolucie uit de vorm, dan om een of andere machtige mogelijkheid in het

⁸ *Swetaswatara Upanishad* VI. 12.

universum te verwerkelijken, dat het heeft gecreëerd? En wat is haar wil in de Mens, als het geen wil is tot Leven zonder einde, tot ongebonden Kennis, naar onbelemmerd Vermogen? De Wetenschap begint zelf te dromen van de fysieke verovering van de dood, drukt een onverzadigbare dorst uit naar kennis, en werkt iets uit als een aardse almachtigheid voor de mensheid. Ruimte en Tijd trekken samen naar het verdwijnpunt in haar werken en zij streeft op honderden manieren om de mens de meester te maken van de omstandigheid en op die manier de boeien van oorzakelijkheid te verlichten. Het idee van beperking, van het onmogelijke begint een beetje duister te worden en het lijkt in plaats daarvan, dat wat de mens ook voortdurend wil, hij tenslotte ook in staat moet zijn om te doen; want het bewustzijn in het ras vindt uiteindelijk de middelen. Deze almachtigheid drukt zich niet uit in het individu, maar de collectieve Wil van de mensheid die zichzelf uitwerkt met het individu als middel. En toch, wanneer we dieper kijken, is het geen enkele bewuste Wil van het collectief, maar een superbewuste Macht, die het individu gebruikt als een centrum en als middel, de collectiviteit als een voorwaarde en veld. Wat is dit anders als de God in de mens, de oneindige Identiteit, de veelvormige Eenheid, de Alwetende, de Almachtige, die, nadat hij de mens gemaakt heeft naar Zijn eigen beeld, met het ego als werkcentrum, met het ras, de gemeenschappelijke Narayana⁹, de *viśvamānava*¹⁰ als de vorm en omschrijving, in hen poogt een of ander beeld uit te drukken van de eenheid, alwetendheid, almacht, die de zelfopvatting van de Godheid zijn? "Datgene, wat onsterfelijk is in stervelingen, is een God en van binnen gevestigd als een energie, die naar buiten werkt in onze goddelijke vermogens."¹¹ Deze enorme kosmische impuls, die de moderne wereld, zonder haar eigen doel nogal goed te kennen, dient vooralsnog in al haar handelingen en onbewust werkt om te vervullen.

Maar er is altijd een beperking en een belemmering, --- de beperking van het materiële veld in de Kennis, de belemmering van de materiële machinerie in het Vermogen. Maar ook hier is de laatste trend hoogst belangrijk voor een vrijere toekomst. Zoals de buitenposten van wetenschappelijke Kennis meer en meer worden gezet op de grenzen, die de materie scheiden van het immateriële, zo zijn ook de hoogste prestaties van de praktische Wetenschap, diegene, die de machinerie neigen te vereenvoudigen en te reduceren tot het verdwijnpunt, waardoor de grootste effecten geproduceerd worden.

⁹ Een naam van Vishnu, die, als de God in de mens, voortdurend leeft, geassocieerd in een duale eenheid met Nara, het menselijke wezen.

¹⁰ De universele mens.

¹¹ *Rig Veda* IV. 2. 1.

Draadloze telegrafie is het uitwendige teken van de Natuur en voorwendsel voor een nieuwe oriëntatie. Het waarneembare fysieke middel voor de tussenliggende overbrenging van fysieke kracht is verwijderd, het is alleen behouden op de locaties van verzending en ontvangst. Tenslotte zullen zelfs deze moeten verdwijnen; want wanneer de wetten en krachten van het suprafysieke bestudeerd worden vanuit het correcte beginpunt, zullen de middelen stellig gevonden worden, waarmee het Denkvermogen direct de fysieke energie aan kan pakken en het nauwkeurig kan versnellen na haar boodschap. Wanneer we onszelf er toe brengen dit te erkennen, liggen daar de poorten, die opengaan naar de enorme vergezichten van de toekomst

Echter, zelfs als we volledige kennis hadden van en beheersing over de werelden onmiddellijk boven de Materie, dan zou er nog een beperking zijn en een verder gelegen gebied zijn. De laatste knoop van onze slavernij ligt op het punt, waar het uiterlijke in eenheid samentrekt met het innerlijke, de machinerie van het ego zelf verkleind wordt naar het verdwijnpunt en de wet van onze handeling uiteindelijk eenheid is, die veelheid omhelst en bezit en niet langer, zoals nu, veelheid, die strompelt naar een of ander beeld van eenheid. Er is een centrale troon van kosmische Kennis, die uitzicht geeft over haar grootste heerschappij; daar bevindt zich het keizerrijk van jezelf met het keizerrijk van je wereld;¹² daar is het leven¹³ in het eeuwige volmaakte Wezen en de realisatie van Zijn goddelijke natuur¹⁴ in ons menselijke bestaan.

¹² *Svārājya* en *Sāmrajya*, het dubbele streven, aan zichzelf voorgesteld door de positieve Yoga van de ouden.

¹³ *Sālōkya-mukti*, bevrijding door bewust bestaan in een wereld van zijn met de Godheid.

¹⁴ *Sādharmya-mukti*, bevrijding door de aanname van de Goddelijke Natuur.

HOOFDSTUK III

De Twee Ontkenningen

II. DE WEIGERING VAN DE ASCEET

Al dit is de Brahman; dit Zelf is de Brahman en het Zelf is viervoudig.

Voorbij relatie, zonder kenmerken,
ondenkbaar, waarin alles stil is
*Mandukya Upanishad*¹⁵

EN NOG is er een gebied dat verder ligt.

Want aan de andere kant van het kosmisch bewustzijn is er, bereikbaar voor ons, een bewustzijn, dat nog transcenderter is, --- niet alleen transcendent vanuit het ego, maar vanuit de Kosmos zelf, --- waar het universum tegenover schijnt te staan als een nietig figuur tegen een onmetelijke achtergrond. Dat draagt de universele activiteit, --- of tolereert het misschien alleen; Zij omarmt het Leven met Haar grootheid, --- of anders weigert Zij het vanuit Haar oneindigheid.

Wanneer de materialist gerechtvaardigd wordt voor zijn standpunt, dat blijft bij de Materie als werkelijkheid, de relatieve wereld als het enige ding, waar we op een bepaalde manier zeker van kunnen zijn en het Hiernamaals als volledig onkenbaar, zo niet inderdaad niet bestaand, een droom van het denkvermogen, een abstractie van het Denken, dat zichzelf scheidt van de werkelijkheid, dan is ook de Sannyasin, verliefd op dat Hiernamaals, gerechtvaardigd vanuit zijn standpunt te blijven bij de zuivere Geest als de werkelijkheid, het ene ding vrij van verandering, geboorte, dood en het relatieve, als een schepping van het denkvermogen en de zintuigen, een droom, een abstractie in het tegenovergestelde besef van Geestesgesteldheid, die zich terugtrekt van de zuivere en eeuwige Kennis.

Welke rechtvaardiging, van logica of van ervaring, kan gehandhaafd worden als ondersteuning van het ene extreme, dat niet het hoofd geboden kan worden door een gelijkelijk overtuigende logica en een gelijkelijk geldende ervaring aan het andere eind?

¹⁵ Verses 2, 7.

De wereld van de Materie wordt bevestigd door de ervaring van de fysieke zintuigen, die, omdat ze zelf niet in staat zijn iets immaterieels of iets, dat niet georganiseerd is als grove Materie, waar te nemen, ons zouden overhalen, dat het supragevoelige het onwerkelijke is. Deze gewone of rustieke fout van onze lichamelijke organen neemt niet in geldigheid toe door opgenomen te worden in het domein van de filosofische redenering. Hun aanspraak is duidelijk ongegrond. Zelfs in de wereld van de Materie zijn er bestaansvormen, waarvan de zintuigen niet in staat zijn kennis te nemen. Toch hangt de ontkenning van de supragevoelige als noodzakelijkerwijze een illusie of hallucinatie af van deze voortdurende zintuiglijke associatie van de werkelijkheid met het materieel waarneembare, dat zelf een hallucinatie is. Terwijl we aannemen, dat, wat ze ook tot stand wil brengen, zij het gebrek heeft van het argument, dat in een cirkel beweegt, en geen waarde kan hebben voor een onverdeelde redenering.

Er zijn niet alleen fysieke werkelijkheden, die supragevoelig zijn, maar, als bewijs en ervaring echt een test van de waarheid zijn, zijn er ook zintuigen, die suprafysiek¹⁶ zijn en die niet alleen kennis kunnen nemen van de werkelijkheden van de materiële wereld zonder de hulp van de lichamelijke zintuiglijke organen, maar die ons in contact kunnen brengen met andere werkelijkheden, die suprafysiek zijn en tot een andere wereld behoren --- inbegrepen, zogezegd, in een organisatie van bewuste ervaringen, die afhankelijk zijn van een ander principe dan de grove Materie, waarvan onze zonnen en aardes gemaakt schijnen te zijn.

Deze waarheid, die voortdurend gehandhaafd is door de menselijke ervaring en geloof sinds de oorsprong van het denken, begint, nu dat de noodzaak van een exclusieve vooringenomenheid met de geheimen van de materiële wereld niet langer bestaat, gestaafd te worden door nieuwgeboren vormen van wetenschappelijk onderzoek. De toenemende bewijzen, waarvan alleen de meest voor de hand liggende en uitwendige gevestigd zijn onder de naam van telepathie met haar herkenbare fenomenen, kunnen niet langer worden geweigerd, behalve door denkvermogens, die opgesloten zijn in de schitterende schil van het verleden, door intellecten, die beperkt zijn, ondanks hun scherpzinnigheid, door de beperktheid van hun gebied van ervaring en onderzoek of door diegenen, die verlichting en rede verwarren met de trouwe herhaling van de formules, die ons nagelaten zijn uit een voorbije eeuw en de jaloerse conversatie van dode of stervende intellectuele dogma's.

¹⁶ *Sūkṣma Indriya*, subtiele organen, die bestaan in het subtiele lichaam (*sūkṣma deha*), en de middelen van subtiele visie en ervaring (*sūkṣma dr̥ṣṭi*)

Het is waar, dat de glimps van suprafysieke werkelijkheden, die verkregen is door methodisch onderzoek, onvolmaakt geweest is en nog slecht bevestigd; want de methoden, die gebruikt worden zijn nog ruw en gebrekkig. Maar deze opnieuw ontdekte subtiele zintuigen zijn tenminste ware getuigen bevonden van de fysieke feiten voorbij het bereik van de lichamelijke organen. Er is dan ook geen rechtvaardiging om hen te verkennen als valse getuigen, wanneer zij getuigen van suprafysieke feiten voorbij het domein van de materiële organisatie van bewustzijn. Zoals bij al het bewijs, zoals bij het bewijs van de fysieke zintuigen zelf, moet hun getuigenis gecontroleerd, kritisch onderzocht en gearrangeerd door de rede, op de juiste manier vertaald en op de juiste manier gerelateerd worden en hun veld, wetten en processen bepaald worden. Maar de waarheid van grote gebieden van ervaring, waarvan de objecten bestaan in een subtielere substantie en die waargenomen worden door subtielere instrumenten dan die van de grove fysieke Materie, maakt op het einde aanspraak op dezelfde geldigheid, als de waarheid van het materiële universum. De werelden erachter bestaan: zij hebben hun universele ritme, hun grote lijnen en formaties, hun zelfbestaande wetten en machtige energieën, hun juiste en lichtende middelen van kennis. En hier op ons fysieke bestaan en in ons fysieke lichaam oefenen zij hun invloeden uit; hier organiseren zij ook hun middelen van manifestatie en stellen hun boodschappers en hun getuigen aan.

Maar de werelden zijn alleen raamwerken voor onze ervaring, de zintuigen alleen instrumenten van ervaring en gemakken. Bewustzijn is het grote onderliggende feit, de universele getuige voor wie de wereld het speelterrein is, de zintuigen de instrumenten. Voor die getuige zijn de werelden en hun objecten aantrekkelijk om hun werkelijkheid en voor de ene wereld of de vele, voor het fysieke zowel als het suprafysieke hebben wij geen ander bewijs dat zij bestaan. Er is over geargumenteed, dat dit geen relatie is, speciaal voor de constitutie van de mensheid en haar uitzicht op een objectieve wereld, maar juist de natuur van het bestaan zelf; al het waarneembare bestaan bestaat uit een waarnemend bewustzijn en een actieve objectiviteit en de Handeling kan niet doorgaan zonder de Getuige, omdat het universum alleen bestaat in en voor het bewustzijn, dat waarneemt en geen onafhankelijke werkelijkheid heeft. Er is als antwoord over geargumenteed, dat het materiële universum zich verheugt in een eeuwig zelfbestaan; het was hier voordat het leven en het denkvermogen tevoorschijn kwamen; het zal overleven, nadat zij verdwenen zijn en niet langer het eeuwige en onbewuste ritme van de zonnen bezwaren met hun voorbijgaande worstelingen en beperkte gedachten. Het

verschil, zo metafysisch in verschijning, is nog van het hoogste praktische belang, want het bepaalt het hele uitzicht van de mens op leven, het doel, dat hij zal toekennen aan zijn inspanningen en het gebied, waarin hij zijn energieën zal gebruiken. Want het brengt de vraag omhoog van de realiteit van het kosmisch bestaan en nog belangrijker de vraag van de waarde van het menselijk leven.

Wanneer we de materialistische conclusie genoeg benadrukken, bereiken we een onbetekenendheid en onwerkelijkheid in het leven van het individu en het ras, wat ons logischerwijze de optie laat tussen of een koortsachtige inspanning van het individu om te grijpen wat hij kan van een voorbijgaand bestaan, om “zijn leven te leven”, zoals wordt gezegd, of een onbewogen en objectloze dienst van het ras en het individu, terwijl we goed weten, dat de laatste een voorbijgaande fictie is van nerveuze geestesgesteldheid en de eerste een beetje langer bestaande collectieve vorm van dezelfde regelmatige nerveuze opwelling van de Materie. Wij werken of genieten onder de impuls van een materiële energie, die ons bedriegt met de korte begoocheling van het leven of met een nobelere begoocheling van een ethisch doel en een mentale voltooiing. Het materialisme arriveert zoals een spiritueel Monisme bij een Maya, dat er is en er toch niet is, --- het is, want het is aanwezig en dwingend, het is niet, want het is waarneembaar en voorbijgaand in haar werken. Als we aan het andere eind teveel nadruk leggen op de onwerkelijkheid van de objectieve wereld, dan bereiken we via een verschillende weg bij overeenkomstige, maar nog krachtigere conclusies, --- het fictieve karakter van het individuele ego, de onwerkelijkheid en doelloosheid van het menselijk bestaan, de terugkeer naar het Niet-Wezen of het relatieloze Absolute als de enige rationele ontsnapping uit de betekenisloze verwarring van de het fenomenale leven.

En toch kan de vraag niet opgelost worden door logisch redeneren met de data van ons gewone fysieke bestaan; want in die data is er altijd een hiaat van ervaring, die alle argumentering onvoldoende weergeeft. We hebben gewoonlijk noch enige definitieve ervaring van een kosmisch denkvermogen of supramentaal, dat niet gebonden is met het leven van het individuele lichaam, noch, aan de andere kant, enige ferme beperking van ervaring, die ons zou rechtvaardigen te veronderstellen, dat ons subjectieve zelf werkelijk afhangt van het fysieke lichaam en het niet kan overleven, noch zichzelf vergroten voorbij het individuele lichaam. Alleen door de uitbreiding van het gebied van ons bewustzijn of door onverhoopte toename in ons instrument van kennis kan de oeroude twist besloten worden.

De uitbreiding van ons bewustzijn moet, om bevredigend te zijn, noodzakelijkerwijze een innerlijke uitbreiding zijn van het individuele naar het kosmische bestaan. Want de Getuige, als hij bestaat, is niet het individuele belichaamde denkvermogen, dat in de wereld geboren is, maar dat kosmische Bewustzijn, dat het universum omarmt en verschijnt als de immanente Intelligentie in al haar werkingen voor wie of de wereld eeuwig en werkelijk bestaat als Haar eigen actieve bestaan, of anders, waaruit zij geboren is en waarin zij verdwijnt door een handeling van kennis of door een handeling van bewust vermogen. Niet het georganiseerde denkvermogen, maar dat, wat, kalm en eeuwig, gelijkmatig in de levende aarde broedt en in het levende menselijke lichaam en voor wie het denkvermogen en de zintuigen misbare instrumenten zijn, is de Getuige van het kosmisch bestaan en haar Heer.

De mogelijkheid van een kosmisch bewustzijn in de mensheid wordt langzamerhand toegegeven in de moderne Psychologie, zoals de mogelijkheid van meer rekbare instrumenten van kennis, hoewel zij zelfs, wanneer haar waarde en vermogen toegegeven worden, nog geclassificeerd wordt als een hallucinatie. In de Oosterse psychologie is het altijd erkend geweest als een werkelijkheid en het doel van onze subjectieve vooruitgang. De essentie van de overgang naar dit doel is het overschrijden van de grenzen, die ons opgelegd worden door het egobesef en tenminste een deelname aan of ten hoogste een identificatie met zelfkennis, die heimelijk broedt in al het leven en in alles wat ons onbezield lijkt.

Nadat we dat Bewustzijn binnengegaan zijn, kunnen we doorgaan, zoals Zij, met verblijven in het universele bestaan. Dan worden we bewust --- want al onze termen van bewustzijn en zelfs onze gewaarwordingservaringen beginnen te veranderen, --- van Materie als een bestaan en van lichamen als haar formaties, waarin het ene bestaan zichzelf fysiek scheidt in een enkel lichaam van zichzelf in alle anderen en weer door fysieke middelen communicatie vestigt tussen deze veelvoudige punten van haar wezen. Het Denkvermogen ervaren we op dezelfde manier en ook het Leven, als hetzelfde bestaan, dat een is in haar veelvoudigheid en zich afscheidt en verenigt in elk domein door de middelen, die geschikt zijn voor die beweging. En wanneer we kiezen, kunnen we verder gaan, en nadat we door vele verbindende fasen gegaan zijn, een superdenkvermogen gewaarworden, waarvan de universele werking de sleutel is voor alle mindere activiteiten. We worden evenmin hoofdzakelijk bewust van dit kosmische bestaan, maar op dezelfde manier erin bewust, we ontvangen het in gewaarwording,

maar gaan er ook binnen in gewaarwording. We leven erin, zoals we tevoren in het ego-gevoel leefden, actief, meer en meer in contact, zelfs steeds meer verenigd met de andere denkvermogens, andere levens, andere lichamen dan het organisme, dat we onszelf noemen, waarbij we effecten produceren, niet alleen op onze eigen moraal en mentale wezen en op het subjectieve wezen van anderen, maar zelfs op de fysieke wereld en haar gebeurtenissen door middelen dichterbij de godheid, dan die mogelijk voor onze egoïstische hoedanigheid.

Dit kosmische bewustzijn is dan werkelijk voor de mens, die er contact mee heeft gehad of er in leeft met een grotere dan de fysieke werkelijkheid; werkelijk in zichzelf, werkelijk in haar effecten en werkingen. En omdat het op die manier werkelijk is voor de wereld, die haar eigen totale uitdrukking is, is zo ook de wereld werkelijk voor haar; maar niet als een onafhankelijk bestaan. Want in die hogere en minder gehinderde ervaring nemen we waar, dat bewustzijn en wezen niet verschillend zijn van elkaar, maar dat al het wezen een allerhoogste bewustzijn is, al het bewustzijn zelfbestaand is, eeuwig in zichzelf, werkelijk in haar werkingen en noch een droom, noch een evolutie. De wereld is werkelijk, juist omdat zij alleen in bewustzijn bestaat; want het is een Bewuste Energie, een met het Wezen, dat haar creëert. Het bestaan van de materiële vorm in haar eigen recht; afgescheiden van de zelfverlichte energie, die een vorm aanneemt, die een tegenstelling zou zijn van de waarheid van dingen, een fantasmagorie, een nachtmerrie, een onmogelijke valsheid.

Maar dit bewuste Wezen, dat de waarheid van het oneindige supramentale is, is meer dan het universum en woont onafhankelijk in Zijn eigen onuitsprekelijke oneindigheid alsook in kosmische harmonieën. De wereld leeft door Dat; Dat leeft niet door de wereld. En zoals we kunnen binnengaan in het kosmische bewustzijn en een kunnen zijn met al het kosmische bestaan, kunnen we ook binnengaan in het wereldtranscenderende bewustzijn en superieur worden aan al het kosmisch bestaan. En dan komt de vraag op, die ons het eerste overkwam, of deze transcendentie ook noodzakelijkerwijs een weigering is. Welke relatie heeft dit universum met het Achterliggende?

Want aan de poorten van de Transcendentie staat die zuivere en perfecte Geest, die beschreven wordt in de Upanishads, lichtend, puur, die de wereld onderhoudt, maar er niet actief in is, zonder spieren van energie, zonder de fout van dualiteit, zonder litteken van verdeling, uniek, identiek, vrij van alle verschijning van relatie en van veelvoudigheid,

--- het pure Zelf van de Adwaitins¹⁷, het inactieve Brahman, de transcendente Stilte. En wanneer het denkvermogen deze poorten plotseling passeert zonder tussenliggende overgangen, ontvangt hij een gewaarwording van de onwerkelijkheid van de wereld en de enige werkelijkheid van de Stilte, die een van de krachtigste en meest overtuigende ervaringen is, waartoe het menselijke denkvermogen in staat is. Hier, bij de gewaarwording van dit zuivere Zelf of het Niet-Wezen erachter, hebben we het startpunt voor een tweede ontkenning, --- evenwijdig aan de andere pool van de materialistische, maar completer, meer definitief, hachelijker in haar uitwerkingen op de individuen of collectiviteiten, die haar krachtige roep naar de wildernis horen, --- de weigering van de asceet.

Deze opstand van de Geest tegen de Materie heeft gedurende tweeduizend jaar, sinds het Boeddhisme de balans van de oude Arische wereld verstoorde, in toenemende mate het Indiase denkvermogen gedomineerd. Niet dat de gewaarwording van de kosmische illusie het geheel is van het Indiase denken; er zijn andere filosofische uitdrukkingen, andere religieuze aspiraties. Noch is er zelfs enig pogen tot aanpassing gewenst geweest tussen de twee termen vanuit de meest extreme filosofieën. Maar iedereen heeft geleefd in de schaduw van de grote Weigering en het uiteindelijke einde van het leven is voor allen de kledij van het ascetisme. De algemene opvatting over het bestaan is doordrongen van de Boeddhistische theorie van de ketting van Karma en met de daaruit volgende tegenstelling van gebondenheid en bevrijding, gebondenheid door geboorte, bevrijding door ophouden van geboorte. Daarom zijn alle stemmen verenigd in een grote overeenstemming, dat in deze wereld van dualiteiten niet ons koninkrijk des hemels kan zijn, maar er voorbij, of in de vreugden van het eeuwige Vrindavan¹⁸ of hoge schoonheid van Brahmaloeka¹⁹, voorbij alle manifestaties in 'n onuitsprekelijk Nirvana²⁰, of waar alle afgescheiden ervaring verloren is in de eigenschaploze eenheid van het ondefinieerbare Bestaan. En gedurende vele eeuwen heeft een groot leger van stralende getuigen, heiligen en leraren, namen, heilig voor het Indiase geheugen en dominant in de Indiase voorstelling, altijd dezelfde getuige voortgebracht en altijd dezelfde verheven en

¹⁷ De Vedantische Monisten.

¹⁸ *Goloka*, de Vaishnava hemel van eeuwige Schoonheid en Zaligheid.

¹⁹ De hoogste staat van zuiver bestaan, bewustzijn en zaligheid, verkrijgbaar door de ziel zonder totale oplossing in het Ondefinieerbare.

²⁰ Uitroeiing, niet noodzakelijkerwijze van het gehele wezen, maar van het wezen, zoals wij het kennen; uitroeiing van ego, verlangen en egoïstische handeling en mentaliteit.

verre lokroep doen toenemen, --- verzaking als het enige pad van kennis, de acceptatie van het fysieke leven als de handeling van de onwetende, ophouden van geboorte als het juiste gebruik van menselijke geboorte, de roep van de Geest, de afkeer van de Materie.

Van oudsher is het vanuit sympathie met de ascetische geest – en aan de rest van de wereld is het uur van de Kluizenaar voorbijgegaan of gaat er nog aan voorbij, --- gemakkelijk om deze grote trend toe te schrijven aan het falen van de vitale energie in een oeroud ras, dat moe is onder zijn draaglast, haar eens enorme aandeel in de algemene vooruitgang, uitgeput door haar veelzijdige bijdrage aan de som van menselijke inspanning en menselijke kennis. Maar we hebben gezien, dat het overeenkomt met een waarheid van bestaan, een staat van bewuste realisatie, die zich bevindt aan de hoogste top van onze mogelijkheid. In de praktijk is ook de ascetische geest een onmisbaar element in de menselijke vervolmaking en zelfs haar afgescheiden verklaring kan niet voorkomen worden, zolang het ras haar intellect en haar vitale gewoonten aan het andere einde niet heeft bevrijd van de onderwerping aan een altijd aandringende dierlijkheid.

We zoeken inderdaad een grotere en meer complete bevestiging. We nemen waar, dat bij het Indiase ascetische ideaal de grote Vedantische formule, "Een zonder tweede" niet voldoende gelezen is in het licht van de andere formule, op gelijke wijze gebiedend, "Al dit is de Brahman". De hartstochtelijke aspiratie van de mens omhoog naar de Godheid is niet voldoende gerelateerd aan de neerdalende beweging van de Godheid, die naar beneden helt om voor eeuwig Zijn manifestatie te omarmen. Zijn betekenis in de Materie is niet zo goed begrepen als Zijn waarheid in de Geest. De Werkelijkheid, die de Sannyasin zoekt, is gegrepen tot haar volledige hoogte, maar niet, zoals door de oeroude Vedantisten, in haar volledige omvang en uitgebreidheid. Maar in onze meer volledige bevestiging moeten we het deel van de zuivere spirituele impuls niet verminderen. Zo als we gezien hebben op welke grote wijze het Materialisme de doelstelling van de Godheid gediend heeft, zo moeten we ook de nog grotere dienst erkennen, die geleverd wordt door het Ascetisme voor het Leven. We zullen de waarden van de materiële Wetenschap en haar werkelijk doelmatigheden behouden in de uiteindelijke harmonie, zelfs als veel of zelfs al haar bestaande vormen verbroken moeten worden of terzijde gelegd. Een zelfs groter bezwaar van correct behoud moet

ons leiden in onze behandeling van de erfenis, hoe ook in werkelijkheid verminderd of versmaad, van het Arisch verleden.

HOOFDSTUK IV

Alomtegenwoordige Werkelijkheid.

Wanneer iemand Hem kent als Brahman het Niet-Wezen, dan wordt hij hoofdzakelijk de niet bestaande. Wanneer iemand weet, dat Brahman Is, dan wordt hij bekend als het werkelijke in het bestaan.

Taittiriya Upanishad²¹

OMDAT we, dan ook, zowel de claim van de zuivere Geest erkennen om in ons zijn absolute vrijheid te manifesteren, alsook de claim van de universele Materie om de vorm te zijn en de voorwaarde voor onze manifestatie, moeten we een waarheid vinden, die deze opponenten volledig kan verzoenen en aan beiden hun benodigde aandeel in het Leven kan geven en hun benodigde rechtvaardiging in het Denken, waarbij geen van beiden van zijn rechten afgesneden wordt, waarbij in geen van beiden de soevereine waarheid ontkend wordt, waarvan zelfs zijn fouten, zelfs de exclusiviteit van zijn overdrijvingen zo onafgebroken een kracht tevoorschijn brengen. Want, wanneer er waar dan ook een extreme uitspraak is, die een zodanige krachtige aantrekkingskracht heeft op het menselijk denkvermogen, dan kunnen we zeker er van zijn, dat we ons bevinden in de aanwezigheid, niet van louter fouten, bijgelovigheid of hallucinatie, maar van een of ander overdekt soeverein feit, dat onze loyaliteit eist en dat zich zal wreken, wanneer we het ontkennen of uitsluiten. Hierin ligt de moeilijkheid van een bevredigende oplossing en de bron van dat gebrek aan beslistheid, die alle hoofdzakelijk compromissen voortzet tussen de Geest en de Materie. Een compromis is een schikking, een transactie van belangen tussen twee tegengestelde vermogens; het is geen echte verzoening. Ware verzoening gaat altijd voort door een wederzijds begrip, dat leidt naar een of andere soort van diepe eenheid. We zullen daarom het beste hun verzoenende waarheid bereiken door de hoogst mogelijke eenwording van de Geest en de Materie en op die manier bij een of andere sterkste fundatie van een verzoenende praktijk in het innerlijke leven van het individu en zijn uiterlijke bestaan.

²¹ II. 6.

We hebben in het kosmisch bewustzijn reeds een ontmoetingsplaats gevonden, waar de Materie werkelijk wordt voor de Geest, de Geest werkelijk wordt voor de Materie. Want in het kosmische bewustzijn zijn het Denkvermogen en het Leven tussenliggende gebieden en niet langer, zoals zij lijken in de gewone egoïstische geestesgesteldheid, vertegenwoordigers van afscheiding, aanstekers van een kunstmatige ruzie tussen de positieve en negatieve principes van dezelfde onkenbare Werkelijkheid. Door de verwerving van het kosmisch bewustzijn vindt het Denkvermogen, verlicht door een kennis, die de waarheid van de Eenheid en de waarheid van de Veelvuldigheid in eens waarneemt en vat krijgt op de formule van hun interactie, haar eigen disharmonie onmiddellijk uitgelegd en verzoend door goddelijke Harmonie; tevredengesteld stemt hij toe om de aanstichter te worden van die allerhoogste eenheid tussen God en het Leven, waarnaar wij neigen. De Materie openbaart zichzelf aan het realiserende denken en aan de verfijnde zintuigen als de vorm en lichaam van de Geest,--- de Geest in haar zelfvormende uitbreiding. De Geest openbaart zich via dezelfde toestemmende aanstichters als de ziel, de waarheid, de essentie van de Materie. Beiden erkennen en bekennen elkaar als goddelijk, werkelijk en een in essentie. Het Denkvermogen en het Leven worden in die verlichting onmiddellijk ontsloten als vormen en instrumenten van het allerhoogste Bewuste Wezen, waardoor Hij zich uitbreidt en Zichzelf huisvest in materiële vorm en Zich in die vorm ontsluit aan Zijn meervoudige centra van bewustzijn. Het denkvermogen bereikt zijn zelfvervulling, wanneer hij een zuivere spiegel wordt van de Waarheid van Wezen, die zichzelf uitdrukt in de symbolen van het universum; het Leven, wanneer zij bewust haar energieën leent aan de volmaakte zelfvorming van de Godheid in altijd nieuwe vormen en activiteiten van het universele bestaan.

In het licht van deze beeldvorming kunnen we de mogelijkheid waarnemen van een goddelijk leven voor de mens in de wereld, die onmiddellijk de Wetenschap zal rechtvaardigen door het ontsluiten van een levende gewaarwording en een bevattelijk streven naar de kosmische en aardse evolutie en door de herschepping van de menselijke ziel in de goddelijke de grote ideële droom van alle hoge religies verwerklijken.

Maar wat is dan dat stille Zelf, inactief, zuiver, zelfbestaand, zelfverheugend, dat zich aan ons presenteerde als de verwijlende rechtvaardiging van de asceet? Hier moet ook harmonie en niet onverenigbare tegenstelling de verlichtende waarheid zijn. Het stille en

actieve Brahman zijn geen verschillende, tegengestelde en onverenigbare entiteiten, de een, die de kosmische illusie ontkent, de andere, die haar bevestigt; zij zijn een Brahman in twee aspecten, positief en negatief en elk is noodzakelijk voor de ander. Vanuit deze Stilte gaat het Woord, dat de werelden schept, altijd voort; want het Woord drukt datgene uit, wat zelf-verborgen is in de Stilte. Het is een eeuwige passiviteit, die de perfecte vrijheid mogelijk maakt en de almacht van een eeuwige goddelijke activiteit in ontelbare kosmische systemen. Want de ontwikkelingen van die activiteit onttrekken hun energieën en hun onbegrensbare vermogen van verandering en harmonie aan de neutrale ondersteuning van het onveranderbare Wezen, haar instemming met deze oneindige vruchtbaarheid van haar eigen dynamische Natuur.

Ook de mens wordt alleen volmaakt, wanneer hij in zichzelf die absolute kalmte en passiviteit van de Brahman gevestigd heeft en er een vrije en onuitputtelijke activiteit mee ondersteunt met dezelfde goddelijke tolerantie en dezelfde goddelijke zaligheid. Degenen, die op die manier in bezit zijn geweest van de Kalmte van binnen, kunnen altijd de eeuwige aanvoer gewaarworden van de energieën, die werken in het universum, welke opwellen uit haar stilte. Het is daarom niet de waarheid van de Stilte om te zeggen, dat zij in haar natuur een verwerping is van kosmische activiteit. De blijkbaar onverenigbaarheid van de twee toestanden is een fout van het beperkte Denkvermogen, dat, omdat zij gewend is aan scherpe tegenstellingen van bevestiging en ontkenning en plotseling overstappen van de ene pool naar de andere, niet in staat is om een alomvattend bewustzijn te ontvangen, dat uitgebreid en sterk genoeg is om beiden in een gelijktijdige omarming te omsluiten. De Stilte weigert de wereld niet; zij ondersteunt haar. Of beter, zij steunt met gelijke onpartijdigheid de activiteit en terugtrekking uit activiteit en zij keurt ook de verzoening goed, waardoor de ziel vrij blijft en zelfs nog, terwijl zij zichzelf leent aan alle actie.

Maar nog steeds is er de absolute terugtrekking, er is het Niet-Wezen. Vanuit het Niet-Wezen, zegt het oeroude Geschrift, is het Wezen verschenen²². Dan moet zij zeker in het Niet-Wezen terugkeren. Wanneer het oneindige ongedifferentieerde Bestaan alle mogelijkheden toestaat van onderscheiding en veelvoudige realisatie, ontkent en weigert het Niet-Wezen dan, als primaire staat en uitsluitend constante werkelijkheid, niet tenminste iedere mogelijkheid van een werkelijk universum? Het Niets van zekere Boeddhistische scholen zou dan de ware ascetische oplossing zijn; het Zelf zou, zoals

²² In het begin was dit alles het Niet-Wezen. Toen werd het Wezen geboren.— *Taittiriya Upanishad*. II. 7.

het ego, alleen een conceptuele formatie zijn door een denkbeeldig fenomenaal bewustzijn.

Maar weer ontdekken we, dat we misleid worden door woorden, bedrogen door de scherpe tegenstellingen van onze beperkte denkwijze met haar verzotte afhankelijkheid van verbale onderscheidingen, alsof zij uiteindelijke waarheden volmaakt presenteerden en hun levering van onze supramentale ervaringen bij de gewaarwording van die intolerante onderscheidingen. Niet-Wezen is alleen een woord. Wanneer we het feit, dat zij vertegenwoordigt, onderzoeken, kunnen wij niet langer zeker zijn, dat het absolute niet-bestaan een betere kans heeft dan het oneindige Zelf meer te zijn dan een ideeachtige formatie van het denkvermogen. Wij bedoelen met dit Niets werkelijk iets, dat ligt voorbij de laatste uitdrukking, waartoe we onze zuiverste gewaarwording kunnen reduceren en onze meest abstracte of subtiële ervaring van het werkelijke zijn, zoals we het kennen of ontvangen, terwijl we in dit universum verwijlen. Dit Niets is dan hoofdzakelijk iets voorbij positieve gewaarwording. Wij stellen een fictie van nietsheid op om zo voorbij te gaan, door de methode van totale uitsluiting, aan alles wat we kunnen weten en bewust zijn. Wanneer we werkelijk nauwkeurig het Niets bestuderen van zekere filosofieën, beginnen we waar te nemen, dat het een nul is, die Alles is of een ondefinieerbare Oneindigheid, die voor het denkvermogen een leegte lijkt, omdat het denkvermogen alleen eindige constructies kan grijpen, maar in feite is het het enige ware Bestaan²³.

En wanneer we zeggen, dat vanuit het Niet-Wezen het Wezen verschenen is, nemen we waar, dat we spreken in termen van Tijd over iets, dat voorbij de Tijd ligt. Want wat was de vervaarlijke datum in de geschiedenis van het eeuwige Niets, waarop het Wezen eruit geboren werd of wanneer zal die andere even formidabele datum aanbreken, waarop een onwerkelijk al zal terugvallen in de eeuwigdurende leegte? Sat en Asat (Zijn en Niet-zijn), wanneer zij beiden bevestigd moeten worden, moeten opgevat worden, alsof zij gelijktijdig verkregen zijn. Zij staan elkaar toe, ofschoon zij weigeren zich te

²³—Een andere Upanishad weigert de geboorte van een wezen uit een Niet-Wezen als een onmogelijkheid; een Wezen, zegt zij, kan alleen geboren worden uit een Wezen. Maar als we een Niet-Wezen aannemen in een betekenis, niet van een onbestaand Niets, maar van een **x**, dat ons idee van ervaring of bestaan te boven gaat,--- een betekenis, die toepasbaar is op het Absolute Brahman van de Advaita alsook op de Leegte of Nul van de Boeddhisten,--- verdwijnt de onmogelijkheid, omdat Dat zeer goed de bron van het wezen kan zijn, ofwel door een conceptuele of vormende Maya of een manifestatie of creatie uit zichzelf.

vermengen. Beiden zijn, omdat we in termen van Tijd moeten spreken, eeuwig. En wie zal het eeuwig Wezen overtuigen, dat het niet werkelijk bestaat en alleen een eeuwig Niet-Wezen is? Hoe kunnen we in zo'n ontkenning van alle ervaring een oplossing vinden, die alle ervaring uitlegt?

Zuiver Wezen is de bevestiging door de Onkenbare van Zichzelf als de vrije basis van al het kosmische bestaan. Wij geven de naam van Niet-Wezen aan de tegengestelde bevestiging van Zijn vrijheid van al het kosmische bestaan,--- vrijheid, zogezegd, van alle positieve termen van werkelijk bestaan, die het bewustzijn in het universum voor zichzelf kan formuleren, zelfs van de meest abstracte, de meest transcendente. Hij ontkent ze niet als een werkelijke uitdrukking van Zichzelf, maar Hij ontkent Zijn beperking door alle uitdrukking of welke uitdrukking dan ook. Het Niet-Wezen staat het Wezen toe op dezelfde manier als de Stilte de Handeling toelaat. Door deze gelijktijdige ontkenning en bevestiging, die onderling niet destructief zijn, maar elkaar aanvullen zoals alle tegengestelden, wordt het gelijktijdige besef van een bewust Zelf-wezen als een werkelijkheid en het Onkenbare erachter als dezelfde Werkelijkheid realiseerbaar voor de ontwaakte menselijke ziel. Op die manier was het mogelijk voor de Boeddha om de staat van Nirvana te verkrijgen en toch competent te handelen in de wereld, onpersoonlijk in zijn innerlijke bewustzijn, maar in zijn handeling de meest krachtige persoonlijkheid, waarvan we weten, dat hij op de aarde heeft geleefd en resultaten heeft voortgebracht.

Wanneer we over deze dingen peinzen, beginnen we gewaar te worden, hoe zwak de woorden, die we gebruiken, in hun zelfverzekerd geweld zijn en hoe verwarrend in hun misleidende onderscheiding. We beginnen ook waar te nemen, dat de beperkingen, die we Brahman opleggen, opstijgen uit een beperktheid van ervaring in het individuele denkvermogen, dat zichzelf concentreert op een aspect van de Onkenbare en voortgaat met het ontkennen of afbreken van al de rest. We neigen er altijd naar om datgene, wat we kunnen bevatten of weten van het Absolute, te star te vertalen in de termen van onze eigen bijzondere relativiteit. Wij bevestigen de Ene en de Identieke door hartstochtelijke onderscheiding en het laten gelden van het egoïsme van onze eigen opinies en gedeeltelijke ervaringen tegen opinies en gedeeltelijke ervaringen van anderen. Het is wijzer om te wachten, te leren, te groeien en, omdat we verplicht zijn om ter wille van onze zelfvervolmaking over deze dingen te spreken, die geen menselijke spraak kan uitdrukken, om te zoeken naar de wijdeste, de meest plooibare, de meest algemene

bevestiging, die mogelijk is en de grootste en meest uitgebreide harmonie erop te baseren.

We herkennen dan, dat het mogelijk is voor het bewustzijn in het individu om binnen te gaan in een toestand, waarin het relatief bestaan opgelost schijnt te zijn en zelfs het Zelf lijkt een ongeschikt begrip. Het is mogelijk om in een Stilte te stappen achter de Stilte. Maar dit is niet het totaal van onze uiteindelijke ervaring, noch de enige en alles uitsluitende waarheid. Want we vinden, dat dit Nirvana, deze zelfvernietiging, terwijl het een absolute vrede en vrijheid aan de ziel van binnen geeft, nog in de praktijk overeenstemt met verlangenloze, maar effectieve handeling van buiten. Deze mogelijkheid van een totale, bewegingloze onpersoonlijkheid en lege Kalmte van binnen, die van buiten de werken doet van de eeuwige waarheden, Liefde, Waarheid en Gerechtigheid was misschien de werkelijke essentie van Boeddha's leringen, --- deze superioriteit ten opzichte van het ego en de kettingen van persoonlijke werkingen en de identificatie met de veranderbare vorm en het veranderbare idee, niet met het onbeduidende ideaal van een ontsnapping uit de problemen en het lijden van de fysieke geboorte. In ieder geval zou, zoals de volmaakte mens de stilte en de handeling in zichzelf zou combineren, ook de totaal bewuste ziel teruggrijpen naar de absolute vrijheid van het Niet-Wezen zonder daarom haar grip te verliezen op het Bestaan en het universum. Hij zou op die manier voortdurend in zichzelf het eeuwige wonder reproduceren van het goddelijk Bestaan in het universum, hoewel altijd erachter en zelfs, als het ware, achter zichzelf. De tegengestelde ervaring zou alleen een concentratie kunnen zijn van de geestesgesteldheid in het individu op Niet-bestaan met als resultaat een vergetelheid en een persoonlijke terugtrekking uit een kosmische activiteit, die nog steeds en altijd voortduurt in het bewustzijn van het Eeuwige Wezen.

Op die manier, nadat de Geest en de Materie verzoend zijn in het kosmische bewustzijn, nemen we de verzoening waar in het transcendente bewustzijn van de uiteindelijke verklaring van alles en haar ontkenning. We ontdekken, dat alle bevestigingen verklaringen zijn van status of activiteit in het Onkenbare; alle overeenkomstige ontkenningen zijn verklaringen van Haar vrijheid, zowel vanuit als binnen die status of handeling. Het Onkenbare is voor ons iets allerhoogst, prachtig en onuitsprekelijk, dat Zichzelf voortdurend formuleert aan ons bewustzijn en voortdurend ontsnapt aan de formulering, die Zij heeft gemaakt. Dit doet zij niet als een of andere boosaardige geest of grillige magiër, die ons leidt van valsheid naar een nog grotere

valsheid en zo naar een uiteindelijke ontkenning van alle dingen, maar zelfs hier als de Wijze achter onze wijsheid, die ons begeleidt van de werkelijkheid naar een altijd diepzinnigere en uitgebreidere werkelijkheid, totdat we het meest diepzinnige en meest uitgebreide vinden, waartoe we in staat zijn. Een alomtegenwoordige werkelijkheid is het Brahman, geen alomtegenwoordige oorzaak van vasthoudende illusies.

Als we op deze manier een positieve basis accepteren voor onze harmonie, --- en waarop kan harmonie anders gebaseerd worden? --- moeten de verschillende conceptuele formuleringen van het Onkenbare, die ieder een waarheid vertegenwoordigen, die voorbij het begrip ligt, zoveel mogelijk begrepen worden in hun relatie met elkaar en hun effect op het leven, niet afzonderlijk, niet exclusief, niet zodanig bevestigd, dat zij alle andere bevestigingen vernietigen of al teveel verminderen. Het werkelijk Monisme, het ware Advaita is datgene, dat alle dingen erkent als het ene Brahman en niet probeert Haar bestaan te verdelen in twee tegenstrijdige entiteiten, een eeuwige Waarheid en een eeuwige Valsheid, Brahman en niet-Brahman, Zelf en niet-Zelf, een werkelijk Zelf en een onwerkelijk, echter eeuwig Maya. Wanneer het waar is, dat alleen het Zelf bestaat, moet het ook waar zijn dat alles het Zelf is. En wanneer dit Zelf, God of Brahman geen hulpeloze staat is, geen gebonden vermogen, geen beperkte persoonlijkheid, maar het zelfbewuste Al, dan moet er een of andere goede en innerlijke reden in aanwezig zijn voor de manifestatie, om te ontdekken waar we mee verder moeten gaan bij de hypothese van een of andere potentie, wijsheid, waarheid van wezen in alles, wat gemanifesteerd is. De disharmonie en het blijkbare kwaad van de wereld moeten in hun sfeer erkend worden, maar niet geaccepteerd worden als onze veroveraars. Het diepste instinct van de mensheid zoekt altijd en zoekt wijselijk wijsheid als het laatste woord van de universele manifestatie, geen eeuwige spotternij en illusie, --- een geheim en uiteindelijk triomferend goed, geen alcreatief en onoverkomelijk kwaad, --- een uiteindelijke overwinning en vervulling, geen teleurgestelde terugtrekking van de ziel uit haar grote avontuur.

Want we kunnen niet aannemen, dat de enige Entiteit wordt gedwongen door iets buiten of anders dan Zichzelf, daar zoiets niet bestaat. Noch kunnen we veronderstellen, dat Zij zich ongewild onderwerpt aan iets gedeeltelijk in Zichzelf, dat vijandig staat ten opzichte van haar gehele Wezen, dat door Haar ontkend wordt en toch te sterk voor Haar is; want dit zou alleen op een andere manier dezelfde tegenstelling opbouwen van een Alles en iets anders dan het Alles. Zelfs als we zeggen, dat het universum

hoofdzakelijk bestaat, omdat het Zelf in haar absolute ondeelbaarheid alle dingen hetzelfde tolereert, alle werkelijkheden en mogelijkheden zonder verschil bekijkt, is er toch iets, dat de manifestatie wil en het ondersteunt en dit kan niets anders zijn dan het Al. Brahman is ondeelbaar in alle dingen en wat ook gewild wordt in de wereld, wordt uiteindelijk gewild door Brahman. Alleen ons relatieve bewustzijn, gealarmeerd en verbijsterd door de fenomenen van het kwaad, onwetendheid en pijn in de kosmos probeert het Brahman te verlossen van de verantwoordelijkheid voor Zichzelf en zijn werken door enige tegengestelde principes als Maya of Mara, een bewuste Duivel of een zelfbestaand principe van kwaad. Er is een Heer en Zelf en de velen zijn alleen zijn representatie en wordingen.

Wanneer de wereld dan een droom of een illusie of een fout is, is het een droom, die ontstaan is uit of gewild door het Zelf in haar totaliteit en niet alleen ontstaan en gewild, maar ondersteund en eeuwig onderhouden. Bovendien is het een droom, die bestaat in een Werkelijkheid en het materiaal, waarvan het gemaakt is, is die Werkelijkheid, want Brahman moet het materiaal zijn van de wereld, alsmede haar basis en continent. Wanneer het goud, waarvan een vat gemaakt is, werkelijk is, hoe kunnen we dan aannemen, dat het vat zelf een spiegeling is? We zien, dat deze woorden, droom, illusie, trucs van de spraak zijn, gewoontes van ons relatieve bewustzijn; zij vertegenwoordigen een zekere waarheid, zelfs een grote waarheid, maar zij vertegenwoordigen het ook op een verkeerde manier. Net zoals Niet-Wezen anders blijkt te zijn dan hoofdzakelijk nietsheid, blijkt de Kosmische droom anders te zijn dan hoofdzakelijk droombeeld en een hallucinatie van het denkvermogen. Een verschijnsel is geen droombeeld, een verschijnsel is de substantiële vorm van een Waarheid.

We beginnen dan met de voorstelling van een alomtegenwoordige Werkelijkheid, waarvan noch het Niet-Wezen aan de ene kant, noch het universum aan de andere kant ontkenningen zijn, die annuleren; zij zijn eerder verschillende toestanden van de Werkelijkheid, tegengestelde en omgekeerde bevestigingen. De hoogste ervaring van deze Werkelijkheid in het universum laat zien, dat zij niet alleen een bewust Bestaan is, maar een allerhoogste Intelligentie en Kracht en een zelfbestaande Zaligheid; en voorbij het universum is er nog een ander onkenbaar bestaan, een of andere volslagen en onuitspreekbare Zaligheid. Daarom zijn we gerechtvaardigd te veronderstellen, dat zelfs de dualiteiten van het universum, wanneer zij niet zoals nu geïnterpreteerd worden door onze zintuiglijke en gedeeltelijke veronderstellingen, maar door onze bevrijde intelligentie

en ervaring, ook opgelost zullen worden in deze hoogste termen. Terwijl we nog werken onder de spanning van de dualiteiten, moet deze voorstelling zichzelf zonder twijfel voortdurend ondersteunen door een daad van geloof, maar een geloof, dat de hoogste Reden, de meest omvangrijke en geduldigste reflectie niet ontkent, maar eerder bevestigt. Deze geloofsovertuiging is inderdaad aan de mensheid gegeven om haar te ondersteunen op haar reis, totdat zij een toestand van ontwikkeling bereikt, waarbij geloof omgezet zal worden in kennis en volmaakte ervaring en Wijsheid gerechtvaardigd zullen worden door haar werken.

HOOFDSTUK V

De bestemming van het Individu.

Door de Onwetendheid gaan zij aan de Dood voorbij en door Kennis genieten zij Onsterfelijkheid ... Door de Niet-Geboorte gaan zij aan de Dood voorbij en door Geboorte genieten zij Onsterfelijkheid.

*Isha Upanishad*²⁴

EEN ALOMTEGENWOORDIGE Werkelijkheid is de waarheid van al het leven en bestaan, ofwel absoluut of relatief, ofwel lichamelijk of niet-lichamelijk, ofwel beweeglijk of niet-beweeglijk, ofwel intelligent of niet-intelligent; en in al haar oneindig variërende en zelfs voortdurend tegengestelde uitdrukkingen, van de tegenstellingen het dichtst bij onze gewone ervaringen tot die verst gelegen tegenstellingen, die zichzelf verliezen op de grenzen van het Onuitsprekelijke is de Werkelijkheid een en geen optelsom of verzameling. Van daaruit beginnen alle variaties, daarin bestaan alle variaties en daar keren alle variaties naar terug. Alle bevestigingen worden alleen ontkend om te leiden naar een wijdere bevestiging van dezelfde Werkelijkheid. Alle tegenstellingen staan tegenover elkaar om een Waarheid te herkennen in hun tegengestelde aspecten en omhelzen door middel van conflict hun wederzijdse Eenheid. Brahman is de Alpha en de Omega. Brahman is de Ene, waarbuiten er niets anders bestaat.

Maar deze eenheid is van nature ondefinieerbaar. Wanneer we haar proberen voor te stellen door het denkvermogen, zijn we gedwongen voort te gaan door een oneindige reeks van opvattingen en ervaringen. En toch zijn we aan het eind genoodzaakt onze grootste opvattingen en onze meest uitgebreide ervaringen te ontkennen om te bevestigen, dat de Werkelijkheid alle definities te boven gaat. We komen uit bij de formule van de Indiase wijzen, *neti, neti*, "Het is niet dit, het is niet dat", er is geen ervaring, waardoor wij Haar kunnen beperken; er is geen voorstelling, waardoor Zij gedefinieerd kan worden.

²⁴ Versen II. 14.

Een Onkenbare, die aan ons verschijnt in veel toestanden en met veel eigenschappen van wezen, in veel vormen van bewustzijn, in veel activiteiten van energie, is wat het Denkvermogen uiteindelijk kan zeggen over het bestaan, dat we zelf zijn en dat we zien in alles, dat gepresenteerd wordt aan onze gedachten en zintuigen. In en door deze toestanden, deze vormen, deze activiteiten moeten we het Onkenbare benaderen en kennen. Maar wanneer we in onze haast om een Eenheid te bereiken, die ons denkvermogen kan bevatten en vasthouden, wanneer we in onze vastberadenheid om de Oneindigheid te begrenzen in onze omarming, we de Werkelijkheid identificeren met een of andere definieerbare toestand van wezen, hoe puur en eeuwig ook, met een of andere bijzondere eigenschap, hoe algemeen en veelomvattend dan ook, met een of andere vaste formulering van bewustzijn, hoe uitgebreid in haar omvang dan ook, met een energie of activiteit, hoe onbegrensd in haar toepassing dan ook en wanneer we al de rest uitsluiten, zondigen onze gedachten tegen Haar onkenbaarheid en bereiken zij geen ware eenheid, maar een verdeling van het Ondeelbare.

Deze waarheid werd zo sterk waargenomen in de oudste tijden, dat de Vedantische Zieners, zelfs, nadat zij het bekronende idee bereikt hadden, de overtuigende ervaring van Sachchidananda als de hoogste positieve uitdrukking van de Werkelijkheid voor ons bewustzijn, in hun speculaties een Asat, een verder liggend Niet-Wezen opstelden of er in hun waarnemingen naar toe gingen, dat niet het uiteindelijk bestaan, het zuivere bewustzijn, de oneindige zaligheid is, waar al onze ervaringen de uitdrukking van zijn of de deformatie. Als het al een bestaan, een bewustzijn, een zaligheid is, dan ligt het voorbij de hoogste en zuiverste positieve vorm van deze dingen, die we hier kunnen bezitten en andere daarom dan wat we hier onder deze namen kennen. Het Boeddhisme, dat door de theologen enigszins willekeurig verklaard is een niet-Vedische leer te zijn, omdat het de autoriteit van de Geschriften geweigerd heeft, gaat toch terug naar deze essentiële Vedische opvatting. Alleen de positieve en samenvoegende leer van de Upanishaden hield Sat en Asat niet als tegengestelden, die destructief voor elkaar waren, maar als de laatste tegenstelling, waardoor we zicht hebben op het Onkenbare. En bij de verrichtingen van ons positieve bewustzijn moet zelfs de Eenheid rekening houden met de Veelvoudigheid; want de Velen zijn ook Brahman. Door Vidya, de Kennis van de Eenheid kennen we God; zonder dit is Avidya, het relatieve en veelvuldige bewustzijn, een nacht van duisternis en een wanorde van Onwetendheid. Als we echter dat gebied van Onwetendheid uitsluiten, als we Avidya verwijderen alsof het

een niet-bestaand en onwerkelijk ding was, dan wordt Kennis zelf een soort duisternis en een bron van onvolmaaktheid. We worden als mens verblind door een licht, zodat we niet langer het gebied kunnen zien, dat dat licht verlicht.

Dit is de kalme, wijze en heldere leer van onze meest oude wijzen. Zij hadden het geduld en de kracht om te vinden en te weten; zij hadden ook de helderheid en de nederigheid om de beperking van onze kennis toe te geven. Zij namen de grenzen waar, die voorbijgegaan moesten worden naar iets daar voorbij. Het was een latere ongeduldigheid van het hart en het denkvermogen, onstuimige aantrekking naar een uiteindelijke zaligheid of hoog meesterschap over zuivere ervaring en scherpe intelligentie, die de Ene zocht om de Velen te ontkennen en omdat zij de adem van de hoogten ontvangen had, het geheim van de diepten versmaadde of zich er van af keerde. Maar het vaste oog van de oude wijsheid nam waar, dat om God werkelijk te kennen, zij Hem wel overal gelijkmoed moest kennen en zonder onderscheid, waarbij zij de tegenstellingen, waardoor Hij schijnt, in ogenschouw neemt en naar waarde schat, maar er niet door overmeesterd wordt.

We zullen dan ook de scherpe onderscheidingen van een gedeeltelijke logica opzij zetten, welke verklaart, dat, omdat de Ene de werkelijkheid is, de Velen een illusie zijn en omdat het Absolute Sat is, de ene bestaande, het relatieve Asat is en niet-bestaand. Wanneer we vasthoudend in de Velen de Ene nastreven, is dat om terug te keren met zegening en de openbaring van de Ene, die zichzelf bevestigt in de Velen.

Wij zullen onszelf ook beschermen tegen de uitzonderlijke belangrijkheid, die het denkvermogen toekent aan bijzondere gezichtspunten, waar hij op uitkomt in zijn meer krachtige uitbreidingen en overgangen. De gewaarwording van het spiritueel gerichte denkvermogen, dat het universum een onwerkelijke droom is, kan niet meer absolute waarde voor ons hebben dan de waarneming van het materieel gerichte denkvermogen, dat God en het Hiernamaals een denkbeeldig idee zijn. In het ene geval is het denkvermogen, dat alleen gewend is aan het bewijs van de zintuigen en de associatie van de werkelijkheid met het lichamelijke feit of niet gewend andere middelen van kennis te gebruiken of niet in staat de notie van de werkelijkheid uit te breiden tot aan een suprafysische ervaring. In het andere geval zet hetzelfde denkvermogen, dat voorbijgaat aan een overweldigende ervaring van een niet-lichamelijke werkelijkheid, eenvoudig hetzelfde onvermogen en hetzelfde daaruit volgende gevoel van droom en hallucinatie om in de ervaring van de zintuigen. Maar we ontdekken ook de waarheid, dat deze twee

denkbeelden misvormen. Het is waar, dat voor deze vormwereld, waarin we neergezet zijn voor onze zelfrealisatie, niets totaal geldig is, tot het ons fysieke bewustzijn in bezit heeft genomen en zich gemanifesteerd heeft op de laagste niveaus in harmonie met haar manifestatie op de hoogste pieken. Het even waar, dat vorm en materie, welke zich poneren als een zelfbestaande werkelijkheid, een illusie van Onwetendheid zijn. Vorm en materie kunnen alleen geldig zijn als vorm en substantie van manifestatie voor het niet-lichamelijke en immateriële. Zij zijn in hun natuur een handeling van goddelijk bewustzijn, in hun streven de representatie van een toestand van de Geest.

Met andere woorden, wanneer Brahman is binnengegaan in de vorm en Zijn wezen heeft vertegenwoordigd in materiële substantie, kan dat alleen zijn om zelfmanifestatie te genieten in de vormen van relatief en fenomenaal bewustzijn. Brahman is in deze wereld om zichzelf te vertegenwoordigen in de waarden van het Leven. Het Leven bestaat in Brahman om Brahman in zichzelf te ontdekken. Daarom is het belang van de mens in de wereld, dat hij er die ontwikkeling van bewustzijn aan geeft, waarin haar herschepping door een volmaakte zelfontdekking mogelijk wordt. God vervullen in het leven is de menselijke natuur. Hij begint bij de dierlijke vitaliteit en haar activiteiten, maar een goddelijk bestaan is zijn doel.

Maar, zoals in het Denken, zo ook in het Leven is de werkelijke regel van zelfrealisatie een voortgaande begripsvorming. Brahman drukt Zichzelf uit in veel opeenvolgende vormen van bewustzijn, zelfs opeenvolgend in hun relatie, wanneer zij gelijktijdig bestaan of Tijdgenoten zijn en het Leven in haar zelfontwikkeling ook moet rijzen naar altijd nieuwe gebieden van haar eigen wezen. Maar, wanneer we bij het passeren van het ene domein naar het andere, afstand nemen, wat ons reeds gegeven is door het verlangen naar onze nieuwe verworvenheid, wanneer we bij het bereiken van het mentale leven het fysieke leven weggooien of kleineren, dat onze basis is of als we het mentale en fysieke weigeren bij onze aantrekking naar het spirituele, vervullen we God niet integraal, noch bevredigen we de voorwaarden voor Zijn zelfmanifestatie. We worden niet volmaakt, maar verschuiven alleen het gebied van onze onvolmaaktheid of op zijn hoogst verkrijgen we een beperkte hoogte. Hoe hoog we ook klimmen, zelfs als het tot het Niet-Wezen zelf zou zijn, we klimmen voor niets, als we onze basis vergeten. Niet het in de steek laten van het lagere aan zichzelf, maar het herscheppen in het licht van het hogere, dat we bereikt hebben, is de ware goddelijkheid van de natuur. Brahman

is integraal en verenigt veel toestanden van bewustzijn tegelijkertijd; ook wij, die de natuur van Brahman manifesteren, zouden integraal moeten worden en alles omarmend.

Buiten het terugdeinzen voor het fysieke leven is er een andere overdrijving van de ascetische impuls, die dit ideaal van integrale manifestatie rechtzet. De knoop van het Leven is de relatie tussen drie algemene vormen van bewustzijn, het individuele, het universele en het transcendente of suprakosmische. Bij de gewone verdeling van de activiteiten van het leven beschouwt het individu zichzelf als een afgescheiden wezen opgenomen in het universum en beiden afhankelijk van datgene, dat het universum en het individu evenzeer transcendeert. Aan deze Transcendentie geven we momenteel de naam van God, die op deze manier voor onze waarnemingen niet zo zeer suprakosmisch wordt dan wel extrakosmisch. De kleinering en degradatie van zowel het individu als het universum is een natuurlijke consequentie van deze verdeling: de beëindiging van zowel de kosmos als individu door de verwerving van de Transcendentie zou logischerwijze haar allerhoogste conclusie zijn.

Het integrale gezichtspunt van de eenheid van Brahman voorkomt deze consequenties. Juist zoals we het lichamelijke niet op hoeven te geven om het mentale en spirituele te verwerven, kunnen we ook een punt bereiken, waar het behoud van de individuele activiteiten niet langer onverenigbaar is met onze opvatting over het kosmische bewustzijn of onze verwerving van het transcendente en suprakosmische. Want de Wereld-Transcendent omhelst het universum, is er een mee en sluit het niet uit, zoals ook het universum het individu omhelst, een met hem is en hem niet uitsluit. Het individu is het centrum van het hele universele bewustzijn; het universum is een vorm en definitie, die ingenomen wordt door de totale immanentie van het Vormloze en Ondefinieerbare.

Dit is altijd de ware relatie, die voor ons gesluierd wordt door onze onwetendheid of ons verkeerde bewustzijn van dingen. Wanneer we kennis verkrijgen of het juiste bewustzijn, verandert er niets in de eeuwige relatie, maar alleen het inzicht en het uitzicht vanuit het individuele centrum wordt grondig veranderd en als gevolg daarvan ook de geest en het effect van zijn activiteit. Het individu is nog noodzakelijk voor de handeling van het Transcendente in het universum en die handeling in hem houdt niet op mogelijk te zijn door zijn verlichting. Integendeel, sinds de bewuste manifestatie van het Transcendente in het individu het middel is, waarmee het collectieve, het universele ook bewust van zichzelf moet worden, is de voortzetting van het verlichte individu in de

handeling van de wereld een verplichte noodzaak voor het wereldspel. Wanneer zijn onverbiddelijke verwijdering juist door de handeling van verlichting de wet is, dan is de wereld verdoemd om eeuwig het toneel te blijven van oningeloste duisternis, dood en lijden. En zo'n wereld kan alleen een meedogenloze beproeving zijn of een mechanische illusie.

Het is zo, dat de ascetische filosofie neigt het te bevatten. Maar individuele zaligmaking kan geen werkelijke zin hebben, als het bestaan in de kosmos zelf een illusie is. In de Monistische opvatting is de ziel een met de Allerhoogste, zijn besef van afgescheidenheid een onwetendheid, ontsnapping uit het gevoel van afgescheidenheid en identificatie met de Allerhoogste zijn zaligmaking. Maar wie profiteert dan van deze ontsnapping? Niet het allerhoogste Zelf, want hij wordt verondersteld altijd en onvervreemdbaar vrij, kalm, stil en zuiver te zijn. Niet de wereld, want die blijft voortdurend gebonden en wordt niet bevrijd door de ontsnapping van enige individuele ziel uit de universele Illusie. De individuele ziel zelf bewerkstelligt haar allerhoogste goede door te ontsnappen uit verdriet en verdeling naar vrede en zaligheid. Er schijnt dan een soort werkelijkheid te zijn voor de individuele ziel, verschillend van de wereld en van de Allerhoogste, zelfs in het geval van vrijheid en verlichting. Maar voor de Illusionist is de individuele ziel een illusie en niet bestaand, behalve in het onverklaarbare mysterie van Maya. Daarom bereiken we de ontsnapping van een denkbeeldige niet bestaande ziel uit een denkbeeldige niet bestaande afhankelijkheid in een denkbeeldige niet bestaande wereld als het allerhoogste goed, die die niet bestaande ziel moet najagen. Want dit is het laatste woord van de Kennis, "Er is niets gebonden, niets bevrijd, niets, dat zoekt om bevrijd te worden." Vidya blijkt net zoveel deel uit te maken van het Fenomenale als Avidya; Maya ontmoet ons zelfs in onze ontsnapping en lacht om de triomfantelijke logica, die de knoop van haar mysterie scheen door te snijden.

Deze dingen kunnen, zoals gezegd, niet uitgelegd worden, zij zijn het initiële en onoplosbare wonder. Zij zijn voor ons een praktisch feit en moeten aanvaard worden. Wij moeten ontsnappen door een verwarring uit een verwarring. De individuele ziel kan de knoop van het ego alleen doorsnijden door een opperste handeling van egoïsme, een exclusieve hechting aan haar eigen verlossing, wat neerkomt op een absolute uiting van haar afgescheiden bestaan in Maya. Wij worden er toe geleid andere zielen te beschouwen, alsof zij inbeeldingen van ons denkvermogen zouden zijn en hun verlossing onbelangrijk, alleen onze ziel, alsof zij geheel werkelijk zou zijn en zijn

verlossing de enige zaak, die belangrijk is. Ik kom er toe mijn persoonlijke ontsnapping uit de afhankelijkheid als werkelijk te beschouwen, terwijl andere zielen, die evenveel mijzelf zijn, achterblijven in slavernij.

Alleen, wanneer we alle onverenigbare tegenstellingen tussen het Zelf en de wereld opzijshuiven, vallen de dingen op hun plaats door een minder paradoxale logica. We moeten de veelzijdigheid van de manifestatie accepteren, zelfs, als we de eenheid van de Manifestatie naar voren brengen. En is dit niet uiteindelijk de waarheid, die ons navolgt, waar we ook onze ogen op richten, tenzij we, terwijl we zien, verkiezen om niet te zien? Is dit uiteindelijk niet het perfecte natuurlijke en eenvoudige mysterie van het Bewuste Wezen, dat noch door haar eenheid, noch door haar veelheid gebonden is? Zij is "absoluut" in de betekenis, dat zij geheel vrij is om op haar manier alle mogelijke termen van haar zelfexpressie te bevatten en te rangschikken. Er is niets gebonden, niets bevrijd en niets zoekt om bevrijd te worden,--- Dat is voor altijd een volmaakte vrijheid. Zij is zo vrij, dat zij zelfs niet gebonden is door haar vrijheid. Zij kan spelen, dat zij gebonden is, zonder een werkelijke binding op de hals te halen. Haar bintenis is een zelfopgelegde regel, haar beperking in het ego een voorlopig gereedschap, dat zij gebruikt om haar transcendentie en universaliteit te herhalen in het schema van het individuele Brahman.

Het Transcendente, het Suprakosmische is absoluut en vrij in zichzelf voorbij Tijd en Ruimte en voorbij de conceptuele tegengestelden van eindig en oneindig. Maar in de kosmos gebruikt zij haar vrijheid van zelfformatie, haar Maya, om een schema van zichzelf te maken in de aanvullende termen van eenheid en veelheid en deze veelvoudige eenheid vestigt zij in de drie toestanden van het onderbewuste, bewuste en superbewuste. Want we zien feitelijk dat de Velen, die object geworden zijn in de vorm in ons materiele universum beginnen met een onbewuste eenheid, die zich openlijk genoeg uitdrukt in kosmische handeling en kosmische substantie, maar waarvan zij zich aan de oppervlakte niet bewust zijn. In het bewuste wordt het ego het punt aan de oppervlakte, waar het besef van eenheid naar voren kan komen; maar zij past haar gewaarwording van eenheid toe op de vorm en de oppervlaktehandeling en omdat zij faalt om alles, wat er achter werkt, in ogenschouw te nemen, faalt zij ook zich te realiseren, dat zij niet alleen een is in zichzelf, maar een met anderen. Deze beperking van het universele "Ik" in de verdeelde ego gewaarwording vormt onze onvolmaakte geïndividualiseerde persoonlijkheid. Maar, wanneer het ego het persoonlijke bewustzijn overschrijdt, begint

zij datgene, wat voor ons suprabewust is, te omvatten en er door overweldigd te worden; zij wordt bewust van de kosmische eenheid en gaat het Transcendente Zelf binnen, dat de kosmos hier uitdrukt door een veelvoudige eenheid.

De bevrijding van de individuele ziel is daarom de grondtoon van de beslissende goddelijke actie; het is de eerste goddelijke noodzaak en de spil, waar alles om draait. Bij het punt van Licht begint de voorgenomen volledige zelfmanifestatie in de Velen tevoorschijn te komen. Maar de bevrijde ziel breidt haar gewaarwording van eenheid uit, zowel horizontaal als verticaal. Haar eenheid met de transcendenten Ene is niet compleet zonder haar eenheid met de kosmische Velen. En die zijdelingse eenheid vertaalt zich door een vermenigvuldiging en reproductie van haar eigen bevrijde toestand bij andere punten van Veelvoudigheid. De goddelijke ziel reproduceert zichzelf in overeenkomende bevrijde zielen, zoals het dier zich reproduceert in overeenkomende lichamen. Wanneer zelfs een enkele ziel bevrijd wordt, is er een tendens naar een uitbreiding en zelfs naar een uitbarsting van een zelfde goddelijke zelfbewustzijn in andere individuele zielen van onze aardse mensheid en, --- wie weet? --- misschien zelfs voorbij het aardse bewustzijn. Waar zullen we de grens van die uitbreiding bepalen? Is het werkelijk een legende, die over Boeddha vertelt, dat, toen hij op de grens van Nirvana stond, van het Niet-Wezen, zijn ziel terugkeerde en de eed aflegde om nooit meer de onomkeerbare overgang te maken, zolang er een enkel wezen op aarde was, die nog niet bevrijd was van de knoop van het lijden, van de verbinding van het ego?

Maar we kunnen het hoogste bereiken zonder onszelf uit te sluiten van de kosmische uitbreiding. Brahman behoudt altijd Zijn twee termen van vrijheid van binnen en van formatie van buiten, van uitdrukking en van de vrijheid van de uitdrukking. Wij, die Dat zijn, kunnen ook hetzelfde goddelijke zelfbezit verkrijgen. De harmonie tussen de twee tendensen is de voorwaarde voor al het leven, dat er naar streeft werkelijk goddelijk te worden. Vrijheid, nagestreefd door uitsluiting van datgene, wat te boven is gegaan, leidt langs het pad van ontkenning naar de weigering van datgene, wat God geaccepteerd heeft. Activiteit, nagestreefd door absorptie in de handeling en de energie leidt naar een minderwaardige bevestiging en de ontkenning van de Hoogste. Maar, waarom zou de mens erop staan om wat God combineert en samenvoegt, te scheiden? Volmaakt zijn zoals Hij volmaakt is, is de voorwaarde van Zijn integrale bereiking.

Door Avidya, de Veelvoudigheid, ligt ons pad uit de overgankelijke egoïstische zelfuitdrukking, waarin dood en lijden overheersen; door Vidya, die overeenstemt met

Avidya door het volmaakte besef van eenheid, zelfs in die veelvoudigheid, genieten we volledig van de onsterfelijkheid en de zaligheid. Door het bereiken van de Ongeborene, voorbij al het worden, worden we bevrijd van deze lagere geboorte en dood; door de Wordende vrijelijk te accepteren als de Godheid dringen we de sterfelijkheid binnen met de onsterfelijke zaligheid en worden we lichtende centra van zijn bewuste zelfuitdrukking in de mensheid.

HOOFDSTUK VI

De Mens in het Universum

De Ziel van de mens, een reiziger, doolt in deze kringloop van Brahman, enorm, een totaliteit van levens, een totaliteit van toestanden, die denkt, dat zij verschillend is van de Aanzetter van de reis. Door Hem geaccepteerd, verkrijgt hij zijn doel van Onsterfelijkheid.

*Swetaswatara Upanishad*²⁵

DE VOORTGAANDE openbaring van een grote, een transcendente, een lichtende Werkelijkheid met de talrijke betrekkelikheden van deze wereld, die we zien en die andere werelden, die we niet zien als middel en materiaal, voorwaarde en veld, lijkt dan de betekenis te zijn van het universum, --- omdat het betekenis en doel heeft en noch een doelloze illusie is, noch een toevallig ongeluk. Want dezelfde redenering, die ons er toe brengt te concluderen, dat het wereldbestaan geen misleidende kunstgreep is van het Denkvermogen, rechtvaardigt op dezelfde wijze de zekerheid, dat zij geen blinde en hulpeloze zelfbestaande massa is van afgescheiden fenomenale bestaansvormen, die aan elkaar vastklemmen en samen zo goed als zij kunnen worstelen in hun baan door de eeuwigheid, geen enorme zelfcreatie of zelfaanzetting van een onwetende Kracht zonder enige geheime Intelligentie van binnen, die bewust is van zijn beginpunt en zijn doel en die zijn proces en zijn beweging begeleidt. Een bestaan, dat volledig zelfbewust is en daarom volledig meester over zichzelf, bezit het fenomenale wezen, waarin zij verwickeld is, realiseert zichzelf in de vorm, ontvouwt zichzelf in het individu.

Die lichtende Verschijning is de dageraad, die de Arische voorvaders aanbaden. Haar vervulde volmaaktheid is de hoogste stap van de werelddoordringende Vishnu, die zij beschouwden alsof een oog van visie zich uitstreckte in de zuiverste hemelen van het Denkvermogen. Want zij bestaat reeds als een alles openbarende en alles begeleidende Waarheid van dingen, die waakt over de wereld en de sterfelijke mens aantrekt, eerst zonder de kennis van zijn bewuste denkvermogen, door de algemene loop van de

²⁵ I. 6.

Natuur, maar op het laatst bewust door een voortgaand ontwaken en zelfvergroting naar zijn goddelijke opstijging. De opstijging naar het goddelijk Leven is de menselijke reis, het Werk der werken, het aanvaardbare Offer. Alleen dit is de werkelijke taak van de mens in de wereld en de rechtvaardiging van zijn bestaan, zonder dit zou hij alleen een insect zijn, die kruipt tussen andere kortstondige insecten op een vlek oppervlaktemodder en water, die kans heeft gezien zichzelf te vormen te midden van de verschrikkelijke onmetelijkheden van het fysieke universum.

Deze Waarheid van dingen, die tevoorschijn moeten komen uit de tegenstellingen van de fenomenale wereld, wordt verklaard als een oneindige Zaligheid en zelfbewust Bestaan, dat overal hetzelfde is, in alle dingen, gedurende alle tijden en voorbij de Tijd en gewaar is van zichzelf achter al deze fenomenen, waarvan zij door hun meest intense vibraties of activiteit of door hun grootste totaliteit nooit helemaal uitgedrukt kan worden of op enige manier beperkt; want zij is zelfbestaand en niet afhankelijk van haar manifestaties. Zij vertegenwoordigen haar, maar putten haar niet uit; wijzen naar haar, maar openbaren haar niet. Zij wordt alleen aan zichzelf geopenbaard binnen hun vormen. Het bewuste bestaan, dat verwickeld is in de vorm, leert tijdens haar ontwikkeling zichzelf kennen door intuïtie, door zelfvisie, door zelfervaring. Zij wordt zichzelf in de wereld door zichzelf te kennen; zij kent zichzelf door zichzelf te worden. Op deze manier binnenwaarts in bezit van zichzelf verleent zij haar vormen en toonaarden het bewuste genot van Sachchidananda. Deze toename van de oneindige Zaligheid – Bestaan – Bewustzijn in het denkvermogen en het leven en het lichaam, --- want zij bestaat eeuwig onafhankelijk van hen, --- is de bedoelde omzetting en het nut van het individuele bestaan. Door het individu manifesteert zij zich in relatie, net zoals zij zelf bestaat in identiteit.

De Onkenbare, die zichzelf kent als Sachchidananda is de ene allerhoogste bevestiging van de Vedanta; hij bevat al de anderen of zij hangen van hem af. Dit is de enige waarachtige ervaring, die overblijft, wanneer van alle verschijnselen op negatieve manier rekenschap is gegeven door de eliminatie van hun vormen en bedekkingen of op positieve manier door de reductie van hun namen en vormen tot de vaste waarheid, die zij bevatten. Voor de vervulling van het leven of voor de transcendentie van het leven en of zuiverheid, kalmte en vrijheid in de geest ons streven is of geschiktheid, vreugde en perfectie, is Sachchidananda de onbekende, alomtegenwoordige, onmisbare term,

waarnaar het menselijk bewustzijn of in kennis en sentiment of in gewaarwording en handeling, eeuwig op zoek is.

Het universele en individuele zijn de twee essentiële verschijningen, waarin het Onkenbare neerdaalt en waardoor hij benaderd moet worden; want andere tussenliggende groeperingen worden alleen geboren uit hun interactie. Deze neerdaling van de allerhoogste Realiteit is in haar natuur zelfverbergend; en in de afdaling bestaan opvolgende niveaus, in het verbergen opvolgende sluiers. Noodzakelijkerwijze neemt de openbaring de vorm aan van een opstijging; en noodzakelijkerwijze zijn de opstijging en bevrijding ook beiden voortgaand. Want ieder opvolgend niveau in de neerdaling van het Goddelijke is voor de mens een stadium in een opstijging; iedere sluier, die de onbekende God verbergt, wordt voor de Godgeliefde of Godzoeker een instrument van Zijn ontsluiting. Uit de ritmische versluiting van de materiele Natuur, die onbewust is van de Ziel en het Idee, die de ordelijke handelingen van haar energie, zelfs in haar dwaze en machtige materiële trance, onderhouden, worstelt de wereld naar het snellere en meer gevarieerde en wanordelijke ritme van het Leven, dat werkt op de rand van zelfbewustzijn. Vanuit het Leven worstelt zij omhoog naar het Denkvermogen, waarin de eenheid bewust van zichzelf en zijn wereld wordt en in dat ontwaken krijgt het universum het momentum, dat zij nodig had voor haar allerhoogste werk, zij verkrijgt zelfbewuste individualiteit. Maar het Denkvermogen neemt het werk op om door te gaan, niet om het af te maken. Zij is een arbeider van onmiddellijke, maar beperkte intelligentie, die de verwarde materialen neemt, die door het Leven aangeboden worden en nadat zij ze verbeterd, aangepast, gevarieerd en geclassificeerd heeft in overeenstemming met haar vermogen, geeft zij ze over aan de allerhoogste Artiest van onze goddelijke mensheid. Die Artiest verblijft in het Supramentale; want het Supramentale is de Supermens. Daarom moet onze wereld nog opklimmen voorbij het Denkvermogen naar een hoger principe, een hogere status, een hogere dynamiek, waarin het universum en het individu bewust worden en in bezit komen van wat zij allebei zijn en daarom, uitgelegd aan elkaar, verenigd in harmonie met elkaar staan.

De ontwrichtingen van het leven en het denkvermogen stoppen door het geheim aan te scherpen van een meer volmaakte orde dan de fysieke. De materie onder het leven en het denkvermogen bevat in zichzelf de balans tussen een volmaakt evenwicht van vrede en de handeling van een onmetelijke energie, maar zij bezit niet, wat zij bevat. Haar vrede draagt het saaie masker van een duistere traagheid, een slaap van

onbewustheid of eerder van een verdoofd en gevangen bewustzijn. Aangedreven door een kracht, die haar ware zelf is, maar waarvan zij het gevoel nog niet kan vastpakken noch delen, heeft zij de ontwaakte vreugde van haar eigen harmonieuze energieën niet.

Het leven en het denkvermogen ontwaken naar het besef van dit verlangen in de vorm van een strevende en zoekende onwetendheid en een gehinderd en verbijsterd verlangen, die de eerste stappen zijn naar zelfkennis en zelfvervulling. Maar waar is dan het koninkrijk van hun zelfvervulling? Het komt tot hen door zichzelf te overtreffen. Voorbij het leven en het denkvermogen hervinden we, bewust in haar goddelijk waarheid, datgene wat de balans van de materiele Natuur botweg representeerde, --- een vredigheid, die noch traagheid, noch een afgesloten trance van bewustzijn is, maar de concentratie van een absolute kracht en een absoluut zelfbewustzijn en een handeling van een onmetelijke energie, die op hetzelfde moment een zindering naar buiten is van onuitsprekelijke zaligheid, omdat iedere handeling van haar geen uitdrukking is van een wens of een onwetende spanning, maar van een absolute vrede en zelfmeesterschap. Bij die verworvenheid realiseert onze onwetendheid het licht, waarvan zij verduisterd was of een gedeeltelijke reflectie; onze verlangens stoppen in de overvloed en vervulling, waarnaar zij zelfs in hun meest ruwe materiele vormen een duister en gevallen aspiratie waren.

Het universum en het individu hebben elkaar nodig bij hun opstijgen. Zij bestaan inderdaad altijd voor elkaar en profiteren van elkaar. Het universum is een diffusie van het goddelijke Al in de oneindige Ruimte en Tijd, het individu haar concentratie binnen de beperkingen van Ruimte en Tijd. Het Universum zoekt in oneindige uitbreiding de goddelijke totaliteit, die zij zichzelf voelt zijn, maar niet volledig kan realiseren; want in uitbreiding stuurt het bestaan aan op een pluralistische som van zichzelf, die noch de eerste, noch de uiteindelijke eenheid kan zijn, maar alleen een wederkerend getal zonder begin of eind. Daarom creëert zij in zichzelf een zelfbewuste concentratie van het Al, waardoor zij kan streven. In het bewuste individu keert Prakriti terug om Purusha te ontvangen, de Wereld zoekt naar het Zelf; nadat God volledig Natuur is geworden, probeert de Natuur in toenemende mate God te worden.

Aan de andere kant wordt het individu door middel van het universum aangedreven om zichzelf te realiseren. Zij is niet alleen zijn fundatie, zijn middel, zijn werkveld, het materiaal van het goddelijk Werk; maar, omdat de concentratie van het universele Leven, dat hij is, plaats heeft binnen beperkingen en niet, zoals de intense eenheid van

Brahman, vrij is van alle opvattingen over binding en begrenzing, moet hij ook noodzakelijkerwijze zichzelf veralgemenen en minder persoonlijk maken om het goddelijk Al te manifesteren, wat zijn werkelijkheid is. Toch wordt hij aangemaand om, zelfs, wanneer hij zichzelf zoveel mogelijk uitbreidt in universaliteit van het bewustzijn, een geheimzinnig transcendent iets te behouden, waarvan zijn gevoel van persoonlijkheid hem een duistere en egoïstische representatie geeft. Anders heeft hij zijn doel gemist, het probleem, dat hem gegeven is, is niet opgelost, het goddelijk werk, waarvoor hij de geboorte heeft aanvaard, is niet gedaan.

Het universum komt naar het individu als Leven, --- een dynamiek, waarvan hij het gehele geheim moet beheersen en een massa botsende resultaten, een maalstroom potentiële energieën, waaruit hij een of andere allerhoogste ordening moet vrijmaken en een of andere nog ongerealiseerde harmonie. Dit is uiteindelijk de werkelijke betekenis van de vooruitgang van de mens. Het is geen hoofdzakelijke herformulering in iets andere bewoordingen van wat de fysieke Natuur al bereikt heeft. Noch kan het ideaal van het menselijk leven simpelweg het dier zijn, dat herhaald wordt op een hogere schaal van geestesgesteldheid. Anders zou ieder systeem van orde, dat een tolereerbaar welzijn en een matige mentale bevrediging verzekerde onze vooruitgang gebleven zijn. Het dier is tevreden met een beetje noodzakelijkheid; de goden zijn tevreden met hun luister. Maar de mens kan niet voorgoed rusten, voordat hij een of ander hoogste goed bereikt. Hij is de grootste van de levende wezens, omdat hij het meest ontevreden is, omdat hij de meeste druk voelt van zijn beperkingen. Alleen hij is misschien in staat om gegrepen te worden door de goddelijke uitzinnigheid voor een ververwijderd ideaal.

Daarom is voor de Levensgeest het individu, waarin haar potenties gecentreerd zijn, bij uitstek de Mens, de Purusha. Het is de Zoon van de Mens, die hogelijk in staat is om de God te incarneren. Deze Mens is de Manu, de denker, de Manomaya Purusha, de mentale persoon of ziel in het denkvermogen van de oude wijzen. Hij is niet hoofdzakelijk een superieur zoogdier, maar een beeldvormende ziel, die zichzelf baseert op het dierlijke lichaam in de Materie. Hij is de bewuste Naam of Numen, die de vorm accepteert en gebruikt als een middel, waardoor de Persoon met de substantie om kan gaan. Het dierlijke leven, dat tevoorschijn komt uit de Materie, is slechts een lagere benoeming van zijn bestaan. Het leven van gedachte, gevoel, wil, bewuste aandrang, wat we als geheel Denkvermogen noemen, dat wat probeert de Materie en haar vitale energieën te bemachtigen en hen te onderwerpen aan de wet van haar eigen

voortgaande transformatie, is de middelste benoeming, waarin hij zijn bruikbare standplaats inneemt. Maar er is evenzo een allerhoogste benoeming, waarnaar het Denkvermogen in de mens zoekt, zodat, wanneer hij haar gevonden heeft, hij haar kan bevestigen in zijn mentale en lichamelijke bestaan. Deze praktische bevestiging van iets, dat in essentie superieur is aan zijn huidige zelf is de basis van het goddelijk leven in het menselijk wezen.

Ontwaakt voor een meer diepzinnige zelfkennis dan zijn eerste mentale idee over zichzelf begint de Mens een of andere formule voor te stellen en een of andere verschijning van het object waar te nemen, dat hij zich moet eigen maken. Maar het verschijnt aan hem alsof zij balanceert tussen twee ontkenningen van zichzelf. Wanneer hij, voorbij zijn huidige verworvenheid, het vermogen, licht en zaligheid van een zelfbewust oneindig bestaan gewaarwordt of er door wordt aangeraakt en zijn gedachten of zijn ervaring ervan vertaalt in termen, die bruikbaar zijn voor zijn denkwijze, --- Oneindigheid, Alwetendheid, Almachtigheid, Onsterfelijkheid, Vrijheid, Liefde, Gelukzaligheid, God, --- lijkt deze zon van zijn zien nog te schijnen tussen een dubbele Nacht, --- een duisternis beneden, een machtiger duisternis er voorbij. Want, wanneer hij ernaar streeft het volkomen te kennen, lijkt het over te gaan in iets, dat noch enige van deze termen, noch de som van hen, hoe dan ook kan weergeven. Zijn denkvermogen ontkent God tenslotte voor iets, wat verder ligt of lijkt tenminste te vinden, dat God Zichzelf transcendeert, Zichzelf ontkent voor het denkbeeld. Ook hier, in de wereld, in zichzelf en om zichzelf wordt hij altijd tegemoetgekomen door de tegengestelden van zijn bevestiging. De dood is altijd met hem, beperking omsluit zijn wezen en zijn ervaring, fouten, onbewustheid, zwakte, traagheid, verdriet, pijn, kwaad zijn voortdurende onderdrukkers van zijn inspanning. Ook hier wordt hij gedreven God te ontkennen of de Godheid lijkt zich tenminste te ontkennen of zich te verbergen in een of andere verschijning of resultaat, dat anders is dan zijn ware en eeuwige werkelijkheid.

En de termen van deze verloochening zijn niet, zoals die andere en verder gelegen ontkenning, onvoorstelbaar en daarom van nature mysterieus, onkenbaar voor zijn denkvermogen, maar blijken kenbaar te zijn, bekend, duidelijk afgebakend, --- en toch geheimzinnig. Hij weet niet, wat zij zijn, waarom zij bestaan en hoe zij zijn ontstaan. Hij ziet hun processen, zoals zij hem beïnvloeden en aan hem verschijnen; hij kan hun essentiële werkelijkheid niet doorgronden.

Misschien zijn zij ondoorgrondelijk, zijn zij misschien ook werkelijk onkenbaar in hun essentie? Of het zou kunnen zijn, dat zij geen essentiële werkelijkheid hebben, --- een illusie zijn, Asat, niet-wezen. De hoogste Ontkenning verschijnt soms aan ons als een Niets, een Niet-bestaan; deze lagere ontkenning zou in zijn essentie ook een Niets, een niet-bestaan kunnen zijn. Maar omdat we reeds deze ontwijking van de moeilijkheid van ons afgezet hebben met betrekking tot dat hogere, doen we het ook zo van de hand voor dit lagere Asat. Haar werkelijkheid totaal ontkennen of er ontsnapping uit zoeken, alsof het hoofdzakelijk een rampzalige illusie is, is het probleem van ons afzetten en ons werk uit de weg gaan. Voor het Leven zijn deze dingen, die God schijnen te ontkennen om tegengestelden te zijn van Sachchidananda, werkelijk, zelfs als zij tijdelijk blijken te zijn. Zij en hun tegengestelden, het goede, kennis, vreugde, plezier, leven, overleving, kracht, vermogen, toename, zijn juist het materiaal van haar werkingen.

Het is inderdaad waarschijnlijk, dat zij het resultaat zijn of eerder de onscheidbare begeleiders, niet van een illusie, maar van een verkeerde relatie, verkeerd, omdat zij gebaseerd is op een verkeerd inzicht in wat het individu in het universum is en daarom een verkeerde houding ten opzichte van zowel God als de Natuur, ten opzichte van het zelf en de omgeving. Omdat datgene, wat hij geworden is, niet in harmonie is zowel met wat de wereld van zijn onderkomen is als wat hij zelf zou moeten zijn en zal worden, daarom is de mens onderworpen aan deze tegenstellingen van de geheime Waarheid van dingen. In dat geval zijn zij niet de bestraffing van een val, maar de voorwaarden van een vooruitgang. Zij zijn de eerste elementen van het werk, dat hij moet vervullen, de prijs, die hij moet betalen, voor de kroon, die hij hoopt te winnen, de smalle weg, waarover de Natuur ontsnapt uit de Materie naar bewustzijn; zij zijn ineens haar losprijs en haar voorraad.

Want vanuit deze verkeerde relaties en door hun ondersteuning moet het ware gevonden worden. Door de Onwetendheid moet we de dood oversteken. Zo spreekt ook de Veda cryptisch over energieën, die als vrouwelijk kwaad zijn in stimulering, van het pad afdwalen, hun Heer kwetsen, welke echter, ofschoon zelf verkeerd en ongelukkig, tenslotte “deze enorme Waarheid” opbouwen, de Waarheid, die de Zaligheid is. Dan zou, niet, wanneer hij het kwaad van de Natuur uit zichzelf heeft weggenomen door een handeling van morele operatie of gescheiden van het leven door een afschuwelijke huivering, maar wanneer hij de Dood veranderd heeft in een meer volmaakt leven, de kleine dingen van de menselijke beperking opgetild naar de grote dingen van de

goddelijke uitgestrektheid, lijden omgekeerd tot gelukzaligheid, kwaad omgezet in haar juiste goede, fouten en valsheid vertaald naar hun geheime waarheid, het offer volbracht zal zijn, de reis gedaan en Hemel en Aarde, gelijkgemaakt, de handen verenigen in de zaligheid van de Allerhoogste.

Hoe kunnen echter zulke tegengestelden in elkaar overgaan? Door welke alchemie zal dit lood van sterfelijkheid veranderd worden in het goud van het goddelijk Wezen? Maar wanneer zij in hun essentie geen tegengestelden zijn? Wanneer zij manifestaties zijn van een Werkelijkheid, identiek in substantie? Dan wordt inderdaad een goddelijke transmutatie voorstelbaar.

We hebben gezien, dat het verder gelegen Niet-Wezen wel eens een onvoorstelbaar bestaan kan zijn en misschien een onuitspreekbare Zaligheid. Het Nirvana van het Boeddhisme, dat een zeer verlichte inspanning van de mens formuleerde om dit hoogste Niet-Bestaan te bereiken en erin te rusten, vertegenwoordigt zichzelf tenminste in de psychologie van de bevrijde op aarde nog als een onbeschrijfelijke vrede en blijheid; haar praktische effect is de uitroeiing van al het lijden door de verdwijning van al het egoïstische idee of gewaarwording en we kunnen het dichtst tot een positieve beeldvorming ervan komen, dat het een of andere onbeschrijfelijke Gelukzaligheid is (als de naam of welke naam dan ook toegepast kan worden voor een vrede met zo weinig inhoud), waarin zelfs de notie van zelfbestaan lijkt opgeslokt te worden en te verdwijnen. Het is een Sachchidananda, waarop we niet langer zelfs de termen durven toepassen als Sat, of Chit en of Ananda. Want alle termen worden tenietgedaan en alle cognitieve ervaring wordt voorbijgegaan.

Aan de andere kant hebben we ons gewaagd aan de suggestie, dat, omdat alles een Werkelijkheid is, ook deze lagere ontkenning, deze andere tegenstelling of niet-bestaan van Sachchidananda, niets anders is dan Sachchidananda zelf. Zij kan voorgesteld worden door het intellect, waargenomen door de visie, zelfs ontvangen door de zintuigen, als juist datgene wat zij tracht te ontkennen en zo zou het altijd zijn voor onze bewuste ervaring, als de dingen niet vervalst werden door een of andere grote fundamentele fout, een of andere bezittende en dwingende Onwetendheid, Maya of Avidya. In dit besef zou een oplossing gezocht kunnen worden, misschien niet een bevredigende metafysische oplossing voor het logische denkvermogen, ---want we staan op de grens van het onkenbare, het onuitspreekbare en vermoeien onze ogen daar

voorbij, --- maar een voldoende basis in ervaring voor de uitvoering van het goddelijk leven.

Om dit te doen, moeten we onder de duidelijke oppervlakten van dingen durven gaan, waarop het denkvermogen graag dwaalt, het uitgebreide en duistere uitdagen, de onpeilbare diepten van het bewustzijn binnendringen en onszelf identificeren met de toestanden van zijn, die de onze niet zijn. De menselijke taal is een slechte hulp bij zo een zoektocht, maar we zouden het tenminste kunnen vinden in sommige symbolen en getallen, terugkeren met enige juist uitspreekbare hints, die het licht van de ziel zullen helpen en enige reflectie op het denkvermogen zullen werpen van het onuitspreekbare ontwerp.

HOOFDSTUK VII

Het Ego en de Dualiteiten

De ziel, die gezeten is op dezelfde boom van de Natuur is geabsorbeerd en misleid en heeft verdriet, omdat zij de Heer niet is, maar, wanneer zij dat andere zelf en de grootheid van datgene, wat de Heer is, ziet en er mee in vereniging is, dan gaat verdriet weg van haar.

*Swetaswatara Upanishad*²⁶

WANNEER ALLES in werkelijkheid Sachchidananda is, kunnen dood, lijden, kwaad, beperking alleen de creaties zijn, positief in praktisch effect, negatief in essentie, van een vervormend bewustzijn, dat uit de totale en verenigende kennis van zichzelf gevallen is in een of andere fout van verdeling en gedeeltelijke ervaring. Dit is de val van de mens, die getypeerd wordt in de poëtische parabel van de Hebreeuwse Genesis. Die val is zijn afwijking van de volledige en zuivere aanvaarding van God en zichzelf of eerder van God in zichzelf, naar een verdelend bewustzijn, dat de gehele trein met zich meebrengt van de dualiteiten, leven en dood, goed en kwaad, vreugde en pijn, volledigheid en wens, de vrucht van een verdeeld wezen. Dit is de vrucht, die Adam en Eva, Purusha en Prakriti, de ziel verleid door de Natuur, gegeten hebben. De verlossing komt door het herstel van het universele in het individu en van de spirituele term in het fysieke bewustzijn. Alleen dan kan het de ziel worden toegestaan om het fruit van de boom des levens te nemen en als de Godheid te zijn en voor altijd te leven. Want het doel van haar neerdaling in het materiele bewustzijn kan alleen dan volbracht worden, wanneer de kennis van goed en kwaad, vreugde en lijden, leven en dood verwezenlijkt is door de ontdekking door de menselijke ziel van een hogere kennis, die deze tegengestelden in het universele verzoent en identificeert en hun verdelingen transformeert naar een beeld van de Goddelijke eenheid.

²⁶ IV. 7.

Voor Sachchidananda, uitgebreid in alle dingen in wijdste gemeenschap en onverdeelde universaliteit kunnen dood, lijden en beperking op zijn hoogst alleen de meest omgekeerde termen zijn, schaduwvormen van hun lichtende tegengestelden. Zoals deze dingen door ons gevoeld worden, zijn zij de noten van een kakofonie. Zij formuleren scheiding, waar er een eenheid zou moeten zijn, onbegrip, waar begrip zou moeten zijn, een poging om onafhankelijke harmonieën te bereiken, waar zelfaanpassing zou moeten zijn aan het orkestrale geheel. Alle totaliteit, zelfs als het alleen in een schema van universele vibraties zou zijn, zelfs als het alleen een totaliteit van fysiek bewustzijn is zonder het bezit van alles wat er verder en achter in beweging is, moet tot op die hoogte een omkering zijn naar een harmonie en een verzoening van botsende tegenstellingen. Aan de andere kant kunnen voor Sachchidananda, dat de vormen van het universum overstijgt, de tweevoudige vormen zelf, zelfs zo begrepen, niet langer terecht van toepassing zijn. Overstijgen doet van gedaante veranderen; zij verzoent niet, maar zij zet tegengestelden om in iets, dat hen voorbijgaat, dat hun tegengestelden uitwist.

Eerst moeten we echter streven om het individu weer te verbinden met de harmonie van het geheel. Daar is het noodzakelijk voor ons, --- anders is er geen uitkomst uit het probleem, --- te realiseren, dat de termen, waarin ons huidige bewustzijn de waarden van het universum weergeeft, ofschoon praktisch gerechtvaardigd voor de doeleinden van menselijke ervaring en voortgang, niet de enige termen zijn, waarmee het mogelijk is hen weer te geven en misschien niet de volledige, juiste, de uiteindelijke formules zijn. Precies zoals er zintuiglijke organen kunnen zijn of formaties van zintuiglijk vermogen, die de fysieke wereld anders zien en het kan best beter zijn, omdat ze vollediger zijn dan onze zintuiglijke organen en zintuiglijk vermogen, er kunnen dus andere mentale en supramentale beschouwingen van het universum zijn, die de onze voorbij gaan. Er zijn toestanden van bewustzijn, waarin de Dood alleen een verandering is in onsterfelijk Leven, pijn een heftige terugslag van de wateren van universele verrukking, beperking een afkeer van het Oneindige van zichzelf, kwaad een omcirkeling van het goede rond haar eigen vervolmaking; en dit is niet alleen in abstracte opvatting, maar in werkelijke visie en in voortdurende en substantiële ervaring. Zulke toestanden van bewustzijn bereiken kan voor het individu een van de meest belangrijke en onmisbare stappen zijn in zijn voortgang naar zelfvervolmaking.

De praktische waarden, die ons gegeven worden door onze zintuigen en door het dualistische denkvermogen van de zintuigen, moeten zeker voor het goede gehouden worden in hun werkveld en geaccepteerd worden als de standaard voor de gewone levenservaring totdat een grotere harmonie klaar is, waarin zij naar binnen kunnen gaan en zichzelf kunnen transformeren zonder grip te verliezen op de werkelijkheden, die zij representeren. De verruiming van de zintuiglijke faculteiten zonder de kennis, die de oude zintuiglijke waarden hun juiste interpretatie zou geven vanuit het nieuwe standpunt, kan leiden tot ernstige verstoringen en onvermogen, ongeschikt kunnen maken voor het praktische leven en voor het ordelijke en gedisciplineerde gebruik van het intellect. Op dezelfde wijze zou een verruiming van ons mentale bewustzijn vanuit de ervaring van de egoïstische dualiteiten naar een ongecontroleerde eenheid met een of andere vorm van totaal bewustzijn gemakkelijk een verwarring en onvermogen voor het actieve leven van de mensheid in de gevestigde orde van de wereldse relativiteiten kunnen bewerkstelligen. Dit is zonder twijfel de wortel van het gebod, dat opgelegd wordt in de Gita aan de mens, die kennis heeft, om de levensbasis en de gedachtebasis van de onwetenden niet te verstoren; want, gedwongen door zijn voorbeeld, maar niet in staat het principe van zijn handeling te begrijpen, zouden zij hun eigen systeem van waarden verliezen zonder bij een hogere fundatie te bereiken.

Zo een wanorde en onvermogen zouden persoonlijk geaccepteerd kunnen worden en wordt geaccepteerd door veel grote zielen als een tijdelijke doortocht of als de prijs, die betaald moet worden voor de toegang naar een wijder bestaan. Maar het juiste doel van de menselijke voortgang moet altijd effectieve en samenvoegende herinterpretatie zijn, waarbij de wet van dat wijdere bestaan vertegenwoordigd zou kunnen worden in een nieuwe orde van waarheden en in een juistere en geschiktere werking van de faculteiten op het levensmateriaal van het universum. Voor de zintuigen draait de zon om de aarde; dat was voor hen het centrum van het bestaan en de bewegingen van het leven zijn gerangschikt op de basis van een misvatting. De waarheid is juist het tegenovergestelde, maar haar ontdekking zou van weinig nut geweest zijn, wanneer er geen wetenschap zou zijn, die de nieuwe opvatting het centrum van een beredeneerde en geordende kennis maakt, die hun juiste waarden verbindt aan de waarnemingen van de zintuigen. Op dezelfde manier beweegt ook God voor het mentale bewustzijn rond het persoonlijke ego en al Zijn werken en wegen worden aangereikt aan de beoordeling van onze egoïstische gewaarwordingen, emoties en opvattingen en worden daar voorzien

van waarden en interpretaties, die, ofschoon zij een verdraaiing en omkering van de waarheid van dingen, toch bruikbaar zijn en praktisch voldoende voor een zekere ontwikkeling van menselijk leven en voortgang. Zij zijn een ruwe praktische systematiek van onze ervaring van dingen, die geldig is zolang wij verblijven in een zekere orde van ideeën en activiteiten. Maar zij vertegenwoordigen niet de uiteindelijk en hoogste toestand van menselijk leven en kennis. "Waarheid is het pad en niet de valsheid." Het is niet de waarheid, dat God om het ego beweegt als het universum van bestaan en beoordeeld kan worden door het ego en zijn inzicht in de dualiteiten, maar dat God zelf het centrum is en dat de ervaring van het individu alleen zijn eigen juiste waarheid vindt, wanneer hij gekend wordt in termen van het universele en transcendente. Desalniettemin kan de vervanging van het egoïstische door deze voorstelling zonder een geschikte basis van kennis leiden tot de plaatsvervangende door de nieuwe maar nog verkeerde en willekeurige ideeën van het oude en een gewelddadige in plaats van een gevestigde wanorde van correcte waarden brengen. Zo'n wanorde markeert vaak het begin van nieuwe filosofieën en religies en initieert nuttige revoluties. Maar het werkelijke doel wordt alleen bereikt, wanneer we om de juiste centrale voorstelling een beredeneerde en effectieve kennis kunnen groeperen, waarin het egoïstische leven haar waarden getransformeerd en gecorrigeerd zal herontdekken. Dan zullen we die nieuwe orde van waarheden bezitten, die het voor ons mogelijk zal maken het bestaan, dat we nu leiden, te vervangen door een meer goddelijk leven en een goddelijker en geschikter gebruik van onze vermogens te bewerkstelligen op het levensmateriaal van het universum.

Dat nieuwe leven en vermogen van het menselijk geheel moeten noodzakelijkerwijze rusten op een realisatie van de grote waarheden, die de natuur van het goddelijk bestaan naar onze manier van dingen ontvangen vertalen. Zij moet doorgaan door een verzaking door het ego van haar verkeerde standpunten en verkeerde zekerheden, door haar binnengaan in een juiste relatie en harmonie met de totaliteiten, waar zij een deel van vormt en met de transcendenties, waar zij de neerdaling van is en door haar volmaakte zelfopening voor een waarheid en een wet, die haar eigen conventies te boven gaan, --- een waarheid, die haar vervulling zal zijn en een wet, die haar verlossing zal zijn. Haar doel moet de vernietiging zijn van die waarden, die de schepping zijn van een egoïstische kijk op dingen; haar kroon moet de transcendentie zijn van de beperking, onwetendheid, dood, lijden en kwaad.

De transcendentie, de vernietiging zijn hier op aarde en in ons menselijk leven niet mogelijk, wanneer de voorwaarden voor dat leven noodzakelijkerwijze gebonden zijn aan onze huidige egoïstische waarderingen. Wanneer het leven in haar natuur een individueel fenomeen is en niet de representatie van een universeel bestaan en de ademhaling van een machtige Levensgeest, wanneer de dualiteiten, die het antwoord zijn van het individu op zijn contacten niet hoofdzakelijk een antwoord zijn, maar juist de essentie en voorwaarde voor al het leven, wanneer beperking de onvervreemdbare natuur is van substantie, waaruit ons denkvermogen en lichaam gevormd zijn, uiteenval door de dood de eerste en laatste toestand van al het leven, haar einde en haar begin, plezier en pijn de onscheidbare duale substantie van alle gewaarwording, vreugde en verdriet het noodzakelijke licht en schaduw van alle emotie, waarheid en vergissing de twee polen, waartussen alle kennis eeuwig moet bewegen, dan is transcendentie alleen bereikbaar door de afstand van het menselijke leven in een Nirvana voorbij al het bestaan of door het bereiken van een andere wereld, een hemel, die nogal anders samengesteld is dan dit materiële universum.

Het is niet zo gemakkelijk voor het gewone denkvermogen van de mens, dat altijd gehecht is aan haar voorbije en huidige associaties om een nog steeds menselijk bestaan voor te stellen, dat totaal veranderd is in wat nu onze vaste omstandigheden zijn. Wij zijn ten opzichte van onze mogelijke hogere evolutie in dezelfde positie van de oorspronkelijke Aap van de Darwin theorie. Het zou onmogelijk zijn geweest voor die Aap, die zijn instinctieve bosrijke leven leidde in oeroude bossen, om voor te stellen, dat er op een dag een dier zou zijn op de aarde, dat een nieuwe faculteit, intellect genaamd, zou gebruiken voor de materialen van zijn innerlijke en uiterlijke bestaan, die door dat vermogen zijn instincten en gewoonten zou domineren, de omstandigheden van zijn fysieke leven zou veranderen, voor zichzelf huizen van steen zou bouwen, de Natuurkrachten zou manipuleren, de zeeën bezeilen, de lucht bevliegen, omgangsvormen ontwikkelen, bewuste methoden ontwikkelen voor zijn mentale en spirituele ontwikkeling. En als zo'n voorstelling mogelijk geweest zou zijn voor het denkvermogen van de Aap, zou het nog steeds moeilijk voor hem zijn geweest zich voor te stellen, dat, door een of andere voortgang van de Natuur of langdurige inspanning van de Wil en tendens, hij zich zou kunnen ontwikkelen tot dat dier. De mens kan zich, omdat hij het intellect heeft gekregen en nog meer, omdat hij zijn vermogen van voorstelling en intuïtie heeft gekoesterd, een bestaan inbeelden, dat hoger is dan dat van zichzelf en

zelfs zijn persoonlijke verheffing voorzien voorbij zijn huidige toestand naar dat bestaan. Zijn idee van de allerhoogste toestand is een absolute van alles wat positief is aan zijn eigen begrippen en wenselijk voor zijn eigen instructieve aspiratie, --- Kennis zonder haar negatieve schaduw van vergissing, Zaligheid zonder haar ontkenning van ervaring van lijden, Vermogen zonder haar voortdurende ontkenning door onvermogen, zuiverheid en overvloed van zijn zonder de tegengestelde gewaarwording van gebrek en beperking. Op die manier stelt hij zijn goden voor; op die manier stelt hij zijn hemelen samen. Maar het intellect stelt zich de mogelijke aarde en een mogelijke mensheid niet op die manier voor. Zijn droom van God en de Hemel is werkelijk een droom van zijn eigen vervolmaking; maar hij ondervindt dezelfde moeilijkheid om zijn praktische realisatie hier te aanvaarden als zijn allerhoogste streven als de voorouderlijke Aap zou ondervinden, wanneer hij gevraagd werd in zichzelf te geloven als de toekomstige Mens. Zijn voorstelling, zijn religieuze aspiraties zouden hem dat eind voor kunnen houden; maar wanneer zijn intellect zichzelf vooropstelt, de voorstelling en de overstijgende intuïtie weigert, zet hij het opzij als een briljant bijgeloof, dat tegengesteld is aan de harde feiten van het materiële universum. Het wordt dan alleen zijn inspirerende visie van het onmogelijke. Al wat mogelijk is, is een geconditioneerde, beperkte en hachelijke kennis, geluk, vermogen en goede.

Er is echter in het principe van de rede zelf de handhaving van een Transcendentie. Want de rede is in haar hele streven en essentie de jacht naar Kennis, de jacht zogezegd, naar Waarheid door eliminatie van vergissing. Haar inzicht, haar streven is niet dat van een overgang van grotere naar een kleinere vergissing, maar zij veronderstelt een positieve, voorbestaande Waarheid, waarnaar we door de dualiteiten van juiste kennis en verkeerde kennis geleidelijk kunnen bewegen. Wanneer onze rede niet dezelfde instinctieve zekerheid heeft met betrekking tot de andere aspiraties van de mensheid, dan is dat omdat zij dezelfde essentiële verlichting mist, die inherent is in haar eigen positieve activiteit. Wij kunnen ons net een voorstelling maken van een positieve of absolute realisatie van geluk, omdat het hart, waarbij dat instinct van geluk behoort, haar eigen vorm van zekerheid heeft, tot geloof in staat is en omdat onze denkvermogens de eliminatie kunnen voorzien van een onbevredigende wens, die klaarblijkelijk oorzaak is van lijden. Maar hoe kunnen we ons de eliminatie voorstellen van pijn door opwinding van de zenuwen of de dood van het leven van het lichaam? Weigering van pijn is echter een soeverein instinct van de gewaarwordingen, de weigering van de dood een

dominante eis, inherent in de essentie van onze vitaliteit. Maar deze dingen presenteren zich aan onze rede als instinctieve aspiraties, niet als realiseerbare mogelijkheden

Toch zou dezelfde wet overal stand moeten houden. De fout van de praktische rede is een buitensporige onderwerping aan het klaarblijkelijke feit, dat zij onmiddellijk als werkelijk kan voelen en een onvoldoende moed om diepzinniger feiten van mogelijkheid naar hun logische conclusie te brengen. Wat is, is de realisatie van een eerdere mogelijkheid; de huidige mogelijkheid is een aanwijzing voor een toekomstige realisatie. En hier bestaat mogelijkheid; want het meesterschap over fenomenen hangt af van de kennis van hun oorzaken en processen en wanneer we de oorzaken van vergissing, verdriet, pijn, dood weten, kunnen we met enige hoop werken aan hun verwijdering. Want kennis is vermogen en meesterschap.

In feite streven we, zover als we kunnen, als ideaal naar de verwijdering van al deze negatieve en tegenwerkende fenomenen. Wij proberen voortdurend de oorzaken van fouten, pijn en lijden te verminderen. De Wetenschap droomt, terwijl haar kennis toeneemt, om de geboorte te regelen en het leven onbepaald te verlengen, zo niet om de totale verovering van de dood te bewerkstelligen. Maar, omdat we alleen uitwendige of secundaire oorzaken voorzien, kunnen we alleen denken aan een verwijdering van hen tot op zekere hoogte en niet aan een verwijdering van de werkelijke wortels van datgene, waar tegen wij strijden. En we zijn zodoende beperkt, omdat we streven naar secundaire waarnemingen en niet naar basiskennis, omdat we de processen van dingen weten, maar niet hun essentie. Wij bereiken op die manier een krachtige manipulatie van de omstandigheden, maar niet de essentiële controle. Maar als we de essentiële natuur en de essentiële oorzaak van fouten, lijden en dood konden begrijpen, zouden we kunnen hopen een meesterschap over hen te bereiken, die niet relatief zou zijn, maar totaal. We zouden zelfs kunnen hopen om hen helemaal te elimineren en het dominante instinct van onze natuur kunnen rechtvaardigen door de verovering van dat absolute goede, zaligheid, kennis en onsterfelijkheid, die onze intuïties waarnemen als de ware en uiteindelijke gesteldheid van het menselijke wezen.

De oeroude Vedanta biedt ons zo'n oplossing aan in de voorstelling en ervaring van Brahman als het ene universele en essentiële feit en van de natuur van Brahman als Sachchidananda.

In dit perspectief is de essentie van al het leven de beweging van een universeel en onsterfelijk bestaan, de essentie van alle gewaarwording en emotie is het spel van een

universele en zelfbestaande verrukking in het zijn, de essentie van al het denken en beeldvorming is de uitstraling van een universele en aldoordringende waarheid, de essentie van alle handeling is de voortgang van een universele en zelfrealiserende goedheid.

Maar het spel en de beweging belichaamt zichzelf in een veelvoud van vormen, een variatie van tendensen, een wisselwerking tussen energieën. Veelvoudigheid staat de tussenkomst toe van een bepalende en tijdelijk vervormende factor, het individuele ego; en de natuur van het ego is een zelfbeperking van het bewustzijn door een gewilde onwetendheid van de rest van haar spel en haar exclusieve absorptie in een vorm, een combinatie van tendensen, een veld van beweging van energieën. Het Ego is de factor, die de reacties bepaalt van vergissing, verdriet, pijn, kwaad, dood; want hij geeft deze waarden aan bewegingen, die anders vertegenwoordigd zouden worden in hun juiste relatie tot het Ene Bestaan, Zaligheid, Waarheid en Goedheid. Door de juiste relatie te herontdekken kunnen we de door het ego bepaalde reacties elimineren, hen uiteindelijk reduceren tot hun werkelijke waarden; en deze ontdekking kan tot stand gebracht worden door de juiste deelname van het individu aan het bewustzijn van de totaliteit en aan het bewustzijn van de transcendentie, die de totaliteit vertegenwoordigt.

Het idee, dat het beperkte ego niet alleen de oorzaak van dualiteiten is, maar de essentiële voorwaarde voor het bestaan van het universum, is in de latere Vedanta geslopen en er met constantheid gebleven. Door de verwijdering van de onwetendheid van het ego en zijn resulterende beperkingen, elimineren we inderdaad de dualiteiten, maar we elimineren samen met hen ons bestaan in de kosmische beweging. Op die manier keren we terug naar de in essentie kwade en illusoire natuur van het menselijke bestaan en de verwaandheid van alle inspanning naar volmaaktheid in het leven van de wereld. Een relatieve goedheid, die altijd verbonden is met zijn tegengesteldheid, is alles, wat we hier kunnen zoeken, Maar als we vasthouden aan het grotere en diepere idee, dat het ego alleen een tussenliggende representatie is van iets voorbij zichzelf, ontsnappen we uit deze consequentie en zijn we in staat de Vedanta toe te passen voor de vervulling van het leven en niet alleen voor de ontsnapping uit het leven. De essentiële oorzaak van en voorwaarde voor het universele bestaan is de Heer, Ishwara of Purusha, die individuele en universele vormen manifesteert en inneemt. Het beperkte ego is alleen een tussenliggend fenomeen van bewustzijn, dat noodzakelijk is voor een zekere lijn van ontwikkeling. Wanneer hij deze lijn volgt, kan het individu aankomen bij

datgene, wat voorbij hem ligt, dat wat hij vertegenwoordigt, en kan blijven vertegenwoordigen, niet langer als een duister en beperkt ego, maar als een centrum van het Goddelijke en van het universele bewustzijn, waarbij alle individuele bepalingen omhelst, gebruikt en omgezet worden naar harmonie met het Goddelijke.

We hebben dan de manifestatie van het goddelijke Bewuste Wezen in de totaliteit van de fysieke Natuur als de fundatie van het menselijke bestaan in het materiele universum. We hebben de verschijning van dat Bewuste Wezen in een verwickeld en onvermijdelijk evoluerend Leven, Denkvermogen en Supramentaal als de voorwaarde van onze handelingen; want deze evolutie heeft de mens in staat heeft gesteld in de Materie te verschijnen en deze evolutie zal hem langzamerhand in staat zal stellen om God te manifesteren in het lichaam, --- de universele Incarnatie. Wij hebben in de egoïstische formatie de tussenliggende en beslissende factor, die de Ene toestaat te verschijnen als de bewuste Velen vanuit dat onbepaalde algemene geheel, duister en vormloos, dat we het onderbewuste noemen, --- *hr̥dya samudra*, het oceanische hart in dingen van de Rig Veda. We hebben dualiteiten van leven en dood, vreugde en verdriet, plezier en pijn, waarheid en vergissing, goed en kwaad als de eerste formaties van egoïstisch bewustzijn, de natuurlijke en onvermijdelijke uitkomst van haar poging om eenheid te realiseren in een kunstmatige constructie van zichzelf, uitgesloten van het totale ware, goede, leven en zaligheid van wezen in het universum. We hebben de oplossing van deze egoïstische constructie door de zelfopening van het individu voor het universum en voor God als het middel van die allerhoogste vervulling, waarvoor het egoïstische leven alleen een aanloop is, zoals het dierlijke leven alleen een aanloop was voor de mens. We hebben de realisatie van het Al in het individu door de transformatie van het beperkte ego in een bewust centrum van de goddelijke eenheid en vrijheid als de voorwaarde, die de vervulling bereiken. En we hebben de uitstroming van het oneindige en absolute Bestaan, Waarheid, Goedheid en Zaligheid van het zijn over de Velen in de wereld als het goddelijke resultaat, waarnaar de cycli van onze evolutie bewegen. Dit is de allerhoogste geboorte, die de moederlijke Natuur in zichzelf bevat; zij streeft er naar dit te leveren.

HOOFDSTUK VIII

De Methoden van Vedantische Kennis.

Dit geheime Zelf in alle wezens is niet klaarblijkelijk; maar zij wordt gezien door middel van de allerhoogste rede, het subtiële, door diegenen, die de subtiële visie hebben.

*Katha Upanishad*²⁷

MAAR WAT is dan de werking van dit Sachchidananda in de wereld en door welke processen van dingen worden de relaties tussen haarzelf en het ego, waarvan zij de gedaantes eerst gevormd heeft, dan weer geleid naar hun vervulling? Want van deze relaties en het proces, dat zij volgen, hangt de hele filosofie en praktijk af van een goddelijk leven voor de mens.

We bereiken de voorstelling en de kennis van een goddelijk bestaan door boven het bewijs van de zintuigen uit te gaan en de muren van het fysieke denkvermogen te doorboren. Zolang we ons beperken tot het bewijs van de zintuigen en het fysieke bewustzijn, kunnen we niets ontvangen en niets weten, behalve de materiële wereld en haar fenomenen. Maar zekere gaven in ons stellen onze geestesgesteldheid in staat voorstellingen te bereiken, die we inderdaad kunnen herleiden door rationaliseren of door fantasierijke variatie van de feiten van de fysieke wereld, zoals wij ze zien, maar die niet gewaarborgd worden door enige zuivere fysieke data of enige fysieke ervaring. De eerste van deze instrumenten is de zuivere rede.

De menselijke rede heeft een dubbele actie, vermengd of afhankelijk, zuiver of almachtig. De rede accepteert een vermengde actie, wanneer zij zich beperkt tot de cirkel van onze waarneembare ervaring, laat haar wet toe als de uiteindelijke waarheid en houdt zich alleen bezig met de studie van het fenomeen, dat is te zeggen, met de verschijningen van dingen in hun relaties, processen en hulpmiddelen. Deze rationele handeling is niet in staat te weten wat is, alleen, wat het lijkt te zijn, zij heeft geen dieplood, waarmee zij de diepten van het wezen kan doorklinken, zij kan alleen het wordingsveld overzien. De rede behoudt, aan de andere kant, haar pure actie, wanneer

²⁷—I. 3. 12.

zij onze waarneembare ervaringen ervaart als een beginpunt, maar, omdat ze weigert beperkt te worden door hen, gaat zij hen voorbij, beoordeelt, werkt in haar eigen recht en streeft algemene en onveranderbare concepten te bereiken, die zichzelf niet hechten aan de verschijningen van dingen, maar aan datgene, wat zich achter de verschijningen bevindt. Zij kan haar resultaat bereiken door onmiddellijke beoordeling, waarbij zij direct voorbij de verschijning gaat naar datgene, wat er achter staat en in dat geval kan het bereikte concept het resultaat blijken van de waarneembare ervaring en afhankelijk ervan, ofschoon het werkelijk een begrip is van de rede, die werkt in haar eigen recht. Maar de waarneming van de zuivere rede kunnen ook --- en dit is hun meer karakteristieke handeling --- de ervaring gebruiken, waarmee zij beginnen als hoofdzakelijk een excuus en het ver achter zich laten voor zij hun resultaat bereiken, zo ver, dat het resultaat het onmiddellijk tegenovergestelde kan lijken van dat wat onze waarneembare ervaring ons wil opleggen. Deze beweging is legitiem en onmisbaar, omdat onze normale ervaring niet alleen een klein deel dekt van het universele feit, maar zelfs binnen de perken van haar eigen veld instrumenten gebruikt, die gehavend zijn en ons foutieve informatie geven. Zij moet voorbij gegaan worden, op een afstand gezet en haar pressies vaak worden ontkend, als we een meer geschikte voorstelling van de waarheid van dingen willen bereiken. Het herstellen van de fouten van het zintuiglijk denkvermogen door gebruik van de rede is een van de meest waardevolle vermogens, die door de mens ontwikkeld zijn en de hoofdzaak van zijn superioriteit tussen de aardse wezens.

Het totale gebruik van het zuivere intellect brengt ons uiteindelijk van fysische naar metafysische kennis. Maar de concepten van metafysische kennis bevredigen in zichzelf de eis van ons integrale wezen niet volledig. Zij zijn inderdaad totaal bevredigend voor de zuivere rede zelf, omdat zij juist bestaan uit de substantie zijn van haar eigen bestaan. Maar onze natuur ziet de dingen altijd door twee ogen, want zij ziet ze dubbel als idee en als feit en ieder concept is daarom onvolledig voor ons en voor een deel van onze natuur bijna onwerkelijk, totdat het een ervaring wordt. Maar de waarheden, die nu in vraag zijn, zijn van een orde, die niet onderworpen is aan onze normale ervaring. Zij zijn, in hun natuur, "voorbij de waarneming van de zintuigen, maar grijpbaar voor de waarneming van de rede." Daarom is er een andere faculteit van ervaring nodig, waardoor de vraag van onze natuur vervuld kan worden en dit kan alleen komen, omdat we bezig zijn met het suprafysische, door een uitbreiding van psychologische ervaring.

Al onze ervaring is op een bepaalde manier psychologisch, omdat zelfs alles wat we ontvangen door de zintuigen geen betekenis of waarde heeft voor ons, totdat het vertaald is in termen van het zintuiglijke denkvermogen, de Manas van de Indiase filosofische terminologie. Manas, zeggen onze filosofen, is het zesde zintuig. Maar we kunnen zelfs zeggen, dat het het enige zintuig is en dat de andere, gezicht, gehoor, gevoel, reuk, smaak hoofdzakelijk speculaties zijn van het zintuiglijk denkvermogen, dat, ofschoon zij de zintuiglijke organen normaal gebruikt als de basis van haar ervaring, hen toch voorbijgaat en in staat is tot een onmiddellijke ervaring, geschikt voor haar eigen inherente handeling. Als resultaat is psychologische ervaring, zoals het kenvermogen van de rede, in de mens in staat tot een dubbele handeling, gemengd of afhankelijk, zuiver of soeverein. Haar gemengde actie vindt gewoonlijk plaats, wanneer het denkvermogen probeert bewust te worden van de uiterlijke wereld, het object (voorwerp); de zuivere actie, wanneer zij probeert bewust te worden van zichzelf, het subject (onderwerp). In de voorgaande activiteit is zij afhankelijk van de zintuigen en vormt haar voorstellingen in overeenstemming met hun bewijs; in de volgende handelt zij in zichzelf en is direct bewust van dingen door een soort identificatie met hen. Wij zijn op die manier bewust van onze emoties; wij zijn bewust van boosheid, zoals scherpzinnig is gezegd, omdat we boosheid worden. We zijn op die manier ook bewust van ons bestaan; en hier wordt de natuur van de ervaring als kennis door identiteit duidelijk. In werkelijkheid is alle ervaring in haar geheime natuur kennis door identiteit; maar haar ware karakter is voor ons verborgen, omdat we onszelf hebben afgescheiden van de rest van de wereld door uitsluiting; door de onderscheiding van onszelf als subject en al het andere als object en we worden gedwongen processen en organen te ontwikkelen, waardoor we weer in communicatie kunnen treden met alles wat we uitgesloten hebben. We moeten directe kennis door bewuste identiteit vervangen door een indirecte kennis, die veroorzaakt lijkt te worden door fysiek contact en mentale sympathie. Deze beperking is een fundamentele creatie van het ego en een voorbeeld van de manier, waarop zij overal voortgegaan is, door een begin vanuit een oorspronkelijke onwaarheid en door het bedekken van de werkelijke waarheid van dingen door een regiment onwaarheden, die voor ons praktische relationele waarheden worden.

Vanuit deze natuur van mentale en zintuiglijke kennis, zoals deze momenteel in ons georganiseerd is, volgt, dat er geen onvermijdelijke noodzaak is in onze bestaande beperkingen. Zij zijn het resultaat van een evolutie, waarin het denkvermogen gewend is

geraakt om te steunen op zekere psychologische werkingen en hun reacties als haar normale middelen om in relatie te treden met het materiele universum. Ofschoon het de regel is, dat wanneer we proberen gewaar te worden van de uiterlijke wereld, we dit indirect moeten doen door middel van de zintuiglijke organen en we alleen zoveel van de waarheid van dingen en mensen kunnen ervaren, als de zintuigen naar ons overdragen, is deze regel daarom hoofdzakelijk de regelmaat van een dominante gewoonte. Het is mogelijk voor het denkvermogen, --- en het zou natuurlijk voor haar zijn, wanneer zij overtuigd kon worden om zichzelf te bevrijden uit haar toestemming aan de overheersing van de materie, --- om directe kennis te nemen van de gewaarwordingsobjecten zonder de hulp van de zintuiglijke organen. Dit gebeurt in hypnotische experimenten en verwante psychologische fenomenen. Omdat ons waakbewustzijn bepaald wordt en beperkt wordt door de balans tussen het denkvermogen en de materie, die uitgewerkt is door het leven in haar evolutie, is deze direct kennisname gewoonlijk onmogelijk gedurende onze gewone waaktoestand en moet daarom tot stand gebracht worden door het wakende denkvermogen in een toestand van slaap te brengen, die het ware of subliminale denkvermogen bevrijdt. Het denkvermogen is dan in staat om haar ware karakter te handhaven als het ene en geheel voldoende zintuig en vrij om haar zuivere en soevereine werking toe te passen op de gewaarwordingobjecten in plaats van haar vermengde en afhankelijke handeling. Deze uitbreiding van de begaafdheid is echter niet geheel onmogelijk, maar alleen moeilijker in de waaktoestand, --- zoals bekend is aan allen, die in staat geweest zijn om ver genoeg te gaan op zekere paden van psychologische experimenten.

De soevereine handeling van het zintuiglijke denkvermogen kan gebruikt worden om andere zintuigen te ontwikkelen naast de vijf, die we gewoonlijk gebruiken. Het is bijvoorbeeld mogelijk om het vermogen te ontwikkelen om zonder fysieke middelen het gewicht van een voorwerp, dat we in onze handen houden nauwkeurig in te schatten. Hier wordt de waarneming van het contact en de druk hoofdzakelijk gebruikt als beginpunt, juist zoals de informatie van de zintuiglijke ervaring gebruikt wordt door de zuivere rede, maar het tastgevoel geeft niet werkelijk de mate van gewicht aan het denkvermogen; zij vindt de juiste waarde door eigen onafhankelijke waarneming en gebruikt de aanraking alleen om in relatie te treden met het object. De zintuiglijke ervaring kan, zoals met de zuivere rede, ook met het zintuiglijke denkvermogen gebruikt worden als hoofdzakelijk een eerste punt van waaruit het voortgaat naar een kennis, die

niets met de zintuiglijke organen te maken heeft en hun bewijs vaak tegenspreekt. Noch is de uitbreiding van vermogen alleen beperkt tot uiterlijkheden en oppervlakkigheden. Het is mogelijk om, wanneer we via een van de zintuigen in relatie getreden zijn met een uiterlijk voorwerp, Manas zo toe te passen, dat we bewust worden van de inhouden van het object, bijvoorbeeld om de gedachten of gevoelens van anderen te ontvangen of waar te nemen zonder de hulp van hun uitspraak, gebaar, handeling of gezichtuitdrukkingen en zelfs in tegenspraak met deze altijd gedeeltelijke en vaak misleidende gegevens. We zijn uiteindelijk in staat, door een gebruik van de innerlijke zintuigen, --- dat is te zeggen, van de zintuiglijke vermogens, in henzelf, in hun zuivere mentale of subtiële activiteit als onderscheiden van de fysieke, die alleen een selectie zijn voor de doeleinden van het uiterlijke leven van hun totale en algemene actie, --- om kennis te nemen van zintuiglijke ervaringen, van verschijningen en beelden van dingen, anders dan die, welke behoren tot de organisatie van onze materiele omgeving. Al deze uitbreidingen van vermogen moeten, ofschoon zij met aarzeling en ongeloof ontvangen worden door het fysieke denkvermogen, omdat zij abnormaal zijn voor het schema van ons gewone leven en ervaring, moeilijk in beweging te krijgen, nog moeilijker om systeem in hen aan te brengen om zo in staat te zijn van hen een ordelijk en bruikbaar stel instrumenten te maken, toch erkend worden, omdat zij het onveranderlijke resultaat zijn van iedere poging om het veld te vergroten van ons oppervlakkige actieve bewustzijn, of door een of andere soort onaangeleerde inspanning en toevallig slecht geordend effect of door een wetenschappelijk en goed geregelde praktijk.

Geen van hen leidt echter naar het doel, dat we op het oog hebben, de psychologische ervaring van die waarheden, die “voorbij de waarneming van de zintuigen liggen, maar grijpbaar zijn voor de waarnemingen van de rede”, *buddhigraham atindriyam*²⁸. Zij geven ons alleen een breder veld van fenomenen en meer effectieve middelen om deze fenomenen waar te nemen. De waarheid van dingen ontsnapt altijd voorbij de zintuigen. Toch is het een vaste regel, die inherent is juist in de constitutie van het universele bestaan, dat waar waarheden verkrijgbaar zijn door de rede, er ergens in het organisme, dat de rede bezit, een middel moet zijn om bij hen te komen of hen te verifiëren door ervaring. Het enige middel, dat we overgelaten hebben in ons mentale vermogen is een uitbreiding van die vorm van kennis door identiteit, die ons besef geeft van ons eigen bestaan. De kennis van de inhouden van ons zelf is werkelijk gebaseerd

²⁸ *Gita*. VI. 21.

op een zelfbewustzijn, meer of minder bewust, meer of minder tegenwoordig voor onze waarneming. Of om het meer in algemene termen te plaatsen, de kennis van de inhoud is opgesloten in de kennis van het continent. Wanneer we ons vermogen van mentale zelfbewustzijn dan kunnen uitbreiden tot het bewustzijn van het Zelf voorbij en buiten ons, Atman of Brahman van de Upanishads, kunnen we in bezit komen van ervaring van de waarheden, die de inhoud vormen van Atman of Brahman in het universum. Op deze mogelijkheid heeft de Indiase Vedanta zich gebaseerd. Zij heeft de kennis van het universum gezocht door de kennis van het Zelf.

Maar mentale ervaring en concepten van de rede zijn er zelfs op het hoogste punt altijd door gehouden voor een reflectie in mentale identificaties en niet de allerhoogste zelfbestaande identiteit. Wij moeten voorbij het denkvermogen en intellect gaan. De rede, die actief is in ons ontwaakte bewustzijn, is alleen een bemiddelaar tussen het onderbewuste AI, waar we vandaan komen in onze opwaartse evolutie en het superbewuste AI, waarnaar we worden gedreven door die evolutie. Het onderbewuste en suprabewuste zijn twee verschillende formuleringen van hetzelfde AI. Het hoofdwoord van het onderbewuste is Leven, het hoofdwoord van het suprabewuste is Licht. In het onderbewuste is kennis of bewustzijn verwickeld in actie, want actie is de essentie van Leven. In het suprabewuste gaat de actie weer binnen in Licht en bevat niet langer betrokken kennis, maar is zelfbesloten in een allerhoogst bewustzijn. Intuïtieve kennis is in beiden aanwezig en de fundatie van intuïtieve kennis is bewuste of effectieve identiteit tussen dat wat weet en dat wat gekend wordt; in die staat van algemeen zelfbestaan zijn de kenner en het gekende een door kennis. Maar in het onderbewuste manifesteert de intuïtie zich in de actie, in effectiviteit en de kennis of bewuste identiteit is of geheel of meer of minder besloten in de actie. In het suprabewuste, daarentegen, waar Licht de wet en het principe is, manifesteert de intuïtie zichzelf in haar ware natuur als kennis, die voortkomt uit bewuste identiteit en effectiviteit van actie is eerder de begeleiding of noodzakelijk gevolg en maskeert niet langer als het voornaamste feit. Tussen deze twee toestanden treden de rede en het denkvermogen op als bemiddelaren, die het wezen in staat stellen kennis uit haar gevangenis te bevrijden bij de handeling en haar voor te bereiden om haar essentiële eerste plaats op te geven. Wanneer het zelfbewustzijn, toegepast in het denkvermogen, zowel op gebied als inhoud, op eigen zelf en anders zelf, zichzelf verheft naar de lichtende zelfmanifeste identiteit, verandert de rede zichzelf

ook in de vorm van zelfverlichte intuïtieve²⁹ kennis. Dit is de hoogst mogelijke toestand van onze kennis, wanneer het denkvermogen zich vervult in het supramentale.

Zo is het schema van het menselijke begrip, waarop de conclusies van de meest oude Vedanta gebaseerd waren. De ontwikkeling van de resultaten, die verkregen werden, gebaseerd op deze fundatie door de oude wijzen, is niet mijn object, maar het is noodzakelijk om enkele van hun conclusies kort te bekijken, zover als zij invloed uitoefenen op het probleem van het goddelijk Leven, waarin we momenteel alleen geïnteresseerd zijn. Want alleen in die ideeën zullen we de beste voorgaande fundatie vinden van datgene, wat we nu opnieuw willen opbouwen en ofschoon, als met alle kennis, de oude uitdrukking tot op zekere hoogte vervangen moet worden door een nieuwe uitdrukking, die past bij een latere geestesgesteldheid en oud licht moet opgaan in nieuw licht, wanneer de dageraad de dageraad opvolgt, zullen we toch met de oude schat als ons eerste kapitaal of zoveel als we er van kunnen ontdekken, zo voordelig mogelijk vooruitkomen om de grootste voordelen te halen uit onze nieuwe handel met de altijd onveranderlijke en altijd veranderende Oneindigheid.

Sad Brahman, zuiver Bestaan, ondefinieerbaar, oneindig, absoluut is het laatste concept, die de Vedantische analyse bereikt in haar kijk op het universum, de fundamentele Werkelijkheid, die de Vedantische ervaring ontdekt achter alle beweging en formatie, die de blijkbare werkelijkheid vormen. Het is duidelijk, dat, wanneer we dit concept proberen, we volledig datgene voorbijgaan wat ons gewone bewustzijn, onze normale ervaring, bevat en rechtvaardigt. De zintuigen en het zintuiglijke denkvermogen weten niets van ons zuivere en absolute bestaan. Alles, wat onze zintuiglijke ervaring ons vertelt is vorm en beweging. Vorm bestaat, maar met een bestaan, dat niet zuiver is, eerder altijd gemengd, gecombineerd, verzameld, relatief. Wanneer we bij onszelf naar binnen gaan, kunnen we van de exacte vorm afkomen, maar we kunnen niet van de beweging, van de verandering af komen. Beweging van Materie in Ruimte, beweging van verandering in Tijd lijkt de voorwaarde van bestaan te zijn. We kunnen inderdaad zeggen, als we willen, dat dit bestaan is of dat het idee van bestaan in zichzelf niet overeen komt met een ontdekbare werkelijkheid. Op zijn hoogst krijgen wij in het fenomeen van zelfbewustzijn of erachter soms een glimp van iets onbeweegbaars en

²⁹ Ik gebruik het woord "intuïtie" met de wens van een betere. In werkelijkheid is het een redmiddel en ontoereikend voor de betekenis, die er van vereist wordt. Hetzelfde moet gezegd worden van het woord "bewustzijn" en vele anderen, waarvan onze armoe ons dwingt het ongeoorloofd uit te breiden in hun betekenis.

onveranderlijks; iets, dat we vagelijk waarnemen of ons voorstellen dat we voorbij alle leven en dood zijn, voorbij alle verandering, formatie en handeling. Hier is de ene deur in ons, die soms openvliegt naar de pracht van een waarheid erachter en voor hij weer sluit, toestaat, dat een straal ons raakt, --- een lichtende aanraking, die, wanneer we de kracht en fierheid hebben, we in ons geloof kunnen behouden en een begin kunnen maken voor een ander spel van bewustzijn dan dat van het zintuiglijke denkvermogen, voor het spel van Intuïtie.

Want, wanneer we zorgvuldig onderzoeken, zullen we vinden, dat Intuïtie onze eerste leraar is. Intuïtie bevindt zich altijd gesluierd achter onze mentale handelingen. Intuïtie brengt de mens die briljante boodschappen van het Onbekende, die het begin zijn van zijn hogere kennis. De rede komt alleen naderhand in actie om te zien wat voor voordeel hij kan hebben van de heldere oogst. Intuïtie geeft ons dat idee van iets achter en voorbij alles wat we weten en lijkt dat te zijn wat de mens altijd nastreeft in tegenstelling tot zijn lagere rede en al zijn normale ervaring en hem aanzet die vormloze waarneming te formuleren in de meer positieve ideeën over God, Onsterfelijkheid, Hemel en de rest, waardoor we streven het voor het denkvermogen uit te drukken. Want Intuïtie is zo sterk als de Natuur zelf, uit juist wiens ziel zij is ontstaan en zij trekt zich niets aan van de tegenstellingen van de rede of de ontkenningen van de ervaring. Zij weet wat er is, omdat het is, omdat zij zelf daarvan is en daarvan gekomen is en zal het niet afstaan aan de beoordeling van datgene wat hoofdzakelijk wordt en verschijnt. Waarover de Intuïtie ons vertelt, is niet zozeer Bestaan als het Bestaande, want zij gaat voort vanuit dat ene punt van licht in ons, dat haar haar voordeel geeft, die soms geopende deur in ons eigen zelfbewustzijn. De oude Vedanta bemachtigde deze boodschap van de Intuïtie en formuleerde het in de drie grote declaraties van de Upanishads, "Ik ben Hem", "Gij zijt Dat, O Swetaketu, "Al dit is Brahman; dit Zelf is Brahman".

Maar de Intuïtie diende, juist door de natuur van haar handeling in de mens, terwijl zij werkt vanachter de sluier, in principe actief in zijn meer onverlichte, minder duidelijk onderscheiden delen, voor de sluier, in het nauwe licht, dat ons wakend bewustzijn is, alleen door middel van instrumenten, die niet in staat zijn haar boodschappen volledig te assimileren, --- Intuïtie is niet in staat ons de waarheid te geven in die geordende en duidelijk onderscheiden vorm, die onze natuur vereist. Voordat zij een zodanige volledigheid van directe kennis in ons zou kunnen bewerkstelligen, zou zij zich moeten organiseren in ons oppervlaktewezen en het leidende gedeelte daar in bezit nemen.

Maar in ons oppervlaktewezen is het niet de Intuïtie, maar de rede, die georganiseerd is en ons helpt onze waarnemingen, gedachten, en handelingen te ordenen. Daarom moest het tijdperk van intuïtieve kennis, vertegenwoordigd door het vroege Vedantische denken van de Upanishads, plaats maken voor het tijdperk van rationele kennis; geïnspireerde Geschriften maakten plaats voor metafysische filosofie, op dezelfde manier als naderhand metafysische filosofie plaats moest maken voor experimentele Wetenschap. Intuïtief denken, dat een boodschapper is van het suprabewuste en daarom ons hoogste vermogen, werd verdrongen door de zuivere rede, die alleen een soort afgezant is en tot de middelste hoogten van ons wezen behoort; zuiver intellect werd op zijn beurt voor een tijd verdrongen door de gemengde handeling van de reduct, edat zich op ons niveau bevindt en op lagere niveaus en in zijn uitzicht niet boven de horizon van de ervaring uitkomt, die het fysieke denkvermogen en zintuigen of zulke hulpmiddelen, als we voor hen kunnen uitvinden, ons kunnen brengen. En dit proces, dat een afdaling lijkt te zijn, is werkelijk een cirkel van vooruitgang. Want in elk geval wordt het lagere vermogen aangezet om zoveel mogelijk op te nemen als het kan assimileren van datgene, wat het hogere reeds had gegeven en te proberen om het te herstellen door haar eigen methoden. Door de poging is zijzelf vergroot in haar werkveld en bereikt uiteindelijk een soepelere en meer geschikte zelfschikking voor die hogere vermogens. Zonder deze opeenvolging en poging bij aparte assimilatie zijn we gedwongen onder de exclusieve dominantie te blijven van een deel van onze natuur, terwijl de rest of onderdrukt blijft en onnodig onderworpen of afgescheiden in haar werkveld en daarom arm in haar ontwikkeling. Met deze opvolging en aparte poging wordt de balans hersteld; een meer complete harmonie van onze delen van kennis wordt voorbereid.

We zien deze opvolging in de Upanishads en de opvolgende Indiase filosofieën. De wijzen van de Veda en Vedanta vertrouwden totaal op de intuïtie en spirituele ervaring. Bij vergissing spreken studenten soms over grote debatten of discussies in de Upanishad. Wanneer er ergens een tegenstelling verschijnt, vervolgt het niet door discussie, dialectiek of het gebruik van logische redenering, maar door een vergelijking van intuïties en ervaringen, waarbij de minder lichtende plaats maken voor de meer lichtende, de nauwere, meer foutieve en minder essentiële voor de meer omvattende, de meer volmaakte, de meer essentiële. De vraag, die door de ene wijze aan de andere gesteld wordt, is: "Wat weet jij?", niet "Wat denkt jij?", noch "Tot welke conclusie is uw redenering gekomen?". Nergens in de Upanishads vinden we enig spoor van logische

redenering, die aangezet wordt, gebaseerd op de ondersteuning van de waarheden van de Vedanta. De Intuïtie, die de wijzen lijken vastgehouden te hebben, moet gecorrigeerd worden door een meer volmaakte intuïtie; logische redenering kan daar niet de rechter van zijn.

En toch eist de menselijk rede haar eigen methode van bevrediging. Daarom hebben Indiase filosofen, met respect voor de erfenis van het verleden, toen het tijdperk van rationalistische speculatie begon, een dubbele houding aangenomen voor de Waarheid, die zij zochten. Zij herkenden in de Sruti de eerdere resultaten van Intuïtie of, zoals zij er de voorkeur aan gaven om het te noemen, van geïnspireerde Openbaring, een autoriteit, die superieur is aan de rede. Maar tegelijkertijd begonnen zij bij de Rede en testten de ervaring, die hij hen gaf en behielden alleen die conclusies voor rechtsgeldig, die ondersteund werden door de allerhoogste autoriteit. Op deze manier voorkwamen zij tot op zekere hoogte de hebbelijkheid van metafysica, de tendens om in de wolken te strijden, omdat met woorden gewerkt wordt, alsof zij verplichtende feiten zijn in plaats van symbolen, die altijd zorgvuldig onderzocht moeten worden en voortdurend teruggebracht tot de ervaring van datgene, dat zij vertegenwoordigen. Hun speculaties neigden eerst om dicht bij het centrum te blijven bij de hoogste en diepzinnigste ervaring en gingen voort met de verenigde toestemming van de twee grote autoriteiten, de Rede en de Intuïtie. Desalniettemin triomfeerde de natuurlijke neiging van de Rede om haar eigen almachtigheid te doen gelden, in feite over de theorie van haar ondergeschiktheid. En dus de opkomst van tegengestelde scholen, die zich alleen in theorie baseerden op de Veda en haar teksten gebruikten als een wapen tegen de anderen. Want de hoogste Intuïtieve Kennis ziet dingen in het geheel, in de grootheid en details alleen als kanten van het ondeelbare geheel; haar tendens is naar onmiddellijke synthese en de eenheid van kennis. Rede, daarentegen, gaat te werk door analyse en verdeling en brengt zijn feiten bijeen om een geheel te vormen; maar in de assemblage, die zo gevormd wordt, zijn er tegengestelden, onregelmatigheden, logische onverenigbaarheden en de natuurlijke tendens van de Rede is om sommige te bevestigen en andere te ontkennen, die in conflict zijn met zijn gekozen oplossingen, zodat zij een foutloos logisch systeem zou kunnen formeren. De eenheid van de eerste intuïtieve kennis werd aldus opengeboken en de ingenieusiteit van de logische denkers was altijd in staat werktuigen, interpretatie methoden, standaards van veranderende waarde te ontdekken, waardoor ongeschikte teksten van de Geschriften bijna

tenietgedaan konden worden en een totale vrijheid verkregen kon worden voor hun metafysische speculatie.

Desalniettemin bleven de belangrijke concepten van de vroege Vedanta in gedeelten in de verschillende filosofische systemen en van tijd tot tijd werden inspanningen gedaan om hen weer te combineren tot een of ander beeld van de oude algemeenheid en eenheid van intuïtief denken. En achter het denken van alle, op verschillende wijze gepresenteerd, overleefde, als fundamentele opvatting, Purusha, Atman of Sat Brahman, de zuiver Bestaande van de Upanishads, vaak gerationaliseerd tot een idee of psychologische toestand, maar nog belast met iets van de oude lading van niet uitdrukbaar werkelijkheid. Wat zou de relatie kunnen zijn van de beweging van wording, wat we wereld noemen, tot deze absolute Eenheid en hoe het ego, ofwel voortgebracht door de beweging of de oorzaak van de beweging, terug kan keren naar dat ware Zelf, Goddelijkheid of Werkelijkheid, verklaard door de Vedanta, dit waren de vragen, speculatief en praktisch, die het denken van India altijd in beslag genomen hebben.

HOOFDSTUK IX

De Zuivere Bestaande

Een ondeelbaar, dat zuiver bestaan is.

*Chhandogya Upanishad*³⁰

ALS we onze blik afwenden van haar egoïstische in beslagname door beperkte en vluchtige interesses en kijken naar de wereld met onpartijdige en nieuwsgierige ogen die alleen op zoek zijn naar de Waarheid, dan is ons eerste resultaat de gewaarwording van een grenzeloze energie van oneindig bestaan, oneindige beweging, oneindige activiteit die zichzelf uitstort in de eindeloze Ruimte, in de eeuwige Tijd, een bestaan dat ons ego, of welk ego dan ook, of elke collectiviteit van ego's oneindig overtreft, in wiens balans de grandioze producten van eeuwigheden niet meer zijn dan het stof van een moment en in wiens onberekenbare som ontelbare duizendtallen alleen tellen als een nietige zwerm. We handelen, voelen en weven instinctief onze dagelijkse gedachten alsof deze verbluffende beweging in de wereld, met ons als middelpunt, aan het werk is en ter wille van ons, om ons te helpen of te schaden, of, net alsof rechtvaardiging van onze egoïstische verlangens, emoties, ideeën, normen háár juiste werk is omdat ze onze eigen eerste zorg zijn. Als we beginnen met zien, nemen we waar dat zij bestaat voor zichzelf, niet voor ons, haar eigen gigantische doelen heeft, haar eigen complexe en grenzeloze idee, haar eigen enorme verlangen of verrukking, die zij tracht te vervullen, haar eigen immense en formidabele normen, die neerkijken, als met een toegeeflijke en ironische glimlach, op de nietigheid van ons eigen bestaan. Maar laten wij ook niet doorschieten naar de tegenovergestelde extremititeit en een te positief idee vormen van onze eigen betekenisloosheid. Dat zou ook een daad zijn van onwetendheid en het sluiten van onze ogen voor de grote feiten van het universum.

Want deze grenzeloze Beweging ziet ons niet als onbelangrijk voor zichzelf. De wetenschap toont ons hoe minutieus de zorg, hoe doordacht het instrument, hoe intens de absorptie is die aan het kleinste detail wordt geschonken zoals aan het grootste. Deze machtige energie is een gelijke en onpartijdige moeder, *samam Brahma*, in de grootse termen van de Gita en haar intensiteit en bewegingskracht zijn gelijk in zowel de vorming

³⁰ VI. 2. I.

als de standhouding van een zonnestelsel als in de organisatie van het leven in een mierenhoop. Het is de illusie van grootte, van hoeveelheid die ons beweegt om naar de één te kijken als groot en naar de ander als nietig. Maar als we, aan de andere kant, niet naar de grootte van hoeveelheid maar naar de kracht van kwaliteit kijken, dan zullen we zeggen dat de mier groter is dan het zonnestelsel, waar het in leeft en dat de mens groter is dan alle levenloze Natuur tezamen. Maar dit is weer de illusie van kwaliteit. Als we er achter gaan kijken en alleen de intensiteit van de beweging onderzoeken, waarvan kwaliteit en kwantiteit aspecten zijn, dan realiseren we ons dat deze Brahman in alle bestaan gelijkmatig aanwezig is. Als alles evenveel deelneemt in zijn bestaan, voelen we er veel voor te zeggen dat hij ook in alles zijn energie gelijk verdeelt. Maar dit is ook een illusie van hoeveelheid. Brahman verblijft in alles, ondeelbaar, maar alsof verdeeld en verspreid. Als we opnieuw kijken met een observerende waarneming die niet overheerst wordt door intellectuele concepten, maar wordt ingegeven door intuïtie, die culmineert in kennis door identiteit, dan zullen we zien dat het bewustzijn van deze oneindige Energie anders is dan ons mentale bewustzijn, dat dit ondeelbaar is en niet een gelijk deel van zichzelf geeft, maar tegelijkertijd zijn gehele zelf geeft aan zowel het zonnestelsel als aan de mierenhoop. Voor Brahman zijn er geen totaal en delen, maar ieder ding is zijn volledige zelf en vindt baat bij de totale Brahman. Kwaliteit en kwantiteit verschillen, maar het zelf is gelijk. De vorm, de wijze en het resultaat van de kracht van actie variëren eindeloos, maar de eeuwige, oorspronkelijke, oneindige energie is gelijk in alles. De kracht van de sterkte, die de sterke man gaat maken, is niets groter dan de kracht van de zwakte, die de zwakke man gaat maken. De gebruikte energie is even groot in onderdrukking als in uiting, in ontkenning als in erkenning, in stilte als in geluid.

Daarom is de eerste beschouwing die we kloppend moeten maken die tussen deze oneindige Beweging, deze energie van bestaan, die de wereld is en ons zelf. Nu houden we er een verkeerde boekhouding op na. Wij zijn oneindig belangrijk voor het Al, maar voor ons is het Al verwaarloosbaar; alleen wijzelf zijn belangrijk voor onszelf. Dit is het teken van de oorspronkelijke onwetendheid, die de wortel is van het ego, dat alleen, met zichzelf als centrum, kan denken alsof het zelf het Al zou zijn en van datgene, dat hij niet zelf is, maar alleen zoveel accepteert, als hij mentaal in staat is te erkennen of verplicht is te herkennen door de schokken vanuit zijn omgeving. Zelfs als hij begint te filosoferen, beweert hij niet dat de wereld alleen bestaat in en door zijn bewustzijn? Zijn eigen staat van bewustzijn of mentale normen zijn voor hem de test van de werkelijkheid; alles

buiten zijn gedachteveld of gezichtsveld neigt er naar onwaar te zijn of niet bestaand. Deze mentale zelfvoldoening van de mens creëert een systeem van vals boekhouderschap, dat ons verhindert om de juiste en volle waarde uit het leven te halen. Er is een manier van zien waarin deze beweringen van het menselijke denkvermogen en ego rusten op een waarheid, maar deze waarheid komt alleen tevoorschijn als het verstand zijn onwetendheid heeft geleerd en het ego zichzelf aan het AI heeft onderworpen en daarin zijn gescheiden zelfbewustzijn heeft verloren. De erkenning, dat wij, of beter de resultaten en verschijningen, die we onszelf noemen, slechts een deelbeweging zijn van deze oneindige Beweging en dat het dat oneindige is, dat we moeten kennen, bewust moeten zijn en trouw moeten vervullen, is het begin van waar leven. De erkenning, dat we in onze ware zelf één zijn met de totale beweging en niet minder of ondergeschikt, is de andere kant van de rekening en zijn uiting in de wijze van ons bestaan, denken, emoties en handeling is noodzakelijk om het toppunt te bereiken van een waar of goddelijk leven.

Maar om de rekening te vereffenen, moeten we weten wat dit AI is, deze oneindige en almachtige energie. En hier komen we uit bij een nieuwe complicatie. Want het is ons bevestigd door de zuivere rede en het lijkt ons bevestigd te worden door de Vedanta, dat aangezien we ondergeschikt zijn en een aspect van deze Beweging, dat de beweging ondergeschikt is en een aspect van iets anders dan zichzelf, van een grote tijdloze, ruimteloze Stabiliteit, *sthānu*, die onveranderbaar is, onuitputtelijk en ongebruikt, die niet handelt ondanks dat hij al deze actie bevat, geen energie, maar zuiver bestaan. Degenen, die alleen deze wereldenergie zien, kunnen inderdaad verklaren, dat zoiets niet bestaat: ons idee van een eeuwige stabiliteit, een onveranderbaar zuiver bestaan is een fictie van onze intellectuele begrippen, die beginnen bij een verkeerd idee van stabiliteit: want er is niets, dat stabiel is; alles is beweging en ons begrip van het stabiele is alleen een kunstgreep van ons mentale bewustzijn, waarmee we een standpunt veilig stellen om praktisch met de beweging om te gaan. Het is makkelijk te laten zien, dat dit waar is in de beweging zelf. Daar is niets, dat stabiel is. Alles, wat stilstaand lijkt te zijn, is alleen maar een blok van beweging, een vorm van energie aan het werk, die ons bewustzijn zo beïnvloedt, dat het lijkt stil te zijn, zo ongeveer als de aarde voor ons stil lijkt te staan, of zoals een trein, waarin we reizen, stil lijkt te staan midden in een voorbijsnellend landschap. Maar is het evenzeer waar dat onderliggend aan deze beweging, deze ondersteunend, er niets is dat bewegingloos en onveranderbaar is? Is

het waar dat bestaan alleen maar bestaat in de actie van energie? Of is het niet eerder zo dat energie een product is van Bestaan?

We zien onmiddellijk, dat als er een dergelijk Bestaan is, het zoals de Energie oneindig moet zijn. Noch de rede, noch ervaring, noch intuïtie, noch verbeelding getuigt aan ons de mogelijkheid van een definitief eindpunt. Alle einde en begin vooronderstelt iets voorbij dat einde of begin. Een absoluut eind, een absoluut begin is niet alleen een contradictie in terminus, maar een tegenstelling van de essentie van dingen, een gewelddadigheid, een fictie. De oneindigheid legt zichzelf dan op aan de verschijningen van de eindigheid door zijn onuitwisbaar zelfbestaan.

Maar dit is oneindigheid met betrekking tot Tijd en Ruimte, een eeuwige duur, een uitbreiding zonder einde. De zuivere Rede gaat verder en terwijl hij kijkt in zijn eigen kleurloze en sobere licht naar Tijd en Ruimte, toont hij aan, dat deze twee categorieën zijn van ons bewustzijn, condities, waaronder we onze waarneming van verschijnselen rangschikken. Als we naar bestaan in zichzelf kijken, dan verdwijnen Tijd en Ruimte. Als er enige uitbreiding is, dan is het geen ruimtelijke, maar een psychologische uitbreiding; als er enige tijdsduur is, dan is het geen tijdelijke maar een psychologische tijdsduur; en het is dan eenvoudig om te zien dat deze uitbreiding en tijdsduur alleen symbolen zijn die voor het denkvermogen iets vertegenwoordigen, dat niet vertaalbaar is in intellectuele termen, een eeuwigheid, die voor ons hetzelfde alles bevattende altijd nieuwe moment lijkt, een oneindigheid, die voor ons eenzelfde alles bevattend, alles doordringend punt lijkt zonder afmeting. En dit conflict in woorden, zo hevig, en toch nauwkeurig iets uitdrukkelijk, wat we waarnemen, laat zien dat het denkvermogen en de taal hun natuurlijke grenzen voorbij zijn gegaan en er naar streven een Werkelijkheid uit te drukken, waarin hun eigen conventies en noodzakelijke tegenstellingen in een onuitsprekelijke identiteit verdwijnen.

Maar is dit een ware registratie? Kan het niet zo zijn dat Tijd en Ruimte voornamelijk zo verdwijnen omdat het bestaan, waar wij naar kijken, een verbeelding is van het intellect, een fantastisch Niets, gecreëerd door de spraak, dat we er proberen op te bouwen tot een conceptuele werkelijkheid? We kijken opnieuw naar dat Bestaan in zichzelf en we zeggen, Nee. Er is iets achter het fenomeen dat niet alleen oneindig is maar ondefinieerbaar. Van geen fenomeen, van geen totaliteit van fenomenen kunnen we zeggen, dat het absoluut is. Zelfs als we alle verschijnselen reduceren tot één fundamenteel, universeel, niet verminderbaar verschijnsel van beweging of energie,

krijgen we alleen een ondefinieerbaar verschijnsel. Juist de voorstelling van beweging draagt de mogelijkheid in zich tot rust en verraadt zichzelf als een activiteit van een of ander bestaan; juist het idee van energie in actie draagt in zich het idee van energie, dat afziet van actie; en een absolute energie, niet in actie is, eenvoudig en zuiver absoluut bestaan. We hebben alleen deze twee alternatieven, óf een ondefinieerbaar zuiver bestaan óf een ondefinieerbare energie in actie en, als de laatstgenoemde alleen waar is, zonder enige stabiele basis of oorzaak, dan is de energie het resultaat en een verschijnsel, gegenereerd door de actie, de beweging die alleen bestaat. Dan hebben we geen Bestaan, of we hebben het Niets van de Boeddhisten met bestaan alleen als een attribuut van een eeuwig verschijnsel, van Actie, van Karma, van Beweging. Dit, beweert de zuivere rede, laat mijn waarnemingen onbevredigd, gaat tegen mijn fundamentele zienswijze in, en daarom kan het niet zo zijn. Want het brengt ons tot een laatste abrupt eindigende trede van een beklimming, die de hele trap zonder ondersteuning laat, zwevend in de Leegte.

Als dit ondefinieerbare, oneindige, tijdloze, ruimteloze Bestaan bestaat, dan is het noodzakelijkerwijs een zuiver absoluut. Het kan niet opgesomd worden in enige hoeveelheid of hoeveelheden, het kan niet samengesteld worden uit enige kwaliteit of combinatie van kwaliteiten. Het is geen verzameling van vormen of een formele onderlaag van vormen. Als alle vormen, hoeveelheden, kwaliteiten zouden verdwijnen, dan zou dit blijven. Bestaan zonder hoeveelheid, zonder kwaliteit, zonder vorm is niet alleen denkbaar, maar het is zelfs het enige dat we kunnen bevatten achter deze verschijnselen. Als we zeggen dat het zonder hen is, bedoelen we noodzakelijkerwijs, dat het hen overtreft, dat het iets is, waarin zij op zo'n manier in opgaan, dat ze stoppen te zijn wat we vorm, kwaliteit, kwantiteit noemen en waaruit ze tevoorschijn komen als vorm, kwaliteit en kwantiteit in de beweging. Ze verdwijnen niet in één vorm, één kwaliteit, één kwantiteit, die de basis is van al het andere, --- want er bestaat niet zoiets, --- maar in iets wat niet gedefinieerd kan worden door één van deze termen. Dus alle dingen, die condities en verschijnselen van de beweging zijn, gaan over in Dat, waar ze vandaan komen en daar, voor zover als ze bestaan, worden ze iets dat niet langer omschreven kan worden met de termen, die geschikt zijn voor hen in de beweging. Daarom zeggen we dat het zuivere bestaan een Absoluut is en in zichzelf onkenbaar door ons denken, hoewel we er naar terug kunnen gaan in een opperste identiteit, die alle termen van kennis overstijgt. De beweging, daarentegen, is het veld van de relativiteit en toch, juist

door de definitie van de relativiteit, bevatten alle dingen in de beweging het Absolute, zijn zij er in besloten en zijn het. De relatie van de verschijnselen van de Natuur tot de fundamentele ether, die in hen is besloten, ze vormt, ze bevat en toch zo verschillend van hen is, dat wanneer ze er binnen gaan, stoppen te zijn wat ze nu zijn, is de illustratie door de Vedanta gegeven als de dichtst mogelijke voorstelling van deze identiteit in verschil tussen het Absolute en het relatieve.

We gebruiken, noodzakelijkerwijze, als we spreken over dingen, die overgaan in datgene, waar ze vandaan gekomen zijn, de taal van ons tijdelijk bewustzijn en moeten ons zelf beschermen tegen haar illusies. De verschijning van de beweging uit het Onveranderlijke is een eeuwig verschijnsel en alleen maar omdat we het niet kunnen bevatten in dat beginloze, eindeloze, altijd nieuwe moment, hetgeen de eeuwigheid van de Tijdloze is, zijn onze noties en waarnemingen verplicht het te plaatsen in een tijdelijke eeuwigheid van opeenvolgende duur, waaraan de ideeën opgehangen zijn van een altijd terugkerend begin, midden en eind.

Maar dit alles, mag gezegd worden, is alleen geldig, zolang we de concepten van zuivere rede accepteren en er aan onderworpen blijven. Maar de concepten van de rede hebben geen verplichtende kracht. We moeten niet oordelen over het bestaan door wat we mentaal kunnen bevatten, maar door wat wij zien, dat bestaat. En de puurste, meest vrije vorm van inzicht in het bestaan zoals het is, laat ons niets dan beweging zien. Er bestaan slechts twee dingen, beweging in Ruimte, beweging in Tijd, het eerstgenoemde objectief, het laatstgenoemde subjectief. Uitbreiding is werkelijk, duur is werkelijk, Ruimte en Tijd zijn werkelijk. Zelfs als we achter uitbreiding in Ruimte kunnen gaan en het waarnemen als een psychologisch fenomeen, als een poging van het denkvermogen om het bestaan handelbaar te maken door het ondeelbare geheel te verdelen in een conceptuele Ruimte, dan kunnen we toch niet achter de beweging van opeenvolging en verandering in Tijd komen. Want dat is juist de substantie van ons bewustzijn. Wij zijn en de wereld is een beweging, die constant vooruit gaat en toeneemt door het opnemen van alle opeenvolgingen van het verleden in een heden, dat zich aan ons voorstelt als het begin van alle opeenvolgingen van de toekomst, --- een begin, een heden, dat ons altijd ontwijkt, want zij bestaat niet, want zij is verdwenen, voordat zij is geboren. Wat bestaat, is de eeuwige, ondeelbare opeenvolging van Tijd, die op zijn stroom een progressieve beweging van bewustzijn meedraagt die ook ondeelbaar is.³¹ Tijdsduur dan, eeuwige

³¹ Ondeelbaar in de totaliteit van de beweging. Elk moment van Tijd of Bewustzijn mag beschouwd worden als los van zijn voorganger en opvolger, elke opeenvolgende actie van Energie als een nieuwe

opeenvolgende beweging en verandering in Tijd is het enige absolute. Worden is het enige zijn.

In werkelijkheid is deze tegenstelling van actueel inzicht in het zijn met de conceptuele ficties van de zuivere Rede bedrieglijk. Als intuïtie in deze materie inderdaad werkelijk tegengesteld zou zijn aan intelligentie, dan zouden we niet met vertrouwen een voornamelijk conceptuele redenering tegenover fundamenteel inzicht kunnen ondersteunen. Maar dit beroep op intuïtieve ervaring is onvolledig. Het is alleen van waarde voor zover het doorgaat en het gaat fout door de integrale ervaring te verliezen. Zolang de intuïtie zichzelf alleen richt op datgene wat we worden, zien we ons zelf als een voortdurende progressie van beweging en verandering in bewustzijn in de eeuwige opeenvolging van Tijd. Wij zijn de rivier, de vlam van de Boeddhistische illustratie. Maar er is een allerhoogste ervaring en allerhoogste intuïtie, waardoor we terug gaan achter ons oppervlakte zelf en zien, dat dit worden, deze verandering, deze opeenvolging alleen een modaliteit zijn van ons wezen en dat er datgene in ons is dat in het geheel niet betrokken is in het worden. Niet alleen kunnen we de intuïtie hebben van hetgeen dat stabiel en eeuwig in ons is, niet alleen kunnen we er een glimp van opvangen in ervaring achter de sluier van dingen, die voortdurend vluchtig ontstaan, maar we kunnen we ons erin terug trekken en er volledig in leven en zo een volledige verandering teweegbrengen in ons uiterlijke leven, en in onze houding, en in onze actie op de beweging van de wereld. En deze stabiliteit, waarin we zo kunnen leven, is precies datgene, wat de pure Rede ons al heeft gegeven, alhoewel het te bereiken is zonder enige redenatie, zonder van tevoren te weten, wat het is, --- het is zuiver bestaan, eeuwig, oneindig, ondefinieerbaar, niet aangedaan door de opeenvolging van Tijd, niet besloten in de uitbreiding van Ruimte, voorbij vorm, hoeveelheid, kwaliteit; --- het Zelf alleen en absoluut.

Dan is het pure bestaan een feit en niet slechts een concept; het is de fundamentele werkelijkheid. Maar laat ons haasten er aan toe te voegen, dat de beweging, de energie, het worden ook een feit zijn, ook een realiteit. De hoogste intuïtie en zijn overeenkomende ervaring kunnen de ander corrigeren, kunnen er voorbij gaan, kunnen het buiten werking stellen, maar heffen het niet op. We hebben daarom twee fundamentele feiten van zuiver bestaan en van wereld bestaan, een feit van Zijn, een feit

hoeveelheid of als nieuwe creatie; maar dit breekt niet de continuïteit zonder welke er geen duur van Tijd of coherentie van bewustzijn zou zijn. Iemand's voetstappen zijn gescheiden als hij loopt of rent of springt, maar er is iets, dat de stappen neemt en de beweging doorlopend maakt

van Worden. De één of de ander ontkennen is makkelijk; erkenning van de feiten van bewustzijn en hun relatie ontdekken is de echte en vruchtbare wijsheid.

We moeten onthouden, dat stabiliteit en beweging alleen onze psychologische voorstellingen zijn van het Absolute, net zoals eenheid en veelheid dat zijn. Het Absolute gaat voorbij stabiliteit en beweging, zoals het voorbij eenheid en veelvuldigheid gaat. Maar het neemt zijn eeuwige positie in het ene en het stabiele en draait oneindig, onvoorstelbaar, veilig in de bewegende en talrijken, om zich zelf heen. Wereldbestaan is de extatische dans van Shiva, die het lichaam van God ogenschijnlijk talloos vermenigvuldigt: het laat dat witte bestaan precies waar en wat het was, voor altijd is en ooit zal zijn; zijn enig absolute doel is de vreugde van het dansen.

Maar aangezien we niet het Absolute in zichzelf kunnen beschrijven of uitdenken, voorbij stabiliteit en beweging, voorbij eenheid en veelvuldigheid, --- noch is dat enigszins onze zaak,--- moeten we het dubbele feit accepteren, zowel Shiva als Kali aanvaarden en er naar zoeken om te weten, wat die onmeetbare Beweging in Tijd en Ruimte is, met betrekking tot dat tijdloze en ruimteloze zuivere Bestaan, één en stabiel, waarop meting en onmeetbaarheid niet van toepassing zijn. We hebben gezien wat zuivere Rede, intuïtie en ervaring te zeggen hebben over zuiver Bestaan, over Sat; wat hebben ze te zeggen over Kracht, over Beweging, over Shakti?

En het eerste, wat we onszelf moeten afvragen, is of die Kracht gewoon kracht is, gewoon een onintelligente energie van beweging of dat het bewustzijn, dat er uit tevoorschijn schijnt te komen in deze materiele wereld, waarin we leven, niet hoofdzakelijk één van zijn fenomenale resultaten is, maar eerder zijn eigen ware en geheime natuur. In Vedantische termen, is Kracht gewoon Prakriti, slechts een beweging van actie en proces, of is Prakriti werkelijk vermogen van Chit, in haar natuur kracht van creatief zelfbewustzijn? Op dit essentiële probleem blijft de rest hangen.

HOOFDSTUK X

Bewuste Kracht

Zij aanschouwden de zelfkracht van het Goddelijke Wezen, diep verborgen door haar eigen bewuste werkwijzen.

*Swetaswatara Upanishad*³²

Hij is het, die waakt in degenen, die slapen.

*Katha Upanishad*³³

HET GEHELE FENOMENALE bestaan lost zichzelf op in Kracht, in een beweging van energie, die meer of minder materiële, meer of minder ruwe of subtiële vormen aanneemt voor zelfpresentatie aan haar eigen ervaring. In de oeroude beelden, waarmee het menselijke denken deze oorsprong en wet van zijn begrijpelijk en werkelijk voor zichzelf probeerde te maken, werd dit oneindige bestaan van Kracht uitgebeeld als een zee, oorspronkelijk in rust en daarom vrij van vormen, maar de eerste verstoring, de eerste aanvang van beweging, noodzaakt de schepping van vormen en is het zaad van een universum.

Materie is de presentatie van de kracht, die het meest makkelijk begrijpbaar is voor onze intelligentie, gevormd als hij is door contacten met de Materie, waaraan het denkvermogen, besloten in de stoffelijke hersenen, het antwoord geeft. De elementaire toestand van materiële Kracht is, vanuit het gezichtspunt van de oude Indiase fysici, een toestand van zuivere materiële uitbreiding in de Ruimte, waarvan de speciale eigenschap vibratie is, die aan ons getypeerd wordt door het fenomeen van geluid. Maar vibratie in deze toestand van ether is niet voldoende om vormen te creëren. Er moet een of andere obstructie zijn in de stroom van de oceaan van Kracht, een of andere samentrekking of uitbreiding, een of ander samenspel van vibraties, een of andere botsing van kracht op kracht om zo'n begin te creëren van vaste relaties en wederzijdse effecten. Materiele

³² I. 3.

³³ II. 2. 8.

kracht, die zijn eerste etherische status verandert, veronderstelt een tweede, die in de oude taal de lucht wordt genoemd, waarvan de speciale eigenschap het contact is tussen kracht en kracht, het contact, dat de basis is van alle materiele relaties. Toch hebben we nog steeds geen werkelijke vormen, alleen veranderende krachten. Een ondersteunend principe is nodig. Dit wordt geleverd door een derde zelfmodificatie van de primitieve Kracht, waarvan het principe van licht, elektriciteit, vuur en warmte voor ons de karakteristieke manifestatie is. Zelfs dan kunnen we krachtvormen hebben, die hun eigen karakter en bijzondere actie bewaren, maar geen stabiele vormen van Materie zijn. Een vierde toestand, die gekarakteriseerd wordt door diffusie en een eerste medium van blijvende aantrekking en afstoting, dat schilderachtig water of de vloeibare staat wordt genoemd en een vijfde van cohesie, dat aarde of vaste toestand wordt genoemd, completeren de nodige elementen.

Alle vormen van Materie, waar we bewust van zijn, alle fysieke dingen, zelfs de meest subtiele, worden opgebouwd door de combinatie van deze vijf elementen. Al onze zintuiglijke ervaring hangt ook van hen af; want door de ontvangst van vibratie komt gewaarwording van geluid; door contact van dingen in een wereld van vibraties van Kracht de gewaarwording van aanraking; door de actie van licht in de vormen, die voortgekomen zijn uit en omlijnd en gedragen worden door de kracht van licht, vuur en warmte de gewaarwording van zien; door het vierde element (water) het smaakgevoel; door het vijfde (aarde) de gewaarwording van reuk. Alles is in essentie antwoord op vibrerende contacten tussen kracht en kracht. Op deze manier overbrugden de oude denkers de afgrond tussen zuivere Kracht en zijn uiteindelijke veranderingen en bevredigden de moeilijkheid, die voorkwam, dat het gewone menselijke denkvermogen zou begrijpen, hoe al deze vormen, die zo werkelijk, solide en duurzaam zijn voor zijn zintuigen, in werkelijkheid alleen tijdelijke fenomenen kunnen zijn en iets als zuivere energie, dat voor de zintuigen niet-bestaand, ontastbaar en bijna ongelooflijk is, kan de enige permanente kosmische werkelijkheid zijn.

Het probleem van bewustzijn wordt niet opgelost door deze theorie, want hij legt niet uit, hoe de kontakten van vibraties van Kracht bewuste sensaties kunnen opwekken. De Sankhyas of analytische denkers plaatsen daarom achter deze vijf elementen twee principes, die zij Mahat en Ahankara noemden, principes, die in werkelijkheid niet stoffelijk zijn; want de eerste is niets anders dan het enorme kosmische principe van Kracht en de andere het delende principe van Ego formatie. Desalniettemin worden deze

twee principes, alsmede het principe van intelligentie actief in bewustzijn, niet door verdienste van de Kracht zelf, maar door de verdienste van een niet actieve Bewustzijnsziel of zielen, waarin zijn activiteiten worden gereflecteerd en door die reflectie de kleurschakering van bewustzijn aannemen.

Dat is de uitleg van dingen, aangeboden door de school van Indiase filosofie, die het dichtste bij de moderne materialistische ideeën komt en die het idee van een mechanische of onbewuste Kracht in de Natuur zo ver droegen als mogelijk was voor een serieus reflecterend Indiaas denkvermogen. Wat ook de tekortkomingen waren, het hoofdidee was zo onweerlegbaar, dat het algemeen aanvaard werd. Hoe het fenomeen van bewustzijn ook uitgelegd wordt, of de Natuur een inerte impuls is of een bewust principe, het is zeker een Kracht; het principe van dingen is een formerende beweging van energieën, alle vormen worden geboren uit ontmoetingen en wederzijdse aanpassing tussen ongevormde krachten, alle gewaarwording en handeling is een antwoord van iets in een vorm van Kracht op de contacten met andere vormen van Kracht. Zo ervaren wij de wereld en vanuit deze ervaring moeten we altijd beginnen.

Fysiek onderzoek van Materie door de moderne Wetenschap is tot dezelfde algemene conclusie komen, zelfs als er nog enkele laatste twijfels blijven hangen. Intuïtie en ervaring bevestigen deze eendracht van Wetenschap en Filosofie. De zuivere rede vindt erin de bevrediging van zijn eigen essentiële opvattingen. Want zelfs in de voorstelling van de wereld als in essentie een handeling van bewustzijn, is een handeling besloten en in de handeling beweging van Kracht, een spel van Energie. Dit bewijst ook, wanneer we het onderzoeken binnen onze eigen ervaring, de fundamentele natuur van de wereld te zijn. Al onze handelingen zijn het spel van de drievoudige kracht van de oude filosofieën, kenniskracht, begeertekracht, handelingskracht en al deze bewijzen werkelijk drie stromen te zijn van een origineel en identiek Vermogen, Adya Shakti. Zelfs onze toestanden van rust zijn alleen gelijkmatige toestanden van evenwicht van het spel van haar beweging.

Wanneer beweging van Kracht wordt erkend als de hele natuur van de Kosmos, komen twee vragen op. En hoe heeft deze beweging ten eerste helemaal plaats kunnen vinden in de boezem van het bestaan? Wanneer we veronderstellen, dat hij niet alleen eeuwig is, maar de diepere essentie van al het bestaan, dan komt de vraag niet op. Maar we hebben deze theorie ontkend. We zijn bewust van een bestaan, dat niet voortgedreven wordt door de beweging. Hoe neemt deze beweging, vreemd aan zijn

eeuwige rustplaats er dan plaats in? Door welke oorzaak? Door welke mogelijkheid? Door welke mysterieuze aandrang?

Het antwoord, dat het meest goedgekeurd werd door het oude Indiase denkvermogen was, dat Kracht inherent is in het Bestaan. Shiva en Kali, Brahman en Shakti zijn een en geen twee, die scheidbaar zijn. Kracht, inherent in bestaan, kan in rust zijn of hij kan in beweging zijn, maar, wanneer hij in rust is, bestaat hij nog steeds en is niet vernietigd, verminderd of op enige manier essentieel veranderd. Dit antwoord is totaal zo rationeel en in overeenkomst met de natuur van dingen, dat we niet moeten aarzelen het te accepteren. Want het is onmogelijk, omdat het tegengesteld is aan de rede, om te veronderstellen, dat Kracht iets is dat vreemd is voor het ene en oneindige bestaan en erin binnengegaan is van buitenaf of niet-bestaand was en er in op kwam op enig punt in de Tijd. Zelfs de Illusionistische Theorie moet toegeven dat Maya, het vermogen van zelfillusie in Brahman potentieel eeuwig is in het eeuwige Wezen en dan is de enige vraag haar manifestatie of niet-manifestatie. De Shankya verklaart ook het eeuwige gelijktijdige bestaan van Prakriti en Purusha, de Natuur en de Bewustzijnsziel en de wisselende toestanden van rust of evenwicht van Prakriti en beweging of verstoring van evenwicht.

Maar, omdat Kracht zo inherent in het bestaan is en het de natuur van de Kracht is om deze dubbele of wisselende potentie van rust en beweging, dat is te zeggen, van zelfconcentratie in Kracht en zelfdiffusie in Kracht te hebben, komt de vraag van het hoe van de beweging, haar mogelijkheid, initiërende aandrang of aandringende oorzaak niet op. Want we kunnen dan gemakkelijk bevatten, dat deze potentie zichzelf moet vertalen of als een wisselend ritme van rust en beweging, die zich in Tijd opvolgen of anders als een eeuwige zelfconcentratie van Kracht in een onveranderlijk bestaan met een oppervlakkig spel van beweging, verandering en formatie, zoals het rijzen en dalen van golven aan de oppervlakte van de oceaan. En dit oppervlakkige spel --- we spreken noodzakelijkerwijze in ontoereikende beelden --- kan ofwel samenvallen met de zelfconcentratie en zelf ook eeuwig zijn of het kan in de Tijd beginnen en eindigen en afgesloten worden door een soort constant ritme; het is dan niet eeuwig in continuïteit, maar eeuwig in wederkeer.

Nu het probleem van het hoe geëlimineerd is, presenteert zich de vraag van het waarom. Waarom zou deze mogelijkheid van een spel van beweging van Kracht zich ook vertalen? Waarom zou de Kracht van bestaan niet eeuwig in zichzelf geconcentreerd

blijven, oneindig, vrij van alle variatie en formatie? Deze vraag komt ook niet op, wanneer we aannemen, dat het Bestaan niet-bewust is en bewustzijn alleen een ontwikkeling van materiele energie is, die we foutievelijk veronderstellen als onstoffelijk. Want dan kunnen we simpelweg zeggen, dat dit ritme de natuur van de Kracht in het bestaan is en er absoluut geen reden is om naar een waarom te zoeken, een oorzaak, een initieel motief of een uiteindelijk doel, voor datgene, wat in haar natuur eeuwig zelfbestaand is. We kunnen die vraag niet poneren op eeuwig zelfbestaan en er aan vragen ofwel waarom zij bestaat of hoe zij tot het bestaan kwam; noch kunnen we haar poneren op zelfkracht van bestaan en zijn inherente natuur van aandrang tot beweging. Alles wat we kunnen onderzoeken is zijn manier van zelfmanifestatie, zijn principes van beweging en formatie, zijn proces van evolutie. Daar zowel Bestaan als Kracht inert zijn, --- inerte toestand en inerte aandrang, --- beiden onbewust en onintelligent, kan er geen doeleinde zijn of uiteindelijke bestemming in de evolutie of enige oorspronkelijke oorzaak of intentie.

Maar, wanneer we veronderstellen of vinden, dat Bestaan een Bewust Wezen is, verrijst het probleem. We kunnen inderdaad een bewust Wezen veronderstellen, dat onderworpen is aan zijn natuur van Kracht, erdoor aangedreven wordt en zonder optie of hij zich zal manifesteren in het universum of ongemanifesteerd blijven. Zo is de kosmische God van de Tantrikas en de Mayavadins, die onderworpen is aan Shakti of Maya, Purusha, gewikkeld in Maya of geregeld door Shakti. Maar het is duidelijk, dat zo'n God niet het allerhoogste oneindige Bestaan is, waarmee we begonnen zijn. Weliswaar is het alleen een formulering van Brahman in de kosmos door de Brahman, die zelf logischerwijze voorafgaand is aan Shakti of Maya en haar mee terugneemt naar haar transcendente wezen, wanneer zij ophoudt met haar werken. In een bewust bestaan, dat absoluut is, onafhankelijk van haar formaties, niet bepaald door haar werken, moeten we een inherente vrijheid voorstellen om de potentie van beweging te manifesteren of niet te manifesteren. Een Brahman, gedwongen door Praktiti is geen Brahman, maar een inerte Oneindigheid met een actieve inhoud in zich, die krachtiger is dan het continent, een bewuste houder van Kracht, van wie de Kracht meester is. Wanneer we zeggen, dat hij gedwongen is door zichzelf als Kracht, door zijn eigen natuur, raken we de tegenstelling niet kwijt, de ontwijking van ons eerste postulaat. We zijn terug bij een Bestaan, dat niets anders is dan Kracht, Kracht in rust of in beweging, absolute Kracht misschien, maar geen absoluut Wezen.

Het is dan noodzakelijk om de relatie te onderzoeken tussen Kracht en Bewustzijn. Maar wat bedoelen we met de laatstgenoemde term? Gewoonlijk bedoelen we er ons eerste voor de hand liggende idee mee van een mentaal wakend bewustzijn, zoals in het bezit is van het menselijke wezen gedurende het grootste deel van zijn lichamelijke bestaan, wanneer hij niet slaapt, niet bedwelmd is of op een andere manier beroofd van zijn fysieke en oppervlakkige methoden van gewaarwording. In deze betekenis is het duidelijk genoeg, dat bewustzijn de uitzondering is en niet de regel in de orde van het materiele universum. Wijzelf bezitten het niet altijd. Maar dit gewone en oppervlakkige idee van de natuur van het bewustzijn moet, ofschoon zij nog onze gewone gedachten en associaties kleurt, nu definitief verdwijnen uit het filosofische denken. Want we weten dat er iets in ons is, dat bewust is, wanneer we slapen, wanneer we bedwelmd of gedrogeerd zijn of in een bezwijming, in alle klaarblijkelijke onbewuste toestanden van ons fysieke wezen. En niet dit alleen, maar we kunnen er nu zeker van zijn, dat de oude denkers gelijk hadden, toen zij verklaarden, dat zelfs in onze wakkere toestand, datgene wat we dan ons bewustzijn noemen, alleen een kleine selectie is van ons totale bewuste wezen. Het is een oppervlakkigheid, het is zelfs niet het geheel van onze geestesgesteldheid. Erachter, veel uitgebreider dan zij, bevindt zich een subliminaal of onderbewust denkvermogen, dat het grotere deel van onszelf is en hoogten en diepten bevat, die geen mens al gemeten heeft of gepeild. Deze kennis geeft ons een beginpunt voor de ware wetenschap van Kracht en zijn werkingen; zij bevrijdt ons definitief van de beperking door de materie en van de illusie van het voor de hand liggende.

Materialisme staat er inderdaad op, dat, wat ook de uitbreiding van bewustzijn is, het een materieel fenomeen is, onscheidbaar van onze fysieke organen en niet hun gebruiker, maar hun resultaat. Deze orthodoxe twist is echter niet langer houdbaar tegen het getij van toenemende kennis. Haar verklaringen worden meer en meer ontoereikend en geforceerd. Het wordt steeds duidelijker, dat de capaciteit van ons totale bewustzijn dat van de organen, zintuigen, zenuwen en hersens niet alleen ver te boven gaat, maar dat zelfs voor ons gewone denken en bewustzijn deze organen alleen hun gebruikelijke instrumenten zijn en niet hun verwekkers. Bewustzijn gebruikt de hersens, die haar opwaartse streven geproduceerd hebben, de hersens hebben het bewustzijn niet gemaakt en gebruiken het ook niet. Er zijn zelfs abnormale gevallen, die gaan bewijzen, dat onze organen geen totaal onmisbare instrumenten zijn, --- dat de hartslagen niet absoluut essentieel zijn voor het leven, net zo min als ademen, noch de georganiseerde

hersencellen voor het denken. Ons fysieke organisme veroorzaakt of verklaart denken en bewustzijn niet meer dan de constructie van een machine de drijfkracht van stoom en elektriciteit veroorzaakt of verklaart. De kracht gaat vooraf, niet het fysieke instrument.

Gewichtige logische gevolgen volgen. Op de eerst plaats kunnen we vragen of, omdat zelfs mentaal bewustzijn bestaat, waar we onbeweeglijkheid en inertie zien, het niet mogelijk is, dat zelfs in materiële objecten een universeel onderbewust denkvermogen aanwezig is, ofschoon zij niet in staat is te handelen of zichzelf te verbinden met haar oppervlakken met de wens voor organen. Is de materiële toestand een leegheid van bewustzijn of is het niet eerder alleen een slaap van bewustzijn --- alhoewel zelfs vanuit het gezichtspunt van evolutie een oorspronkelijke en geen tussenliggende slaap? En door de slaap leert het menselijk voorbeeld ons, dat we geen opschorting van bewustzijn bedoelen, maar haar inwaartse verzameling, weg van de bewuste fysieke respons op de invloed van uitwendige dingen. En is het niet dit, wat al het bestaan is, dat nog geen middelen ontwikkeld heeft voor uitwaartse communicatie met de uitwendige fysieke wereld? Is er geen Bewuste Ziel, een Purusha, die altijd wakker is, zelfs in alles wat slaapt?

We kunnen verder gaan. Wanneer we spreken over onderbewust denkvermogen zouden we met deze frase iets moeten bedoelen, dat niet verschilt van de uiterlijke geestesgesteldheid, maar alleen handelt onder de oppervlakte, onbekend aan de wakende mens, op dezelfde manier, ofschoon misschien met een diepere dompeling en een groter werkveld. Maar de fenomenen van het subliminale zelf gaan ver voorbij de beperkingen van enige zodanige definitie. Het omvat een handeling, die niet alleen immens superieur is in capaciteit, maar nog al verschillend in soort van wat wij kennen als geestesgesteldheid in ons wakkere zelf. We hebben daarom een recht te veronderstellen, dat er een superbewuste in ons is, zowel als een onderbewuste, een terrein van bewuste faculteiten en daarom een organisatie van bewustzijn, die hoog uitrijst boven de psychologische laag, die we de naam geestesgesteldheid geven. En, omdat het subliminale zelf in ons in superbewustzijn zo oprijst boven geestesgesteldheid, kan het dan niet ook zinken in onderbewustzijn beneden geestesgesteldheid? Zijn er in ons en in de wereld geen vormen van bewustzijn, die submentaal zijn, waaraan we de naam vitaal en fysiek bewustzijn kunnen geven? Als dat zo is, moeten we in de plant en in het metaal ook een kracht veronderstellen, waaraan we de naam van bewustzijn kunnen geven, ofschoon het geen menselijke of dierlijke

geestesgesteldheid is, waarvoor we tot nu toe het monopoly van die beschrijving hebben voorbehouden.

Dit is niet alleen waarschijnlijk, maar, wanneer we dingen koelbloedig beschouwen, is het zeker. In onszelf is er zo'n vitaal bewustzijn, dat handelt in de cellen van het lichaam en de automatische vitale functies, zodat we door doelmatige bewegingen gaan en aantrekkingen en afstotingen gehoorzamen, waarvoor ons denkvermogen een vreemde is. In dieren is dit vitale bewustzijn zelfs een meer belangrijke factor. In planten is het intuïtief duidelijk. Het zoeken en verschrompelen van de plant, haar plezier en pijn, haar slaap en waaktoestand en al het vreemde leven, waarvan een Indiase wetenschapper de waarheid aan het licht heeft gebracht door strenge wetenschappelijke methodes, zijn allemaal bewegingen van bewustzijn, maar, zover als wij kunnen zien, niet van geestesgesteldheid. Daar is dan een submentaal, een vitaal bewustzijn, dat precies dezelfde initiële reacties heeft als het mentale, maar verschillend is in samenstelling van haar zelfverving, op dezelfde manier waarop het superbewuste verschillend is in samenstelling van haar zelfverving van het mentale wezen.

Houd het gebied, dat we bewustzijn kunnen noemen op bij de plant, met datgene, waarin we het bestaan kunnen herkennen van leven beneden het dierlijke? Als dat zo is, moeten we veronderstellen, dat er een levenskracht een bewustzijn is, die van oorsprong vreemd was aan de Materie, die reeds de Materie is binnengegaan en het in bezit heeft genomen, --- misschien van een andere wereld.³⁴ Want waar kan zij anders vandaan zijn gekomen? De oude denkers geloofden in het bestaan van zulke andere werelden, die misschien het leven en bewustzijn in de onze ondersteunen of zelfs oproepen door hun druk, maar zij scheppen het niet door hun binnenkomst. Niets kan ontwikkelen uit de Materie, dat er nog niet reeds in besloten is.

Maar er is geen reden om te veronderstellen, dat het gamma van het leven en bewustzijn faalt en plotseling ophoudt bij datgene, wat voor ons zuivere materieel lijkt. De ontwikkeling van recent onderzoek en denken lijkt te wijzen naar een soort duister begin van leven en misschien een soort van inert of onderdrukt bewustzijn in het metaal en in de aarde en in andere "onbezielde" vormen of tenminste het eerste materiaal van wat bewustzijn wordt in ons, zou daar kunnen zijn. Omdat we alleen in de plant vagelijk

³⁴De curieuze speculatie is nu gangbaar, dat het Leven de aarde is binnengegaan, niet vanuit een andere wereld, maar vanuit een andere planeet. Aan de denker legt dit niets uit. De essentiële vraag is, hoe het Leven hoe dan ook in de Materie komt en niet hoe zij binnengaat in de materie van een bijzondere planeet.

datgene kunnen herkennen en bevatten, dat ik het vitale bewustzijn heb genoemd, is het bewustzijn van de Materie, van inerte vorm, voor ons inderdaad moeilijk te begrijpen of voor te stellen en als we iets moeilijk vinden om te begrijpen of voor te stellen, beschouwen we het ons recht om het te ontkennen. Wanneer iemand desalniettemin bewustzijn zover gevolgd heeft in de dieptes, wordt het ongelooflijk, dat er deze plotselinge kloof in de Natuur zou zijn. Het Denken heeft het recht een eenheid te veronderstellen, waar die eenheid beleden wordt door alle andere klassen van fenomenen en alleen in een klas, niet ontkend, maar alleen meer besloten dan in anderen. En als we veronderstellen, dat de eenheid ongebroken is, dan bereiken we bij het bestaan van bewustzijn in alle vormen van de Kracht, die in de wereld aan het werk is. Zelfs als er geen bewust of superbewust Purusha is, dat alle vormen bewoont, dan is er in deze vormen toch een bewuste kracht van zijn, waarin zelfs de uiterlijke delen openlijk of in inertie deelnemen.

Noodzakelijkerwijze verandert het woord bewustzijn haar betekenis bij zo'n standpunt. Het is niet langer synoniem met geestesgesteldheid, maar toont een zelfbewuste kracht van bestaan aan, waarvan geestesgesteldheid een middelste term is, onder de mentaliteit zinkt hij in vitale en materiële bewegingen, die voor ons onderbewust zijn; erboven rijst hij naar het supramentale, wat voor ons superbewust is. Maar in alles is het een en hetzelfde iets, dat zichzelf verschillend organiseert. Dit is, nogmaals, de Indiase opvatting van Chit, dat als energie de werelden creëert. In essentie bereiken we die eenheid, die de materialistische Wetenschap waarneemt van de andere kant, wanneer zij verklaart, dat het Denkvermogen geen ander kracht kan zijn dan Materie, maar hoofdzakelijk een ontwikkeling en uitkomst van materiële energie moet zijn. Het Indiase denken bevestigt aan de andere kant op haar diepst, dat het Denkvermogen en de Materie nogal verschillende kwaliteiten zijn van dezelfde energie, verschillende organisaties van een bewuste Kracht van Bestaan.

Maar wat voor recht hebben we om aan te nemen, dat het bewustzijn de juiste omschrijving is voor deze Kracht? Want bewustzijn impliceert een of andere intelligentie, doelmatigheid, zelfkennis, zelfs als zij geen vormen aannemen, die gewoon zijn voor onze geestesgesteldheid. Zelfs vanuit dit gezichtspunt ondersteunt alles eerder het idee van een universele bewuste Kracht, dan dat het dat tegenspreekt. Wij zien bijvoorbeeld in het dier verrichtingen van een volmaakte doelmatigheid en een exacte, inderdaad een uiterst precieze wetenschappelijke kennis voorbij de capaciteiten van de dierlijke

mentaliteit en die de mens zelf alleen kan verkrijgen door lange cultuur en onderwijs en zelfs dan gebruikt met een veel minder zekere snelheid. Wij hebben het recht in dit algemene feit het bewijs te zien van een bewuste Kracht aan het werk in het dier en het insect, die intelligenter is, doelmatiger, meer bewust van zijn bedoeling, zijn oogmerken, zijn middelen, zijn voorwaarden, dan de hoogste mentaliteit, die al gemanifesteerd is in enige individuele vorm op aarde. En in de werkingen van de onbezielde Natuur vinden we dezelfde doordringende karakteristiek van een allerhoogste verborgen intelligentie, “verborgen in de vormen van zijn eigen werkingen.”

Het enige argument tegen een bewuste en intelligente bron voor dit doelbewuste werk, dit werk van intelligentie, van selectie, aanpassing en zoeken is dat grote element in de werking van de Natuur, die we de naam afval geven. Maar klaarblijkelijk is dit een tegenwerping, gebaseerd op de beperkingen van het menselijk intellect, die zijn eigen bijzondere rationaliteit probeert op te leggen, goed genoeg voor beperkte menselijke oogmerken, aan de algemene werkingen van de Wereld-Kracht. Wij zien alleen een deel van het doel van de Natuur en dat alles is niet dienstbaar aan het deel, dat we afval noemen. Zelfs onze eigen menselijke handeling, echter, is vol van klaarblijkelijk afval, dat dus vanuit het individuele gezichtspunt, daar kunnen we zeker van zijn, dienstbaar genoeg is aan het grote en universele doel van dingen. Dat deel van haar intentie, dat we kunnen ontdekken, krijgt de Natuur zeker genoeg gedaan, ondanks of misschien werkelijk door de verdienste van haar klaarblijkelijke afval. We kunnen haar goed vertrouwen bij de rest, die we nog niet ontdekt hebben.

Voor de rest is het onmogelijk de stuwkracht van het bepaalde doel, de begeleiding van de klaarblijkelijk blinde tendens, de zekere eventuele of onmiddellijke aankomst bij het gezochte doel te negeren, die de werkingen van de Wereld-Kracht karakteriseren in het dier, in de plant, in onbezielde dingen. Zolang Materie de Alfa en Omega was voor het wetenschappelijk denkvermogen, was de tegenzin om intelligentie te erkennen als de moeder van intelligentie een eerlijke scrupule. Maar nu is het niet meer dan een versleten paradox om het tevoorschijn komen van menselijk bewustzijn, intelligentie en meesterschap te bevestigen uit een onintelligent, blind drijvend onbewustzijn, waarin geen vorm of substantie van hen eerder bestond. Het bewustzijn van de mens kan niet anders zijn dan een vorm van bewustzijn van de Natuur. Het is er in andere verwikkelde vormen beneden het Denkvermogen, het komt naar buiten in het Denkvermogen, zij zal opstijgen naar nog meer superieure vormen voorbij het Denkvermogen. Want de Kracht,

die de werelden bouwt, is een bewuste Kracht, het Bestaan, dat zichzelf manifesteert in hen is bewust Zijn en een volmaakt aan de dag treden van haar potenties in de vorm is het enige onderwerp, dat we rationeel kunnen bevatten voor haar manifestatie van deze wereld van vormen.

HOOFDSTUK XI

De Heerlijkheid van Bestaan: Het Probleem

Want wie zou kunnen leven en ademen, wanneer deze heerlijkheid van bestaan er niet was, als de ether, waarin we verblijven?

Vanuit Heerlijkheid zijn al deze dingen geboren, door Heerlijkheid bestaan en groeien zij, tot Heerlijkheid keren zij terug.

*Taittiriya Upanishad*³⁵

MAAR ZELFS als we dit zuivere Bestaan, deze Brahman, dit Sat accepteren als het absolute begin, einde en gebied van dingen en in Brahman een inherent zelfbewustzijn, dat onscheidbaar is van zijn wezen en zichzelf uitwerpt als een kracht van beweging van bewustzijn, dat krachten, vormen en werelden schept, hebben we nog geen antwoord op de vraag: "Waarom zou Brahman, die volmaakt, absoluut, oneindig is, niets nodig heeft, niets verlangt, dan nog wel kracht van bewustzijn uitwerpen om in zichzelf deze werelden van vorm te creëren?" Want we hebben de oplossing opzij gezet, dat hij door zijn eigen natuur van Kracht gedreven wordt om te creëren, verplicht door zijn eigen potentie van beweging en formatie om in vormen te bewegen. Het is waar, dat hij deze potentie heeft, maar hij wordt er niet door beperkt, gebonden of gedwongen; hij is vrij. Wanneer hij dan, terwijl hij vrij is om te bewegen of eeuwig stil te blijven, zichzelf in vormen te werpen of de potentie van vorm in zichzelf te blijven, toegeeft aan zijn vermogen van beweging en formatie, kan het alleen voor een reden zijn, voor heerlijkheid.

Dit primaire, uiteindelijke en eeuwige Bestaan, zoals gezien door de Vedantisten, is geen hoofdzakelijk kaal bestaan of een bewust bestaan, waarvan het bewustzijn ruwe kracht of vermogen is; het is een bewust bestaan, waarvan juist de term van haar wezen, juist die term van haar bewustzijn, zaligheid is. Omdat in absoluut bestaan er geen

³⁵ II, 7; III. 6.

nietsheid kan zijn, geen nacht van onbewustheid, geen gebrek, dat is te zeggen, geen falen van Kracht, --- want, als er een van deze dingen zou zijn, was het niet absoluut, --- kan er dus ook geen lijden zijn, geen ontkenning van heerlijkheid. Absoluutheid van bewust bestaan is onbegrensbare zaligheid van bewust bestaan; de twee zijn alleen verschillende frasen van hetzelfde ding. Alle onbegrensbaarheid, alle oneindigheid, alle absoluutheid is zuivere heerlijkheid. Zelfs onze relatieve mensheid heeft deze ervaring, dat alle ontevredenheid een beperking betekent, een obstakel, --- bevrediging komt door realisatie van iets, dat teruggehouden was, door het overschrijden van de beperking, het overkomen van een obstakel. Dat komt, doordat ons oorspronkelijke wezen het absolute is, volledig in bezit van zijn oneindige en onbegrensbare zelfbewustzijn en zelfvermogen; een zelfbezit, waarvan de andere naam zelfverrukking is. En wanneer het relatieve in aanraking komt met dat zelfbezit, beweegt zij in proportie naar bevrediging, raakt zij heerlijkheid.

De zelfverrukking van Brahman is echter niet beperkt, door de stille en bewegingsloze bezitting van zijn absolute zelfwezen. Juist zoals zijn kracht van bewustzijn in staat is om zich oneindig in vormen te werpen en met eindeloze variatie, zo is ook zijn zelfverrukking in staat tot beweging, tot variatie, tot plezier maken in die eindeloze stroom en veranderlijkheid van zichzelf, vertegenwoordigd door talloze krioelende universums. Verlies en genieting van deze eindeloze beweging en variatie van zijn zelfverrukking is het doel van zijn uitgebreide en creatieve spel van Kracht.

Met andere woorden, datgene, wat zichzelf uitgeworpen heeft in vormen is een drie-een Bestaan-Bewustzijn-Gelukzaligheid, Sachchidananda, wiens bewustzijn van nature een creatieve of eerder een zelfexpressieve Kracht is, in staat tot oneindige variatie in fenomeen en vorm van zijn zelfbewuste wezen en tot eindeloos genieten van de heerlijkheid van die variatie. Hieruit volgt, dat alle dingen, die bestaan, zijn wat zij zijn als termen van dat bestaan, termen van die bewuste kracht, termen van de heerlijkheid van zijn. Juist zoals we vinden, dat alle dingen veranderlijke vormen zijn van een onveranderlijk zijn, eindige resultaten van een oneindige kracht, vinden we ook, dat alle dingen variabele zelfuitdrukking zijn van een niet variabele en allesomvattende heerlijkheid van zelfbestaan. In alles wat bestaat, is bewuste kracht aanwezig en zij bestaat en is wat zij is door de verdienste van die bewuste kracht; dus is er ook in alles de heerlijkheid van bestaan en het bestaat en is wat het is door de verdienste van die heerlijkheid.

Deze oude Vedantische theorie van de kosmische oorsprong wordt onmiddellijk geconfronteerd in het menselijk denkvermogen met twee krachtige tegenstellingen, het emotionele en zintuiglijke bewustzijn van pijn en het ethische probleem van kwaad. Want als de wereld een uitdrukking zou zijn van Sachchidananda, niet alleen van bestaan, dat bewustzijnskracht is, --- want dat kan gemakkelijk toegegeven worden, --- maar van bestaan, dat ook oneindige zelfheerlijkheid is, hoe kunnen we dan rekenschap afleggen voor de universele aanwezigheid van verdriet, van lijden, van pijn? Want deze wereld verschijnt aan ons eerder als een wereld van lijden dan als een wereld van heerlijkheid van bestaan. Die kijk op de wereld is zeker een overdrijving, een foutief perspectief. Wanneer we het onbewogen beschouwen en met een enkele kijk op nauwkeurige en niet emotionele waardering, zullen we vinden, dat de som van het plezier van bestaan de som van de pijn ver overtreft, --- niettegenstaande tegengestelde verschijnselen en individuele gevallen, --- en dat het actieve of passieve, oppervlakkige of onderliggende plezier van bestaan de normale toestand van natuur is, pijn een tegengestelde gebeurtenis, die tijdelijk die normale toestand uitstelt of overdekt. Maar juist door die reden beïnvloedt de mindere som van pijn ons meer intens en lijkt vaak groter dan de som van plezier; juist omdat het laatste normaal is, waarderen we het niet, observeren we het zelfs bijna niet, tenzij zij intensiveert tot een of andere acute vorm van zichzelf, in een golf van geluk, een toppunt van vreugde en extase. Deze dingen noemen we heerlijkheid en zoeken dat en de normale bevrediging van het bestaan, die er altijd is, onafhankelijk van gebeurtenis en bijzondere oorzaak of voorwerp, beïnvloedt ons als iets neutraals, wat plezier noch pijn is. Het is daar, een groot praktisch feit, want zonder dat zou er geen universeel en overweldigend instinct van zelfbehoud zijn, maar het is niet wat we zoeken en daarom brengen we het niet in onze balans van emotionele en zintuiglijke winst en verlies. In die balans brengen we alleen positieve geneugten aan de ene kant en ongemak en pijn aan de andere; pijn beïnvloedt ons intenser, omdat het abnormaal is voor ons wezen, tegengesteld aan onze natuurlijke tendens en wordt ervaren als een aanslag op ons bestaan, een misdaad en uitwendige aanval op wat we zijn en zoeken te zijn.

Desalniettemin beïnvloedt de abnormaliteit van pijn of haar grotere of mindere som het filosofische vraagstuk niet; haar hoofdzakelijke aanwezigheid, meer of minder, vormt het hele probleem. Wanneer alles Sachchidananda is, hoe kan pijn en lijden dan helemaal bestaan? Dit, het werkelijke probleem, wordt vaak verder verward door een

verkeerd vraagstuk, dat begint bij het idee van een persoonlijke extrakosmische God en een gedeeltelijk vraagstuk, de ethische moeilijkheid.

Sachchidananda, kan beredeneerd worden, is God, is een bewust Wezen, dat de auteur van het bestaan is; hoe kan God dan een wereld geschapen hebben, waarin Hij lijden toedient aan Zijn schepselen, pijn toelaat, kwaad toestaat. God, die het Algoede is, die pijn en kwaad geschapen heeft? Als we zeggen, dat pijn een last is en een beproeving, lossen we het morele probleem niet op, we bereiken een immorele of niet morele God, --- een uitstekende wereld-mechanist misschien, een sluwe psycholoog, maar geen God van het Goede en van Liefde, die we kunnen aanbidden, alleen een God van Macht, aan wiens wet we ons moeten onderwerpen of wiens grilligheid we hopen te bevredigen. Want iemand, die de marteling uitvindt als middel voor test of beproeving wordt beschuldigd of van opzettelijke wreedheid of van morele ongevoeligheid en die, wanneer ook maar enigszins een moreel wezen, inferieur is aan de hoogste instincten van zijn eigen schepselen. En wanneer we aan deze moeilijkheid willen ontsnappen, zeggen we dat pijn het onvermijdelijke resultaat is en natuurlijke straf voor moreel kwaad, --- een uitleg, die zelfs niet zal overeenstemmen met de feiten van het leven, tenzij we toegeven aan de theorie van Karma en wedergeboorte, waardoor de ziel nu lijdt voor voorgeboortelijke zonden in andere lichamen, --- ontsnappen we nog steeds niet juist aan de wortel van het ethische probleem, --- wie schiep of waarom werd dat morele kwaad geschapen, dat leidt tot de straf van pijn en lijden? En als we dat morele kwaad in werkelijkheid als een vorm van mentale ziekte of onwetendheid zien, wie of wat schiep deze wet of onvermijdelijke verbinding, die een mentale ziekte of handeling van onwetendheid straft door een zo verschrikkelijke terugslag, door vaak zulke extreme en monsterachtige martelingen? De onverbiddelijke wet van Karma is onverenigbaar met een allerhoogste morele en persoonlijke Godheid en daarom ontkende de heldere logica van Boeddha het bestaan van enige vrije en alles besturende persoonlijke God; hij verklaarde, dat alle persoonlijkheid een schepping was van onwetendheid en onderhevig aan Karma.

In waarheid komt de moeilijkheid, zo scherp gepresenteerd, alleen naar boven, wanneer we het bestaan aannemen van een extrakosmische persoonlijke god, Zelf niet het universum, iemand, die goed en kwaad, pijn en lijden voor Zijn schepselen geschapen heeft, maar er Zelf boven staat en er niet door beïnvloed wordt, die kijkt, regeert, Zijn wil doet met een lijdende en worstelende wereld, of, wanneer Zijn wil niet

gedaan wordt, wanneer Hij de wereld toestaat gedreven te worden door een onvermijdelijke wet, niet door Hem geholpen of niet efficiënt geholpen, dan is Hij geen God, niet almachtig, niet het al-goede, geen al-liefde. Door geen theorie van een extrakosmische, morele God kan kwaad en lijden uitgelegd worden, --- de schepping van kwaad en lijden, --- behalve door een onbevredigende uitvlucht, die de vraag in kwestie vermijdt in plaats van hem te beantwoorden of een vlak of besloten Manicheanisme, dat de Godheid praktisch vernietigt in een poging zijn manieren te rechtvaardigen of zijn werkingen te excuseren. Maar zo'n God is niet de Vedantische Sachchidananda. Sachchidananda van de Vedanta is een bestaan zonder een tweede; alles wat is, is Hij. Wanneer dan kwaad en lijden bestaat, draagt Hij het kwaad en lijden in het schepsel, waarin Hij Zich belichaamd heeft. Het probleem verandert dan helemaal. De vraag is niet langer, hoe God er toe kwam voor Zijn schepselen lijden en kwaad te creëren, waartoe Hij Zelf niet in staat is en daarom immuun, maar hoe het enkele en oneindige Bestaan-Bewustzijn-Gelukzaligheid er toe kwam in zichzelf datgene toe te staan, wat geen zaligheid is, dat wat zijn positieve ontkenning lijkt te zijn.

De helft van de morele moeilijkheid --- die moeilijkheid in haar ene niet antwoorbare vorm, verdwijnt. Zij komt niet langer op, kan niet langer opgebracht worden. Wreedheid aan anderen, terwijl ik immuun blijf of zelfs deelneem aan hun lijden door opeenvolgend berouw of verlate spijt, is een ding, zelfoplegging van lijden, terwijl Ik het hele bestaan ben, is nogal anders. Toch kan de ethische moeilijkheid teruggebracht worden in een veranderde vorm; als Al-heerlijkheid noodzakelijkerwijze al-goed of al-liefde is, hoe kan dan kwaad en lijden bestaan in Sachchidananda, daar Hij geen mechanisch bestaan is, maar een vrij en bewust wezen, dat vrij is om kwaad en lijden te veroordelen en te weigeren? Wij moeten erkennen, dat het vraagstuk, dat op die manier gesteld is, ook een vals vraagstuk is, omdat het de termen toepast van een gedeeltelijke uitspraak, alsof zij op het geheel van toepassing zouden zijn. Want de ideeën van het goede en van liefde, die we zo in het concept van de Al-Heerlijkheid brengen, ontspringen aan een dualistische en verdelende opvatting van dingen; zij zijn geheel gebaseerd op de relaties tussen schepsel en schepsel, toch houden we vast aan de toepassing van hen op een probleem, dat, aan de andere kant, begint bij de aanname van de Ene, die alles is. We moeten eerst zien hoe het probleem verschijnt of hoe het opgelost kan worden in haar oorspronkelijke zuiverheid op de basis van een eenheid in verscheidenheid; alleen dan

kunnen we veilig omgaan met haar delen en haar ontwikkelingen, zoals de relaties tussen schepsel en schepsel op de basis van verdeling en dualiteit.

We moeten erkennen, als we zo naar het geheel kijken, terwijl we onszelf niet beperken tot de menselijke moeilijkheid en het menselijke standpunt, dat we niet leven in een ethische wereld. De poging van het menselijke denken om een ethische bedoeling te forceren in het geheel van de Natuur is een van deze handelingen van opzettelijke en hardnekkige zelfverwarring, een van die aandoenlijke pogingen van het menselijke wezen om zichzelf, zijn beperkte, gewone menselijke zelf af te lezen aan alle dingen en hen te beoordelen vanuit het standpunt, dat hij persoonlijk ontwikkeld heeft, wat hem zeer effectief weerhoudt om werkelijke kennis en volledig inzicht te bereiken. De materiele Natuur is niet ethisch; de wet, die haar bestuurt, is een coördinatie van vaste gewoontes, die geen kennis hebben van goed en kwaad, maar alleen van kracht, die scheidt, kracht, die rangschikt en behoudt, kracht, die onpartijdig verstoort en vernietigt, niet-ethisch, in overeenstemming met de geheime Wil in zich, in overeenstemming met de sprakeloze bevrediging van die Wil in haar eigen zelfformaties en zelfoplossingen. De dierlijke of vitale Natuur is ook niet-ethisch, ofschoon zij, als zij voortgaat, het ruwe materiaal manifesteert, waaruit het hogere dier de ethische impuls ontwikkelt. Wij verwijten de tijger, omdat hij zijn prooi dood en verslindt, niet meer dan de we de storm verwijten omdat hij vernietigt of het vuur, omdat zij martelt en doodt; noch verwijt of veroordeelt de bewustzijnskracht in de storm, het vuur of de tijger zichzelf. Schuld of veroordeling of eerder zelfschuld of zelfveroordeling zijn het begin van ware ethiek. Wanneer we anderen de schuld geven zonder dezelfde wet op onszelf toe te passen, spreken we niet met een waar ethisch oordeel, maar passen we alleen een taal toe, die ethiek voor ons heeft ontwikkeld op een emotionele impuls van terugdeinzen voor of afkeer van datgene wat ons ontstemt of ons pijn doet.

Dit terugdeinzen of deze afkeer is de eerste oorsprong van ethiek, maar is zelf niet ethisch. De angst van het hert voor de tijger, de razernij van het sterke schepsel tegen zijn aanvaller is een vitaal terugdeinzen van de individuele heerlijkheid van bestaan van datgene, wat haar bedreigt. In de vooruitgang van de geestesgesteldheid verfijnt zij zich in afkeer, tegenzin en afkeuring. Afkeuring van wat ons bedreigt en pijn doet, goedkeuring van wat ons streelt en bevredigt, verfijnen in de opvatting van goed en kwaad voor zichzelf, voor de gemeenschap, voor anderen dan onszelf, voor andere gemeenschappen dan de onze en uiteindelijk in de algemene goedkeuring van het

goede, de algemene afkeuring van het kwade. Maar de fundamentele natuur van dingen blijft in alle opzichten hetzelfde. De mens verlangt zelfuitdrukking, zelfontwikkeling, met andere woorden, het voortgaande spel in zichzelf van de bewustzijnskracht van het bestaan; dat is zijn fundamentele heerlijkheid. Wat die zelfuitdrukking, zelfontwikkeling, bevrediging van zijn voortgaande zelf ook schaadt, is kwaad voor hem; wat het ook helpt, bevestigt, verhoogt, vergroot, veredelt is zijn goede. Zijn opvatting over de zelfontwikkeling verandert alleen, wordt hoger en wijder, begint zijn beperkte persoonlijkheid te overschrijden, anderen te omarmen, alles te omarmen in zijn werkveld.

Met andere woorden, ethiek is een fase in de evolutie. Wat algemeen is voor alle fases, is de aandrang van Sachchidananda naar zelfuitdrukking. De aandrang is eerst niet-ethisch, dan infra-ethisch in het dier, dan in het intelligente dier zelfs anti-ethisch, want zij staat ons toe pijn, aangedaan aan anderen, goed te keuren, dat we afkeuren, wanneer het onszelf aangedaan wordt. In dit respect is zelfs de mens nu half-ethisch. En, zoals alles onder ons infra-ethisch is, kan er boven ons datgene zijn, wat we eventueel zullen bereiken, wat supra-ethisch is, wat geen ethiek nodig heeft. De ethische impuls en houding, die zo belangrijk voor de mensheid is, is een middel, waarmee zij worstelt uit de lagere harmonie en universaliteit, die gebaseerd zijn op onwetendheid en opgebroken door het Leven in individuele disharmoniën naar een hogere harmonie en universaliteit, die gebaseerd is op bewuste eenheid met alle bestaansvormen. Bij het bereiken van dat doel zal dit middel niet langer noodzakelijk zijn of zelfs mogelijk, omdat de kwaliteiten en tegenstellingen, waar zij van afhangt natuurlijk zullen oplossen en verdwijnen in de uiteindelijke verzoening.

Wanneer het ethische standpunt dan alleen van toepassing is op een tijdelijke, doch allerbelangrijkste passage van een universaliteit naar een andere, kunnen we het niet toepassen op de gehele oplossing van het probleem van het universum, maar we kunnen het alleen toelaten als een element in die oplossing. Anders doen is het risico lopen om alle feiten van het universum te vervalsen, alle betekenis van de evolutie achter ons en voorbij ons, om te passen bij een tijdelijk uitzicht en een halfontwikkelde kijk op de nuttigheid van dingen. De wereld heeft drie lagen, infra-ethisch, ethisch en supra-ethisch. We moeten vinden wat algemeen is voor alles; want alleen zo kunnen we het probleem oplossen.

Wat algemeen is voor allen, is, zoals we gezien hebben, de bevrediging van bewustzijnskracht van bestaan, die zichzelf ontwikkelt in vormen en in die ontwikkeling

zijn heerlijkheid zoekt. Vanuit die bevrediging of heerlijkheid van zelfbestaan is het klaarblijkelijk begonnen; want dat is normaal voor hem, waaraan hij vasthoudt, die hij zijn basis maakt; maar hij zoekt nieuwe vormen van zichzelf en bij de overgang naar hogere vormen komt het fenomeen van pijn en lijden tussenbeide, dat in tegenstelling lijkt met de fundamentele natuur van zijn wezen. Dit en dit alleen is het wortelprobleem.

Hoe zullen we het oplossen? Zullen we zeggen, dat Sachchidananda niet het begin en het eind van dingen is, maar dat het begin en eind Niets is, een onverdeelde leegte, zelf niets, maar dat alle potenties van bestaan of niet-bestaan, bewustzijn of niet-bewustzijn, heerlijkheid of niet-heerlijkheid bevat? We kunnen dit antwoord accepteren, als we dat kiezen; maar, ofschoon we daarmee proberen alles uit te leggen, hebben we werkelijk niets uitgelegd, we hebben alleen alles opgenomen. Een Nietsheid, die vol is van alle potenties, is de meest volledige tegenstelling van termen en dingen, die mogelijk is en daarom hebben we alleen een kleine tegenstelling uitgelegd door een grote, door de zelf-tegenstelling van dingen tot hun maximum te brengen. Nietsheid is de leegte, waar geen potenties kunnen zijn; een onverdeelde onbepaaldheid van alle potenties is Chaos en alles wat we gedaan hebben is Chaos in de Leegte plaatsen zonder uit te leggen hoe zij daar gekomen is. Laten we dan terugkeren naar onze oorspronkelijke opvatting over Sachchidananda en kijken of op die fundatie geen vollediger oplossing mogelijk is.

We moeten ons eerst duidelijk maken, dat, juist zoals we spreken over universeel bewustzijn, we iets anders bedoelen, meer essentieel en wijder, dan het wakende mentale bewustzijn van het menselijke wezen, we dus ook als we spreken over universele heerlijkheid van bestaan, iets anders bedoelen, meer essentieel en wijder, dan het gewone emotionele en zintuiglijke plezier van het individuele menselijke schepsel. Plezier, vreugde en heerlijkheid, zoals de mens de woorden gebruikt, zijn beperkte en incidentele bewegingen, die afhangen van zekere gewoonte oorzaken en die verschijnen zoals hun tegengestelden, pijn en verdriet, die even beperkte en incidentele bewegingen zijn uit een achtergrond, anders dan zichzelf. Heerlijkheid van zijn is universeel, niet te beperken en zelfbestaand, niet afhankelijk van bijzondere oorzaken, de achtergrond van alle achtergronden, van waaruit plezier, pijn en andere meer neutrale ervaringen tevoorschijn komen. Wanneer de heerlijkheid van zijn zoekt om zichzelf te realiseren als de heerlijkheid van worden, beweegt zij in de beweging van kracht en neemt zelf verschillende vormen van beweging aan, waarvan plezier en pijn positieve en

negatieve stromingen zijn. Onderbewust in de Materie, superbewust voorbij het Denkvermogen, zoekt deze heerlijkheid in het Denkvermogen en Leven zichzelf te realiseren door tevoorschijn te komen in het worden, in het toenemende zelfbewustzijn van de beweging. Haar eerste fenomenen zijn tweeledig en onzuiver, bewegen tussen polen van plezier en pijn, maar zij streeft naar haar zelf-openbaring in de zuiverheid van een allerhoogste heerlijkheid van zijn, die zelfbestaand is en onafhankelijk van objecten en oorzaken. Precies zoals Sachchidananda beweegt naar de realisatie van het universele bestaan in het individu en van het vormoverschrijdende bewustzijn in de vorm van lichaam en denkvermogen, zo beweegt zij naar de realisatie van universele zelfbestaande en objectloze heerlijkheid in de stroom van bijzondere ervaringen en objecten. Deze objecten zoeken we nu als stimulerende oorzaken van een voorbijgaand plezier en bevrediging; vrij, in bezit van het zelf, moeten wij niet zoeken, maar hen eerder bezitten als spiegels dan oorzaken van een heerlijkheid, die eeuwig bestaat.

In het egoïstische menselijke wezen, de mentale persoon, die oprijst uit de duistere schaal van de materie, is heerlijkheid van bestaan neutraal, semi-latent, nog in de schaduw van het onderbewuste, weinig meer dan een besloten grond van overvloedigheid door verlangen bedekt met een luxueuze groei van giftig onkruid en weinig minder giftige bloemen, de pijnen en pleziertjes van ons egoïstische bestaan. Wanneer de goddelijke bewustzijnskracht, die in het geheim in ons werkt, deze groei van verlangens verslonden heeft, wanneer naar het beeld van de Rig Veda het vuur van God de scheuten van de aarde heeft opgebrand, datgene, wat besloten ligt in de wortels van deze pijnen en pleziertjes, hun oorzaak en geheime wezen, zal het sap van heerlijkheid in hen tevoorschijn komen in nieuwe vormen, niet van verlangen, maar van zelfbestaande bevrediging, die sterfelijk plezier zal vervangen door de extase van de Onsterfelijke. En deze transformatie is mogelijk, omdat deze groeisels van sensatie en emotie in hun essentiële wezen zijn, de pijnen niet minder dan de genoegens, die heerlijkheid van bestaan, die zij zoeken, maar falen te openbaren, --- falen door verdeling, onwetendheid van het zelf en egoïsme.

HOOFDSTUK XII

De Heerlijkheid van bestaan: De Oplossing

De naam van Dat is de Heerlijkheid; als de Heerlijkheid moeten we aanbidden en Er naar zoeken.

*Kena Upanishad*³⁶

BIJ DEZE opvatting van een onvervreembare, onderliggende heerlijkheid van bestaan, waarvan alle uiterlijke of oppervlakkige gewaarwordingen een positief, negatief of neutraal spel zijn, golven en schuim van die oneindige diepte, bereiken we de ware oplossing van het probleem, dat we onderzoeken. Het zelf van dingen is een oneindig, ondeelbaar bestaan; de essentiële natuur of vermogen van dat bestaan is een oneindige, onvergankelijke kracht van het zelfbewuste wezen; en de essentiële natuur of kennis van zichzelf van dat zelfbewustzijn is weer een oneindige, onvervreembare heerlijkheid van zijn. In vormloosheid en in alle vormen, in de eeuwige gewaarwording van oneindig en ondeelbaar zijn en in de veelvormige verschijningen van eindige verdeling behoudt dit zelfbestaan eeuwig haar zelfheerlijkheid. Zoals in de klaarblijkelijke onbewustheid van Materie onze ziel, die uit haar slavernij groeit naar haar eigen oppervlakkige gewoonte en bijzondere manier van zelfbestaan, die oneindige Bewustzijnskracht ontdekt, constant, onbeweeglijk en voortbrengend, zo begint zij in de blijkbare niet-gewaarwording van de Materie een oneindige bewuste Heerlijkheid te ontdekken en erop af te stemmen, onverstoorbaar, extatisch, alles omarmend. Deze heerlijkheid is haar eigen heerlijkheid, dit zelf is haar eigen zelf in alles; maar voor onze gewone kijk op het zelf en dingen, die ontwaakt en alleen aan oppervlakten beweegt, blijft zij verborgen, diepzinnig, onderbewust. En zoals het in alle vormen is, is het in alle ervaringen, of ze nu plezierig, pijnlijk of neutraal zijn. Ook daar, verborgen, diepzinnig, onderbewust stelt zij dingen in staat en dwingt zij dingen in bestaan te blijven. De reden van vasthouden aan bestaan, de overmeesterende wil om te zijn, wordt vitaal vertaald als het instinct van zelfbehoud, fysiek als de onvergankelijkheid van materie, mentaal als het gevoel van onsterfelijkheid, dat het gevormde bestaan vergezelt door al haar fasen van zelfontwikkeling en waarvan

³⁶ IV. 6.

zelfs de incidentele impuls van zelfvernietiging alleen een omgekeerde vorm is, een aantrekking naar de andere toestand van zijn en een daaruit voortvloeiend terugdeinzen voor de huidige toestand van zijn. Heerlijkheid is bestaan, Heerlijkheid is het geheim van de schepping, Heerlijkheid is de wortel van de geboorte, Heerlijkheid is de oorzaak van het verblijf in het bestaan, Heerlijkheid is het eind van de geboorte en datgene, waarin de schepping ophoudt. "Vanuit Ananda", zegt de Upanishad, "worden alle bestaansvormen geboren, door Ananda blijven zij in het zijn en nemen toe, naar Ananda vertrekken zij."

Wanneer we naar deze drie aspecten kijken van het essentiële Zijn, een in werkelijkheid, drie-een voor ons mentale gezichtspunt, alleen scheidbaar in verschijning, in de fenomenen van het verdeelde bewustzijn, zijn we in staat om de divergerende formules van de oude filosofieën op hun juiste plaats te zetten, zodat zij verenigen en een worden, hun eeuwenoude tegenstelling loslaten. Want als we het wereldbestaan alleen in haar verschijningen beschouwen en alleen in haar relatie tot het zuivere, oneindige, ondeelbare Bestaan, hebben we het recht haar te beschouwen, haar te beschrijven en haar te realiseren als Maya. Maya in haar oorspronkelijke betekenis betekende een begrijpend en bevattend bewustzijn, dat in staat was tot omarming, meting en beperking en daarom vormend; zij geeft de hoofdlijnen aan, meet uit, vormt vormen in het vormloze, psychologiseert en lijkt het Onkenbare kenbaar te maken, geometriseert en lijkt de onbeperktheid meetbaar te maken. Later verloor het woord haar oorspronkelijke betekenis van kennis, bekwaamheid, intelligentie om een pejoratieve betekenis van sluwheid, bedrog, of illusie te krijgen en het wordt in het beeld van bekoring of illusie gebruikt door de filosofische systemen.

De wereld is Maya. De wereld is niet onwerkelijk in de betekenis, dat zij geen soort bestaan heeft; want zelfs als zij alleen een droom van het Zelf zou zijn, zou zij nog in Hem bestaan als een droom, werkelijk voor Hem in het heden, zelfs, terwijl zij uiteindelijk onwerkelijk is. Noch hoeven we te zeggen, dat de wereld onwerkelijk is in de betekenis, dat zij geen soort eeuwig bestaan heeft; want ofschoon bijzondere werelden en bijzondere vormen fysiek kunnen of werkelijk oplossen en mentaal terugkeren van het bewustzijn van manifestatie naar de niet-manifestatie, zijn Vorm in zichzelf, de Wereld in zichzelf nog eeuwig. Vanuit niet-manifestatie keren zij onvermijdelijk terug naar manifestatie; zij hebben een eeuwige wederkeer, zo niet een eeuwig doorzettingsvermogen, een eeuwige onveranderbaarheid in som en fundatie met een eeuwige veranderbaarheid in voorkomen en verschijning. Noch hebben we enige

zekerheid, dat er ooit een periode in de Tijd was of zal zijn, wanneer er geen vorm van universum, geen spel van zijn aan zichzelf uitgebeeld wordt in het eeuwige Bewustzijnswezen, maar alleen een intuïtieve waarneming, dat de wereld, die we nu kennen, kan verschijnen en werkelijk verschijnt uit Dat en eeuwig Er in terugkeert.

De wereld is nog steeds Maya, omdat zij niet de essentiële waarheid is van oneindig bestaan, maar alleen een creatie van zelfbewust zijn, --- geen creatie in de leegte, geen creatie in niets en uit niets, maar in de eeuwige Waarheid en uit de eeuwige Waarheid van dat Zelf-Wezen; zijn continent, oorsprong en substantie zijn het essentiële, werkelijke Bestaan, zijn vormen zijn veranderbare formaties van Dat voor Zijn eigen bewuste gewaarwording, bepaald door Zijn eigen creatieve bewustzijnskracht. Zij zijn in staat tot manifestatie, in staat tot niet-manifestatie, in staat tot andere manifestatie. We kunnen, als we dat kiezen, hen daarom illusies noemen van het oneindige bewustzijn en zo onbeschaamd een schaduw terugwerpen van ons mentale besef van onderwerping aan fouten en onvermogen op datgene, dat, omdat hij groter is dan het Denkvermogen, boven onderwerping staat aan valsheid en illusie. Maar, wanneer we zien dat de essentie en substantie van Bestaan geen leugen is en dat alle fouten en deformaties van ons verdeelde bewustzijn enige waarheid vertegenwoordigen van het ondeelbare zelfbewuste Bestaan, kunnen we alleen zeggen, dat de wereld geen essentiële waarheid is van Dat, maar de fenomenale waarheid van Haar vrije veelvoudigheid en oneindig oppervlakkige veranderbaarheid en niet de waarheid van Haar fundamentele en onveranderbare Eenheid.

Wanneer we, aan de andere kant, kijken naar het wereldbestaan alleen in relatie tot bewustzijn en kracht van bewustzijn, kunnen we het beschouwen, beschrijven en realiseren als een beweging van Kracht, die gehoorzaamt aan een of andere geheime wil of anders een of andere noodzaak, aan hem opgelegd door juist het bestaan van het Bewustzijn, dat hem bezit of in acht neemt. Het is dan het spel van Prakriti, de uitvoerende Kracht, om Purusha te bevredigen, het beschouwende en genietende Bewustzijnswezen of het is het spel van Purusha, gespiegeld in de bewegingen van Kracht en die zich identificeert met hen. De Wereld is dan het spel van de Moeder van dingen, die bewogen wordt om Zichzelf voor altijd te gieten in oneindige vormen en begerig naar eeuwig naar buiten stromende ervaringen.

Wanneer we weer kijken naar het Wereldbestaan, maar dan eerder in haar relatie tot de zelfheerlijkheid van eeuwig bestaand zijn, kunnen we haar beschouwen, beschrijven

en realiseren als Lila, het spel, de vreugde van het kind, de vreugde van de dichter, de vreugde van de acteur, de vreugde van de mecaniciën van de Ziel van dingen, eeuwig jong, eeuwigdurend onuitputtelijk, Zichzelf scheppend en herscheppend in Zichzelf voor louter de zaligheid van die zelschepping, van die zelfvertegenwoordiging, --- Zelf het spel, Zelf de speler, Zelf het speelveld. Deze drie generalisaties van het spel van bestaan in haar relatie tot het eeuwige en stabiele, het onveranderbare Sachchidananda, die starten vanuit de drie opvattingen van Maya, Prakriti en Lila en zichzelf vertegenwoordigen in onze filosofische systemen als wederzijdse tegengestelde filosofieën, zijn in werkelijkheid volmaakt verenigbaar met elkaar, elkaar aanvullend en noodzakelijk in hun totaliteit voor de integrale kijk op het leven en de wereld. De wereld, waarvan wij deel zijn, is in haar meest voor de hand liggende beeld een beweging van Kracht; maar, wanneer we zijn verschijningen binnendringen, bewijst die Kracht een constant en toch altijd veranderbaar ritme te zijn van scheppend bewustzijn, dat in zichzelf fenomenale waarheden opwerpt en projecteert van haar eigen oneindige en eeuwige wezen; en dit ritme is in haar essentie, oorzaak en doeleinde een spel van de oneindige heerlijkheid van zijn, dat altijd bezig is met haar eigen ontelbare zelfvertegenwoordigingen. Deze drievoudige of drieëne kijk moet het startpunt zijn voor al ons begrip van het universum.

Omdat dan de beweging van eeuwige en onveranderlijke heerlijkheid van zijn, die naar buiten beweegt naar oneindige en veranderlijke heerlijkheid van worden, de wortel is van de hele materie, moeten wij ons een ondeelbaar bewust Wezen achter als onze ervaringen voorstellen, die hen ondersteunt door zijn onvervreembare heerlijkheid en die door zijn beweging de variaties van plezier, pijn en neutrale onpartijdigheid beïnvloedt in ons zintuiglijk bestaan. Dat is ons werkelijke zelf; het mentale wezen, onderworpen aan de drievoudige vibratie, kan alleen een vertegenwoordiging zijn van ons werkelijke zelf, dat naar voren wordt gebracht voor de doeleinden van die zintuiglijke ervaring van dingen, dat het eerste ritme is van ons verdeelde bewustzijn in haar antwoord en reactie op de veelvoudige contacten van het universum. Het is een onvolmaakt antwoord, een verward en onharmonisch ritme, dat het volledige en verenigde spel voorbereidt en inleidt van het bewuste Wezen in ons; het is niet de ware en perfecte symfonie, die de onze kan zijn, als we eenmaal binnen kunnen gaan in sympathie met de Ene in alle variaties en onszelf afstemmen op de absolute en universele diapason.

Wanneer deze kijk juist is, dan zullen zekere consequenties zich zeker opleggen. In de eerste plaats kan, omdat we in onze diepten zelf die Ene zijn, omdat we in de werkelijkheid van ons wezen het ondeelbare Al-bewustzijn zijn en daarom de onvervreembare Al-zaligheid, de neiging van onze zintuiglijke ervaring in de drie vibraties van pijn, plezier en neutraliteit alleen een oppervlakkige opstelling zijn, die gecreëerd is door dat beperkte deel van onszelf, dat boven aan staat in ons wakende bewustzijn. Daarachter moet er iets in ons zijn, --- veel uitgebreider, diepzinniger, meer waar dan het oppervlakkige bewustzijn, --- dat onpartijdig heerlijkheid ervaart in alle ervaringen; die heerlijkheid ondersteunt heimelijk het oppervlakkige mentale wezen en stelt haar in staat om door te zetten door al het werken, lijden en beproevingen in de roerige beweging van het Worden. Wat we onszelf noemen is alleen een trillende straal aan de oppervlakte; erachter bevindt zich het hele uitgebreide onderbewuste, het uitgebreide superbewuste, dat profiteert van deze oppervlakkige ervaringen en ze oplegt aan zijn uiterlijke zelf, die het blootstelt als een soort zintuiglijke bedekking aan de contacten van de wereld; zelf gesluierd ontvangt hij deze contacten en assimileert ze in waarden van een meer ware, een diepzinnigere, en beheersende en creatieve ervaring. Vanuit zijn diepten brengt hij hen terug naar de oppervlakte in de vormen van kracht, karakter, kennis, aandrang, waarvan de wortels geheimzinnig voor ons zijn, omdat ons denkvermogen beweegt en trilt aan de oppervlakte en niet geleerd heeft om zichzelf te concentreren en in de diepte te leven.

In ons gewone leven is deze waarheid verborgen of bij tijd en wijle alleen vagelijk vluchtig gezien of onvolmaakt vastgehouden of ontvangen. Maar als we leren van binnen te leven, ontwaken we onfeilbaar voor deze tegenwoordigheid in ons, die ons meer werkelijke zelf is, een diepzinnigere tegenwoordigheid, kalm, vreugdevol en geschikt, waarvan de wereld niet de meester is --- een tegenwoordigheid, die, wanneer hij niet de Heer Zelf is, de afstraling van de Heer van binnen is. Wij zijn er bewust van van binnen, dat het klaarblijkelijke en oppervlakkige zelf ondersteunt en helpt en lacht om zijn geneugten en pijnen, zoals om de fouten en passie van een klein kind. En als we terug kunnen gaan in onszelf en onszelf identificeren, niet met onze oppervlakkige ervaring, maar met die stralende halfschaduw van de Godheid, kunnen we in die houding leven naar de contacten met de wereld en terwijl we afstand houden in ons totale bewustzijn van de geneugten en pijnen van het lichaam, vitale wezen en denkvermogen, hen bezitten als ervaringen, wiens natuur, die oppervlakkig is, onze kern en ware wezen niet

aanraakt of zich er aan opdringt. In de geheel expressieve Sanskriet termen is er een *ānandamaya* achter de *manomaya*, een enorme Zaligheid-Zelf achter het beperkte mentale zelf en de laatste is alleen een schaduwrijk beeld en verstoord spiegelbeeld van de eerste. De waarheid van onszelf ligt van binnen en niet aan de oppervlakte.

Weer kan deze drievoudige vibratie van plezier, pijn en neutraliteit, die oppervlakkig is, een opstelling is en resultaat van onze onvolmaakte evolutie, in zich geen absoluutheid hebben, geen noodzaak. We hebben geen werkelijke verplichting tot een reactie op een bepaald contact, een bijzonder antwoord van plezier, pijn of neutrale reactie, er is alleen een verplichting van gewoonte. Wij voelen plezier of pijn bij een bepaald contact, omdat dat de gewoonte is, die onze natuur gevormd heeft, omdat dat de constante relatie is, die de ontvanger tot stand gebracht heeft met het contact. Het valt binnen onze bekwaamheid om totaal naar de tegenovergestelde respons te keren, plezier, waar we pijn hadden, pijn, waar we plezier hadden. Het valt op gelijke wijze binnen onze bekwaamheid om ons oppervlakte wezen te wennen in plaats van naar de mechanische reactie van plezier, pijn en neutraliteit te keren naar het vrije antwoord van onvervreembare heerlijkheid, dat de voortdurende ervaring is van het ware en uitgebreide Zaligheid-zelf in ons. En dit is een grotere verovering, een nog dieper en meer volledig zelfbezit dan een blijde en gescheiden ontvangst in de diepten van de gewoontereacties aan de oppervlakte. Want het is niet langer hoofdzakelijk een aanvaarding zonder onderwerping, een vrije toestemming voor onvolmaakte waarden van ervaring, maar stelt ons in staat om onvolmaakt in volmaakt om te zetten, valse in ware waarden, --- de constante, maar echte heerlijkheid van de Geest in dingen, die de plaats van de dualiteiten inneemt, die ervaren worden door het mentale wezen.

In de dingen van het denkvermogen is deze zuivere gewoonte relativiteit van de reacties van plezier en pijn niet moeilijk te bevatten. Het zenuwwezen in ons is inderdaad gewend aan een zekere gefixeerdheid, een valse indruk van absoluutheid in deze dingen. Voor haar zijn overwinning, succes, eer, goed fortuin van alle soorten in zichzelf absoluut plezierige dingen en moeten vreugde produceren, zoals suiker zoet moet smaken; verlies, falen, teleurstelling, schande, slecht fortuin van alle soorten zijn in zichzelf absoluut onplezierige dingen en moeten verdriet produceren, zoals alsem bitter moet smaken. Deze reactie veranderen is voor haar een vertrek van het feit, abnormaal en morbide, want het zenuwwezen is verslaafd aan gewoonte en in zichzelf het middel, toegerust door de Natuur voor vasthouden van bestendigheid van reactie, gelijkheid van

ervaring, het gevestigde schema van de relaties van de mens met het leven. Het mentale wezen is daarentegen vrij, want het is het middel, dat zij heeft toegerust voor flexibiliteit en variatie, voor verandering en vooruitgang; het is alleen onderworpen, zolang het verkiest onderworpen te blijven, om te verblijven in een mentale gewoonte in plaats van een andere of zolang als zij zichzelf toestaat gedomineerd te worden door het zenuwinstrument. Zij is niet gebonden om gegriefd te worden door nederlaag, schande, verlies: zij kan deze en andere dingen tegemoet gaan met een volmaakte neutraliteit, zij kan ze zelfs tegemoet gaan met een volmaakte blijheid. Daarom vindt de mens, dat hoe meer hij weigert gedomineerd te worden door zijn zenuwen en zijn lichaam, hoe meer hij zich terugtrekt uit de betrokkenheid van zichzelf in zijn fysieke en vitale delen, hoe groter zijn vrijheid is. Hij wordt de meester van zijn eigen antwoorden op de contacten van de wereld, niet langer de slaaf van uiterlijke aanrakingen.

Met betrekking tot lichamelijk plezier en pijn is het moeilijker de universele waarheid toe te passen; want dit is juist het domein van de zenuwen en het lichaam, het centrum en de zetel van dat in ons, waarvan de natuur gedomineerd moet worden door uiterlijke contacten en uiterlijke druk. Zelfs hier hebben we echter schijnsels van de waarheid. We zien het in het feit, dat overeenkomstig de gewoonte hetzelfde fysieke contact zowel plezierig als pijnlijk kan zijn, niet alleen voor verschillende individuen, maar voor hetzelfde individu onder verschillende omstandigheden of in verschillende stadia van zijn ontwikkeling. We zien het in het feit, dat de mens in perioden van grote opwinding of hoge vervoering fysiek ongevoelig blijft voor pijn of onbewust van pijn bij contacten, die normaal zware marteling of lijden zouden toebrengen. In veel gevallen keert alleen, wanneer de zenuwen in staat zijn zich opnieuw te handhaven en de geestesgesteldheid te herinneren aan zijn gewoonteverplichting om te lijden, de gewaarwording van lijden terug. Maar deze terugkeer naar de gewoonteverplichting is niet onvermijdelijk; het is alleen een gewoonte. We zien, dat bij de fenomenen van hypnose het gehypnotiseerde onderwerp niet alleen succesvol verboden kan worden pijn van een wond te voelen of van een prik in de abnormale toestand, maar met evenveel succes voorkomen kan worden terug te keren naar de gewoontereactie van lijden, wanneer hij ontwaakt is. De reden van dit fenomeen is volmaakt eenvoudig; het komt, omdat de hypnotiseur het wakende gedeelte van het gewoontebewustzijn buiten werking stelt, dat de slaaf is van gewoonten van de zenuwen en in staat is om te appelleren aan het subliminale mentale wezen in de diepten, het innerlijke mentale wezen, dat de meester is, als hij wil, van de

zenuwen en het lichaam. Maar deze vrijheid, die op abnormale wijze tot stand gebracht wordt door hypnose, snel, zonder werkelijk bezit, door een vreemde wil, zou op gelijke wijze gewonnen kunnen worden op normale wijze, geleidelijk, met werkelijk bezit, door iemands eigen wil, om zo gedeeltelijke of volledige overwinning te bewerkstelligen van het mentale wezen over de gewoontereacties van de zenuwen van het lichaam.

Pijn van het denkvermogen en het lichaam is een middel van de Natuur, dat is te zeggen, van Kracht in haar werken, bedoeld om een definitief overgangseinde te dienen in haar opwaartse evolutie. De wereld is vanuit het gezichtspunt van het individu een spel en gecompliceerde schok van veelvoudige krachten. In het midden van dit complexe spel staat het individu als een beperkt geconstrueerd wezen met een beperkte hoeveelheid kracht, onderworpen aan ontelbare schokken, die de constructie, die hij zichzelf noemt, kunnen verwonden, verminken, opbreken of ontbinden. Pijn zit in de natuur van een nerveus of fysiek terugdeinzen voor een gevaarlijk of pijnlijk contact; het is het deel van wat de Upanishads *jugupsā* noemen, de vermindering van het beperkte wezen van dat wat hij zelf niet is en niet sympathiek voor of in harmonie met zichzelf, zijn impuls van zelfverdediging tegen "anderen". Het is, vanuit dit gezichtspunt, een aanduiding van de Natuur van wat vermeden moet worden of, wanneer niet succesvol vermeden, hersteld moet worden. Zij komt niet tot aanschijn in de zuivere fysieke wereld, zolang leven er niet binnen gaat; tot dan zijn mechanische methoden voldoende. Haar taak begint, wanneer leven met haar broosheid en onvolmaakt bezit van Materie de scène binnengaat; zij groeit met de groei van het Denkvermogen in het leven. Haar taak gaat door, zolang het Denkvermogen gebonden is aan het leven en het lichaam, dat hij gebruikt, afhankelijk van hen van zijn kennis en middelen van handeling, onderworpen aan hun beperkingen en aan de egoïstische impulsen en doelen, die geboren zijn uit die beperkingen. Maar als en wanneer het Denkvermogen in de mens bekwaam wordt om vrij, onegoïstisch, in harmonie met andere wezens te zijn en met het spel van universele krachten, vermindert het gebruik en de taak van lijden, haar reden van zijn moet uiteindelijk ophouden en zij kan alleen voortgaan als een atavisme van de Natuur, een gewoonte, die haar gebruik heeft overleefd, een volharding van het lagere in de alsnog onvolmaakte organisatie van het hogere. Haar uiteindelijke eliminatie moet een essentieel punt zijn in de bestemde verovering van de ziel over onderwerping aan Materie en egoïstische beperking in het Denkvermogen.

Deze eliminatie is mogelijk, omdat pijn en plezier zelf stromen zijn, de ene onvolmaakt, de andere pervers, maar nog steeds stromen van de heerlijkheid van bestaan. De reden van deze onvolmaaktheid en deze perversie is de zelfverdeling van het wezen in zijn bewustzijn door bepalend en beperkend Maya en als consequentie een egoïstisch en stuksgewijze in plaats van een universele ontvangst van contacten door het individu. Voor de universele ziel dragen alle dingen en alle contacten met dingen een essentie van heerlijkheid in zich, wat het best beschreven wordt door de esthetische term van het Sanskriet, *rasa*, wat onmiddellijk sap of essentie van een ding en haar smaak betekent. Omdat we de essentie van het ding niet zoeken bij hun contact met ons, maar alleen kijken naar de manier, waarop zij onze verlangens en angsten, onze inspanningen en verminderingen beïnvloeden, zijn dat verdriet en pijn, onvolmaakt en voorbijgaand plezier of onverschilligheid, dat is te zeggen, loutere onbekwaamheid om de essentie te grijpen, de vormen, die Rasa aanneemt. Als we totaal ongeïnteresseerd zouden kunnen zijn in het denkvermogen en hart en die onthechting aan het zenuwstelsel zouden opleggen, zou de voortgaande eliminatie van deze onvolmaakte en perverse vormen van Rasa mogelijk zijn en de ware essentiële smaak van de onvervreembare heerlijkheid van bestaan in al haar variaties zou binnen ons bereik zijn. We bereiken iets van deze bekwaamheid voor de variabele maar universele heerlijkheid in de esthetische ontvangst van dingen, zoals vertegenwoordigd door Kunst of Poëzie, zodat we daar de Rasa of smaak kunnen genieten van het verdrietvolle, het verschrikkelijke, zelfs het afschuwelijke en weerzinwekkende³⁷; en de reden is, omdat we onthecht, ongeïnteresseerd zijn, niet denken aan onszelf of zelfverdediging (*jugupsā*), maar alleen aan het ding en zijn essentie. Zeker, deze esthetische ontvangst van contacten is geen nauwkeurig beeld of reflectie van de zuivere heerlijkheid, die supramentaal is en supra-esthetisch; want de laatste zou verdriet, angst, afgrijzen en afkeer elimineren met hun oorzaak, terwijl de eerste hen toelaat; maar zij vertegenwoordigt gedeeltelijk en onvolmaakt een stadium van de voortgaande heerlijkheid van de universele Ziel in dingen in haar manifestatie en zij geeft ons toegang in een deel van onze natuur tot die onthechting van egoïstische gewaarwording en die universele houding, waardoor de ene Ziel harmonie en schoonheid ziet, waar we, verdeelde wezens, eerder chaos en disharmonie ervaren. De volledige bevrijding kan alleen tot ons komen door gelijkwaardige bevrijding in al onze delen, de universele esthetiek, het universele standpunt van kennis, de universele

³⁷—Zo genoemd in Sanskriet Retoriek, de karuna, bhayanaka en bibhatsa Rasas.

onthechting van alle dingen en toch sympathie met allen in ons zenuw- en emotionele wezen.

Omdat de natuur van lijden een mislukking is van de bewustzijnskracht in ons om de schokken van het bestaan op te vangen en daaropvolgende vermindering en samentrekking en haar wortel een ongelijkheid is van die ontvangende en bezittende kracht door onze zelfbeperking door egoïsme, volgend op de onbekendheid met ons ware Zelf, van Sachchidananda, moet de eliminatie van lijden eerst voorafgegaan worden door de vervanging van jugupsā, de vermindering en inkrimping, door titikṣā, het hoofd bieden aan, doorstaan en overwinnen van alle schokken van bestaan: door dit doorstaan en overwinnen gaan we voort naar een gelijkheid, die of een gelijke onverschilligheid kan zijn voor alle contacten of een gelijke blijheid in alle contacten; en deze gelijkheid moet weer een vaste fundatie vinden door de vervanging van het egobewustzijn, dat geniet en lijdt door het Sachchidananda-bewustzijn, dat Al-zaligheid is. Het Sachchidananda-bewustzijn kan het universum transcenderen en zich op een afstand houden en het pad naar deze toestand van afstandelijke Zaligheid is gelijke onverschilligheid; het pad van de asceet. Of het Sachchidananda bewustzijn kan ineens transcendent zijn en universeel; en het pad naar deze toestand van huidige en allesomvattende Zaligheid is overgave en verlies van het ego in het universele en bezit van een allesdoordringende gelijke heerlijkheid; het pad van de oude Vedische wijzen. Maar neutraliteit voor de onvolmaakte aanrakingen van plezier en de perverse aanrakingen van pijn is het eerste onmiddellijke en natuurlijke resultaat van de zelfdiscipline van de ziel en de omvorming naar gelijke heerlijkheid kan gewoonlijk alleen naderhand komen. De onmiddellijke transformatie van de drievoudige vibratie naar Ananda is mogelijk, maar minder gemakkelijk voor het menselijke wezen.

Zo is dan het gezichtspunt van het universum, dat rijst uit de integrale Vedantische bevestiging. Een oneindig, ondeelbaar bestaan, alzalig in haar zuivere zelfbewustzijn beweegt uit haar fundamentele zuiverheid naar het gevarieerde spel van Kracht, dat bewustzijn is, naar de beweging van Prakriti, dat het spel van Maya is. De heerlijkheid van haar bestaan is eerst zelf verzameld, geabsorbeerd, onderbewust in de basis van het fysieke universum; dan komt zij naar buiten in een grote massa neutrale beweging, wat we nog geen gewaarwording noemen; dan komt zij verder naar buiten met de groei van het denkvermogen en ego in de drievoudige vibratie van pijn, plezier en onverschilligheid, die voortkomen uit de beperking van de kracht van bewustzijn in de

vorm en haar blootstelling aan schokken van de universele Kracht, die zij vreemd vindt voor zichzelf en niet in harmonie met haar eigen maat en standaard; tenslotte komt de volledige Sachchidanada bewust naar buiten in zijn scheppingen door universaliteit, door gelijkmoedigheid, door zelfbezit en verovering van de Natuur. Dit is de loop en beweging van de wereld.

Wanneer dan gevraagd wordt, waarom het Ene Bestaan heerlijkheid vindt in zo'n beweging, ligt het antwoord in het feit, dat alle mogelijkheden inherent zijn in Zijn Oneindigheid en dat de heerlijkheid van bestaan --- in haar veranderbare wording, niet in haar onveranderbare zijn --- juist ligt in de variabele realisatie van zijn mogelijkheden. En de mogelijkheid, die hier uitgewerkt wordt in het universum, waar we deel van zijn, begint bij de verzegeling van Sachchidananda in datgene, wat zijn eigen tegengestelde lijkt te zijn en zijn zelf-vinden zelfs midden tussen de termen van die tegengesteldheid. Het oneindige wezen verliest zichzelf in de verschijning van het niet-wezen en komt naar buiten in de verschijning van een eindige Ziel; oneindig bewustzijn verliest zichzelf in de verschijning van een uitgestrekt onbepaald onbewuste en komt naar buiten in de verschijning van een oppervlakkig beperkt bewustzijn; de oneindige zelfonderhoudende Kracht verliest zichzelf in de verschijning van een chaos van atomen en komt naar buiten in de verschijning van een onzekere balans van een wereld; oneindige Heerlijkheid verliest zichzelf in de verschijning van een ongevoelige Materie en komt naar buiten in de verschijning van een onharmonieus ritme van variërend pijn, plezier, en neutraal gevoel, liefde, haat en onverschilligheid; oneindige eenheid verliest zichzelf in de verschijning van een chaos van veelvoudigheid en komt naar buiten in een wanorde van krachten en wezens, die eenheid proberen te ontdekken door elkaar te bezitten, op te lossen of te verslinden. In deze schepping moet de werkelijke Sachchidananda naar buiten komen. De mens, het individu, moet een universeel wezen worden en zo leven; zijn beperkte mentale bewustzijn moet verruimen tot de superbewuste eenheid, waarin ieder alles omhelst; zijn beperkte hart moet de oneindige omhelzing leren en haar begeerten en disharmonieën vervangen door universele liefde en zijn beperkte vitale wezen moet gelijk worden aan de hele schok, die het universum haar oplegt en in staat zijn tot universele heerlijkheid; juist zijn fysieke wezen moet zichzelf kennen, niet als afgescheiden entiteit, maar als een met de hele stroom van de ondeelbare Kracht, die alle dingen is en deze onderhouden in zichzelf; zijn hele natuur moet in het individu de eenheid, de harmonie, de eenheid in allen van het allerhoogste Bestaan - Bewustzijn - Zaligheid reproduceren.

Gedurende dit gehele spel is de geheime werkelijkheid altijd een en dezelfde heerlijkheid van bestaan, --- hetzelfde in de heerlijkheid van de onderbewuste slaap, voordat het individu tevoorschijn kwam, in de heerlijkheid van de worsteling en alle variëteiten, wisselvalligheden, perversies, omvormingen, omkeringen van de inspanning om zichzelf te vinden in de labyrinten van de halfbewuste droom, waarvan het individu het centrum is en in de heerlijkheid van het eeuwige superbewuste zelfbezit, waarnaar het individu moet ontwaken en daar een moet worden met de ondeelbare Sachchidananda. Dit is het spel van de Ene, de Heer, het Al, zoals het zichzelf openbaart aan onze bevrijde en verlichte kennis vanuit het ontvankelijke standpunt van dit materiële universum.

HOOFDSTUK XIII

Het Goddelijk Maya.

Door de Namen van de Heer en de hare vormden en maten zij de kracht van de Moeder van het Licht; terwijl zij macht na macht van die Kracht als mantel droegen, vormden de heren van Maya de Vorm in dit Wezen.

De Meesters van Maya vormden alles door Zijn Maya; de Vaders, die goddelijke visie hebben, plaatsten Hem van binnen als een kind, dat geboren moet worden.

*Rig Veda*³⁸

BESTAAN, dat handelt en scheidt door het vermogen van en vanuit de zuivere heerlijkheid van haar bewuste wezen, is de werkelijkheid, die we zijn, het zelf van al onze vormingen en stemmingen, de oorzaak, het object en doel van al ons doen, worden en scheppen. Zoals de dichter, kunstenaar of musicus, wanneer hij scheidt, in werkelijkheid niets doet, maar een of andere potentialiteit ontwikkelt in zijn ongemantelde zelf, naar een vorm van manifestatie en, zoals de denker, staatsman, technicus alleen dat in een vorm van dingen naar buiten brengen, wat in hen zelf verborgen ligt, wat henzelf was, nog henzelf is, wanneer het in vorm gegoten is, zo is het met de wereld en het Eeuwige. De hele schepping of wording is niets anders dan deze zelfmanifestatie. Uit het zaad ontwikkelt dat, wat al in het zaad is, voor-bestaand in het wezen, voorbestemd in haar wil om te worden, vooropgesteld in de heerlijkheid van wording. Het oorspronkelijke plasma hield in zichzelf in kracht van wezen het resulterende organisme. Want die geheime, beladen, zelfwetende kracht werkt altijd onder zijn eigen onweerstaanbare impuls om de vorm van zichzelf te manifesteren, waarmee hij opgeladen is. Alleen het individu, dat scheidt en ontwikkelt vanuit zichzelf, maakt een onderscheiding tussen

³⁸ III. 38. 7; IX. 83. 3.

zichzelf, de kracht, die in hem werkt en het materiaal, waarin hij werkt. In werkelijkheid is hijzelf de kracht, het geïndividualiseerde bewustzijn, dat hij instrumentaliseert, is hij zelf, het materiaal, dat hij gebruikt, is hij zelf, de resulterende vorm is hij zelf. Met andere woorden, het is een bestaan, een kracht, een heerlijkheid van zijn, dat zichzelf concentreert op de verschillende punten, zegt van ieder "Dit ben Ik", werkt erin door een gevarieerd spel van zelfkracht voor een gevarieerd spel van zelfformatie.

Wat hij produceert, is zichzelf en kan niets anders zijn dan zichzelf; hij werkt een spel uit, een ritme, een ontwikkeling van zijn eigen bestaan, kracht van bewustzijn en heerlijkheid van zijn. Wat ook de wereld in komt, zoekt daarom niets anders dan dit, te zijn, de bedoelde vorm te bereiken, zijn zelfbestaan te vergroten in die vorm, het bewustzijn oneindig te ontwikkelen, manifesteren, toenemen, realiseren, en het vermogen, dat in hem is, de heerlijkheid hebben van komen in manifestatie, de heerlijkheid van de vorm van zijn, de heerlijkheid van het ritme van bewustzijn, de heerlijkheid van het spel van kracht en die heerlijkheid vergroten en vervolmaken door ieder middel, dat mogelijk is, in iedere richting, door ieder idee van zichzelf, dat aan hem gesuggereerd wordt door het Bestaan, de Bewustzijnskracht, de Heerlijkheid, die actief is in zijn diepste wezen.

En als er enig doel is, enige volledigheid, waarnaar dingen neigen, kan het alleen de volledigheid zijn, --- in het individu en in het geheel, samengesteld uit individuen, --- van zijn zelfbestaan, van zijn vermogen en bewustzijn en van zijn heerlijkheid van zijn. Maar zo'n volledigheid is niet mogelijk in het individuele bewustzijn, dat geconcentreerd is binnen de beperking van de individuele formatie; absolute volledigheid is niet mogelijk in het eindige, omdat het vreemd is voor de zelfopvatting van het eindige. Daarom is het enige uiteindelijke mogelijke doel het naar buiten komen van het oneindige bewustzijn in het individu, het is zijn ontdekking van de waarheid over zichzelf door zelfkennis en door zelfrealisatie, de waarheid van de Oneindigheid in het zijn, de Oneindigheid in het bewustzijn, de Oneindigheid in de heerlijkheid, die weer in bezit is als zijn eigen Zelf en Werkelijkheid, waarvan het eindige alleen een masker is en een instrument voor afwisselende uitdrukking.

Dus juist door de natuur van het wereldspel, zoals het gerealiseerd is door Sachchidananda in de uitgestrektheid van Zijn bestaan, dat uitgebreid is in Ruimte en Tijd, moeten we ons eerst een involutie en zelfabsorptie voorstellen van het bewuste wezen in de dichtheid en oneindige deelbaarheid van substantie, want anders kan er

geen eindige variatie zijn; daarna een tevoorschijn komen van de zelfgevangen kracht in een formeel wezen, een levend wezen, een denkend wezen; en tenslotte een bevrijding van het gevormde denkende wezen in de vrije realisatie van zichzelf als de Ene en de Oneindige, die speelt in de wereld en door de bevrijding zijn ontdekking van het ongebonden bestaan – bewustzijn – gelukzaligheid, dat het nu heimelijk, werkelijk en eeuwig is. Deze drievoudige beweging is de hele sleutel van het wereldraadsel.

Het is zo, dat de oude en eeuwige waarheid van de Vedanta in zichzelf alle betekenis van de moderne en fenomenale waarheid van de evolutie in het universum ontvangt en verlicht, rechtvaardigt en ons laat zien. En het is alleen zo, dat deze moderne waarheid van evolutie, die de oude waarheid is van het Universele, dat zichzelf opeenvolgend ontwikkelt in Tijd, duister gezien door de studie van Kracht en Materie, haar eigen volledige betekenis en rechtvaardiging kan vinden, --- door zichzelf te verlichten met het Licht van de oude en eeuwige waarheid, die nog voor ons behouden is in de Vedantische Geschriften. Het denken van de wereld keert zich reeds naar de wederzijdse zelfontdekking en zelfverlichting door de fusie van de oude Oosterse en nieuwe Westerse kennis.

Toch is, wanneer we gevonden hebben, dat alle dingen Sachchidananda zijn, alles nog niet uitgelegd. We kennen de Werkelijkheid van het universum, we kennen het proces nog niet, waardoor die Werkelijkheid zichzelf veranderd heeft in dit fenomeen. Wij hebben de sleutel van het raadsel, we moeten het slot vinden, waarin hij wil draaien. Want dit Bestaan, deze Bewustzijnskracht, deze Heerlijkheid werkt niet direct of met een soevereine onverantwoordelijkheid, zoals een magiër, die werelden en universums bouwt door hoofdzakelijk het fiat van zijn woord. Wij nemen een proces waar, wij zijn bewust van een Wet.

Het is waar, dat deze Wet, wanneer we hem onderzoeken, zichzelf schijnt op te lossen in een equilibrium van het spel van krachten en een bepaling van dat spel in vaststaande werklijnen door het toeval van ontwikkeling en de gewoonte van voorbije gerealiseerde energie. Maar deze klaarblijkelijke en secundaire waarheid is alleen definitief voor ons, zolang we ons alleen Kracht voorstellen. Wanneer we voorstellen, dat de Kracht een zelfuitdrukking van Bestaan is, zijn we gebonden ons ook voor te stellen, dat deze lijn, die de Kracht genomen heeft, overeenkomt met een of andere zelfwaarheid van dat Bestaan, die zijn constante boog en bestemming beheerst en bepaalt. En sinds bewustzijn de natuur van oorspronkelijk Bestaan is en de essentie van haar Kracht, moet

deze waarheid een zelfvoorstelling zijn in Bewust–Wezen en deze bepaling van de lijn, die door de Kracht genomen wordt, moet resulteren uit een vermogen van zelfgeleidende kennis, inherent in het Bewustzijn, die haar in staat stelt haar eigen Kracht onvermijdelijk te geleiden langs de logische lijn van de oorspronkelijke zelfvoorstelling. Het is dan een zelfbepalend vermogen in universeel bewustzijn, een bekwaamheid in zelfgewaarzijn van oneindig bestaan om een zekere Waarheid voor te stellen in zichzelf en haar kracht van schepping te richten langs de lijn van die Waarheid, die de leiding heeft gehad over de kosmische manifestatie.

Maar waarom zouden we enig speciaal vermogen of faculteit plaatsen tussen oneindig Bewustzijn zelf en het resultaat van zijn werkingen? Kan dit Zelfgewaarzijn van het Oneindige niet vrijelijk vormen scheppen, die daarna in het spel blijven, zolang er geen feit is, dat hen gebiedt te verdwijnen, --- op dezelfde manier als de oude Semitische Openbaring ons vertelt, “God zei, Laat er Licht zijn en er was Licht”? Maar wanneer we zeggen, “God zei, Laat er Licht zijn”, nemen we het feit van een vermogen van bewustzijn aan, dat licht bepaalt uit al het andere, wat geen licht is; en wanneer we zeggen:” en er was Licht” nemen we een richtende faculteit aan, een actief vermogen, dat overeen komt met het oorspronkelijke voorstellende vermogen, dat het fenomeen naar buiten brengt en, terwijl dat Licht uitgewerkt wordt overeenkomstig de lijn van de oorspronkelijke voorstelling, voorkomt, dat zij overweldigd wordt door alle oneindige mogelijkheden, die anders zijn dan zichzelf. Oneindig bewustzijn in zijn oneindige handeling kan alleen oneindige resultaten produceren; de vestiging op een vaste Waarheid of orde van waarheden en de bouw van een wereld overeenkomstig dat wat vast is, vereist een selectieve faculteit van kennis, die aangesteld is om een eindige verschijning te vormen uit de oneindige Werkelijkheid.

Dit vermogen was bekend aan de Vedische zieners onder de naam Maya. Maya betekende voor hen het vermogen van oneindig bewustzijn om in zichzelf Naam en Vorm te begrijpen, in zichzelf te bevatten of uit te meten, dat is te zeggen, te vormen --- want vorm is afbakening --- uit de enorme niet beperkbare Waarheid van oneindig bestaan. Door Maya wordt die statische waarheid van het essentiële wezen geordende waarheid van het actieve wezen, --- of, om het in een meer metafysische taal te zetten, uit het allerhoogste wezen, waarin alles alles is zonder grens van afscheidend bewustzijn, komt het fenomenale wezen naar voren, waarin alles in ieder is en ieder in alles is voor het spel van het bestaan met het bestaan, bewustzijn met bewustzijn, kracht met kracht,

heerlijkheid met heerlijkheid. Dit spel van alles in ieder en ieder in alles is eerst voor ons verborgen door het mentale spel of de illusie van Maya, dat iedereen overtuigt, dat hij in alles is, maar niet alles in hem en dat hij in alles is als een afgescheiden wezen, niet als een wezen, dat altijd onscheidbaar een is met de rest van het bestaan. Naderhand moeten we uit deze fout naar boven komen naar het supramentale spel of de waarheid van Maya, waar de "ieder" en het "alles" naast elkaar bestaan in de onscheidbare eenheid van de ene waarheid en het veelvoudige symbool. Het lagere, huidige en misleidende mentale Maya moet eerst omarmd worden, dan te boven gekomen worden; want het is Gods spel met verdeling en duisternis en beperking, verlangen, strijd en lijden, waarin Hij Zichzelf onderwerpt aan de Kracht, die uit Hem gekomen is en door haar duisternis Hem laat lijden door verduisterd te worden. Dat andere Maya, dat verborgen is door dit mentale, moet voorbij gegaan worden, dan omarmd; want het is Gods spel van de oneindigheden van bestaan, de prachten van kennis, de glories van de overmeesterde kracht en de extases van onbeperkbare liefde, waar Hij tevoorschijn komt uit de greep van de Kracht, haar in plaats daarvan vasthoudt en in haar datgene verlicht en vervult, waarvoor zij ten eerste van Hem uitging.

Dit onderscheid tussen het lagere en hogere Maya is de verbinding in het denken en in het kosmische Feit, die de pessimisten en illusionistische filosofen missen of verwaarlozen. Voor hen is het mentale Maya of misschien een Bovenmentaal, de schepper van de wereld en een wereld, gecreëerd door het mentale Maya, zou inderdaad een onverklaarbaar paradox zijn en een vaste toch vloeibare nachtmerrie van bewust bestaan, die noch geclassificeerd kan worden als een illusie, noch als een werkelijkheid. We moeten zien, dat het denkvermogen alleen een tussenliggende term is tussen de creatieve heersende kennis en de ziel, gevangen in haar werken. Sachchidananda, verwikkeld door een van Zijn lagere bewegingen in de zelfvergetende absorptie van Kracht, die verloren is in de vorm van haar eigen werkingen, keert terug naar Zichzelf uit de zelfvergetelheid; het Denkvermogen is alleen een van Zijn instrumenten in de afdaling en de opstijging. Het is een instrument van de afdalende schepping, niet de geheime schepper, --- een voorbijgaand stadium in de opstijging, niet onze hoge oorspronkelijke bron en de volmaakte term van kosmisch bestaan.

De filosofieën, die alleen het Denkvermogen erkennen als de schepper van de werelden of een oorspronkelijk principe accepteren met alleen het Denkvermogen als bemiddelaar tussen hem en de vormen van het universum kunnen verdeeld worden in

het zuivere noumenal en het idealistische. Het zuivere noumenal herkent in de kosmos alleen het werk van het Denkvermogen, Denken, Idee; maar Idee kan zuiver arbitrair zijn en geen essentiële relatie hebben met enige werkelijke Waarheid van bestaan; of zo'n Waarheid, wanneer die bestaat, kan beschouwd worden als hoofdzakelijk een Absolute, op een afstand van alle relaties en onverzoenlijk met een wereld van relaties. De idealistische interpretatie veronderstelt een relatie tussen de Waarheid op de achtergrond en het ontvankelijke fenomeen op de voorgrond, een relatie, die niet hoofdzakelijk dat van een tegenstrijdigheid en tegenstelling is. Het gezichtspunt, dat ik presenteer, gaat verder dan idealisme; zij ziet het creatieve Idee als Werkelijk-Idee, dat is te zeggen, een vermogen van Bewuste Kracht, die het werkelijke wezen uitdrukt, geboren uit het werkelijke wezen en die deelneemt aan haar natuur en geen kind is van de Leegte, noch een wever van ficties. Zij is bewuste Werkelijkheid, die zichzelf werpt in veranderlijke vormen van haar eigen onvergankelijke en onveranderbare substantie. De wereld is daarom geen begripsvoorstelling in het universele Denkvermogen, maar een bewuste geboorte van dat, wat zich voorbij het Denkvermogen bevindt in vormen van zichzelf. Een Waarheid van bewust zijn ondersteunt deze vormen en drukt zichzelf in hen uit en de kennis, die overeenkomt met de waarheid, op die manier uitgedrukt, heerst als een supramentaal Waarheids-Bewustzijn³⁹, dat werkelijke ideeën organiseert in een volmaakte harmonie, voordat zij gegoten worden in de mentale – vitale – materiele vorm. Denkvermogen, Leven en Lichaam zijn een inferieur bewustzijn en een gedeeltelijke uitdrukking, die streeft om de vorm te bereiken van een gevarieerde evolutie bij die superieure uitdrukking van zichzelf, die al bestaat voor het Boven-Mentale. Wat zich in het Boven-Mentale bevindt, is het ideaal, waar hij in zijn eigen omstandigheden aan werkt om te realiseren.

Vanuit ons opstijgende gezichtspunt kunnen we zeggen, dat het Werkelijke zich achter alles bevindt wat bestaat; zij drukt zichzelf uit op tussenliggend niveau in een Ideaal, dat een geharmoniseerde waarheid is van zichzelf; het Ideaal werpt een fenomenale werkelijkheid naar buiten van variërend bewustzijn, die, onvermijdelijk aangetrokken naar zijn eigen essentiële Werkelijkheid, het tenslotte geheel probeert te ontdekken, of door een heftige sprong of gewoon door het Ideaal, dat haar naar voren heeft gebracht. Dit verklaart de onvolmaakte werkelijkheid van het menselijke bestaan,

³⁹—Ik neem de frase uit de Rig Veda, – *ṛta-cit*, wat het bewustzijn betekent van de essentiële waarheid van zijn (*satyam*), van waarheid van actief zijn (*rtam*) en het uitgestrekte zelf-gewaarzijn (*brhat*), waarin dit bewustzijn alleen mogelijk is.

zoals gezien door het Denkvermogen, de instinctieve aspiratie in het mentale wezen naar een volmaakbaarheid altijd voorbij zichzelf naar de verzegelde harmonie van het Ideaal en de allerhoogste golf van de geest voorbij het ideaal naar het transcendentale. Juist de feiten van ons bewustzijn, haar samenstelling en haar noodzakelijkheid vooronderstellen zo'n drievoudige orde; zij ontkennen de tweevoudige en onverzoenlijke antithese van een hoofdzakelijk Absolute voor een hoofdzakelijke relativiteit.

Het Denkvermogen is niet voldoende om het bestaan in het universum uit te leggen. Oneindig Bewustzijn moet zichzelf eerst vertalen in oneindige faculteit van Kennis of, zoals we het uit ons gezichtspunt noemen, alwetendheid. Maar het Denkvermogen is geen faculteit van kennis, noch een instrument van alwetendheid; het is een vermogen voor het zoeken van kennis, om zoveel mogelijk als het ervan kan verwerven uit te drukken in zekere vormen van een relatieve gedachte en om het te gebruiken voor zekere capaciteiten van handeling. Zelfs wanneer hij vindt, bezit hij niet; hij houdt alleen een zeker fonds van huidige munt van Waarheid --- niet Waarheid zelf --- in de bank van Geheugen om op te nemen in overeenkomst met haar noden. Want het Denkvermogen weet niet, probeert te weten en weet nooit, behalve als door een donker glas. Hij is het vermogen, dat de waarheid van universeel bestaan interpreteert voor de praktische gebruiken van een zekere orde van dingen; hij is niet het vermogen, dat dat bestaan kent en begeleidt en daarom kan hij niet het vermogen zijn dat het geschapen of gemanifesteerd heeft.

Maar, wanneer we een oneindig Denkvermogen veronderstellen, dat vrij zou zijn van onze beperkingen, zou dat tenminste de schepper van het universum kunnen zijn? Maar zo'n Denkvermogen zou nogal verschillend zijn van de definitie van het denkvermogen, zoals wij het kennen; het zou iets zijn voorbij de geestesgesteldheid; het zou de supramentale Waarheid zijn. Een oneindig Denkvermogen, samengesteld in de termen van de geestesgesteldheid, zoals wij het kennen, zou alleen een oneindige chaos creëren, een enorme botsing van toevalligheid, ongeluk, wisselvalligheid, die afdwaalt naar een onbepaald einde, waarnaar hij altijd voorzichtig zou grijpen en streven. Een oneindig, alwetend, almachtig Denkvermogen zou totaal geen denkvermogen zijn, maar supramentale kennis.

Het Denkvermogen, zoals wij het kennen, is een reflecterende spiegel, die voorstellingen of beelden ontvangt van een voor-bestaande Waarheid of Feit, ofwel uitwendig aan of tenminste uitgebreider dan zichzelf. Hij vertegenwoordigt voor zichzelf

van moment tot moment het fenomeen, dat is of is geweest. Hij bezit ook de faculteit om in zichzelf mogelijke beelden te creëren, anders dan die van het actuele feit, aan hem gepresenteerd; dat is te zeggen, hij beeldt aan zichzelf niet alleen het fenomeen uit, dat geweest is, maar ook het fenomeen, dat zou kunnen zijn; hij kan niet, laat dat duidelijk zijn, voor zichzelf het fenomeen uitbeelden, dat er zeker zal zijn, behalve als het een herhaling is van wat is of geweest is. Hij heeft uiteindelijk de faculteit om nieuwe veranderingen te voorspellen, die hij probeert samen te stellen uit de ontmoeting van wat geweest is en wat kan zijn, uit de vervulde mogelijkheid en de onvervulde; waar hij soms meer of minder precies in slaagt te construeren, soms faalt te realiseren, maar gewoonlijk gegoten vindt in andere vormen, dan hij voorspelde en gewend naar andere einden, dan hij verlangde of bedoelde.

Een oneindig Denkvermogen van dit karakter kan mogelijk een toevallige kosmos van tegengestelde mogelijkheden opbouwen en hij zou dit kunnen vormen in iets, dat verandert, iets, dat altijd voorbijgaand is, iets, dat altijd onzeker is in haar voortgang, noch werkelijk, noch onwerkelijk, niet in het bezit van een bepaald einde of doel, maar alleen een eindeloze opvolging van momentele doelen, die uiteindelijk, --- omdat er geen superieur leidend vermogen en kennis is --- nergens naar leidt. Nihilisme of Illusionisme of een of andere verwante filosofie is de enige logische conclusie van zo'n zuiver noumenalisme. De kosmos, die zo opgebouwd is, zou een presentatie zijn of reflectie van iets, dat zij zelf niet is, maar altijd en tot het eind een verkeerde presentatie, een verdraaide reflectie; al het kosmische bestaan zou een Denkvermogen zijn, dat strompelt om zijn inbeeldingen volledig uit te werken, maar daar niet in slaagt, omdat zij geen noodzakelijke basis van zelfwaarheid hebben; overweldigd en voortgedragen door de stroom van zijn eigen voorbije energieën zou hij onbepaald weer geboren worden, voor altijd zonder resultaat, tenzij of totdat hij zichzelf kan doden of in eeuwige stilte vallen. Dat, wanneer nagegaan tot haar wortels, is Nihilisme en Illusionisme en het is de enige wijsheid, wanneer we onderstellen, dat onze menselijke geestesgesteldheid of iets wat er dan ook op lijkt, de hoogste kosmische kracht vertegenwoordigt en de oorspronkelijke voorstelling aan het werk in het universum.

Maar op het moment, dat we in het oorspronkelijke vermogen van kennis een hogere kracht vinden dan die, welke vertegenwoordigt wordt door onze menselijke geestesgesteldheid, wordt deze opvatting van het universum onvoldoende en daarom ongeldig. Hij heeft zijn waarheid, maar niet de hele waarheid. Het is de wet van de

onmiddellijke verschijning van het universum, maar niet van haar oorspronkelijke waarheid en uiteindelijke feit. Wij nemen achter de handeling van het Denkvermogen, Leven en Lichaam, iets, dat niet omarmd wordt in de stroom van Kracht, maar het omarmt en controleert; iets, dat niet geboren wordt in een wereld, die hij probeert te vertolken, maar in zijn wezen een wereld heeft gecreëerd, waarvan hij de alwetendheid heeft, iets, dat niet eeuwigdurend werkt om iets anders te vormen uit zichzelf, terwijl hij meegevoerd wordt in de overweldigende stroom van voorbije energieën, die hij niet langer kan controleren, maar die al in zijn bewustzijn een volmaakte Vorm van zichzelf heeft en het hier geleidelijk ontvouwt. De wereld drukt een voorziene Waarheid uit, gehoorzaamt aan een vooraf bepalende Wil, realiseert een oorspronkelijk vormende zelfvisie, --- zij is het groeiende beeld van een goddelijke creatie.

Zolang we alleen werken door de mentaliteit, beheerst door verschijningen, kan dit iets er voorbij en er achter en toch altijd immanent alleen een gevolgtrekking zijn of een vaag gevoelde aanwezigheid. Wij nemen een wet waar van cyclische vooruitgang en concluderen een altijd toenemende vervolmaking van iets, dat ergens vooraf geweten is. Want overal zien we de Wet, gegrond in zelf-wezen en, wanneer we doordringen in de grond van haar proces, vinden we, dat de Wet de uitdrukking is van een ingeboren kennis, een kennis, inherent in het bestaan, die zichzelf uitdrukt en besloten is in de kracht, die zij uitdrukt; en de Wet, ontwikkeld door Kennis om zo vooruitgang toe te staan, houdt een goddelijk gezien doel in, waarnaar de beweging gericht is. We zien ook, dat onze rede probeert tevoorschijn te komen uit de hulpeloze aandrang van onze geestesgesteldheid en deze te domineren en we bereiken de waarneming, dat de Rede alleen een boodschapper is, een vertegenwoordiger of een schaduw van een groter bewustzijn voorbij zichzelf, die de rede niet nodig heeft, omdat hij alles is en alles kent, dat hij is. En we kunnen dan verder gaan naar de tussenkomst, dat deze bron van de Rede identiek is aan de Kennis, die handelt als de Wet in de wereld. Deze Kennis bepaalt zijn eigen wet soeverein, want hij weet, wat geweest is, is en zal zijn en hij weet, omdat hij eeuwig is en zichzelf oneindig waarneemt. Dat zijn is eeuwig bewustzijn, eeuwig bewustzijn, dat almachtige kracht is, wanneer hij de wereld maakt, --- dat is te zeggen, een harmonie van zichzelf, --- wordt zijn object van bewustzijn tastbaar voor ons denken als een kosmisch bestaan, dat zijn eigen waarheid kent en in vormen realiseert, die hij zelf kent.

Maar alleen, wanneer we stoppen met redeneren en diep in onszelf gaan, in die geheimzinnigheid, waar de activiteit van het denkvermogen verstild wordt, wordt dit andere bewustzijn werkelijk manifest voor ons --- hoe onvolmaakt ook door onze lange gewoonte van mentale reactie en mentale beperking. Dan kunnen we zeker in een toenemende verlichting, datgene kennen, wat we onzeker waargenomen hebben bij het bleke en flikkerende licht van de Rede. Kennis wacht, gezeten voorbij het denkvermogen en intellectueel redeneren, getroond in de lichtende uitgestrektheid van niet beperkbare zelfvisie.

HOOFDSTUK XIV

Het Supramentale als Schepper.

Alle dingen zijn zelfopstellingen van de
Goddelijke Kennis.

*Vishnu Purana*⁴⁰

EEN BEGINSEL van actieve Wil en Kennis, superieur aan het Denkvermogen en schepper van de werelden is dan het tussenliggende vermogen en toestand van zijn tussen dat zelfbezit van de Ene en deze vloed van de Velen. Dit beginsel is niet totaal vreemd voor ons; het behoort niet uitsluitend en niet verbindbaar tot een Wezen, dat totaal anders is dan onszelf of tot een toestand van bestaan, van waaruit we op geheimzinnige wijze geprojecteerd worden in de geboorte, maar ook geweigerd worden en waar naar wij niet in staat zijn om terug te keren. Wanneer hij voor ons gezeten lijkt te zijn op hoogten ver boven ons, zijn dat toch de hoogten van ons eigen wezen en toegankelijk voor onze schrede. We kunnen die Waarheid niet alleen afleiden en vluchtig zien, maar we zijn in staat hem te realiseren. We kunnen door voortgaande uitbreiding of een plotselinge lichtende zelfoverstijging opstijgen naar deze toppen in onvergetelijke momenten of op hen verblijven gedurende de uren of dagen van de grootste bovenmenselijke ervaring. Wanneer we weer neerdalen, zijn er deuren van communicatie, die we altijd kunnen open houden of weer openen, zelfs ofschoon zij voortdurend dicht zouden moeten zijn. Maar om voortdurend te verblijven op dit laatste en hoogste toppunt van het geschapen en scheppende wezen is aan het eind het allerhoogste ideaal voor ons ontwikkelende menselijke bewustzijn, wanneer zij niet zoekt naar zelfvernietiging, maar naar zelfvervolmaking. Want, zoals we gezien hebben, is dit het oorspronkelijke Idee en de uiteindelijke harmonie en de waarheid, waarnaar onze graduele zelfuitdrukking in de wereld terugkeert en die zij bedoeld heeft te verkrijgen.

We kunnen nog steeds betwijfelen of het nu of ooit mogelijk is om enige rekenschap te geven aan het menselijk intellect van deze toestand of om op enige verbindbare of organiseerbare manier haar goddelijke werken te benutten voor de verhoging van onze menselijke kennis en handeling. De twijfel rijst niet alleen op uit de zeldzaamheid of twijfelachtigheid van enig bekend fenomeen, dat een menselijke handeling zou misleiden

⁴⁰ II. 12. 39.

van deze goddelijke faculteit, of van de afstand, die deze handeling scheidt van de ervaring en bewijsbare kennis van de gewone mensheid; het wordt ook sterk gesuggereerd door de klaarblijkelijke tegenstelling, zowel in essentie als in werking tussen de menselijke mentaliteit en het goddelijke Supramentale.

En als dit bewustzijn helemaal geen relatie had met het denkvermogen, noch ergens enige identiteit met het mentale wezen, dan zou het zeker nogal onmogelijk zijn om er enige rekenschap van te geven aan onze menselijke denkbeelden. Of, wanneer zij in haar natuur alleen visie in kennis zou zijn en totaal geen dynamisch vermogen van kennis, dan zouden we alleen kunnen hopen door haar contact een prachtige staat van mentale verlichting te verkrijgen, maar geen groter licht en vermogen voor de werken van de wereld. Maar, omdat dit bewustzijn de schepper van de wereld is, moet zij niet alleen een toestand van kennis zijn, maar vermogen van kennis en niet alleen een Wil tot licht en visie, maar een Wil tot vermogen en werkingen. En omdat het Denkvermogen er ook uit geschapen is, moet het Denkvermogen een ontwikkeling zijn door beperking uit deze eerste faculteit en deze bemiddelende handeling van het allerhoogste Bewustzijn en moet daarom in staat zijn zichzelf er terug in op te lossen door omgekeerde ontwikkeling door uitbreiding. Want het Denkvermogen moet altijd in essentie gelijk zijn aan het Supramentale en in zichzelf de potentialiteit van het Supramentale bevatten, hoe verschillend of zelfs tegengesteld zij ook geworden zou kunnen zijn in haar werkelijke vormen en gevestigde vormen van handeling. Het zou dan geen irrationele of onheilzame poging kunnen zijn om door de methode van vergelijking en tegenstelling te streven naar een of ander idee van het Supramentale vanuit het standpunt en in de termen van onze intellectuele kennis. Het idee, de termen zouden best ontoereikend kunnen zijn en toch dienen als vinger van licht, die ons vooruit wijst op een weg, waarop we ons tot een zekere afstand kunnen begeven. Het is bovendien mogelijk voor het Denkvermogen om boven zichzelf uit te rijzen naar zekere hoogten of niveaus van bewustzijn, die in zichzelf enig veranderd licht of vermogen ontvangen van het supramentale bewustzijn en dat kennen door een verlichting, intuïtie of een direct contact of ervaring, ofschoon erin verblijven en er vanuit zien en handelen een overwinning is, die nog niet menselijk mogelijk gemaakt is.

En eerst kunnen we een moment pauzeren en ons afvragen of er geen licht gevonden kan worden uit het verleden, dat ons kan begeleiden naar deze slecht onderzochte domeinen. We hebben een naam nodig en we hebben een beginpunt

nodig. Want we hebben deze toestand van bewustzijn het Supramentale genoemd; maar het woord is dubbelzinnig, omdat het begrepen kan worden in de betekenis van het denkvermogen zelf, superververven en opgetild boven gewone geestesgesteldheid, maar niet radicaal veranderd, of, aan de andere kant, zou zij de betekenis kunnen dragen van alles voorbij het denkvermogen en daarom een te uitgebreid bevattingsvermogen veronderstellen, dat zelfs het Onuitspreekbare zelf zou kunnen binnen brengen. Een ondergeschikte beschrijving is nodig, die haar betekenis meer nauwkeurig zou beperken.

De cryptische verzen van de Veda helpen ons hier; want zij bevatten, ofschoon verborgen, de gospel van het goddelijke en onsterfelijke Supramentale en door de sluier komen enige verlichtende flitsen tot ons. We kunnen door deze uitspraken de opvatting van het Supramentale zien als een uitgestrektheid voorbij de gewone firmamenten van ons bewustzijn, waarin de waarheid van zijn lichtend een is met alles, dat het uitdrukt en onvermijdelijk waarheid van visie, formulering, opstelling, woord, handeling en beweging verzekert en daarom ook waarheid van resultaat van beweging, resultaat van handeling en uitdrukking, onfeilbare verordening of wet. Uitgestrekte alomvattendheid; lichtende waarheid en harmonie van zijn in die uitgestrektheid en geen vage chaos of zelfverloren duisternis; waarheid van wet en handeling en kennis, die die harmonieuze waarheid van zijn uitdrukt: deze schijnen de essentiële termen van Vedantische beschrijving te zijn. De Goden, die in hun hoogste geheime entiteit vermogens zijn van dit Supramentale, eruit geboren, erin gezeten als in hun juiste huis, zijn in hun kennis "waarheidsbewust" en in hun handeling in bezit van de "zienerwil". Hun bewustzijnskracht, die gekeerd is naar werken en scheppen, is in bezit van en begeleid door een volmaakte en onmiddellijke kennis van het ding, dat gedaan moet worden en haar essentie en haar wet, --- een kennis, die een geheel effectieve wilskracht bepaalt, die niet afwijkt of wankelt in haar proces of in haar resultaat, maar spontaan en onvermijdelijk in de handeling datgene uitdrukt en vervult, wat gezien is in het visioen. Licht is hier een met Kracht, de vibraties van de kennis met het ritme van de wil en beiden zijn een, volmaakt en zonder zoeken, grijpen of inspanning, met het verzekerde resultaat. De goddelijke Natuur heeft een dubbel vermogen, een spontane zelfformulering en zelfopstelling, die natuurlijk opwelt uit de essentie van het ding, dat gemanifesteerd wordt en haar oorspronkelijke waarheid uitdrukt en een zelfkracht van licht, inherent in het ding zelf en de bron van haar spontane en onvermijdelijke zelfopstelling.

Er zijn ondergeschikte, maar belangrijke details. De Vedische zieners lijken te spreken van twee primaire faculteiten van de “waarheidsbewuste” ziel; zij zijn Gezicht en Gehoor, waarmee directe handelingen bedoeld worden van een inherente Kennis, beschrijfbaar als waarheidsvisie en waarheidsgehoor en van veraf gereflecteerd in onze menselijke geestesgesteldheid door de faculteiten van openbaring en inspiratie. Bovendien schijnt een onderscheid gemaakt te worden in de handelingen van het Supramentale tussen kennis door een begrijpend en doordringend bewustzijn, dat erg dichtbij de subjectieve kennis door identiteit is en kennis door een projecterend, confronterend, aanvullend bewustzijn, dat het begin is van objectieve kennisneming. Dit zijn de Vedische aanwijzingen. En we zouden van deze oude ervaring de ondergeschikte term “waarheid-bewustzijn” kunnen accepteren om de betekenis af te bakenen van de meer rekbare frase, Supramentale.

We zien onmiddellijk, dat zo’n bewustzijn, beschreven door zulke kenmerken, een tussenliggende formulering moet zijn, die terugwijst naar een term erboven en vooruitwijst naar een term er beneden; we zien tegelijkertijd, dat het onvermijdelijk de verbinding en het middel is, waardoor het mindere zich ontwikkelt uit het meerdere en op gelijke wijze de verbinding en het middel zou moeten zijn, waarmee zij zich terug ontwikkelt naar haar bron. De term boven is het eenheids- of ondeelbaar bewustzijn van zuivere Sachchidananda, waarin geen scheidende onderscheidingen zijn; de term beneden is het analytische of veredelende bewustzijn van het Denkvermogen, dat alleen kan weten door scheiding en onderscheiding en op zijn hoogst een vaag en secundair begrip heeft van eenheid en oneindigheid, --- want, ofschoon hij zijn verdelingen kan samenvoegen, kan hij geen ware totaliteit bereiken. Tussen hen is dit veelomvattende en creatieve bewustzijn, door haar vermogen van doordringende en begrijpende kennis het kind van dat zelfgewaarzijn door identiteit, dat de houding is van Brahman en door haar vermogen van projecterende, confronterende, aanvoelende kennis de ouder van dat bewustzijn door onderscheiding, dat het proces van het Denkvermogen is.

Boven de formule van de Ene, eeuwig stabiel en onveranderbaar; beneden, de formule van de Velen, die eeuwig veranderbaar, een ferm en onveranderbaar standpunt zoekt in de stroom van dingen, maar dit bijna niet vindt; ertussen, de zetel van alle drie-eenheden, van alles wat twee-een is, van alles wat Veel-in-Een wordt en toch Een-in-Velen blijft, omdat hij oorspronkelijk Een was, die altijd in potentie Velen is. Deze tussenliggende term is daarom het begin en eind van alle schepping en opstelling, de

Alfa en Omega, het beginpunt van alle onderscheid, het instrument van alle eenwording, voortbrengend, uitvoerend en gebruikmakend van alle gerealiseerde of realiseerbare harmonieën. Zij heeft kennis van de Ene, maar is in staat uit de Ene zijn verborgen veelvoud te trekken; zij manifesteert de Velen, maar verliest zich niet in hun onderscheidingen. En zullen we niet zeggen, dat juist haar bestaan terugwijst naar iets voorbij onze allerhoogste gewaarwording van de onuitspreekbare Eenheid, --- iets onuitspreekbaars en mentaal onvoorstelbaar, niet vanwege zijn eenheid en ondeelbaarheid, maar door zijn vrijheid van zelfs deze formuleringen van ons denkvermogen, --- iets voorbij eenheid en veelvoudigheid? Dit zou een uiterst Absoluut en Werkelijk zijn, dat voor ons zowel onze kennis van God als onze kennis van de wereld rechtvaardigt.

Maar deze termen zijn groot en moeilijk te grijpen; laten we tot nauwkeurigheden komen. We spreken over de Ene als Sachchidananda, maar juist in de omschrijving poneren we drie entiteiten en verenigen ze om een drie-eenheid te bereiken. We zeggen: "Bestaan, Bewustzijn, Gelukzaligheid", en dan zeggen we, "ze zijn een". Het is een proces van het denkvermogen. Maar voor het unitaristische bewustzijn is zo'n proces ontoelaatbaar. Bestaan is Bewustzijn en er kan geen onderscheid tussen hen zijn; Bewustzijn is Gelukzaligheid en er kan geen onderscheid tussen hen zijn. En omdat er zelfs deze verscheidenheid niet is, kan er geen wereld zijn. Als dit de enige werkelijkheid is, dan bestaat de wereld niet en heeft nooit bestaan, kan nooit voorgesteld worden; want ondeelbaar bewustzijn is niet verdelend bewustzijn en kan geen verdeling en verscheidenheid voortbrengen. Maar dit is een *reductio ad absurdum*; we kunnen het niet toestaan, tenzij we tevreden zijn om alles te baseren op een onmogelijke paradox en onverzoenbare antithese.

Aan de andere kan het Denkvermogen verdelingen met precisie voorstellen als werkelijk; hij kan een synthetische totaliteit voorstellen of het eindige, dat zich oneindig uitbreidt; hij kan totaliteiten voorstellen van verdeelde dingen en de gelijkheid, die aan hen ten grondslag ligt; maar de uiteindelijke eenheid en absolute eeuwigheid zijn voor zijn bewustzijn van dingen abstracte noties en onmeetbare hoeveelheden, niet iets, wat werkelijk te bevatten is, nog minder iets, wat alleen werkelijk is. Hier is daarom juist de tegenovergestelde term van unitaristisch bewustzijn; we hebben, tegenover de essentiële en ondeelbare eenheid, een essentiële veelvoudigheid, die de eenheid niet kan bereiken zonder zichzelf te vernietigen en die in juist deze handeling zou bekennen,

dat zij nooit werkelijk bestaan zou kunnen hebben. Zij bestond echter; want zij is het, die eenheid gevonden heeft en zichzelf vernietigd. En weer hebben we een *reductio ad absurdum*, die de hevige paradox herhaalt, die het denken tracht te overtuigen door het te overbluffen en de onverzoende en onverzoenbare antithese.

De moeilijkheid, in haar lagere term, verdwijnt als we ons realiseren, dat het Denkvermogen alleen een voorbereidende vorm is van ons bewustzijn. Het Denkvermogen is een instrument van analyse en synthese, maar niet van essentiële kennis. Zijn functie is om iets onduidelijks van het onbekende Ding in zichzelf af te snijden en deze bemeting of uitbreiding het geheel te noemen en om het geheel weer te analyseren in haar gedeelten, die hij beschouwt als aparte mentale objecten. Alleen de delen en gebeurtenissen kan het Denkvermogen duidelijk zien en, volgens zijn eigen aard, kennen. Van het geheel is zijn enige duidelijke idee een samenstelling van delen of een totaliteit van eigenschappen en gebeurtenissen. Het geheel, niet gezien als deel van iets anders of in haar eigen delen, eigenschappen en gebeurtenissen, is voor het denkvermogen niet meer dan een vage gewaarwording; alleen wanneer het geanalyseerd wordt en op zichzelf gezet als een gescheiden, samengesteld voorwerp, een totaliteit in een grotere totaliteit, kan het Denkvermogen tot zich zelf zeggen "Dit weet ik nu". En werkelijk weet hij niet. Hij kent alleen zijn eigen analyse van het voorwerp en het idee, dat hij er van gevormd heeft door een synthese van de aparte delen en eigenschappen, die hij gezien heeft. Daar verdwijnt zijn karakteristieke vermogen, zijn zekere functie en als we een grotere, meer diepgaande en werkelijke kennis zouden hebben, --- een kennis en niet een intens, maar vormloos sentiment, zoals als af en toe komt naar zekere diepe, maar onduidelijke delen van onze geestesgesteldheid, --- moet het Denkvermogen plaats maken voor een ander bewustzijn, dat het Denkvermogen zal vervullen door hem te overstijgen of omkeren en zo zijn handelingen verbeteren na er voorbij gesprongen te zijn: het toppunt van mentale kennis is alleen een springplank, van waaruit die sprong genomen kan worden. De uiterste missie van het Denkvermogen is het trainen van ons duistere bewustzijn, dat tevoorschijn gekomen is uit de donkere gevangenis van de Materie, het verlichten van haar blinde instincten, willekeurige intuïties, onduidelijke gewaarwordingen, totdat zij bekwaam zal worden voor dit grotere licht en deze hogere opstijging. Het Denkvermogen is een doorgang, geen hoogtepunt.

Aan de andere kant kan dit verenigende bewustzijn of ondeelbare Eenheid niet de onmogelijke entiteit zijn, een ding zonder inhoud, waar alle inhouden uitgestroomd zijn

en waarin zij verdwijnen en vernietigd worden. Zij moet een oorspronkelijke zelfconcentratie zijn, waarin alles bevat is, maar op een andere manier dan in deze tijdelijke en ruimtelijke manifestatie. Dat, wat zichzelf zo geconcentreerd heeft, is het volslagen onuitsprekelijke en onvoorstelbare Bestaan, dat de Nihilist aan zijn Denkvermogen voorstelt als de negatieve Leegte van alles wat we kennen en zijn, maar dat de Transcendentalist met gelijke reden aan zijn Denkvermogen zou kunnen voorstellen als de positieve, maar niet te onderscheiden Werkelijkheid van alles, wat we kennen en zijn. “ In het begin,” zegt de Vedanta, “was het ene Bestaan zonder een tweede,” maar voor en na het begin, nu, voor altijd en voorbij de Tijd bevindt zich datgene, wat wij zelfs niet kunnen beschrijven als de Ene, zelfs als we zeggen, dat niets anders dan Dat is. We kunnen ons bewust zijn, als eerste, van zijn oorspronkelijke zelfconcentratie, die we proberen te realiseren als de ondeelbare Ene; ten tweede, van de diffusie en klaarblijkelijke ontbinding van alles, dat geconcentreerd was in zijn eenheid, wat de opvatting van het Denkvermogen is over het universum; en ten derde, van zijn ferme zelfuitbreiding in het Waarheidsbewustzijn, dat de diffusie bevat en in stand houdt en voorkomt, dat het een werkelijke ontbinding wordt, eenheid bewaart in de hoogste verscheidenheid en stabiliteit in de hoogste veranderbaarheid, op harmonie staat in de verschijning van een al doordringende strijd en botsing, de eeuwige kosmos bewaart, waar het Denkvermogen alleen een chaos zou bereiken, terwijl hij zich eeuwig tracht te vormen. Dit is het Supramentale, het Waarheidsbewustzijn, het Werkelijkheids-Idee, dat zichzelf kent en alles dat zij wordt.

Het Supramentale is de uitgestrekte zelfuitbreiding van het Brahman, dat bevat en ontwikkelt. Door het Idee ontwikkelt hij het drie-ene principe van het bestaan, bewustzijn en gelukzaligheid uit hun ondeelbare eenheid. Hij onderscheidt ze, maar verdeelt ze niet. Hij vestigt een Drie-eenheid, niet bereikt zoals het Denkvermogen vanuit de drie naar de Ene, maar hij manifesteert de drie vanuit de Ene, --- want hij manifesteert en ontwikkelt, --- en behoudt ze toch in de eenheid, --- want hij weet en bevat. Door de onderscheiding is hij in staat om de ene of de andere van hen naar voren te brengen als de effectieve Godheid, die de andere verweekt of expliciet in zichzelf bevat en dit proces maakt hij de basis van alle andere onderscheidingen. En hij handelt door dezelfde werking op alle principes en mogelijkheden, die hij ontwikkelt uit deze alles bevattende drie-eenheid. Hij bezit het vermogen van ontwikkeling, van evolutie, van uitdrukkelijk maken en dat vermogen draagt in zich het andere vermogen van involutie, van omsluiting, van impliciet

maken. Op een bepaalde manier zou je kunnen zeggen, dat de hele schepping een beweging is tussen twee involuties. Geest, waarin alles besloten is en waaruit alles neerwaarts ontwikkelt naar de andere pool van Materie, Materie, waarin ook alles besloten is en waaruit alles opwaarts evolueert naar de andere pool van Geest.

Dus het hele proces van onderscheiding door het Werkelijkheid-Idee, dat het universum schept, is een naar voren brengen van principes, krachten, vormen, die voor het begrijpende bewustzijn de gehele rest van het bestaan in zich bevatten en het aanvoelende bewustzijn confronteren met de hele rest van het bestaan, dat impliciet achter hen ligt. Daarom is alles in ieder en ieder in alles. Daarom bevat ieder zaad van dingen in zichzelf alle oneindigheid van verscheidene mogelijkheden, maar wordt tot een wet van proces en resultaat gehouden door de Wil, dat is te zeggen, door de Kennis-Kracht van het Bewuste-Wezen, dat zichzelf manifesteert en dat, zeker van het Idee in zichzelf, ermee zijn eigen vormen en bewegingen vooraf bepaalt. Het zaad is de Waarheid van zijn eigen wezen, dat dit Zelfbestaan in zichzelf ziet, het voortvloeiende van dat zaad van zelfvisie, is de Waarheid van zelfhandeling, de natuurlijke wet van ontwikkeling, formatie en functionering, die onvermijdelijk volgt op de zelfvisie en de processen behoudt, die besloten zijn in de oorspronkelijke Waarheid. Dan is alle Natuur eenvoudig de Ziener-Wil, de Kennis-Kracht van het Bewuste-Wezen, dat aan het werk is om in kracht en vorm alle onvermijdelijke waarheid van het Idee te ontwikkelen, waarin hij zich oorspronkelijk geworpen had.

Deze opvatting van het Idee wijst ons op het essentiële contrast tussen ons mentale bewustzijn en het Waarheidsbewustzijn. Wij beschouwen gedachte als een ding, dat afgescheiden is van het bestaan, abstract, niet substantieel, verschillend van de werkelijkheid, iets, dat verschijnt, maar men weet niet waar vandaan en dat zich losmaakt van de objectieve werkelijkheid om het te observeren, begrijpen en beoordelen; want zo lijkt het en daarom is het zo voor onze alles verdelende, alles onderzoekende geestesgesteldheid. De eerste zaak van het Denkvermogen is "afzonderlijkheid" te geven, meer splijtingen te veroorzaken dan onderscheiden en zo heeft hij deze verlamme splijting veroorzaakt tussen gedachte en werkelijkheid. Maar in het Supramentale is alle zijn bewustzijn, alle bewustzijn is zijn en het idee, een zwangere vibratie van bewustzijn, is op gelijke wijze een vibratie van zijn, zwanger van zichzelf; het is een beginnend naar buiten komen, in scheppende zelfkennis, van dat, wat geconcentreerd lag in het niet scheppende zelfgewaarzijn. Het komt naar buiten als een

Idee, die een werkelijkheid is en die werkelijkheid van het Idee zichzelf altijd ontwikkelt door haar eigen vermogen en bewustzijn van zichzelf, altijd zelfbewust, altijd zelfontwikkeld door de wil, besloten in het Idee, altijd zelfrealiserend, door de kennis, geworteld in iedere aandrang van haar. Dit is de waarheid van alle schepping, van alle evolutie.

In het Supramentale zijn bewustzijn van kennis en bewustzijn van wil niet verdeeld, zoals zij lijken te zijn in onze mentale werkingen; zij zijn een drie-eenheid, een beweging met drie effectieve aspecten. Ieder heeft zijn eigen effect. Zijn geeft effect van substantie, bewustzijn het effect van kennis, van het zelfbegeleidende en vormende idee, van begrip en aanvoelen; wil geeft het effect van zelfvervullende kracht. Maar het idee is alleen het licht van de werkelijkheid, die zichzelf verlicht; het is geen mentaal denken, noch voorstelling, maar effectief zelfgewaarzijn. Het is Werkelijk-Idee.

In het Supramentale is kennis in het Idee niet gescheiden van wil in het Idee, maar er een mee --- precies zoals het niet verschillend is van zijn of substantie, maar een is met het wezen, het lichtende vermogen van de substantie. Zoals het vermogen van brandend licht niet verschilt van de substantie van het vuur, zo is ook het vermogen van het Idee niet verschillend van de substantie van het Wezen, dat zichzelf uitwerkt in het Idee en zijn ontwikkeling. In onze geestesgesteldheid zijn allen verschillend. We hebben een idee en een wil overeenkomstig het idee of een aandrang van wil en een idee, dat zichzelf er van losmaakt; maar we onderscheiden met succes het idee van de wil en beiden van onszelf. Ik ben; het idee is een geheimzinnige abstractie, die in me verschijnt, de wil is een ander mysterie, een kracht, dicht bij concreetheid, ofschoon niet concreet, maar altijd iets, dat niet mezelf is, iets, dat ik heb of krijg of waardoor ik in beslag genomen wordt, maar wat ik niet ben. Ik maak een afgrond tussen mijn wil, zijn middelen en het effect, want die beschouw ik als concrete werkelijkheden buiten en anders dan mijzelf. Daarom zijn noch mijzelf, noch het idee, noch de wil in mij zelfeffectief. Het idee kan van mij wegvallen, de wil kan falen, de middelen kunnen ontbreken, ikzelf kan door enige of al deze lacunes onvervuld blijven.

Maar in het Supramentale is niet zo'n verlamme verdeling, omdat kennis niet zelfverdeeld is, kracht niet zelfverdeeld is en zijn niet zelfverdeeld is, zoals in het denkvermogen; zij zijn noch gebroken in zichzelf, noch gescheiden van elkaar. Want het Supramentale is de Uitgestrektheid; het begint vanuit eenheid, niet vanuit verdeling, het is hoofdzakelijk veelomvattend, onderscheiding is alleen zijn bijkomende handeling.

Daarom komt het idee precies overeen met welke waarheid van zijn ook, die uitgedrukt wordt, de wilskracht met het idee, --- de kracht, die alleen vermogen van bewustzijn is, --- en het resultaat met de wil. Noch botst het idee met andere ideeën, de wil of kracht met andere wil of kracht, zoals in de mens en in zijn wereld; want er is een enorm Bewustzijn, dat alle ideeën in zichzelf bevat en relateert als haar eigen ideeën, een enorme Wil, die alle energieën in zichzelf bevat en relateert als zijn eigen energieën. Hij houdt deze terug, brengt die andere naar voren, maar overeenkomstig zijn eigen voorbevatende Idee-Wil.

Dit is de rechtvaardiging van de huidige religieuze noties van alomtegenwoordigheid, alwetendheid, almachtigheid van het Goddelijke Wezen. Verre van een irrationele voorstelling zijn zij volmaakt rationeel en spreken op geen manier de logica van een begrijpende filosofie of de aanwijzingen van observatie en ervaring tegen. De fout is het aanbrengen van een onoverbrugbare kloof tussen God en de mens, Brahman en de wereld. Die fout vergroot een werkelijke en praktische onderscheiding in zijn, bewustzijn en kracht in een essentiële verdeling. Maar dit aspect van de vraag zullen we naderhand aanraken. Op dit moment hebben we een affirmatie bereikt en een of andere opvatting van het goddelijke en creatieve Supramentale, waarin alles een is in zijn, bewustzijn, wil en heerlijkheid, met nog een oneindige bekwaamheid van onderscheiding, die de eenheid gebruikt, maar niet vernietigt, --- waarin Waarheid de substantie is en Waarheid oprijst in het Idee en Waarheid naar buiten komt in de vorm en er een waarheid is van kennis en wil, een waarheid van zelfvervulling en daarom van heerlijkheid; want alle zelfvervulling is bevrediging van zijn. Daarom altijd in alle veranderingen en combinaties een zelfbestaande en onvervreembare harmonie.

HOOFDSTUK XV

Het Allerhoogste Waarheidsbewustzijn.

Een, gezeten in de slaap van Suprabewustzijn, een verzamelde Intelligentie, zaligvol en de genierter van Zaligheid.... Dit is de almachtige, dit is de alwetende, dit is de innerlijke beheersing, dit is de bron van alles.

Mandukya Upanishad⁴¹

WIJ MOETEN daarom dit alles bevattende, alles voortbrengende, alvervullende Supramentale beschouwen als de natuur van het Goddelijke Wezen, inderdaad niet in zijn absolute zelfbestaan, maar in zijn werking als de Heer en Schepper van zijn eigen werelden. Dit is waarheid van datgene, wat we God noemen. Klaarblijkelijk is dit niet de te persoonlijke en beperkte Godheid, de vergrote en bovennatuurlijke Mens van de gewone westerse opvatting; want die opvatting richt een te menselijk Eidolon op van een zekere relatie tussen het scheppende Supramentale en het ego. We moeten inderdaad het persoonlijke aspect van de Godheid niet uitsluiten, want het onpersoonlijke is alleen een gezicht van bestaan, het Goddelijke is Albestaan, maar het is ook de ene Bestaande, --- het is het enige Bewuste Wezen, maar nog steeds een Wezen. We zijn desalniettemin op dit moment niet bezig met dit aspect; we proberen de onpersoonlijke psychologische waarheid van het goddelijke Bewustzijn te doorgronden; dit moeten we fixeren in een grote en verklaarde opvatting.

Het Waarheidsbewustzijn is overal aanwezig in het universum als een ordenende zelfkennis, waardoor de Ene de harmonieën manifesteert van zijn oneindige potentiële veelvoudigheid. Zonder deze ordenende zelfkennis zou de manifestatie hoofdzakelijk een verschuivende chaos zijn, juist, omdat het potentiaal oneindig is, dat door zichzelf alleen zou kunnen leiden tot een spel van onbeheerste, ongebonden Mogelijkheid. Als er een oneindig potentiaal zou zijn zonder enige wet van begeleidende waarheid en harmonieuze zelfvisie, zonder enig vooraf bepalend Idee in het diepere zaad van dingen, uitgeworpen voor evolutie, zou de wereld niets anders kunnen voortbrengen dan een

⁴¹Versen 5. 6.

krioelende, amorfe, verwarde onzekerheid. Maar de kennis, die schept, omdat wat zij schept of loslaat vormen zijn of vermogens van zichzelf en geen dingen, die anders zijn dan zichzelf, bezit in haar eigen wezen de visie van de waarheid en de wet, die ieder potentieel bestuurt en ermee samen een intrinsieke gewaarwording van haar relatie met de ander potentiëlen en de harmonieën, die tussen hen mogelijk zijn; zij behoudt dit alles voorgevormd in de algemene bepalende harmonie, die het hele ritmische Idee van het universum juist in haar geboorte en zelfopvatting moet bevatten en die zich daarom onvermijdelijk moet uitwerken in het spel van haar bestanddelen. Zij is de bron en de houder van de Wet in de wereld; want die wet is niet iets arbitrairs --- het is de uitdrukking van een zelfnatuur, die bepaald wordt door de opdringende waarheid van het werkelijke idee, dat ieder ding is in zijn opzet. Daarom wordt vanaf het begin de hele ontwikkeling vooraf bepaald in haar zelfkennis en op ieder moment in haar zelfwerking; zij is wat zij moet zijn op ieder moment door haar eigen oorspronkelijke inherente Waarheid; zij beweegt naar wat zij moet zijn op het volgende, nog steeds door haar eigen oorspronkelijke inherente Waarheid; zij zal tenslotte dat zijn, wat besloten en bedoeld was in het zaad.

Deze ontwikkeling en vooruitgang van de wereld volgens een oorspronkelijke waarheid van haar eigen wezen impliceert een opeenvolging van Tijd, een relatie in de Ruimte en een geregelde interactie van gerelateerde dingen in de Ruimte, waaraan de opeenvolging van Tijd het aspect van Causaliteit geeft. Volgens de metafysicus hebben Tijd en Ruimte alleen een conceptueel en geen werkelijk bestaan; maar omdat alle dingen en niet alleen deze vormen zijn, die aangenomen zijn door het bewuste Wezen in zijn eigen bewustzijn, is dat onderscheid niet van groot belang. Tijd en Ruimte zijn dat ene Bewuste Wezen, dat zichzelf bezielt in uitbreiding, subjectief als Tijd, objectief als Ruimte. Onze mentale kijk op deze twee categorieën wordt bepaald door het idee van maat, dat inherent is in de handeling van de analytische verdelende beweging van het Denkvermogen. Tijd is voor het Denkvermogen een mobiele uitbreiding, uitgemeten door de opeenvolging van verleden, heden en toekomst, waarin het Denkvermogen zich plaatst op een bepaald standpunt, van waaruit hij naar achteren of naar voren kijkt. Ruimte is een stabiele uitbreiding, uitgemeten door de verdeelbaarheid van substantie; op een bepaald punt in die verdeelbare uitbreiding plaatst het Denkvermogen zichzelf en beschouwt de aard van de substantie om zich heen.

In werkelijkheid meet het Denkvermogen Tijd door gebeurtenis en Ruimte door Materie; maar het is mogelijk om in zuivere geestesgesteldheid de beweging van de gebeurtenis en de aard van de substantie buiten beschouwing te laten en de zuivere beweging te realiseren van Bewuste Kracht, die Ruimte en de Tijd vormt; deze twee zijn dan hoofdzakelijk twee aspecten van de universele kracht van Bewustzijn, die in hun vervlochten interactie de kromming en inslag omvatten van zijn handeling op zichzelf. En aan een hoger bewustzijn dan het Denkvermogen, dat ons verleden, heden en toekomst in een oogopslag zou moeten beschouwen, hen bevatten en niet in hen vervat zijn, niet geplaatst in een bijzonder moment van Tijd voor haar punt van onderzoek, zou Tijd zich best kunnen aanbieden als een eeuwig heden. En voor hetzelfde bewustzijn, dat niet gesitueerd is in enig bijzonder punt in de Ruimte, maar alle punten en regionen in zichzelf bevat, zou Ruimte zich best kunnen aanbieden als een subjectieve en ondeelbare uitbreiding, --- niet minder subjectief dan Tijd. Op bepaalde momenten worden we bewust van zo'n ondeelbare beschouwing, die door zijn veranderbare zelfbewuste eenheid de variaties van het universum in stand houdt. Maar we moeten nu niet vragen, hoe de inhouden van Tijd en Ruimte zichzelf daar zouden presenteren in hun transcendente waarheid; want ons denkvermogen kan dit niet bevatten, --- en hij is zelfs klaar om aan dit Ondeelbare enige mogelijkheid te ontkennen om de wereld op een andere manier te kennen dan die van ons denkvermogen en onze zintuigen.

Wat we moeten realiseren en tot zekere hoogte kunnen bevatten, is het ene uitzicht en allesomvattende beschouwing, waarmee het Supramentale de opeenvolging van Tijd en de verdelingen van Ruimte omarmt en verenigt. En eerst, wanneer deze factor van opeenvolging van Tijd er niet zou zijn, zou er geen verandering of vooruitgang zijn; een volmaakte harmonie zou eeuwigdurend manifest zijn, gelijktijdig met andere harmonieën in een soort eeuwig moment, niet opeenvolgend aan hen in de beweging van verleden naar toekomst. We hebben in plaats daarvan de voortdurende opeenvolging van een ontwikkelende harmonie, waarin de ene inspanning uit de andere, die er aan voorafgaat, oprijst en in zichzelf datgene bevat, wat vervangen moet worden. Of, wanneer de zelfmanifestatie zou bestaan zonder de factor van verdeelbare Ruimte, zou er geen veranderbare relatie zijn van vormen of interactie van krachten; alles zou bestaan en niet uitgewerkt worden, --- een ruimteloos zelfbewustzijn, zuiver subjectief, zou alle dingen bevatten in een oneindige subjectieve greep, zoals in het denkvermogen van een kosmische dichter of dromer, maar zou zich niet over alles verdelen in een eindeloze

objectieve zelfuitbreiding. Of nogmaals, wanneer Tijd alleen werkelijk is, zouden haar opeenvolgingen een zuivere ontwikkeling zijn, waarin de ene spanning uit de andere zou oprijzen in een subjectieve vrije spontaniteit, zoals in een serie muzikale geluiden of een opeenvolging van poëtische beelden. We hebben in plaats daarvan een harmonie, uitgewerkt door de Tijd in termen van vormen en krachten, die in relatie met elkaar staan in een alles bevattende ruimtelijke uitbreiding; een voortdurende opeenvolging van vermogens en beelden van dingen en gebeurtenissen in onze visie van bestaan.

Verschillende potenties worden belichaamd, geplaatst, gerelateerd in dit veld van Tijd en Ruimte, elk met zijn vermogens en mogelijkheden, die tegenover andere vermogens en mogelijkheden staan en als resultaat worden de opeenvolgingen van Tijd in hun verschijning voor het denkvermogen een uitwerking van dingen door schok en strijd en geen spontane opeenvolging. In werkelijkheid is er een spontane werking van dingen van binnenuit en de uitwendige schok en strijd zijn alleen het oppervlakkige aspect van deze uitwerking. Want de innerlijke en inherente wet van de ene en gehele, die noodzakelijk een harmonie is, bestuurt de uiterlijke en verwerkende wetten van de delen of vormen, die in botsing lijken te zijn; en voor de supramentale visie is deze grotere en diepzinniger waarheid van harmonieën altijd aanwezig. Wat een klaarblijkelijke disharmonie is voor het denkvermogen, omdat hij ieder ding gescheiden in zichzelf beschouwt, is een element van de algemene altijd tegenwoordige en altijd ontwikkelende harmonie voor het Supramentale, omdat hij alle dingen beschouwt in een veelvoudige eenheid. Bovendien ziet het denkvermogen alleen een gegeven tijd en ruimte en beschouwt veel mogelijkheden door elkaar, allemaal als meer of minder realiseerbaar in die tijd en ruimte; het goddelijke Supramentale ziet de volledige uitbreiding van Tijd en Ruimte en kan alle mogelijkheden van het denkvermogen omarmen en zeer vele meer, die niet zichtbaar zijn voor het denkvermogen, maar zonder enige fout, grijpen of verwarring; want hij neemt ieder potentieel waar in zijn juiste kracht, essentiële noodzaak, juiste relatie met de anderen en de tijd, plaats en omstandigheid, zowel van zijn geleidelijke als van zijn uiteindelijke realisatie. De dingen standvastig zien en geheel zien is niet mogelijk voor het denkvermogen; maar het is juist de natuur van het transcendentale Supramentale.

Dit Supramentale bevat in zijn bewuste visie niet alleen alle vormen van zichzelf, die zijn bewuste kracht creëert, maar hij doordringt ze als een inwonende Tegenwoordigheid en een zelfopenbarend Licht. Hij is aanwezig, ofschoon verborgen, in iedere vorm en

kracht van het universum; die bepaalt soeverein en spontaan vorm, kracht en functionering; hij beperkt de variaties, die hij afdwingt; hij verzamelt, verspreid, verandert de energie, die hij gebruikt; en dit wordt allemaal gedaan, overeenkomstig de eerste wetten⁴², die zijn zelfkennis heeft vastgelegd in juist de geboorte van de vorm, aan juist het beginpunt van de kracht. Hij is gezeten binnen alles als de Heer in het hart van alle bestaansvormen, --- hij, die hen aandrijft als een machine door het vermogen van zijn Maya⁴³; hij is in hen en omarmt hen als de goddelijke Ziener, die gevarieerd objecten heeft weggedaan en ingesteld, ieder juist overeenkomstig het ding, dat is, gedurende eeuwigdurende jaren⁴⁴.

Ieder ding in de Natuur, of het nu bewegend of bewegingsloos is, mentaal zelfbewust of niet zelfbewust, wordt daarom in haar wezen en in haar handelingen bestuurd door een inwonende Visie en Vermogen, voor ons onderbewust of onbewust, omdat we er niet bewust van zijn, maar niet onbewust voor zichzelf, eerder diepzinniger en universeel bewust. Daarom lijkt ieder ding de werken van intelligentie te doen, zelfs zonder het bezit van intelligentie, omdat zij gehoorzaamt, of onderbewust, zoals in de plant en het dier of halfbewust, zoals in de mens, aan het werkelijkheidsidee van het goddelijke Supramentale in haar. Maar het is geen mentale Intelligentie, die alle dingen informeert en bestuurt; het is een zelfbewuste Waarheid van zijn, waarin zelfkennis onscheidbaar is van zelfbestaan; dit Waarheidsbewustzijn hoeft geen dingen uit te denken, maar werkt hen uit met kennis, overeenkomstig de onfeilbare zelfvisie en de onvermijdelijke kracht van een enkel en zelfvervullend Bestaan. Mentale intelligentie bedenkt, omdat zij hoofdzakelijk een reflecterende kracht van bewustzijn is, die niet weet, maar probeert te weten; zij volgt stap voor stap in de Tijd de werking van een kennis, hoger dan zichzelf, een kennis, die altijd bestaat, een en geheel, die de Tijd in zijn greep houdt, die verleden, heden en toekomst in een enkele oogopslag ziet.

Dit is dan het eerste werkende principe van het goddelijke Supramentale; het is een kosmische visie, die alles bevattend, alles doordringend, alles bewonend is. Omdat het alle dingen bevat in het zijn en statische zelfgewaarzijn, subjectief, tijdloos, ruimteloos, bevat het daarom alle dingen in dynamische kennis en bestuurt hun objectieve zelfbelichaming in Ruimte en Tijd.

⁴² Een Vedische uitdrukking. De goden handelen volgens de eerste wetten, oorspronkelijk en daarom allerhoogst, die de wet zijn van de waarheid van dingen.

⁴³ *Gita*, XVIII. 61.

⁴⁴ *Isha Upanishad*, Vers 8.

In dit bewustzijn zijn de kenner, kennis en het gekende geen verschillende entiteiten, maar fundamenteel een. Onze geestesgesteldheid maakt een onderscheid tussen deze drie, omdat hij zonder deze onderscheidingen niet vooruit kan gaan; door verlies van juiste middelen en de fundamentele wet van handeling wordt hij bewegingsloos en inactief. Zelfs wanneer ik mij mentaal beschouw, moet ik daarom deze onderscheiding nog maken. Ik ben, als de kenner; wat ik waarneem in mijzelf, beschouw ik als het object van mijn kennis, mijzelf, toch niet mijzelf; kennis is een werking, waarmee ik de kenner verbind met het gekende. Maar de kunstmatigheid, het zuivere en praktische en nuttige karakter van deze werking is evident, het is evident, dat het niet de fundamentele waarheid van dingen vertegenwoordigt. In werkelijkheid ben ik, de kenner, het bewustzijn, dat kent; de kennis is dat bewustzijn, mijzelf, in werking; het gekende is ook mijzelf, een vorm van beweging van hetzelfde bewustzijn. De drie zijn duidelijk een bestaan, een beweging, ondeelbaar, hoewel zij verdeeld lijken, niet verspreid over haar vormen, hoewel zij zich lijkt te verspreiden en in ieder gescheiden te zijn. Maar dit is een kennis, die het denkvermogen kan bereiken, kan beredeneren, kan voelen, maar niet gemakkelijk de praktische basis van haar intelligente werkingen kan maken. En met betrekking tot de voorwerpen, die uitwendig zijn voor de vorm van bewustzijn, die ik mijzelf noem, wordt de moeilijkheid bijna onoverkomelijk; zelfs daar eenheid voelen is een abnormale inspanning en het behouden, er voortdurend op handelen, zou een nieuwe en vreemde handeling zijn, die niet behoorlijk bij het Denkvermogen hoort. Het Denkvermogen kan het hoogstens als een begrepen waarheid behouden om zo zijn eigen normale handelingen erdoor te verbeteren en te veranderen, die nog steeds gebaseerd zijn op verdeling, enigszins zoals we intellectueel weten, dat de aarde om de zon beweegt en in staat zijn er door de kunstmatige en fysieke praktische opstelling te verbeteren, waarmee onze zintuigen doorzetten met de beschouwing, dat de zon om de aarde draait, maar deze niet te vernietigen.

Maar het Supramentale bezit en handelt, fundamenteel, altijd op deze waarheid van eenheid, die voor het denkvermogen alleen een bijkomstig of verkregen bezit is en niet juist de structuur van zijn inzicht. Het Supramentale ziet het universum en haar inhoud als zichzelf in een enkele ondeelbare handeling van kennis, een handeling, die zijn leven is, die juist de beweging is van zijn zelfbestaan. Daarom begeleidt of bestuurt dit omvattende goddelijke bewustzijn in haar aspect van Wil niet zozeer de ontwikkeling van een kosmisch leven, omdat voltooiing in zichzelf door een handeling van vermogen, die

onscheidbaar is van de handeling van kennis en de beweging van zelfbestaan, inderdaad een en dezelfde handeling is. Want we hebben gezien, dat de universele kracht en universeel bewustzijn een zijn, --- kosmische kracht is de werking van kosmisch bewustzijn. Dus zijn ook de goddelijke Kennis en goddelijke Wil een, zij zijn dezelfde fundamentele beweging of handeling van bestaan.

Deze ondeelbaarheid van het omvattende Supramentale, dat alle veelvoudigheid bevat zonder zijn eigen eenheid te kort te doen, is een waarheid, waar we altijd op moeten staan, als we de kosmos willen begrijpen en af willen komen van de oorspronkelijke fout van onze analytische mentaliteit. Een boom ontwikkelt uit het zaad, waar hij al in besloten is, het zaad uit de boom; een vaste wet, een onveranderlijk proces heerst in de bestendigheid van de vorm van manifestatie, die we boom noemen. Het denkvermogen beschouwt dit fenomeen, deze geboorte, leven en reproductie van een boom als een ding in zichzelf en bestudeert, classificeert en verklaart het op die basis. Hij verklaart de boom door het zaad, het zaad door de boom; hij verklaart een wet van de Natuur. Maar hij heeft niets verklaard; hij heeft alleen het proces van een mysterie geanalyseerd en vastgelegd. Zelfs, wanneer we veronderstellen, dat hij een geheime, bewuste kracht als de ziel gaat waarnemen, het werkelijke wezen van de vorm en de rest als hoofdzakelijk een gevestigde werking en manifestatie van die kracht, neigt hij nog steeds de vorm te beschouwen als een gescheiden bestaan met haar gescheiden natuurwet en proces van ontwikkeling. In het dier en in de mens met zijn bewuste geestesgesteldheid beweegt deze afscheidende tendens van het Denkvermogen hem ook zichzelf te beschouwen als een afgescheiden bestaan, het bewuste onderwerp, en andere vormen als afgescheiden voorwerpen van zijn geestesgesteldheid. Deze bruikbare opstelling, noodzakelijk om te leven en de eerste basis van al zijn uitoefening, wordt geaccepteerd door het denkvermogen als een werkelijk feit en zet daarom alle fouten van het ego voort.

Maar het Supramentale werkt anders. De boom en zijn proces zouden niet zijn wat ze zijn, zouden inderdaad niet kunnen bestaan, als het een afgescheiden bestaan zou zijn; vormen zijn wat ze zijn door de kracht van het kosmische bestaan, zij ontwikkelen, zoals ze doen als een resultaat van hun relatie ermee en met al zijn andere manifestaties. De gescheiden wet van hun natuur is alleen een toepassing van de universele wet en waarheid van alle Natuur; hun bijzondere ontwikkeling wordt bepaald door hun plaats in de algemene ontwikkeling. De boom verklaart het zaad niet, noch het

zaad de boom; de kosmos verklaart beiden en God verklaart de kosmos. Het Supramentale, dat tegelijkertijd het zaad en de boom en alle voorwerpen doordringt en bewoont, leeft in deze grotere kennis, die ondeelbaar is en een, ofschoon met een veranderde en geen absolute ondeelbaarheid en eenheid. In deze omvattende kennis is geen onafhankelijk centrum van bestaan, geen individueel gescheiden ego, zoals we in onszelf zien; het gehele bestaan is voor zijn zelfgewaarzijn een gelijkmatige uitbreiding, een in eenheid, een in veelvoudigheid, een in alle condities en overal. Hier zijn het Al en de Ene hetzelfde bestaan; het individuele wezen zal en kan het bewustzijn van zijn identiteit met alle wezens en met het Ene Wezen niet verliezen; want die identiteit is inherent in supramentale kennisname, een deel van de supramentale zelfgetuigenis.

In die ruimtelijke gelijkheid van eenheid is het Wezen niet verdeeld en verspreid; gelijkmatig zelfuitgebreid, zijn uitbreiding doordringend als Een, de veelvoudigheid van vormen bewonend als Een, is Hij overal onmiddellijk de enkele en gelijke Brahman. Want deze uitbreiding van het Wezen in Tijd en Ruimte en deze doordringing en inwoning is in innige relatie met de absolute Eenheid, van waaruit zij voortgekomen is, met dat absolute Ondeelbare, waarin geen centrum is of omtrek, maar alleen de tijdloze en ruimteloze Ene. Die hoge concentratie van eenheid in het onuitgebreide Brahman moet zich noodzakelijkerwijze vertalen in de uitbreiding door deze gelijkmatige doordringende concentratie, deze ondeelbare omvatting van alle dingen, deze universele onuitgespreide immanentie, deze eenheid, die geen spel van veelvoudigheid kan afschaffen of verminderen. "Brahman is in alle dingen, alle dingen zijn in Brahman, alle dingen zijn Brahman", is de drievoudige formule van het omvattende Supramentale, een enkele waarheid van zelfmanifestatie in drie aspecten, die hij bij elkaar en onscheidbaar houdt in zijn zelfvisie als de fundamentele kennis, waaruit hij voortgaat naar het spel van de kosmos.

Maar wat is dan de oorsprong van geestesgesteldheid en de organisatie van dit lagere bewustzijn in de drievoudige termen van Denkvermogen, Leven en Materie, die onze visie van het universum is? Want omdat alle dingen, die bestaan, voort moeten gaan uit de handeling van het al-efficiënte Supramentale, van zijn werking in de drie oorspronkelijke termen van Bestaan, Bewustzijnskracht en Zaligheid, moet er een of ander vermogen zijn van het creatieve Waarheidsbewustzijn, dat zo werkt, dat ze in de nieuwe vormen gegoten worden in dit lagere trio van mentaliteit, vitaliteit en fysieke materie. Deze faculteit vinden we in een bijkomstig vermogen van creatieve kennis, haar

vermogen van een projecterend, confronterend en aanvoelend bewustzijn, waarin kennis zichzelf centraliseert en afstand neemt van haar werken om ze te observeren. En, wanneer we spreken van centralisatie, bedoelen we, als onderscheiden van de gelijkmatige concentratie van bewustzijn, waarvan we tot nu toegesproken hebben, een ongelijke concentratie, waarin er een begin is van zelfverdeling, --- of van haar fenomenale verschijning.

Ten eerste houdt de Kenner zich geconcentreerd in kennis als subject en beschouwt zijn Kracht van bewustzijn, alsof hij voortdurend van hem uitgaat in de vorm van zichzelf, terwijl hij er voortdurend in werkt, voortdurend zich in zichzelf terugtrekt, voortdurend weer tevoorschijn komt. Uit deze enkele handeling van zelfverandering komen alle praktische onderscheidingen voort, waarop de relatieve visie en relatieve handeling van het universum gebaseerd is. Een praktische onderscheiding is gecreëerd tussen de Kenner, Kennis en het Gekende, tussen de Heer, Zijn kracht en de kinderen en werkingen van de Kracht, tussen de Genieter, het Genot en het Genotene, tussen het Zelf, Maya en de wordingen van het Zelf.

Ten tweede herhaalt deze bewuste Ziel, geconcentreerd in kennis, deze Purusha, die de Kracht observeert en beheerst, die van hem uitgegaan is, zijn Shakti of Prakriti, zichzelf in iedere vorm van zichzelf. Hij begeleidt, als het ware, zijn Kracht van bewustzijn in zijn werkingen en reproduceert daar de handeling van zelfverdeling, waaruit dit aanvoelende bewustzijn is geboren. In iedere vorm verblijft deze Ziel met zijn Natuur en observeert zichzelf in andere vormen vanuit dat oppervlakkige en praktische centrum van bewustzijn. In allen is het dezelfde Ziel, hetzelfde goddelijke Wezen; de vermenigvuldiging van centra is alleen een praktische handeling van bewustzijn, bedoeld om een spel in te stellen van onderscheid, van wederkerigheid, wederkerige kennis, wederkerige schok van kracht, wederkerige genieting, een onderscheid, gebaseerd op een essentiële eenheid, een eenheid, gerealiseerd op een praktische basis van onderscheid.

We kunnen over deze nieuwe status van het aldoordringende Supramentale spreken als een verdere afwijking van de verenigende waarheid van dingen en van het ondeelbare bewustzijn, dat onvervreemdbaar de eenheid vormt, die essentieel is voor het bestaan van de kosmos. We kunnen zien dat het, een beetje verder doorgezet, werkelijk Avidya kan worden, de grote Onwetendheid, die begint bij veelvoudigheid als de fundamentele werkelijkheid en die, om terug te komen bij de werkelijke eenheid, moet

beginnen met de vals eenheid van het ego. We kunnen ook zien, dat zodra het individuele centrum geaccepteerd is als het bepalende standpunt, als de kenner, de mentale gewaarwording, mentale intelligentie, de mentale handeling van wil en al hun consequenties niet kunnen falen om tot bestaan te komen. Maar we moeten ook zien, dat, zolang de ziel in Supramentale handelt, Onwetendheid nog niet begonnen is; het veld van kennis en handeling is nog het Waarheidsbewustzijn, de basis is nog de eenheid.

Want het Zelf beschouwt zichzelf nog als een in allen en alle dingen als wordingen in zichzelf en van zichzelf; de Heer kent zijn Kracht nog als zichzelf in handeling en ieder wezen als zichzelf in ziel en zichzelf in vorm; de Genieter geniet nog zijn eigen wezen, zelfs ofschoon in veelvoudigheid. De enige werkelijke verandering is een ongelijke concentratie van bewustzijn geweest en een veelvoudige verdeling van kracht. Er is een praktisch onderscheid in bewustzijn, maar er is geen essentieel verschil van bewustzijn of ware verdeling in zijn visie van zichzelf. Het Waarheidsbewustzijn heeft een positie bereikt, die onze mentaliteit voorbereidt, maar die nog niet van onze geestesgesteldheid is. Dit moeten we bestuderen om ons Denkvermogen in zijn oorsprong te begrijpen, op het punt, waar hij een grote sprong maakt van de hoge en enorme wijdheid van het Waarheidsbewustzijn naar de verdeling en de onwetendheid. Dit begrijpende Waarheidsbewustzijn⁴⁵ is gelukkig veel gemakkelijker te vatten door haar nabijheid met ons, door haar vooruitschijnen van onze mentale werkingen dan de verder liggende realisatie, waarmee we tot nu toe geworsteld hebben om het uit te drukken in onze ontoereikende taal van het intellect. De barrière, die genomen moet worden, is minder formidabel.

⁴⁵ *Prajnana.*

HOOFDSTUK XVI

De Drievoudige Status van het Supramentale.

Mijn zelf ondersteunt alle wezens en vormt hun bestaan... Ik ben het zelf, dat verblijft in alle wezens.

*Gita*⁴⁶

Drie vermogens van Licht steunen drie lichtende goddelijke werelden.

*Rig Veda*⁴⁷

VOOR we overgaan naar dit gemakkelijker begrip van de wereld, die we bewonen, vanuit het standpunt van een begrijpend Waarheidsbewustzijn, dat de dingen ziet zoals een individuele ziel, bevrijd van beperkingen van geestesgesteldheid en toegestaan om deel te nemen in de handeling van het Goddelijke Supramentale, moeten we pauzeren en kort samenvatten, wat we gerealiseerd hebben of nog kunnen realiseren van het bewustzijn van de Heer, de Ishwara, zoals Hij de wereld ontwikkelt door Zijn Maya uit de oorspronkelijke geconcentreerde eenheid van Zijn wezen.

We zijn begonnen met de verklaring van al het bestaan als een Wezen, wiens essentiële natuur Bewustzijn is, een Bewustzijn, wiens actieve natuur Kracht of Wil is; en dit Wezen is Heerlijkheid, dit Bewustzijn is Heerlijkheid, deze Kracht of Wil is Heerlijkheid. Eeuwige en onvervreembare Zaligheid van Bestaan, Zaligheid van Bewustzijn. Zaligheid van Kracht of Wil, ofwel geconcentreerd in zichzelf en in rust of actief en scheppend, dit is God en dit is ons zelf in ons essentiële, ons niet-fenomenale wezen. Geconcentreerd in zichzelf bezit hij of is hij eerder de essentiële eeuwige, onvervreembare Zaligheid; actief en scheppend bezit of wordt hij eerder de heerlijkheid van het spel van bestaan, het spel van bewustzijn, het spel van kracht en wil. Dat spel is het universum en die heerlijkheid is de enige oorzaak, motief en object van kosmisch bestaan. Het Goddelijke Bewustzijn bezit dat spel en die heerlijkheid eeuwig en onvervreembaar; ons essentiële wezen, ons werkelijke zelf, dat voor ons verborgen is

⁴⁶ IX. 5; X. 20.

⁴⁷ V. 29.1.

door het valse zelf of mentale ego, geniet ook eeuwig en onvervreemdbaar van het spel en kan inderdaad niets anders doen, omdat hij in zijn wezen een is met het Goddelijk Bewustzijn. Wanneer we daarom streven naar een goddelijk leven, kunnen we het niet verkrijgen op een andere manier dan door de ontsluiting van dit gesluisde zelf in ons, door de opstijging vanuit onze huidige toestand in het valse zelf of mentale ego naar een hogere toestand in het ware zelf, de Atman, door binnengaan in die eenheid met het Goddelijke Bewustzijn, waarvan iets superbewust in ons altijd geniet, --- anders zouden we niet kunnen bestaan, --- maar dat onze bewuste geestesgesteldheid verloren heeft.

Maar, wanneer we op die manier deze eenheid van Sachchidananda aan de ene kant verklaren en deze verdeelde geestesgesteldheid aan de andere kant, poneren we twee tegengestelde entiteiten, waarvan de ene vals moet zijn, wanneer de andere als waar gehouden moet worden, waarvan de ene opgeruimd moet worden als de andere genoten moet worden. Toch bestaan we in het denkvermogen en in zijn vormen van leven en lichaam op aarde en wanneer we het bewustzijn van denkvermogen, leven en lichaam vernietigen om het ene Bestaan, Bewustzijn en Zaligheid te bereiken, dan is een goddelijk leven hier onmogelijk. We moeten het kosmische bestaan totaal als een illusie loslaten om het Transcendente te genieten of weer te worden. Er is geen ontsnapping uit deze oplossing, tenzij er een tussenliggende verbinding is tussen de twee, die hen aan elkaar uit kan leggen en tussen hen zo'n relatie tot stand kan brengen, die het voor ons mogelijk zal maken het ene Bestaan, Bewustzijn, Heerlijkheid te realiseren in de vorm van het denkvermogen, leven en lichaam.

De tussenliggende verbinding bestaat. We noemen het het Supramentale of het Waarheidsbewustzijn, omdat het een principe is, dat superieur is aan geestesgesteldheid en bestaat, handelt en voortgaat in de fundamentele waarheid en eenheid van dingen en niet zoals het denkvermogen in hun verschijningen en fenomenale verdelingen. Het bestaan van het Supramentale is een logische noodzaak, die onmiddellijk oprijst uit de positie, waarmee we begonnen zijn. Want in zichzelf moet Sachchidananda een ruimteloos en tijdloos absolute zijn van bewust bestaan, dat zaligheid is; maar de wereld is aan de andere kant een uitbreiding in Tijd en Ruimte en een beweging, een uitwerking, een ontwikkeling van relaties en mogelijkheden door causaliteit, --- of wat zo lijkt voor ons --- in Tijd en Ruimte. De ware naam van deze Causaliteit is Goddelijke Wet en de essentie van die Wet is een onvermijdelijke zelfontwikkeling van de waarheid van het ding, dat, als Idee, juist in de essentie is van wat ontwikkeld wordt; het is een eerder

gefixeerde bepaling van relatieve bewegingen uit de substantie van oneindige mogelijkheid. Wat zo alle dingen ontwikkelt, moet een Kennis-Wil zijn of een Bewuste-Kracht; want alle manifestatie van het universum is een spel van Bewuste-Kracht, die de essentiële natuur van bestaan is. Maar de ontwikkelende Kennis-Wil kan niet mentaal zijn; want het denkvermogen kent, bezit of bestuurt deze Wet niet, maar wordt er door bestuurd, is een van zijn resultaten, beweegt in de fenomenen van zelfontwikkeling en niet aan zijn wortel, beschouwt als verdeelde dingen de resultaten van de ontwikkeling en streeft vergeefs hun bron en werkelijkheid te bereiken. Bovendien moet deze Kennis-Wil, die alles ontwikkelt, in het bezit zijn van de eenheid van dingen en moet eruit hun veelvoudigheid manifesteren; maar het denkvermogen is niet in het bezit van die eenheid; hij heeft alleen een onvolmaakt bezit van een deel van de veelvoudigheid.

Daarom moet er een principe zijn, dat superieur is aan het Denkvermogen, dat de condities bevredigt, waarin het Denkvermogen faalt. Zonder twijfel is Sachchidananda zelf dit principe, maar niet Sachchidananda, die rust in zijn zuivere, oneindige, niet veranderlijke bewustzijn, maar die voortgaat uit deze oorspronkelijke positie, of eerder erop als een basis en erin als een gebied naar een beweging, die zijn vorm van Energie is en een instrument van kosmische creatie. Bewustzijn en Kracht zijn de tweevoudige essentiële aspecten van het zuivere Vermogen van bestaan; Kennis en Wil moeten daarom de vorm zijn, die dat Vermogen neemt bij het scheppen van een wereld van relaties in de uitbreiding van Tijd en Ruimte. Deze Kennis en deze Wil moeten een zijn, oneindig, al omarmend, al bezittend, al vormend, eeuwig in zichzelf datgene behouden, wat hij in beweging en vorm giet. Het Supramentale is dan het Wezen, dat naar buiten beweegt naar een bepalende zelfkennis, die zekere waarheden van zichzelf waarneemt en willen om hen te realiseren in een tijdelijke en ruimtelijke uitbreiding van zijn eigen tijdloos en ruimteloos bestaan. Wat er ook in zijn eigen wezen is, neemt vorm als zelfkennis, als Waarheidsbewustzijn, als Werkelijk-Idee en die zelfkennis, die ook zelf zelfkracht is, vervult of realiseert zichzelf onvermijdelijk in Tijd en Ruimte.

Dat is dan de natuur van het Goddelijk Bewustzijn, dat in zichzelf alle dingen schept door een beweging van zijn bewustzijnskracht en hun ontwikkeling bestuurt door een zelfevolucie door inherente kennis-wil van de waarheid van bestaan of werkelijk-idee, die hen gevormd heeft. Het Wezen, dat zo bewust is, noemen we God; en Hij moet klaarblijkelijk alomtegenwoordig, alwetend, almachtig zijn. Alomtegenwoordig, want alle vormen zijn vormen van Zijn bewuste wezen, die geschapen zijn door zijn kracht van

beweging in zijn eigen uitbreiding als Ruimte en Tijd; alwetend, want alle dingen bestaan in Zijn bewuste-wezen, zijn erdoor gevormd en Hij heeft ze in bezit; almachtig, want dit al bezittende bewustzijn is ook een al bezittende Kracht en al informerende Wil. En deze Wil en Kennis zijn niet met elkaar in oorlog, zoals onze wil en kennis in staat zijn om met elkaar in oorlog te zijn, omdat ze niet verschillend zijn, maar één beweging zijn van hetzelfde wezen. Noch kunnen zij tegengesproken worden door een andere wil, kracht of bewustzijn van buiten of van binnen; want er is geen bewustzijn of kracht, uitwendig aan de Ene en alle energieën en formaties van kennis van binnen zijn niet anders dan dat, maar zijn hoofdzakelijk een spel van de ene allesbepalende Wil en de ene alles harmoniserende Kennis. Wat we zien als een botsing van willen en krachten, omdat we verblijven in het bijzondere en verdeelde en het geheel niet kunnen zien, beschouwt het Supramentale als de samenwerkende elementen van een vooraf bepaalde harmonie, die er altijd voor aanwezig is, omdat de totaliteit van dingen onderworpen is aan zijn blik.

Wat ook de houding of de vorm is, die zijn handeling inneemt, dit zal altijd de natuur van het goddelijke Bewustzijn zijn. Maar, omdat zijn bestaan absoluut is in zichzelf, is zijn vermogen van bestaan ook absoluut in haar uitbreiding en is daarom niet beperkt tot een houding of een vorm van handeling. Wij, menselijke wezens, zijn fenomenaal een bijzondere vorm van bewustzijn, onderhavig aan Tijd en Ruimte en kunnen in ons oppervlaktebewustzijn, dat alles is wat we kennen van onszelf, alleen een ding tegelijk zijn, een formatie, een houding van zijn, een samenstelling van ervaring; en dat ene ding is voor ons de waarheid van onszelf, die we erkennen; al de rest is ofwel niet waar of niet langer waar, omdat het verdwenen is naar het verleden uit onze gezichtskring, of nog niet waar, omdat het wacht in de toekomst en nog niet in onze gezichtskring is. Maar het Goddelijke Bewustzijn is niet zo gespecialiseerd, noch zo beperkt; het kan veel dingen tegelijkertijd zijn en kan meer dan een duurzame houding aannemen, zelfs voor alle tijd. We vinden in het principe van het Supramentale zelf drie zulke algemene houdingen of zittingen van zijn wereldondersteunend bewustzijn. De eerste ondersteunt de onvervreembare eenheid van dingen, de tweede verandert die eenheid zo, dat zij de manifestatie ondersteunt van de Velen in Een en Een in Velen; de derde verandert haar verder zo, dat zij de evolutie ondersteunt van een gevarieerde individualiteit, die, door de handeling van Onwetendheid, in ons op een lager niveau de illusie van een afgescheiden ego wordt.

We hebben gezien, wat de natuur van de eerste en primaire houding van het Supramentale is, die de onvervreembare eenheid van dingen ondersteunt. Het is niet het zuivere unitaire bewustzijn; want dat is een tijdloze en ruimteloze concentratie van Sachchidananda in zichzelf, waarin de Bewuste Kracht zichzelf niet uitgiet in enige vorm van uitbreiding en als hij het universum al bevat, bevat hij het in eeuwige potentie en niet in tijdelijke werkelijkheid. Dit is, aan de andere kant, een gelijke zelfuitbreiding van Sachchidananda, alles bevattend, alles bezittend, alles samenstellend. Maar dit alles is een, niet velen; er is geen individualisatie. Wanneer de reflectie van dit Supramentale op ons verstilde en gezuiverde zelf valt, verliezen we al het gevoel van individualiteit; want er is daar geen concentratie van bewustzijn om een individuele ontwikkeling te ondersteunen. Alles wordt ontwikkeld in eenheid en als een; alles wordt behouden door dit Goddelijke Bewustzijn als vormen van zijn bestaan, niet als op enige manier afgescheiden bestaansvormen. Zo ongeveer als de gedachten en beelden, die voorkomen in ons denkvermogen geen gescheiden bestaansvormen voor ons zijn, maar vormen, aangenomen door het bewustzijn, zijn alle namen en vormen voor dit primaire Supramentale. Het is de zuivere goddelijke ideevorming en vorming in het Oneindige, --- alleen een ideevorming en vorming, die niet georganiseerd zijn als een onwerkelijk spel van mentaal denken, maar als een werkelijk spel van bewust zijn. De goddelijke ziel in deze houding zou geen verschil maken tussen de Bewuste-Ziel en de Kracht-Ziel, want alle kracht zou handeling van bewustzijn zijn, noch tussen Materie en Geest, omdat alle vorming eenvoudig vorm van Geest zou zijn.

In de tweede houding van het Supramentale staat het Goddelijke Bewustzijn op afstand in het idee van de beweging, die hij bevat, terwijl hij hem realiseert door een soort aanvoelend bewustzijn, hem volgt, in bezit neemt en zijn werken bewoont en zichzelf lijkt te verspreiden in zijn vormen, iedere naam en vorm zou hij zich realiseren als een stabiel Bewust-Zelf, dezelfde in allen; maar hij zou zich ook realiseren als een concentratie van Bewust-Zelf, dat het individuele spel van beweging volgt en ondersteunt en de onderscheiding ervan vasthoudt van een ander spel van beweging, --- overal hetzelfde in ziele-essentie, maar variërend in zielevorm. Deze concentratie, die de zielevorm ondersteunt, zou het individuele Goddelijke zijn of de Jivatman als onderscheiden van het universele Goddelijke of ene alsamenstellende zelf. Er zou geen essentieel verschil zijn, maar alleen een praktisch onderscheid voor het spel, dat de werkelijke eenheid niet zou afschaffen. De universele Godheid zou alle zielevormen als

zichzelf kennen en toch een verschillende relatie tot stand brengen met ieder afzonderlijk en in ieder met alle anderen. De individuele Godheid zou zijn bestaan voorstellen als een zieleform en zielebeweging van de Ene en, terwijl hij door de begrijpende handeling van bewustzijn zijn eenheid met de Ene en met alle zielevormen zou genieten, zou hij ook door een voorwaartse en frontale aanvoelende handeling zijn individuele beweging ondersteunen en genieten en zijn relaties van een vrij verschil in eenheid, zowel met de Ene, als met al zijn vormen. Wanneer ons gezuiverde denkvermogen deze bijkomstige houding van het Supramentale zou reflecteren, zou onze ziel zijn individuele bestaan kunnen ondersteunen en in bezit nemen en zich zelfs daar realiseren als de Ene, die alles is geworden, alles bewoont, alles bevat, zelfs in zijn bijzondere verandering zijn eenheid genieten met God en zijn vrienden. In geen andere omstandigheid van het supramentale bestaan zou er enige karakteristieke verandering zijn; de enige verandering zou dit spel van de Ene zijn, die zijn veelvoudigheid gemanifesteerd heeft en van de Velen, die nog steeds een zijn, met alles wat nodig is om het spel te onderhouden en uit te voeren.

Een derde houding van het Supramentale zou verkregen worden, wanneer de ondersteunende concentratie niet langer, als het ware, op de achtergrond hoeft te blijven van de beweging, er met een zekere superioriteit eraan inwonen en zo volgen en genieten, maar zichzelf in de beweging zou kunnen projecteren en er op een bepaalde manier bij betrokken zijn. Het karakter van het spel zou hier veranderd worden, maar alleen zo ver als het individuele Goddelijke zo overheersend het spel van relaties met het universele en met zijn andere vormen het praktische veld van zijn bewuste ervaring zou maken, dat de realisatie van hoogste eenheid met hen alleen een allerhoogste begeleiding en voortdurende bereiking van het hoogtepunt van alle ervaringen zou zijn; maar in de hogere houding zou de eenheid de dominante en fundamentele ervaring zijn en variatie zou alleen een spel van eenheid zijn. Deze derde houding zou een soort fundamenteel zaligvol dualisme in eenheid zijn --- niet langer eenheid, gekwalificeerd door een ondergeschikte dualiteit --- tussen de individuele Goddelijkheid en zijn universele bron, met alle consequenties, die zouden aangroeien van het onderhoud en de werking van zo'n dualisme.

Er kan gezegd worden, dat de eerste consequentie een misstap zou zijn naar de onwetendheid van Avidya, die de Velen neemt voor het werkelijke feit van het bestaan en de Ene alleen ziet als een kosmische som van de Velen. Maar er hoeft niet

noodzakelijkerwijze een enkele zodanige misstap te zijn. Want het individuele Goddelijke zou nog bewust van zichzelf zijn als het resultaat van de Ene en van zijn vermogen van bewuste zelschepping, dat is te zeggen, van zijn meervoudige zelfconcentratie, die ontvangen wordt om in veelvoudigheid op die manier zijn veelvoudige bestaan in de uitbreiding van Tijd en Ruimte te beheersen en genieten; dit ware spirituele Individu zou zichzelf geen onafhankelijk en gescheiden bestaan toeschrijven. Hij zou alleen de waarheid van onderscheidende beweging bevestigen, samen met de waarheid van de stabiele eenheid, hen beschouwen als de hogere en lagere polen van dezelfde waarheid, de fundatie en hoogtepunt van hetzelfde goddelijke spel; en hij zou vasthouden aan de vreugde van de onderscheiding als noodzakelijk voor de volheid van de vreugde van de eenheid.

Het is duidelijk, dat deze drie houdingen alleen verschillende manieren zijn om met dezelfde Waarheid om te gaan; de Waarheid van het genoten bestaan zou hetzelfde zijn, de manier van ervan genieten of eerder de houding van de ziel in het genieten zou verschillend zijn. De heerlijkheid, de Ananda zou variëren, maar zou altijd verblijven binnen de status van het Waarheidsbewustzijn en geen misstap inhouden naar de Valsheid en de Onwetendheid. Want het tweede en het derde Supramentale zou alleen ontwikkelen en toepassen in de termen van de goddelijke veelvoudigheid, wat het eerste Supramentale heeft behouden in de termen van de goddelijke eenheid. We kunnen geen van deze drie houdingen bestempelen met het stigma van valsheid en illusie. De taal van de Upanishads, de allerhoogste oeroude autoriteit van deze waarheden van een hogere ervaring, impliceert, wanneer zij spreken van het Goddelijke bestaan, dat zichzelf manifesteert, de geldigheid van al deze ervaringen. We kunnen alleen de prioriteit bevestigen van de eenheid over de veelvoudigheid, geen prioriteit in tijd, maar in relatie van bewustzijn en geen verklaring van allerhoogste spirituele ervaring, geen Vedantische filosofie ontkent deze prioriteit of de eeuwige afhankelijkheid van de Velen van de Ene. Omdat in de Tijd de Velen niet eeuwig lijken te zijn, maar manifesteren uit de Ene en er naar terugkeren als hun essentie, wordt hun realiteit ontkend; maar op dezelfde manier kan beredeneerd worden dat het eeuwige doorzettingsvermogen of, als je wil, de eeuwige wederkeer van de manifestatie in de Tijd een bewijs is, dat de goddelijke veelvoudigheid een eeuwig feit is van de Allerhoogste voorbij de Tijd, niet minder dan de goddelijke eenheid; anders zou het niet dit karakteristieke hebben van de onvermijdelijke eeuwige wederkeer in de Tijd.

Alleen, wanneer inderdaad onze menselijke geestesgesteldheid een exclusieve nadruk legt op een kant van de spirituele ervaring, bevestigt dat dat de enige eeuwige waarheid is en het verklaart in de termen van onze alles verdelende mentale logica, komt de noodzaak naar boven voor wederzijdse destructieve filosofische scholen. Op die manier, terwijl we de nadruk leggen op de enige waarheid van het unitaristische bewustzijn, observeren we het spel van de goddelijke eenheid, dat op foutieve manier weergegeven wordt door onze geestesgesteldheid in de termen van een werkelijk verschil, maar, omdat we niet bevredigd worden door de correctie van deze fout van het denkvermogen door de waarheid van een hoger principe, verklaren we, dat het spel zelf een illusie is. Of, terwijl we nadruk leggen op het spel van de Ene in de Velen, verklaren we een gekwalificeerde eenheid en beschouwen de individuele ziel als een zielvorm van de Allerhoogste, maar zouden de eeuwigheid van dit gekwalificeerd bestaan aannemen en totaal de ervaring van het zuivere bestaan in een ongekwalificeerde eenheid ontkennen. Of, nogmaals, terwijl we de nadruk leggen op het spel van onderscheid, verklaren we, dat de Allerhoogste en de menselijke ziel eeuwig verschillend zijn en weigeren de geldigheid van een ervaring, die dit verschil te boven gaat en het lijkt te vernietigen. Maar de positie, die we nu stevig ingenomen hebben, ontslaat ons van de noodzaak van deze ontkenningen en uitsluitingen: we zien dat er een waarheid is achter al deze bevestigingen, maar tegelijkertijd een overdaad, die leidt naar een slecht gefundeerde ontkenning. Wanneer we, zoals we gedaan hebben, de absolute absolute van Dat bevestigen, die niet beperkt wordt door onze ideeën van eenheid, niet beperkt wordt door onze ideeën van veelvoudigheid, wanneer we de eenheid bevestigen als een basis van de manifestatie van de veelvoudigheid, en de veelvoudigheid als de basis voor de terugkeer naar de eenheid en de genieting van eenheid in de goddelijke manifestatie, hoeven we onze huidige bewering niet te belasten met deze discussies en het vergeefse werk ondernemen om de absolute vrijheid van de Goddelijke Oneindigheid te onderwerpen aan onze mentale onderscheidingen en definities.

HOOFDSTUK XVII

De Goddelijke Ziel

Hoe zal hij, wiens zelf alle bestaansuitingen is geworden, omdat hij de kennis heeft, bedrogen worden, waarom zal hij droefheid hebben; hij, die overal eenheid ziet?

*Isha Upanishad*⁴⁸

DOOR DE opvatting, die we gevormd hebben over het Supramentale, door zijn tegenstelling met de geestesgesteldheid, waarop ons menselijk bestaan gebaseerd is, zijn we niet alleen in staat een nauwkeurig idee in plaats van een vaag idee te vormen van goddelijkheid en het goddelijke leven, --- uitdrukkingen, waartoe we anders veroordeeld zijn om ze met losheid te gebruiken en als de vage verwoording van een grote, maar bijna ontastbare aspiratie, --- maar ook om deze ideeën een stevige basis te geven van filosofische beredenering, om hen in een heldere relatie te brengen met de mensheid en het menselijke leven, dat alles is, wat we momenteel genieten en onze hoop en aspiratie te rechtvaardigen juist door de natuur van de wereld en onze eigen kosmische antecedenten en de onvermijdelijke toekomst van onze evolutie. We beginnen intellectueel te bevatten wat de Goddelijke, de eeuwige Werkelijkheid is en te begrijpen hoe de wereld eruit gekomen is. We beginnen ook waar te nemen hoe onvermijdelijk dat, wat uit het Goddelijke gekomen is, naar het Goddelijke moet terugkeren. We zouden nu met voordeel en met kans op een duidelijker antwoord kunnen vragen, hoe we moeten veranderen en wat we moeten worden om daar in onze natuur en ons leven en onze relaties met anderen aan te komen en niet alleen door een afgezonderde en extatische realisatie in de diepten van ons wezen. Er is zeker nog een stoornis in onze bouwsels; want we hebben tot dusver gestreefd om voor onszelf te definiëren wat het Goddelijke is in zijn afdaling naar de beperkte Natuur, terwijl we zelf werkelijk het Goddelijke zijn in de individuele opstijging vanuit de beperkte Natuur naar zijn eigen juiste goddelijkheid. Dit onderscheid van beweging moet een verschil inhouden tussen het leven van de goden, die de val nooit gekend hebben en het teruggewonnen

⁴⁸ Vers 7.

leven van de mens, veroveraar van de verloren godheid en die de ervaring met zich meedraagt en het zouden de nieuwe rijkdommen kunnen zijn, die hij vergaard heeft door zijn acceptatie van zijn hoogste neerdaling. Desalniettemin kan er geen verschil zijn van essentiële karakteristieken, maar alleen van vorm en kleuring. We kunnen reeds de essentiële natuur van het goddelijke leven verzekeren, waarnaar we streven op de basis van de conclusies, die we bereikt hebben.

Wat zou dan het bestaan zijn van een goddelijke ziel, die niet neergedaald is in de onwetendheid door de val van de Geest in de Materie en de verduistering van de ziel door de materiele Natuur? Wat zou zijn bewustzijn zijn, terwijl hij leeft in de oorspronkelijke Waarheid van dingen, in de onvervreembare eenheid, in de wereld van zijn eigen oneindige wezen, zoals het Goddelijke Bestaan zelf, maar in staat door het spel van het Goddelijk Maya en door het onderscheid van het aanvoelend en omvattend Waarheidsbewustzijn ook tegelijkertijd onderscheid met God alsook eenheid met Hem te genieten en om onderscheid te omarmen en toch ook eenheid met andere goddelijke zielen in het oneindige spel van de zelfverveelvoudigde Identieke?

Het bestaan van zo'n ziel zou klaarblijkelijk altijd zelfbesloten zijn in het bewuste spel van Sachchidananda. Het zou zuiver en oneindig zelfbestaan zijn in zijn wezen; in zijn wording zou het een vrij spel zijn van onsterfelijk leven, dat niet binnengedrongen is door dood en geboorte en verandering van lichaam, omdat hij niet bewolkt is door onwetendheid en niet verwickeld in de duisternis van ons materiele zijn. Het zou een zuiver en onbeperkt bewustzijn zijn in haar energie neergezet in een eeuwige en lichtende rust als haar fundatie, terwijl zij toch in staat is om vrijelijk te spelen met vormen van kennis en vormen van bewust vermogen, rustig, onaangedaan door de struikelingen van mentale fouten en de overtredingen van onze strevende wil, want hij verlaat de waarheid en eenheid nooit, valt nooit uit het inherente licht en de natuurlijke harmonie van zijn goddelijke bestaan. Het zou uiteindelijk een zuivere en onvervreembare heerlijkheid zijn in zijn eeuwige zelfervaring en in Tijd een vrije variatie van zaligheid, die niet aangedaan wordt door onze perversies van afkeer, haat, ontevredenheid en lijden, omdat hij onverdeeld is in wezen, niet verbijsterd door foutieve zelfwil, niet geperverteerd door de onwetende stimulans van begeerte.

Zijn bewustzijn zou niet buitengesloten worden van enig deel van de oneindige waarheid, noch beperkt door enige houding of toestand, die hij aan zou kunnen nemen in zijn relaties met anderen, noch veroordeeld tot enig verlies van zelfkennis door zijn

aanvaarding van een zuiver fenomenale individualiteit en het spel van praktische onderscheiding. Hij zou in zijn zelfervaring eeuwig leven in de tegenwoordigheid van het Absolute. Voor ons is het Absolute alleen een intellectuele opvatting van ondefinieerbaar bestaan. Het intellect vertelt ons eenvoudigweg dat er een Brahman is, hoger dan de hoogste⁴⁹, een Onkenbare, die zichzelf kent op een andere wijze dan die van onze kennis; maar het intellect kan ons niet in zijn tegenwoordigheid brengen. De goddelijke ziel, die leeft in de Waarheid van dingen zou, aan de andere kant, altijd de bewuste gewaarwording van zichzelf hebben als een manifestatie van het Absolute. Hij zou bewust zijn van zijn onveranderbare bestaan als de oorspronkelijke “zelfvorm”⁵⁰ van dat Transcendente, --- Sachchidananda; hij zou bewust zijn van zijn spel van bewust zijn als manifestatie van Dat in vormen van Sachchidananda. In iedere toestand of handeling van kennis van hem zou hij bewust zijn van de Onkenbare, die zichzelf kent door een vorm van variabele zelfkennis; in iedere toestand of handeling van hem van vermogen, wil of kracht bewust van de Transcendentie, die zichzelf bezit door een vorm van bewust vermogen van zijn en kennis; in elke toestand of handeling van hem van heerlijkheid, vreugde of liefde bewust van de Transcendentie, die zichzelf omarmt door een vorm van bewust zelfgenoegen. Deze tegenwoordigheid van het Absolute zou niet met hem zijn als een ervaring, die af en toe oplicht of uiteindelijk bereikt wordt en met moeite vastgehouden wordt, of als een toevoeging, verkrijging of culminatie, geplaatst bovenop zijn gewone toestand van zijn: het zou juist de fundatie zijn van zijn wezen, zowel in eenheid als in verscheidenheid; het zou voor hem aanwezig zijn in al zijn weten, willen, doen, genieten; het zou noch afwezig zijn voor zijn tijdloze zelf, noch voor enig moment van de Tijd, noch voor zijn ruimteloze wezen, noch voor enige bepaling van zijn uitgebreide bestaan, noch voor zijn ongeconditioneerde zuiverheid voorbij alle oorzaak en omstandigheid, noch voor enige relatie van omstandigheid, toestand en oorzakelijkheid. Deze voortdurende aanwezigheid van het Absolute zou de basis zijn van zijn oneindige vrijheid en heerlijkheid, zijn veiligheid verzekeren in het spel en de wortel en het sap en essentie leveren van zijn goddelijke wezen.

Bovendien zou zo'n goddelijke ziel gelijktijdig leven in de twee termen van het eeuwige bestaan van Sachchidananda, de twee onscheidbare polen van de zelfontvouwing van het Absolute, die we de Ene en de Velen noemen. Al het zijnde leeft werkelijk zo; maar voor ons verdeelde zelfgewaarzijn is er een onverenigbaarheid, een

⁴⁹ *parātpara.*

⁵⁰ *svarūpa.*

kloof tussen de twee, die ons naar een keuze drijft om ofwel in de veelvoudigheid te verblijven, verbannen uit het onmiddellijke en totale gewaarzijn van de Ene ofwel in de eenheid, afkerig van het bewustzijn van de Velen. Maar de goddelijke ziel zou niet onderworpen zijn aan deze scheiding en dualiteit. Hij zou onmiddellijk in zichzelf gewaar zijn van de oneindige zelfconcentratie en de oneindige zelfuitbreiding en diffusie. Hij zou gelijktijdig gewaar zijn van de Ene, die in zijn unitarische bewustzijn de ontelbare veelvoudigheid in zichzelf behoudt, alsof het een potentieel is, dat niet uitgedrukt is en daarom voor onze mentale ervaring van die niet bestaande toestand en van de Ene, die in zijn uitgestrekte bewustzijn de veelvoudigheid behoudt, die uitgeworpen is en actief is als het spel van zijn eigen bewuste zijn, wil en heerlijkheid. Hij zou op gelijke wijze gewaar zijn van de Velen, die altijd de Ene naar beneden trekken naar zichzelf, die de eeuwige bron en werkelijkheid van hun bestaan is en van de Velen, die altijd omhoog gaan, aangetrokken naar de Ene, die de eeuwige culminatie is en de zaligvolle rechtvaardiging van al hun spel van onderscheiding. Deze uitgestrekte kijk op dingen is de vorm van het Waarheidsbewustzijn, de fundatie van de grote Waarheid en Goede, bezongen door Vedische zieners; deze eenheid van al deze termen van tegenstelling is de werkelijke Adwaita, het allerhoogste omvattende woord van de kennis van het Onkenbare.

De goddelijke ziel zal gewaar zijn van alle variatie van zijn, bewustzijn, wil en heerlijkheid als het uitstromende, de uitbreiding, de diffusie van die zelfgeconcentreerde Eenheid, die zichzelf ontwikkelt, niet naar onderscheid en verdeling, maar naar een andere, een uitgebreide vorm van oneindige eenheid. Hij zal zelf altijd geconcentreerd zijn in eenheid in de essentie van zijn wezen, altijd gemanifesteerd in variatie in de uitbreiding van zijn wezen. Alles wat vorm aanneemt in hemzelf, zal de gemanifesteerde potentialiteiten zijn van de Ene, het Woord of de Naam, die vibreren uit de naamloze Stilte, de Vorm, die de vormloze essentie realiseert, de actieve Wil of Vermogen, die voortkomt uit de stille Kracht, de straal van zelfherkenning, die schemert uit de zon van tijdloos zelfgewaarszijn, de golf van wording, die oprijst in de vorm van zelfbewust bestaan uit het eeuwige zelfbewuste Wezen, de vreugde en liefde, die voor altijd opwellen uit de eeuwige stille Heerlijkheid. Het zal de Absolute twee-eenheid zijn in zijn zelfontvouwing en iedere relativiteit erin zal voor zichzelf absoluut zijn, omdat hij bewust is van zichzelf als de gemanifesteerde Absolute, maar zonder die onwetendheid, die andere relaties uitsluit als vreemd aan zijn wezen of minder volledig dan zichzelf.

In de uitbreiding zal de goddelijke ziel gewaar zijn van de drie graden van supramentaal bestaan, niet zoals wij gedwongen worden hen mentaal te beschouwen, niet als gradaties, maar als drie-een feit van de zelfmanifestatie van Sachchidananda. Hij zal in staat zijn om hen te omarmen in een en dezelfde omvattende zelfrealisatie, --- want een uitgestrekte omvattendheid is fundatie van het waarheidsbewuste Supramentale. Hij zal in staat zijn om goddelijk alle dingen te begrijpen, waar te nemen en gewaar te worden als het Zelf, zijn eigen zelf, een zelf van allen, een Zelfwezen en Zelfwording, maar niet verdeeld in zijn wordingen, die geen bestaan hebben buiten zijn eigen zelfbewustzijn. Hij zal in staat zijn om goddelijk alle bestaansvormen te begrijpen, waar te nemen en gewaar te worden als zielvormen van de Ene, die ieder hun eigen wezen in de Ene hebben, hun eigen standpunt in de Ene, hun eigen relatie met alle andere bestaansvormen, die de oneindige eenheid bevolken, maar allen afhankelijk zijn van de Ene, bewuste vorm van Hem in Zijn eigen oneindigheid. Hij zal in staat zijn goddelijk al deze bestaansvormen te begrijpen, waar te nemen en gewaar te worden in hun individualiteit, terwijl zij in hun gescheiden standpunt leven als de individuele Godheid, ieder met de Ene en Allerhoogste er in wonend en ieder daarom over het algemeen geen vorm of eidolon, niet werkelijk een illusoir deel van een werkelijk geheel, een hoofdzakelijk schuimende golf op het oppervlak van een onbeweeglijke Oceaan, --- want deze zijn uiteindelijk niet meer dan onvoldoende mentale beelden, --- maar een geheel in een geheel, een waarheid, die de oneindige Waarheid herhaalt, een golf, die de gehele zee is, een betrekking, die bewijst het Absolute zelf te zijn, wanneer we achter de vorm kijken en het in zijn volledigheid zien.

Want deze drie zijn aspecten van het ene Bestaan. De eerste is gebaseerd op die zelfkennis, die de Upanishad, in onze menselijke realisatie van het Goddelijke, beschrijft als het Zelf in ons, dat alle bestaansvormen wordt; de tweede op datgene, wat omschreven wordt als het zien van alle bestaansvormen in het Zelf; de derde op datgene, wat omschreven wordt als het zien van het Zelf in alle bestaansvormen. Het Zelf, dat alle bestaansvormen wordt, is de basis van onze eenheid met allen; het Zelf, dat alle bestaansvormen bevat, is de basis van onze eenheid in verscheidenheid; het Zelf, dat in alles woont is de basis van onze individualiteit in het universele. Wanneer het gebrek van onze geestesgesteldheid, wanneer zijn noodzaak tot exclusieve concentratie hem dwingt stil te staan bij ieder van deze aspecten van zelfkennis met uitsluiting van de andere, wanneer een onvolmaakte zowel als exclusieve realisatie ons altijd beweegt een

menselijk element van fouten binnen te brengen juist in de Waarheid zelf en van conflict en wederzijdse ontkenning in de al omvattende eenheid, moeten zij zich voor een goddelijk supramentaal wezen toch presenteren als een drievoudige en inderdaad een drie-ene realisatie door het essentiële karakter van het Supramentale, dat een omvattende eenheid en oneindige totaliteit is.

Wanneer we veronderstellen, dat deze ziel zijn standpunt, zijn centrum inneemt in het bewustzijn van de individuele Godheid, die leeft en handelt in onderscheiden relatie met de “anderen”, zal hij in zijn fundatie van zijn bewustzijn nog steeds de totale eenheid hebben, waar alles uit voortkomt en hij zal in de achtergrond van dat bewustzijn altijd de uitgebreide en veranderde eenheid hebben en hij zal in staat zijn om naar ieder van deze terug te keren en van hen zijn individualiteit contempleren. In de Veda zijn al deze houdingen toegekend aan de Goden. De goden zijn in essentie een bestaan, die de wijzen verschillende namen geven; maar in hun handeling, die gebaseerd is op en voortkomt uit de grote Waarheid en het Goede, wordt van Agni en anderen gezegd, dat zij alle andere Goden zijn; hij is de Ene, die allen wordt; op het moment wordt gezegd, dat hij alle goden in zichzelf bevat; zoals de naaf van het wiel de spaken bevat, hij is de Ene, die allen bevat; en toch wordt hij als Agni beschreven, als een afgescheiden godheid, iemand, die alle anderen helpt, hen overtreft in kracht en kennis, die echter inferieur aan hen is in kosmische positie en door hen te werk gesteld wordt als boodschapper, priester, en werker, --- als de schepper van de wereld en vader, is hij nog de zoon, die geboren is uit onze werken, hij is, dat is te zeggen, het oorspronkelijke en het gemanifesteerde inwonende Zelf of Goddelijke, de Ene, die in alles woont.

Alle relaties van de goddelijke ziel met God of zijn allerhoogste Zelf en met zijn andere zelden in andere vormen zullen bepaald worden door deze omvattende zelfkennis. Deze relaties zullen relaties zijn van zijn, van bewustzijn en kennis, van wil en kracht, van liefde en heerlijkheid. Oneindig in hun potentie van variatie dienen zij geen mogelijke relatie uit te sluiten van ziel met ziel, die in overeenstemming is met het behoud van de onvervreembare gewaarwording van eenheid, ondanks ieder fenomeen van verschil. De goddelijke ziel zal dus op die manier in zijn relaties van genieting de heerlijkheid hebben van al zijn eigen ervaring in zichzelf; hij zal de heerlijkheid hebben van al zijn ervaring van relatie met anderen als een vereniging met andere zelden in andere vormen, die geschapen zijn voor een gevarieerd spel in het universum; hij zal ook de heerlijkheid hebben van de ervaringen van zijn andere zelden, alsof zij van zichzelf

waren, --- zoals zij inderdaad zijn. En al deze bekwaamheid zal hij inderdaad hebben, omdat hij gewaar zal zijn van zijn eigen ervaringen, van zijn relaties met anderen en van de ervaring van anderen en hun relaties met zichzelf als alle vreugde of Ananda van de Ene, het allerhoogste Zelf, zijn eigen zelf, onderscheiden door zijn gescheiden bewoning van al deze vormen, die vervat zijn in zijn eigen wezen, maar nog steeds een in verscheidenheid. Omdat deze eenheid de basis is van al zijn ervaring, zal hij vrij zijn van de disharmonie van ons verdeelde bewustzijn, verdeeld door onwetendheid en een afscheidend egoïsme; al deze zelden en hun relaties zullen bewust naar elkaar toe spelen; zij zullen delen en in elkaar smelten als de ontelbare noten van een eeuwige harmonie.

En dezelfde regel zal gelden voor de relaties van zijn zijn, kennis, wil met het zijn, kennis en wil van anderen. Want al zijn ervaring en heerlijkheid zal het spel zijn van een zelfzaligvolle bewuste kracht van zijn, waarin, door gehoorzaamheid aan deze waarheid van eenheid, wil niet in strijd kan zijn met kennis, noch een van hen met heerlijkheid. Noch zal kennis, wil en heerlijkheid van een ziel botsen met de kennis, wil en heerlijkheid van een ander, omdat, door hun gewaarzijn van hun eenheid, wat botsing en strijd en disharmonie is in ons verdeelde wezen, daar de ontmoeting, vervlechting en wederzijds samenspel zal zijn van de verschillende noten van een oneindige harmonie.

In zijn relaties met zijn allerhoogste Zelf, met God, zal de goddelijke ziel deze gewaarwording van eenheid hebben van de transcendente en universele Godheid met zijn eigen wezen. Hij zal die eenheid van God met zichzelf genieten in zijn eigen individualiteit en met zijn andere zelden in de universaliteit. Zijn relaties van kennis zullen het spel zijn van de goddelijke alwetendheid, want God is Kennis en wat voor ons onwetendheid is, zal daar alleen de terughouding van kennis zijn in de rust van bewust zelfgewaarzijn, zodat zekere vormen van dat zelfgewaarzijn naar voren gebracht kunnen worden in de activiteit van Licht. Zijn relaties van wil zullen daar het spel van goddelijke almachtigheid zijn, want God is Kracht, Wil en Vermogen en wat voor ons zwakheid en onvermogen is, zal de terughouding zijn van wil in rustige geconcentreerde kracht, zodat zekere vormen van goddelijke bewuste kracht zichzelf zouden kunnen realiseren, naar voren gebracht in de vorm van Vermogen. Zijn relaties van liefde en heerlijkheid zullen het spel zijn van goddelijke extase, want God is Liefde en Heerlijkheid en wat voor ons de ontkenning van liefde en heerlijkheid zou zijn, zal de terughouding zijn van vreugde in de kalme zee van Zaligheid, zodat zekere vormen van goddelijk vereniging en genieting

naar voren gebracht kunnen worden in een actieve opwelling van golven van Zaligheid. Dus ook al zijn wordingen zullen de vorming zijn van het goddelijke wezen in antwoord op deze activiteiten en wat voor ons stilstand, dood, vernietiging is, zal alleen rust, overgang en terughouden zijn van het vreugdevolle scheppende Maya in het eeuwige wezen van Sachchidananda. Tegelijkertijd zal deze eenheid geen relaties uitsluiten van de goddelijke ziel met God, met zijn allerhoogste Zelf, dat zich, gebaseerd op de vreugde van onderscheid, afscheidt van eenheid om die eenheid anders te genieten; het zal de mogelijkheid niet vernietigen van een van de volmaakte vormen van Godgenieting, die de hoogste verrukking zijn van de Godgeliefde in zijn omhelzing van de Godheid.

Maar wat zullen de condities zijn, waarin en waardoor deze natuur van het leven van de goddelijke ziel zichzelf zal realiseren? Alle ervaring in relatie gaat voort door zekere krachten van zijn, die zichzelf formuleren door een instrumentatie, waar we de namen aan geven van eigenschappen, kwaliteiten, activiteiten, faculteiten. Zoals het Denkvermogen zich bijvoorbeeld werpt in verschillende vormen van denkvermogen zoals beoordeling, observatie, geheugen, sympathie, juist voor zijn eigen wezen, moet ook het Waarheidsbewustzijn of Supramentale de relatie van ziel met ziel beïnvloeden door krachten, faculteiten, werkingen, juist voor het supramentale wezen; anders zou er geen spel van onderscheiding zijn. Wat deze werkingen zijn zullen we zien, wanneer we de psychologische toestanden gaan beschouwen van het Goddelijk Leven; op dit moment nemen we alleen haar metafysische toestanden, haar essentiële natuur en principes in ogenschouw. Het voldoet op dit moment om te beschouwen, dat de afwezigheid of vernietiging van afscheidend egoïsme en van effectieve verdeling in bewustzijn de ene essentiële voorwaarde van het Goddelijk Leven is en daarom is hun aanwezigheid in ons datgene wat onze sterfelijkheid samenstelt en onze val uit de Godheid. Dit is onze "oorspronkelijke zonde" of laat ons eerder zeggen in een meer filosofische taal, de afwijking van de Waarheid en Goede van de Geest, van zijn eenheid, integraliteit en harmonie, die de noodzakelijke voorwaarde was voor de grote plons in de Onwetendheid, die het avontuur van de ziel is in de wereld en waaruit onze lijdende en strevende mensheid geboren is.

HOOFDSTUK XVIII

Denkvermogen en Supramentale

Hij ontdekte, dat het Denkvermogen
Brahman was.

*Taittiriya Upanishad*⁵¹

Ondeelbaar, maar alsof verdeeld in
wezens.

*Gita*⁵²

DE OPVATTING, die we tot nu toe geprobeerd hebben te vormen, is alleen die van de essentie van het Supramentale leven, dat de goddelijke ziel veilig bezit in het wezen van Sachchidananda, maar die de menselijke ziel moet manifesteren in dit lichaam van Sachchidananda, dat hier gevormd is in de vorm van een mentaal en fysiek leven. Maar zover als we al in staat zijn geweest om dit supramentale bestaan voor te stellen, lijkt het geen enkele verbinding te hebben of overeenkomst met het leven, zoals we het kennen, het leven, dat actief is tussen de twee termen van ons normale bestaan, de twee firmamenten van denkvermogen en lichaam. Het lijkt eerder een toestand te zijn van zijn, een toestand van bewustzijn, een toestand van actieve relatie en wederzijds genoeg, zoals ontlichaamde zielen zouden kunnen bezitten en ervaren in een wereld zonder fysieke vormen, een wereld, waarin onderscheid tussen zielen tot stand is gebracht, maar geen onderscheid tussen lichamen, een wereld van actieve en vreugdevolle oneindigheden, niet van in de vorm gevangen geesten. Daarom kan er redelijkerwijze aan getwijfeld worden of zulk goddelijk leven mogelijk zou zijn met deze beperking van de lichamelijke vorm en deze beperking van in de vorm gevangen denkvermogen en deze aan de vorm gekluisterde kracht, die we nu kennen als bestaan.

In feit hebben we geprobeerd een of andere opvatting te bereiken van dat allerhoogste oneindige wezen, die bewuste-kracht en zelf-heerlijkheid, waarvan onze wereld een schepping is en onze mentaliteit een perverse uitbeelding; we hebben geprobeerd onszelf een idee te geven van wat dit goddelijke Maya zou kunnen zijn, dit Waarheidsbewustzijn, dit Werkelijk-Idee, waardoor de bewuste kracht van het

⁵¹ III. 4.

⁵² XIII. 17.

transcendente en universele Bestaan het universum, de orde, de kosmos van zijn gemanifesteerde heerlijkheid van zijn ontvangt, vormt en bestuurt. Maar we hebben de verbindingen nog niet bestudeerd van deze vier grote en goddelijke termen met de drie anderen, waarmee onze menselijke ervaring alleen bekend is, --- denkvermogen, leven en lichaam. We hebben dit andere en blijkbaar ongoddelijke Maya, dat de wortel van al ons streven en lijden is, niet nauwkeurig onderzocht of gezien, hoe het precies ontwikkelt uit de goddelijke werkelijkheid of het goddelijk Maya. En tot we dit gedaan hebben, tot we de missende koorden van verbinding geweven hebben, is onze wereld nog niet aan ons uitgelegd en heeft de twijfel aan een mogelijke vereniging tussen dat hogere bestaan en dit lagere leven nog steeds een basis. We weten, dat onze wereld voortgekomen is uit Sachchidananda en bestaat in Zijn wezen; we bevatten, dat Hij er in woont als de Genieter en Kenner, Heer en Zelf; we hebben gezien, dat onze duale termen van gewaarwording, denkvermogen, kracht, zijn alleen vertegenwoordigingen kunnen zijn van Zijn heerlijkheid, Zijn bewuste kracht, Zijn goddelijke bestaan. Maar het lijkt erop, dat zij in werkelijkheid zo tegengesteld zijn aan wat Hij werkelijk en hemels is, dat we, terwijl we verblijven in de oorzaak van onze tegengestelden, terwijl we besloten zijn in de lagere drievoudige term van bestaan, het goddelijke leven niet kunnen verkrijgen. We moeten ofwel dit lagere wezen verheffen naar die hogere toestand ofwel het lichaam uitwisselen voor dat zuivere bestaan, het leven voor die zuivere toestand van bewuste-kracht, gewaarwording en geestesgesteldheid voor die zuivere heerlijkheid en kennis, die leven in de waarheid van de spirituele werkelijkheid. En moet dit niet betekenen, dat we alle aardse en beperkte mentale bestaan moeten loslaten voor iets, dat er tegengesteld aan is, --- ofwel voor een of andere zuivere toestand van de Geest of anders voor een of andere wereld van de Waarheid van dingen, als zoiets bestaat, of andere werelden, als die bestaan, van goddelijke Zaligheid, goddelijke Energie, goddelijk Zijn? In dat geval is de vervolmaking van de mensheid ergens anders dan in de mensheid zelf; het toppunt van de aardse evolutie kan alleen een fraai toppunt zijn van oplossende geestesgesteldheid, van waaruit zij de grote sprong neemt ofwel naar vormloos zijn ofwel naar werelden voorbij het bereik van het belichaamde Denkvermogen.

Maar in werkelijkheid kan alles, wat we ongoddelijk noemen, alleen een handeling zijn van de vier goddelijke principes zelf, een dergelijke handeling van hen, die noodzakelijk was om dit universum van vormen te scheppen. Deze vormen zijn niet buiten maar binnen het goddelijke bestaan, bewuste kracht en zaligheid geschapen, niet

buiten maar binnen en als deel van de werking van het goddelijk Werkelijk-Idee. Er is daarom geen reden om te veronderstellen, dat er geen enkel werkelijk spel van het hogere goddelijke bewustzijn kan zijn in een wereld van vormen of dat vormen en hun onmiddellijke ondersteuning, mentaal bewustzijn, energie van vitale kracht en vormelijke substantie, noodzakelijkerwijze datgene moeten vervormen, dat zij vertegenwoordigen. Het is mogelijk, zelfs waarschijnlijk, dat denkvermogen, lichaam en leven gevonden zullen worden in hun zuivere vormen in de goddelijke Waarheid zelf, daar in feite zijn als bijkomstige activiteiten van haar bewustzijn en deel van de volledige instrumentatie, waardoor de allerhoogste Kracht altijd werkt. Denkvermogen, leven en lichaam moeten dan in staat zijn tot goddelijkheid; hun vorm en werking in die korte periode uit mogelijk alleen een cyclus van de aardse evolutie, die de Wetenschap aan ons openbaart, hoeven niet alle potentiële werkingen te vertegenwoordigen van deze drie principes in het levende lichaam. Zij werken als zij doen, omdat zij door een of ander middel gescheiden zijn in bewustzijn van de goddelijke Waarheid, van waaruit zij voortgaan. Waar deze scheiding eenmaal opgeheven is door de uitbreidende energie van het Goddelijke in de mensheid, zou hun huidige functionering best omgevormd kunnen worden, zou inderdaad natuurlijk omgevormd worden door een allerhoogste evolutie en vooruitgang naar die meer zuivere werking, die zij hebben in het Waarheid-Bewustzijn.

In dat geval zou het niet alleen mogelijk zijn om het goddelijk bewustzijn te manifesteren en onderhouden in het menselijk denkvermogen en lichaam, maar dat goddelijke bewustzijn zou uiteindelijk zelfs, terwijl hij zijn veroveringen vermeerdert, het denkvermogen, leven en lichaam zelf omvormen in een meer volmaakt beeld van zijn eeuwige Waarheid en niet alleen in de ziel, maar in de substantie zijn koninkrijk van de hemel op aarde realiseren. De eerste van deze overwinningen, de innerlijke, is zeker in meer of mindere mate verkregen door sommigen, misschien door velen, op aarde; de andere, de uiterlijke, zelfs, wanneer nooit meer of minder gerealiseerd in voorbije eeuwigheden als een eerste type van toekomstige cycli en nog behouden in het onderbewuste geheugen van de aarde-natuur, kan nog bedoeld zijn als een komende overwinnende prestatie van God in de mensheid. Dit aardse leven hoeft niet noodzakelijkerwijze en voor altijd een wiel te zijn van half-vreugdevolle, half-pijnlijke inspanning; bereiking kan ook bedoeld zijn en de glorie van God manifest gemaakt op de aarde.

Wat Denkvermogen, Leven en Lichaam zijn in hun allerhoogste bronnen en wat zij daarom moeten zijn in de integrale volledigheid van de goddelijke manifestatie, wanneer zij geïnformeerd worden door de Waarheid en niet ervan afgesneden zijn door de afscheiding en de onwetendheid, waar we momenteel in leven, --- dit is dan het probleem, dat we vervolgens moeten overwegen. Want daar moeten ze hun vervolmaking al hebben, waar we hier naar toe groeien, --- wij, die alleen de eerste gekluisterde beweging zijn van het Denkvermogen, dat ontwikkelt in de Materie, wij, die nog niet bevrijd zijn uit de voorwaarden en effecten van die involutie van de geest in de vorm, die plons van Licht in zijn eigen schaduw, waardoor het verduisterde materiele bewustzijn van de fysieke Natuur geschapen was. Het type van alle vervolmaking, waarnaar wij toe groeien, de termen van onze hoogste evolutie, moet reeds behouden zijn in het goddelijke Werkelijk-Idee; zij moeten daar gevormd en bewust zijn voor ons om naar en in hen te groeien: want dat voor-bestaan in de goddelijke kennis is wat onze menselijke geestesgesteldheid noemt en zoekt als het Ideaal. Het Ideaal is een eeuwige Werkelijkheid, die we nog niet gerealiseerd hebben in de condities van ons eigen wezen, geen niet-bestaande, die de Eeuwige en Goddelijke nog niet gegrepen heeft en die alleen wij, onvolmaakt wezens, even hebben gezien en bedoelen te scheppen.

Eerst het Denkvermogen, de geketende en gehinderde heerser van ons menselijke leven. Het Denkvermogen is in zijn essentie een bewustzijn, dat meet, beperkt, vormen van dingen afsnijdt uit het ondeelbare geheel en hen bevat, alsof zij ieder een afgescheiden geheel waren. Zelfs met wat alleen bestaat als voor de hand liggende delen en fracties, vestigt het Denkvermogen deze fictie van zijn gewone omgang, dat zij dingen zijn, waarmee hij afzonderlijk kan omgaan en niet hoofdzakelijk als aspecten van een geheel. Want zelfs wanneer hij weet, dat zij geen dingen in zichzelf zijn, moet hij met ze omgaan alsof zij dingen in zichzelf zijn; anders kan hij ze niet onderwerpen aan zijn eigen karakteristieke activiteit. Deze essentiële karakteristiek van het Denkvermogen, die de werkingen conditioneert van al zijn werkende vermogens, ofwel begrip, waarneming, gewaarwording of de omgang met creatieve gedachten. Hij begrijpt dingen en neemt ze waar of wordt ze gewaar, alsof ze star uitgesneden zijn uit een achtergrond of een massa en stelt ze te werk als vaste eenheden van het materiaal, dat hem gegeven wordt voor de schepping of bezit. Al zijn handeling en genoeg handelen op die manier met gehelen, die deel vormen van een groter geheel en deze ondergeschikte gehelen worden weer in delen opgebroken, die ook als gehelen behandeld worden voor de

bijzondere doeleinden, die zij dienen. Het Denkvermogen kan verdelen, vermenigvuldigen, optellen, aftrekken, maar kan niet voorbij de beperkingen van deze cijfermatigheden komen. Wanneer hij er voorbij gaat en probeert een werkelijk geheel te bevatten, verliest hij zichzelf in een vreemd element; hij valt van zijn eigen vaste grond in de oceaan van het ontastbare, in de onpeilbaarheden van het oneindige, waar hij noch kan waarnemen, bevatten, gewaarworden, noch omgaan met zijn onderwerp van schepping en genoeg. Want, wanneer het Denkvermogen soms lijkt waar te nemen, bevatten, gewaar te worden of te genieten met bezit van het oneindige, is het alleen in lijken en altijd in een beeld van het oneindige. Wat hij zo vaag bezit, is eenvoudig een vormloze Uitgestrektheid en geen werkelijk ruimteloos oneindige. Op het moment, dat hij er mee probeert om te gaan, het te bezitten, komt onmiddellijk de onvervreembare tendens naar afbakening naar binnen en het Denkvermogen vindt zichzelf weer in de behandeling van beelden, vormen en woorden. Het Denkvermogen kan het oneindige niet bezitten, hij kan er alleen onder lijden of in bezit ervan zijn; hij kan alleen zaligvol, hulpeloos liggen onder de lichtende schaduw van het Werkelijke, die neergeworpen wordt op hem vanuit niveaus van bestaan, buiten zijn bereik. Het bezit van het oneindige kan niet komen, behalve door een opstijging naar die supramentale niveaus, noch de kennis ervan, behalve door een inerte onderwerping van het Denkvermogen aan de neerdalende boodschappen van de Waarheid-Bewuste Werkelijkheid.

Dit essentiële vermogen en de essentiële beperking, die het vergezelt, zijn de waarheid van het Denkvermogen en fixeren zijn werkelijke natuur en handeling, *svabhāva* en *svadharma*; hier is het merk van het goddelijk besluit, dat er zijn functie aanstelt in de volledige instrumentatie van het allerhoogste Maya, --- de dienst, die bepaald wordt door dat, wat hij juist in de geboorte uit de eeuwige zelf-opvatting van de Zelf-bestaande. Die functie is altijd de vertaling van oneindigheid in de termen van de eindigheid, afmeten, beperken, verdelen. In werkelijkheid doet hij dit in ons bewustzijn met uitsluiting van alle ware besef van het oneindige; daarom is het Denkvermogen de knoop van de grote Onwetendheid, omdat hij oorspronkelijk verdeelt en verspreidt en hij is zelfs verkeerd geïnterpreteerd als de oorzaak van het universum en voor het geheel van het goddelijke Maya. Maar het goddelijk Maya bevat Vidya alsook Avidya, de Kennis alsook de Onwetendheid. Want het is voor de hand liggend, dat, omdat het eindige alleen een verschijning van het oneindige is, een resultaat van zijn handeling, een spel van zijn waarneming en niet kan bestaan, behalve erdoor, erin, met dat als achtergrond, zelf

vorm van die substantie en handeling van die kracht, er een oorspronkelijk bewustzijn moet zijn, dat beiden tegelijkertijd bevat en bekijkt en innig bewust is van de relaties van de een met de ander. In dat bewustzijn is geen onwetendheid, omdat het oneindige bekend is en het eindige er niet van gescheiden is als een onafhankelijke werkelijkheid; maar toch is er een bijkomstig proces van afbakening, --- anders zou geen wereld kunnen bestaan, --- een proces, waarbij het altijd verdelende en weer verenigende bewustzijn van het Denkvermogen, de altijd divergerende en convergerende handeling van het Leven en de oneindig verdeelde en zelfverzamelende substantie van de Materie, allen door een principe en oorspronkelijke handeling, in fenomenaal zijn komen. Dit bijkomstige proces van de eeuwige Ziener en Denker, volmaakt licht, volmaakt gewaar van Zichzelf en alles, die goed weet, wat Hij doet, bewust van het oneindige in het eindige, dat Hij schept, kan het goddelijke Denkvermogen genoemd worden. En het is duidelijk, dat het een ondergeschikte en geen werkelijk afgescheiden werking moet zijn van het Werkelijk-Idee, van het Supramentale en moet werken door wat we beschreven hebben als de aanvoelende beweging van het Waarheid-Bewustzijn.

Dat aanvoelende bewustzijn, de Prajnana, plaatst, zoals we gezien hebben, de werking van het ondeelbare Atman, actief en vormend, als een proces en object van scheppende kennis voor het bewustzijn van hetzelfde Atman, oorspronkelijk en kennend als de bezitter en getuige van zijn eigen werking, --- zo ongeveer als de dichter de creaties van zijn eigen bewustzijn ziet, die voor hem erin geplaatst zijn, alsof zij andere dingen zouden zijn dan de schepper en zijn scheppende kracht, toch zijn zij altijd in werkelijkheid niet meer dan het spel van zelf-formatie van zijn eigen wezen in zichzelf en zijn daar ondeelbaar voor hun schepper. Zo maakt Prajnana de fundamentele verdeling, die naar de gehele rest leidt, de verdeling van Purusha, de bewuste ziel, die weet en ziet en door zijn visie schept en ordent en de Prakriti, de Kracht-Ziel of Natuur-Ziel, die zijn kennis is en zijn visie, zijn schepping en zijn alles ordenende vermogen. Beiden zijn een Wezen, een bestaan, en de vormen, gezien en geschapen, zijn veelvoudige vormen van dat Wezen, die voor Hem geplaatst zijn als de kennis voor Zichzelf als kenner, door Zichzelf als Kracht voor Zichzelf als Schepper. De laatste handeling van dit aanvoelende bewustzijn vindt plaats, wanneer de Purusha, terwijl Hij de bewuste uitbreiding van zijn wezen doordringt, aanwezig in ieder punt van zichzelf, zowel als in zijn totaliteit, iedere vorm bewoont, het geheel beschouwt alsof afgescheiden vanuit ieder van de standpunten, die hij ingenomen heeft; hij beziet en bestuurt de relaties van iedere ziel-

vorm van zichzelf met andere ziel-vormen vanuit het standpunt van wil en kennis, geschikt voor iedere bijzondere vorm.

Zo zijn de elementen van verdeling in het zijn gekomen. Eerst heeft de oneindigheid van de Ene zichzelf vertaald in een uitbreiding in conceptuele Tijd en Ruimte; ten tweede vertaalt de alomtegenwoordigheid van de Ene in die zelfbewuste uitbreiding zichzelf in de veelvuldigheid van de bewuste ziel, de vele Purushas van Sankhya; ten derde heeft veelvoudigheid van ziel-vormen zichzelf vertaald in een verdeelde bewoning van de uitgebreide eenheid. Deze verdeelde bewoning is onvermijdelijk op het moment, dat deze veelvoudige Purushas niet ieder een afgescheiden wereld van zichzelf bewonen, niet ieder een afgescheiden Prakriti bezitten, dat een afgescheiden universum bouwt, maar eerder allen dezelfde Prakriti genieten, --- zoals zij moeten doen, omdat zij alleen ziel-vormen zijn van de Ene, die heerst over de veelvoudige schepsels van Zijn vermogen, --- toch relaties hebben met elkaar in de ene wereld van zijn, geschapen door de ene Prakriti. De Purusha in iedere vorm identificeert zich actief met allen; hij bakent zichzelf erin af en zet zijn andere vormen er tegenover in zijn bewustzijn, zoals zij zijn andere zelve bevatten, die gelijk aan hem zijn in zijn, maar verschillend in relatie, verschillend in de verschillende uitbreiding, verschillende gebieden van beweging en verschillende kijk op de ene substantie, kracht, bewustzijn, heerlijkheid, die ieder werkelijk te werk stelt op ieder gegeven moment van Tijd en in ieder gegeven gebied van Ruimte. We moeten toegeven, dat in het goddelijk Bestaan, dat volmaakt gewaar is van zichzelf, dit geen bindende beperking is, geen identificatie, waaraan de ziel onderworpen raakt en die hij niet kan overschrijden, omdat we onderworpen zijn aan onze zelfidentificatie met het lichaam en niet in staat zijn de beperking te overschrijden van ons bewuste ego, niet in staat om te ontsnappen uit een bijzondere beweging van ons bewustzijn in de Tijd, die ons bijzondere gebied bepaalt in de Ruimte; dit alles toegegeven is er nog steeds een vrije identificatie van moment tot moment, die alleen de onvervreembare zelf-kennis van de goddelijke ziel verhindert om zichzelf vast te zetten in een klaarblijkelijk rigide ketting van afscheiding en Tijd opeenvolging, als waarin ons bewustzijn gefixeerd en geketend lijkt te zijn.

Zo is de verdeling er op die manier al; de relatie van vorm met vorm, alsof zij gescheiden wezens waren; van de wil-van-zijn met de wil-van-zijn, alsof zij gescheiden krachten waren, van kennis-van-zijn met kennis-van-zijn, alsof zij gescheiden bewustzijn waren, is reeds opgericht. Het is nog steeds "alsof"; want de goddelijke ziel

is niet misleid, hij is gewaar van alles als fenomeen van zijn en behoudt zijn bestaan in de werkelijkheid van zijn; hij verspeelt zijn eenheid niet: hij gebruikt het denkvermogen als een bijkomstige handeling van oneindige kennis, een definitie van dingen, bijkomstig aan zijn gewaarzijn van oneindigheid, een afbakening, afhankelijk van zijn gewaarzijn van essentiële totaliteit --- niet die klaarblijkelijke en pluralistische totaliteit van de som en collectieve verzameling, die alleen een ander fenomeen is van het Denkvermogen. Er is dus geen werkelijke beperking; de ziel gebruikt zijn bepalende vermogen voor het spel van goed-onderscheiden vormen en krachten en wordt niet door dat vermogen gebruikt.

Een nieuwe factor, een nieuwe handeling van bewuste kracht is daarom nodig om de werking te scheppen van een hulpeloos beperkt als tegengesteld aan een vrijelijk beperkend denkvermogen, --- zagezegd, van een denkvermogen, onderworpen aan zijn eigen spel en erdoor bedrogen, als tegengesteld aan een denkvermogen, dat meester is over zijn eigen spel en er naar kijkt in zijn waarheid, het denkvermogen van het schepsel als tegengesteld aan het goddelijke. Die nieuwe factor is Avidya, het zelf-onwetende vermogen, dat de handeling van het denkvermogen scheidt van het Supramentale, dat hem voortgebracht heeft en hem nog steeds bestuurt vanachter de sluier. Zodanig afgescheiden neemt het Denkvermogen alleen het bijzondere waar en niet het universele of bevat alleen het bijzondere in een universum, niet in zijn bezit en niet langer zowel het bijzondere als het universele als een fenomeen van het Oneindige. We hebben op die manier het beperkte denkvermogen, dat ieder fenomeen beschouwt als een ding-in-zichzelf, een afgescheiden deel van een geheel, dat weer gescheiden bestaat in een groter geheel, enzovoort, die altijd zijn verzamelingen vergroot zonder terug te komen bij het besef van de ware oneindigheid.

Het Denkvermogen, dat een handeling van het Oneindige is, verdeelt zowel *ad infinitum* als stelt *ad infinitum* samen. Hij breekt het zijn op in gehelen, in altijd kleinere gehelen, in atomen en die atomen in primaire atomen, totdat hij, als hij het zou kunnen, de primaire atomen zou oplossen in nietsheid. Maar hij kan dat niet, omdat achter deze verdelende handeling de reddende kennis is van het supramentale, die ieder geheel kent, ieder atoom, dat alleen een concentratie is van de al-kracht, van al-bewustzijn, van al-zijn in fenomenale vormen van zichzelf. De oplossing van de samenstelling in een oneindige nietsheid, die het Denkvermogen lijkt te bereiken, is voor het Supramentale alleen de terugkeer van het zelf-concentrerende bewuste-wezen uit zijn fenomeen naar zijn oneindige bestaan. In welke richting zijn bewustzijn ook voortgaat, in de richting van

oneindige verdeling of in de richting van oneindige uitbreiding, hij bereikt alleen zichzelf, zijn eigen oneindige eenheid en eeuwige wezen. En wanneer de handeling van het denkvermogen bewust onderworpen is aan deze kennis van het Supramentale, dan is de waarheid van het proces ook aan hem bekend en helemaal niet genegeerd; er is geen werkelijke verdeling, maar alleen een oneindige veelvoudige concentratie in vormen van zijn en in opstellingen van de relatie van deze vormen van zijn met elkaar, waarin de verdeling een bijkomstige verschijning is van het gehele proces, dat noodzakelijk is voor hun spel in ruimte en tijd. Want verdeel als je wilt, ga naar het oneindig kleinste atoom of vorm het meest monstrueuze samenstel van werelden en systemen, je kunt door geen van deze processen een ding-in-zichzelf bereiken; allen zijn vormen van een Kracht, die alleen werkelijk is in zichzelf, terwijl de rest alleen werkelijk is als zelfbeelden of manifesterende zelf-vormen van het eeuwige Kracht-Bewustzijn.

Waar komt dan het beperkte Avidya, de val van het denkvermogen uit het Supramentale en het opvolgende idee van werkelijke verdeling oorspronkelijk uit voort? Precies uit welke perversie van supramentale werking? Het komt voort uit de geïndividualiseerde ziel, die alles vanuit zijn eigen standpunt bekijkt en alle anderen uitsluit; het komt voort, zogezegd, door een exclusieve concentratie van bewustzijn, een exclusieve zelf-identificatie van de ziel met een bijzondere tijdelijke en ruimtelijke handeling, die alleen een deel is van zijn eigen spel van zijn; het begint bij de negatie van de ziel van het feit, dat alle anderen ook zijn zelf zijn, alle andere actie, zijn eigen actie en alle andere toestanden van zijn en bewustzijn op gelijke wijze zijn eigen, zowel als de handeling van het ene bijzondere moment in de Tijd en ene bijzondere standpunt in de Ruimte en de ene bijzondere vorm, die hij momenteel inneemt. Hij concentreert op het moment, het gebied, de vorm, de beweging, om de rest te verliezen; hij moet dan de rest terugwinnen door de opvolging van momenten, de opvolging van punten in de Ruimte, de opvolging van vormen in Tijd en Ruimte, de opvolging van bewegingen in Tijd en Ruimte aan elkaar te binden. Hij heeft zo de waarheid van ondeelbaarheid van Tijd verloren, de ondeelbaarheid van Kracht en Substantie. Hij heeft zelfs het zicht verloren op het klaarblijkelijke feit, dat alle denkvermogens één Denkvermogen zijn, dat vele standpunten inneemt, alle leven één Leven, dat vele stromen ontwikkelt van activiteit, alle lichamen en vormen een substantie van Kracht en Bewustzijn, die zich concentreren in veel klaarblijkelijke stabiliteiten van kracht en bewustzijn; maar in waarheid zijn al deze stabiliteiten in werkelijkheid alleen een voortdurende maalstroom van beweging, die een

vorm herhaalt, terwijl hij hem verandert; zij zijn niets méér. Want het Denkvermogen probeert alles te klampen in rigide vaste vormen en blijkbaar onveranderende en onbewegende uitwendige factoren, omdat hij anders niet kan handelen; hij denkt dan, dat hij heeft, wat hij wenst; in werkelijkheid is alles een stroom van verandering en vernieuwing en er is geen vaste vorm-in-zichzelf en geen onveranderende uitwendige factor. Alleen het eeuwige Werkelijk-Idee is vaststaand en onderhoudt een zekere geordende vastigheid van beelden en relaties in de stroom van dingen, een vastigheid, die het Denkvermogen tevergeefs probeert te imiteren door vastheid toe te voegen aan dat wat nooit constant is. Deze waarheden moet het Denkvermogen herontdekken; hij kent ze altijd, maar alleen op de verborgen achtergrond van zijn bewustzijn, in het geheime licht van zijn zelf-wezen; en dat licht is voor hem een duisternis, omdat het de onwetendheid geschapen heeft, omdat het gesprongen is van verdelende naar verdeelde geestesgesteldheid, omdat het verwickeld is geraakt in zijn eigen werken en zijn eigen scheppingen.

Deze onwetendheid is verder verdiept voor de mens door zijn zelf-identificatie met het lichaam. Voor ons lijkt het denkvermogen bepaald te worden door het lichaam, omdat hij er geheel door in beslag wordt genomen en toegewijd is aan de fysieke werkingen, die hij gebruikt voor zijn bewuste oppervlakkige handeling in deze grove materiele wereld. Omdat hij voortdurend de werking van de hersens en de zenuwen gebruikt, die hij ontwikkeld heeft in de loop van zijn eigen ontwikkeling in het lichaam, gaat hij te diep op in het beschouwen van wat deze fysieke machinerie aan hem geeft om er van terug te gaan naar zijn eigen zuivere werkingen; deze zijn voor hem hoofdzakelijk onderbewust. Toch kunnen we een levensdenkvermogen en een levenszijn voorstellen, die voorbij de evolutionaire noodzaak zijn gegaan van deze absorptie en in staat zijn zichzelf te zien en zelfs te ervaren bij de aanname van lichaam na lichaam en die niet apart geschapen zijn in ieder lichaam en ermee eindigen; want het is alleen de fysieke indruk van het denkvermogen op de materie, alleen de lichamelijke geestesgesteldheid, die zo geschapen is, niet het hele mentale wezen. Deze lichamelijke geestesgesteldheid is hoofdzakelijk ons oppervlakte denkvermogen, hoofdzakelijk de voorkant, die hij aanbiedt aan de fysieke ervaring. Maar daarachter, zelfs in ons aardse wezen, is er deze andere, onderbewust of subliminaal voor ons, die zichzelf kent als meer dan het lichaam en in staat is tot een minder materiele handeling. Hieraan danken we onmiddellijk het meeste van de grotere, diepere en meer krachtige dynamische handeling van ons

oppervlakkige denkvermogen; wanneer we hiervan bewust worden of van zijn indruk op ons, is dit ons eerste idee van onze eerste realisatie van een ziel of innerlijk wezen, Purusha⁵³.

Maar deze geestesgesteldheid van het leven, ofschoon hij zich vrij kan maken van de fout van het lichaam, maakt ons ook niet vrij van de hele fout van het denkvermogen; hij is nog steeds onderhevig aan de oorspronkelijke handeling van onwetendheid, waardoor de geïndividualiseerde ziel alles beschouwt vanuit zijn eigen standpunt en de waarheid van dingen alleen kan zien zoals zij zich aan hem presenteren van buitenaf of anders, zoals zij oprijzen naar zijn gezichtspunt vanuit zijn afgescheiden, tijdelijke en ruimtelijke bewustzijn, vormen en resultaten van verleden en huidige ervaring. Hij is niet bewust van zijn andere zelve, behalve door de uitwendige aanwijzingen, die zij geven van hun bestaan, aanwijzingen van meegedeeld denken, spraak, handeling, resultaat van handeling of subtielere aanwijzingen – niet direct gevoeld door het fysieke wezen – van vitale invloed en relatie. Op dezelfde wijze is hij onwetend van zichzelf; want hij weet alleen over zichzelf door een beweging in de Tijd en een opvolging van levens, waarin hij zijn verschillende belichaamde energieën heeft gebruikt. Zoals ons fysieke instrumentele denkvermogen de illusie heeft van het lichaam, zo heeft dit onderbewuste dynamische denkvermogen de illusie van leven. Hierin is hij geabsorbeerd en geconcentreerd, hierdoor is hij beperkt, daarmee identificeert hij zijn wezen. Hier komen we nog niet terug naar de ontmoetingsplaats van het denkvermogen en het Supramentale en het punt, waar zij oorspronkelijk gescheiden zijn.

Maar er is nog een andere meer heldere reflecterende mentaliteit achter de dynamische en vitale, die in staat is te ontsnappen uit deze absorptie in het leven en zichzelf ziet als aannemer van het leven en lichaam om zo datgene uit te beelden in actieve energierelaties, wat hij ontvangt in wil en denken. Het is de bron van de zuivere denker in ons; hij kent geestesgesteldheid in zichzelf en ziet de wereld niet in termen van leven en lichaam, maar van denkvermogen; dat⁵⁴ zien we, wanneer we er naar terug gaan, soms ten onrechte aan voor de zuivere geest, zoals we het dynamische denkvermogen ten onrechte aanzien voor de ziel. Dat hogere denkvermogen is in staat om andere zielen waar te nemen en met hen om te gaan als andere vormen van zijn zuivere zelf; hij is in staat om hen te voelen door zuivere mentale invloed en communicatie en niet langer alleen door de vitale en zenuwinvloed en fysieke

⁵³ Waargenomen als het levenswezen of vitale wezen, *prāṇamaya puruṣha*.

⁵⁴ Het mentale wezen, *manomaya puruṣha*.

aanwijzingen; hij neemt ook een mentaal beeld van eenheid waar en in zijn handeling en zijn wil kan hij meer direct scheppen en bezitten – niet alleen indirect, zoals in het gewone fysieke leven --- en in andere denkvermogens en levens, zowel als in zijn eigen. Maar zelfs deze zuivere geestesgesteldheid ontsnapt nog niet aan de oorspronkelijke fout van het denkvermogen. Want hij maakt nog steeds zijn afgescheiden mentale zelf de rechter, getuige en centrum van het universum en alleen daardoor probeert hij zijn eigen hogere zelf en werkelijkheid te bereiken; alle anderen zijn “anderen” om hem heen gegroepeerd; wanneer hij vrij wil zijn, moet hij zich terugtrekken uit het leven en denkvermogen om te verdwijnen in de werkelijke eenheid. Want er is nog steeds een sluier, geschapen door Avidya, tussen de mentale en supramentale handeling; een beeld van de Waarheid komt er door, niet de Waarheid zelf.

Alleen, wanneer de sluier verscheurd is en het verdeelde denkvermogen overmeesterd, stil en passief voor een supramentale handeling, kan het denkvermogen zelf teruggaan naar de Waarheid van dingen. Daar vinden we een lichtende geestesgesteldheid, die reflectief, gehoorzaam en instrumentaal is voor het goddelijke Werkelijk-Idee. Daar nemen we waar, wat de wereld werkelijk is; we kennen onszelf op elke manier in anderen en als anderen, anderen als onszelf en alles als de universele en zelfvermenigvuldigde Ene. We verliezen het vaste, afgescheiden, individuele standpunt, dat de bron is van alle beperking en fouten. We nemen toch ook nog waar, dat alles wat de onwetendheid van het Denkvermogen voor waar aannam, in feite waarheid was, maar misvormde waarheid, die foutief en verkeerd ontvangen was. We nemen nog steeds de verdeling waar, de individualisering, de atomaire schepping, maar we kennen hen en onszelf, zoals zij en wij werkelijk zijn. En zo nemen we waar, dat het Denkvermogen werkelijk een ondergeschikte handeling was en instrumentatie van het Waarheids-Bewustzijn. Zo lang hij niet afgescheiden is in zelfervaring van het omvattende Meester-Bewustzijn en niet probeert een huis voor zichzelf op te zetten, zolang hij passief dient als een instrumentatie en niet probeert voor zijn eigen nut te bezitten, vervult het Denkvermogen lichtend zijn functie, die in de Waarheid is om vormen apart van elkaar te houden door een fenomenaal, een zuiver vormelijke afbakening van hun activiteit, waarachter de besturende universaliteit van het wezen bewust en onaangeraakt blijft. Hij moet de waarheid van dingen ontvangen en verspreiden in overeenstemming met de foutloze waarneming van een allerhoogst en universeel Oog en Wil. Hij moet een individualisatie ophouden van actief bewustzijn, heerlijkheid, kracht, substantie, die al zijn

vermogen, werkelijkheid en vreugde onttrekt aan een onvervreembare universaliteit erachter. Hij moet de veelvoudigheid van de Ene omkeren naar een ogenschijnlijke verdeling, waarbij relaties vastgelegd zijn en tegenover elkaar gezet zijn om zo weer te ontmoeten en verenigen. Hij moet de heerlijkheid van afscheiding en contact vestigen midden in een eeuwige eenheid en onderbreking. Hij moet de Ene in staat stellen, zich te gedragen alsof Hij een individu was, die omgaat met andere individuen, maar altijd in Zijn eigen eenheid, en dit is de wereld werkelijk. Het denkvermogen is de uiteindelijke handeling van het aanvoelende Waarheids-Bewustzijn, dat dit alles mogelijk maakt en wat we de Onwetendheid noemen, scheidt geen nieuw ding en absolute valsheid, maar vertegenwoordigt alleen de Waarheid verkeerd. De Onwetendheid is het Denkvermogen, dat in kennis afgescheiden is van zijn bron van kennis en een valse vastheid geeft en een foutieve verschijning van tegengesteldheid en conflict aan het harmonische spel van de allerhoogste Waarheid in zijn universele manifestatie.

De fundamentele fout van het Denkvermogen is dan deze val uit zelf-kennis, waarbij de individuele ziel zijn individualiteit opvat als een afgescheiden feit, in plaats van als een vorm van Eenheid en zichzelf het centrum maakt van zijn eigen universum, in plaats van zichzelf te kennen als één concentratie van de universele. Van die oorspronkelijke fout zijn al zijn bijzondere onwetendheden en beperkingen de gepaard gaande resultaten. Want, doordat hij de stroom van dingen alleen beschouwt als deze op en door hemzelf stroomt, maakt hij een beperking van zijn, waaruit een beperking voortvloeit van bewustzijn en daarom van kennis, een beperking van bewuste kracht en wil en daarom van vermogen, een beperking van zelf-genieting en daarom van heerlijkheid. Hij is bewust van dingen en kent ze alleen, zoals ze zich presenteren aan zijn individualiteit en daarom valt hij in onwetendheid van de rest en daarbij in een foutieve opvatting, zelfs van wat hij lijkt te weten; want, omdat alles van elkaar afhankelijk is, is de kennis ofwel van het geheel ofwel van de essentie noodzakelijk voor de juiste kennis van het deel. Er is daarom een element van fouten in alle menselijke kennis. Op gelijke wijze moet onze wil, die onwetend is van de rest van de al-wil, in de fout vallen van werking en een meer of mindere graad van onvermogen en machteloosheid; de zelf-heerlijkheid van de ziel en de heerlijkheid van dingen, die de al-zaligheid negeren en door het gebrek van wil en kennis niet in staat is de wereld te beheersen, moet vallen in het onvermogen van bezittende heerlijkheid en daarom in lijden. Zelf-onwetendheid is daarom de wortel van

alle perversiteit van ons bestaan en die perversiteit staat versterkt in de zelf-beperking, het egoïsme, dat de vorm is, aangenomen door die zelf-onwetendheid.

Toch is alle onwetendheid en alle perversiteit alleen de verdraaiing van de waarheid en juistheid van dingen en niet het spel van een absolute valsheid. Het is het resultaat van het Denkvermogen, die de dingen beschouwt in de verdeling, die hij maakt, *avidyāyām antare*, in plaats van zichzelf en zijn verdelingen te zien als instrumentatie en fenomeen van het spel van de waarheid van Sachchidananda. Wanneer hij teruggaat naar de waarheid, waar hij uit gevallen is, wordt hij weer de uiteindelijke handeling van het Waarheids-Bewustzijn in zijn aanvoelende operatie en de relaties, die hij helpt creëren in dat licht en vermogen zullen relaties zijn van de Waarheid en niet van de perversiteit. Zij zullen rechte dingen zijn en niet gebogen, om de expressieve onderscheiding te gebruiken van de Vedische Rishis, --- Waarheden, zogenoemd, van goddelijk zijn met zijn zelf-bezittend bewustzijn, wil en heerlijkheid, die harmonieus in zichzelf bewegen. Nu hebben we eerder de kromgetrokken en zigzagbeweging van het denkvermogen en het leven, de verdraaiingen, geschapen door de strijd van de ziel, die, wanneer hij onbewust geworden is van zijn ware wezen, probeert zichzelf te vinden om alle fouten terug op te lossen in de waarheid, die zowel onze waarheid als onze fout, ons juiste of ons verkeerde beperkt of verwringt, alle onvermogen in sterkte, waar zowel ons vermogen als onze zwakheid een strijd van kracht zijn om te grijpen, alle lijden in heerlijkheid, waarbij zowel onze vreugde als onze pijn een krampachtige inspanning zijn van gewaarwording om te realiseren, alle dood naar onsterfelijkheid, waarvoor zowel ons leven en onze dood een voortdurende inspanning zijn van zijn om terug te keren.

HOOFDSTUK XIX

Leven

Prana energie is het leven van schepselen; want men zegt, dat dat het universele principe van leven is.

*Taittiriya Upanishad*⁵⁵

WIJ NEMEN dan waar, wat het Denkvermogen is in zijn goddelijke oorsprong en hoe hij gerelateerd is aan het Waarheid-Bewustzijn, --- Denkvermogen, het hoogste van deze drie lagere principes, die ons menselijke bestaan samenstellen. Het is een speciale handeling van het goddelijke bewustzijn, of eerder, het is de uiteindelijke streng van zijn hele scheppende handeling. Hij stelt de Purusha in staat om de relaties van verschillende vormen en krachten van zichzelf voor elkaar apart te houden; hij schept fenomenale verschillen, die voor de individuele ziel, die gevallen is uit het Waarheid-Bewustzijn, de verschijning aanneemt van radicale verdelingen, en door die oorspronkelijk perversie de ouder is van alle resulterende perversies, die bij ons de indruk wekken van tegengestelde dualiteiten en tegenstellingen, die passen in het leven van de Ziel in de Onwetendheid. Maar, zolang hij niet gescheiden is van het Supramentale ondersteunt hij niet de perversies en valsheden, maar de gevarieerde werkingen van de universele Waarheid.

Het Denkvermogen verschijnt zo als een scheppende kosmische werking. Dit is niet de impressie, die we gewoonlijk hebben van onze geestesgesteldheid; we beschouwen hem eerder primair als een waarnemend orgaan, ontvankelijk voor dingen, die reeds geschapen zijn door de Kracht, die in de Materie werkt, en de enige oorsprong, die we hem toestaan is een bijkomstige schepping van nieuwe gecombineerde vormen van diegene, die reeds ontwikkeld zijn door de Kracht in de Materie. Maar de kennis, die we nu herontdekken, geholpen door de laatste ontdekkingen van de Wetenschap, begint ons te laten zien, dat in deze Kracht en in deze Materie een onderbewust Denkvermogen werkt, dat zeker verantwoordelijk is voor zijn verschijning, eerst in de vormen van leven en ten tweede in vormen van denkvermogen zelf, eerst in het zenuwbewustzijn van

⁵⁵ II. 3.

plantleven en het primitieve dier, ten tweede in de altijd ontwikkelende geestesgesteldheid van het ontwikkelde dier en van de mens. En, zoals we reeds ontdekt hebben, dat Materie alleen een substantievorm is van Kracht, zo zullen we ook ontdekken, dat materiele Kracht alleen een energievorm is van het Denkvermogen. Materiele kracht is in feite een onderbewuste handeling van de Wil; Wil, die in ons werkt in wat licht lijkt te zijn, ofschoon het in waarheid niet meer is dan half licht en materiele Kracht, die werkt in wat voor ons een duisternis van onintelligentie lijkt, zijn nog werkelijk en in essentie hetzelfde, zoals het materialistische denken altijd instinctief gevoeld heeft van het verkeerde en lagere eind van dingen en zoals spirituele kennis, die werkt vanuit het hoogtepunt, lang geleden ontdekt heeft. We kunnen daarom zeggen, dat het het onderbewuste Denkvermogen of Intelligentie is, die, terwijl hij de Kracht manifesteert als zijn drijvende vermogen, zijn uitvoerende Natuur, zijn Prakriti, deze wereld geschapen heeft.

Maar, omdat, zoals we nu gevonden hebben, het Denkvermogen geen onafhankelijke en oorspronkelijke entiteit is, maar alleen een uiteindelijke werking van het Waarheid-bewustzijn of Supramentale, moet daarom, waar het Denkvermogen ook is, het Supramentale ook zijn. Het Supramentale of het Waarheid-bewustzijn is het werkelijke scheppende middel van het universele Bestaan. Zelfs, wanneer het Denkvermogen zich in zijn eigen verduisterde bewustzijn bevindt, gescheiden van zijn bron, is die grotere beweging toch altijd aanwezig in de werkingen van het Denkvermogen; door hen te dwingen hun juiste relatie te behouden, uit hen de onvermijdelijke resultaten te ontwikkelen, die zij in zichzelf dragen, de juiste boom uit het juiste zaad te ontwikkelen, dwingt hij zelfs de werkingen van een dergelijk ruw, inert en verduisterd ding als materiele Kracht om te resulteren in een wereld van Wet, van orde, van juiste relatie en niet, zoals het anders zou zijn, van botsende kans en chaos. Klaarblijkelijk kan deze orde en juiste relatie alleen relatief zijn en niet de allerhoogste orde en allerhoogste goede, die zouden heersen als het Denkvermogen niet zijn eigen bewustzijn zou zijn, afgescheiden van het Supramentale; het is een opstelling, een orde van de resultaten, die juist en toepasselijk zijn voor de handeling van het verdelende Denkvermogen en zijn schepping van gescheiden tegenstellingen, zijn tweevoudige tegengestelde kanten van de ene Waarheid. Het Goddelijke bewustzijn, dat het Idee van deze duale of verdeelde vertegenwoordigingen van Zichzelf heeft ontvangen en in operatie geworpen heeft, deduceert in het werkelijk-idee ervan zijn eigen inferieure

waarheid of onvermijdelijke resultaat van verschillende relaties in de substantie van het leven en leidt dit er praktisch van af, door de besturende handeling van het hele Waarheidsbewustzijn erachter. Want het is de natuur van Wet of Waarheid in de wereld, dat het de juiste werking en naar buiten brengen is van wat besloten is in zijn, begrepen in de essentie en de natuur van dingen zelf, latent in zijn zelf-wezen en zelf-wet, *svabhāva* en *svadharma*, zoals gezien door de goddelijke Kennis. Om een van de wondermooie formules van de Upanishad⁵⁶ te gebruiken, die een wereld van kennis bevatten in een paar openbarende woorden, het is de Zelf-bestaande, die, terwijl hij als de ziener en denker overal wordt, in Zichzelf alle dingen op de juiste wijze gearrangeerd heeft gedurende eeuwige tijden, overeenkomstig de waarheid van datgene, wat zij zijn.

Als een consequentie is de drievoudige wereld, waarin wij leven, de wereld van Denkvermogen-Leven-Lichaam, alleen drievoudig in haar werkelijk tot stand gebrachte evolutie. Het Leven, verwickeld in Materie, is tevoorschijn gekomen in de vorm van denken en mentaal bewust leven. Maar met het Denkvermogen, erin verwickeld en daarom in Leven en Materie, is het Supramentale, dat de oorsprong is van en heerser over de andere drie en deze moet ook tevoorschijn komen. We zoeken een intelligentie aan de wortel van wereld, omdat intelligentie het hoogste principe is, waar we bewust van zijn en voor ons al onze eigen handeling en schepping lijkt te besturen en uit te leggen en daarom nemen we aan, dat, als er hoe dan ook een Bewustzijn in het universum is, het een Intelligentie moet zijn, een mentaal Bewustzijn. Maar intelligentie neemt binnen het gebied van zijn vermogen alleen het werk van een Waarheid van zijn waar, dat superieur is aan zichzelf en reflecteert en gebruikt; het vermogen achter die werkingen moet daarom een andere en superieure vorm zijn van Bewustzijn, geschikt voor die Waarheid. Wij moeten onze opvatting in overeenstemming aanpassen en bevestigen, dat geen onderbewust Denkvermogen of Intelligentie, maar een verwickeld Supramentaal, dat het Denkvermogen voor zich zet als de onmiddellijke actieve speciale vorm van zijn kennis-wil, onderbewust in Kracht en die Materiele Kracht of Wil gebruikt, onderbewust in substantie van zijn, als zijn uitvoerende Natuur of Prakriti, dit materiele universum geschapen heeft.

Maar we zien, dat hier het Denkvermogen gemanifesteerd is in een specialisatie van Kracht, waaraan we de naam Leven geven. Wat is Leven dan? En welke relatie heeft zij met het Supramentale, met deze allerhoogste drie-eenheid van Sachchidananda, die

⁵⁶ *Kavir manīṣī paribhūh svayambhur yāthātathyato`rthān vyadadhāt śāsvatībhyah samabhyah—Isha Upanishad. Vers 8.*

actief is in de schepping door middel van Werkelijkheid-Idee of Waarheid-Bewustzijn? Vanuit welk principe in de Drie-eenheid neemt zij haar geboorte? Of door welke noodzaak, goddelijk of ongoddelijk, van de Waarheid of de illusie, komt zij tot leven? Leven is een kwaad, breekt de eeuwen af roepen de ouden, een begoocheling, een delirium, een krankzinnigheid, die we moeten ontvluchten naar de rust van eeuwig zijn. Is het zo? En waarom is het dan zo? Waarom heeft de Eeuwige moedwillig dit kwaad aan Zichzelf of anders aan zijn Schepselen opgelegd, zijn delirium gebracht of krankzinnigheid, die tot leven zijn gebracht door Zijn verschrikkelijke alles misleidende Maya? Of is het eerder een of ander goddelijk principe, dat zich op die manier uitdrukt, een of ander vermogen van de Heerlijkheid van eeuwig zijn, dat zich zo uit moest drukken en zich zo in Tijd en Ruimte heeft geworpen in de voortdurende uitbarsting van miljoenen en miljoenen vormen van leven, die de ontelbare werelden van het universum bevolken?

Wanneer we dit Leven bestuderen, zoals het zich manifesteert op aarde met Materie als haar basis, observeren we dat het in essentie een vorm is van de ene kosmische Energie, een dynamische beweging of stroom ervan, positief en negatief, een voortdurende handeling of spel van de Kracht, die vormen opbouwt, hen van energie voorziet door een voortdurende stroom van stimulatie en hen onderhoudt door een niet eindigend proces van ontbinding en vernieuwing van hun substantie. Dit neigt te laten zien, dat de natuurlijke tegenstelling, die we maken tussen dood en leven een fout is van onze geestesgesteldheid, een van die foutieve tegenstellingen --- foutief voor de innerlijke waarheid, doch geldig voor de praktische ervaring aan de oppervlakte, --- die hij, bedrogen door verschijningen, voortdurend in de universele eenheid brengt. Dood heeft geen werkelijkheid, behalve als proces van het leven. Ontbinding van substantie en vernieuwing van substantie, onderhoud van vorm en verandering van vorm zijn het voortdurende proces van het leven; dood is hoofdzakelijk een snelle ontbinding, onderdanig aan levens noodzaak van verandering en variatie van vorm ervaring. Zelfs in de dood van het lichaam is er geen beëindiging van Leven, alleen het materiaal van een vorm van leven wordt opgebroken om te dienen als materiaal voor andere vormen van leven. Op gelijke wijze kunnen we zeker zijn in de uniforme wet van de Natuur, dat als er in de lichamelijke vorm een mentale of psychische energie is, die ook niet wordt vernietigd, maar alleen naar buiten breekt uit een vorm om andere aan te nemen door

een of ander proces van zielsverhuizing of nieuwe bezieling van een lichaam. Alles vernieuwt zichzelf, niets verdwijnt.

Het zou als consequentie bevestigd kunnen worden, dat er een allesdoordringend Leven of dynamische energie is --- waarvan het materiele aspect alleen een uiterste beweging is --- die al deze vormen scheidt van het fysieke universum, het Leven, onvergankelijk en eeuwig, dat zelfs, wanneer het hele beeld van het universum bijna geheel vernietigd zou worden, zelf nog steeds zou voortbestaan en in staat zou zijn om een nieuw universum in haar plaats te creëren, moet inderdaad, tenzij zij teruggehouden wordt in een toestand van rust door een of ander hoger Vermogen of zichzelf terughoudt, onvermijdelijk doorgaan met scheppen. In dat geval is Leven niets anders dan de Kracht, die vormen in de wereld bouwt, onderhoudt en vernietigt; het Leven manifesteert zichzelf in de vorm van de aarde, zoveel als in de plant, die op aarde groeit en de dieren, die hun bestaan ondersteunen door de levenskracht van de plant of van elkaar te verslinden. Alle bestaan hier is een universeel Leven, dat de vorm van Materie aanneemt. Zij kan voor dat doeleinde het levensproces in het lichamelijke proces verbergen, voordat zij tevoorschijn komt als ondermentale gevoeligheid en gementaliseerde vitaliteit, maar het zou nog steeds overal hetzelfde scheppende Levensprincipe zijn.

Het zal echter gezegd worden, dat dit niet is, wat we met leven bedoelen; we bedoelen een bijzonder resultaat van de universele kracht, waar we bekend mee zijn en die zich alleen manifesteert in het dier en de plant, maar niet in het metaal, de steen, het gas, werkt in de dierlijke cel, maar niet het zuivere fysieke atoom. We moeten daarom, om zeker te zijn van onze basis, onderzoeken, waar dit bijzondere spel van Kracht, dat we leven noemen, precies uit bestaat en hoe het verschilt van dat andere resultaat van het spel van de Kracht in onzielde dingen, waarvan we zeggen, dat het geen leven is. We zien onmiddellijk dat er hier op aarde drie werkelijkheden zijn van het spel van Kracht, het dierlijke koninkrijk van de oude classificatie, waar we bij horen, het plantenrijk en tenslotte de hoofdzakelijk materiele leegte, zoals we dat voorstellen, van het leven. Hoe verschilt het leven in onszelf van het leven van de plant en het leven van de plant van het niet-leven, zeg, van het metaal, het minerale koninkrijk van de oude fraseologie of dat nieuwe chemische koninkrijk, dat de Wetenschap ontdekt heeft?

Gewoonlijk, wanneer we over leven spreken, hebben we dierlijk leven bedoeld, dat wat beweegt, ademt, eet, voelt, verlangt, en wanneer we spreken over het leven van planten is het bijna eerder als een metafoor geweest in plaats van een werkelijkheid,

want plantenleven werd eerder beschouwd als een zuiver materieel proces, dan als een biologische fenomeen. In het bijzonder hebben we leven geassocieerd met adem; de adem is leven, werd gezegd in iedere taal en de formule is waar, wanneer we onze opvatting veranderen over wat we bedoelen met de Adem van Leven. Maar het is evident, dat de spontane beweging of voortbeweging, ademen, eten alleen processen van het leven zijn en niet het leven zelf; zij zijn middelen voor de opwekking of vrijlating van die voortdurende stimulerende energie, die onze vitaliteit is en voor dat proces van afbraak en vernieuwing, waardoor zij ons substantiële bestaan ondersteunt; maar deze processen van onze vitaliteit kunnen op andere manieren onderhouden worden dan door onze ademhaling en onze middelen van levensonderhoud. Het is een bewezen feit, dat zelfs menselijk leven in het lichaam kan blijven en in volledig bewustzijn kan blijven, wanneer de adem en de hartslag en andere voorwaarden, die eerder als essentieel opgevat werden, tijdelijk uitgesteld werden. En nieuw bewijs van fenomenen is naar voren gebracht om vast te stellen dat de plant, waaraan we nog enige bewuste reactie kunnen ontkennen, tenminste een fysiek leven heeft, dat gelijk is aan het onze en zelfs essentieel hetzelfde georganiseerd is als het onze, ofschoon verschillend in haar blijkbare organisatie. Wanneer dat waar is bewezen, dan moeten we nog schoon schip maken in onze oude gemakkelijke en valse opvattingen en voorbij de symptomen en uitwendigheden gaan naar de wortel van de materie.

Bij enige recente ontdekkingen⁵⁷, die, als hun conclusies aanvaard worden, een intens licht moeten werpen op het probleem van Leven in de Materie, heeft een grote Indiase fysicus aandacht gericht op de respons op prikkels als een onfeilbaar teken van

⁵⁷ Deze beschouwingen, gehaald uit recente wetenschappelijke onderzoeken, zijn hierin gebracht ter illustratie, niet als geverifieerd afschrift van de natuur en het proces van Leven in Materie, zoals zij hier ontwikkeld zijn. Wetenschap en metafysica (ofwel gefundeerd op zuivere intellectuele speculatie ofwel, zoals in India, uiteindelijk op een spirituele visie van dingen en spirituele ervaring) hebben ieder hun eigen gebied en methode van onderzoek. Wetenschap kan haar conclusies niet meer opleggen aan metafysica dan metafysica haar conclusies kan opleggen aan de Wetenschap. Maar, wanneer we toch het redelijke geloof accepteren, dat Zijn en Natuur in al hun toestanden een systeem hebben van correspondenties, die uitdrukking geven aan een algemene Waarheid, die aan hen ten grondslag ligt, is het toegestaan te veronderstellen, dat de waarheden van het fysieke universum enig licht kunnen werpen op de natuur, alsook op het proces van de Kracht, dat actief is in het universum --- geen volledig licht, want fysieke Wetenschap is noodzakelijkerwijze onvolledig in het gebied van haar onderzoek en heeft geen idee van de verborgen bewegingen van de Kracht.

het bestaan van leven. Speciaal het fenomeen van plantenleven is belicht geweest door zijn data en geïllustreerd in al haar subtiele werkingen; maar we moeten niet vergeten, dat in het essentiële punt hetzelfde bewijs van vitaliteit, het antwoord op de stimulans, de positieve toestand van leven en haar negatieve toestand, die we dood noemen door hem bevestigd worden in het metaal, zoals in de plant. Inderdaad niet met dezelfde overvloed, inderdaad niet zo als om een essentieel gelijke organisatie van leven te laten zien; maar het is mogelijk, dat, wanneer instrumenten van de juiste aard en voldoende gevoeligheid uitgevonden konden worden, meer punten van overeenkomst tussen het leven van het metaal en de plant ontdekt zouden kunnen worden; en zelfs, wanneer bewezen wordt, dat het niet zo is, zou dit kunnen betekenen, dat dezelfde of iedere levensorganisatie afwezig is, maar de aanvangen van de vitaliteit kunnen er al zijn. Maar, wanneer leven, hoe rudimentair ook in haar symptomen, bestaat in het metaal, moet het als aanwezig toegegeven worden, verward misschien of elementair en wezenlijk in de aarde of andere materiele bestaansvormen, verwant aan het metaal. Wanneer we onze onderzoeken verder kunnen voortzetten, niet verplicht om te stoppen, waar onze onmiddellijke middelen van onderzoek ons ontbreken, kunnen we zeker zijn, vanuit onze onveranderlijke ervaring van de Natuur, dat onderzoeken, zo voortgezet, ons uiteindelijk zullen bewijzen, dat er geen breekpunt, geen vaste lijn van afbakening is tussen de aarde en het metaal, dat erin gevormd is of tussen het metaal en de plant en, de synthese verder voortgezet, dat er geen is, ofwel tussen de elementen en de atomen, die de aarde of het metaal samenstellen en het metaal of de aarde, die zij samenstellen. Iedere stap van dit getrapte bestaan bereidt de volgende voor, bevat in zichzelf dat wat verschijnt in datgene, wat er op volgt. Het Leven is overal, geheim of manifest, georganiseerd of elementair, verward of ontwikkeld, maar universeel, allesdoordringend, onvernietigbaar, alleen haar vormen en organiseringen verschillen.

Wij moeten onthouden, dat de fysieke respons op stimulans alleen een uitwendig teken is van leven, zoals ook ademen en voortbeweging in onszelf. Een uitzonderlijke stimulans wordt toegepast door de proefnemer en levendige reacties worden gegeven, die we onmiddellijk kunnen herkennen als aanwijzingen van vitaliteit in het voorwerp van het experiment. Maar gedurende zijn hele bestaan reageert de plant voortdurend op een constante massa stimuleringen van zijn omgeving; er is, zögezegd, een voortdurend onderhouden kracht in hem, die in staat is om te reageren op de toepassing van kracht vanuit zijn omgeving. Er wordt gezegd, dat het idee van vitale kracht in de plant of ander

levend organisme door deze experimenten vernietigd is. Maar, wanneer we zeggen, dat de stimulans toegepast is op de plant, bedoelen we, dat de bezielde kracht, een kracht in dynamische beweging, gericht is op dat object en wanneer we zeggen, dat een respons gegeven is, bedoelen we, dat een bezielde kracht, in staat tot dynamische beweging en gevoelige vibratie, de schok beantwoordt. Er is een levendige ontvangst en antwoord, alsook een wil om te groeien en zijn, als indicatie van een submentaal is er een vitaal-fysieke organisatie van bewustzijn-kracht verborgen in de vorm van zijn. Het feit lijkt dan te zijn, dat er een voortdurende dynamische energie in beweging is in het universum, die verschillende materiele vormen aanneemt, meer of minder subtiel of grof, dus in ieder fysiek lichaam of object, plant, dier of metaal is dezelfde voortdurend dynamische kracht opgeslagen en actief; een zekere uitwisseling van deze twee geeft ons het fenomeen, dat we associëren met het idee van leven. Deze handeling erkennen we als de handeling van de Leven-Energie en dat, wat zich zo bezielt is de Leven-Kracht. Denkvermogen-Energie, Leven-Energie, materiele Energie zijn verschillende dynamieken van één Wereld-Kracht.

Zelfs, wanneer een vorm voor ons dood lijkt te zijn, bestaat deze kracht erin nog als potentieel, ofschoon zijn bekende handelingen van vitaliteit zijn opgeschort en bijna voorgoed beëindigd lijken te worden. Binnen zekere beperkingen kan dat, wat dood is, tot leven gebracht worden; de gewone handelingen, de respons, de circulatie van actieve energie kan hersteld worden; en dit bewijst, dat wat we leven noemen, nog in het lichaam was, latent zogezegd, niet actief in haar gebruikelijke gewoonten, haar gewoonten van gewone fysieke functionering, haar gewoonten van zenuwspel en antwoord, haar gewoonten in het dier van bewust mentaal antwoord. Het is moeilijk te veronderstellen, dat er een onderscheiden entiteit is, leven genaamd, die volledig uit het lichaam gegaan is en er weer binnengaat, wanneer het voelt --- hoe, omdat er niets is, dat het met het lichaam verbindt? --- dat iemand de vorm stimuleert. In zekere gevallen, zoals catalepsie, zien we, dat de uiterlijke fysieke tekenen en handelingen van leven opgeschort zijn, maar dat de geestesgesteldheid er is, in bezit van zichzelf en bewust, ofschoon niet in staat tot het opleggen van de gebruikelijke fysieke responsen. Het is zeker niet het geval, dat de mens fysiek dood is, maar mentaal levend of dat het leven het lichaam uitgegaan is, terwijl het denkvermogen het nog bewoont, maar alleen dat de gewone fysieke functionering uitgesteld is, terwijl het mentale nog actief is.

Zo zijn ook in zekere vormen van trance zowel de fysieke functioneringen, als de uitwendige mentale opgeschort, maar hervatten naderhand hun werking, in sommige gevallen door uitwendige stimulering, maar meer gewoonlijk door een spontane terugkeer naar activiteit van binnenuit. In werkelijkheid heeft de oppervlakkige denkvermogen-kracht zich teruggetrokken in het onderbewuste denkvermogen en de oppervlakkige leven-kracht in onderactief leven en is ofwel de hele mens gegleden in onderbewust bestaan, of anders heeft hij zijn uiterlijke leven teruggetrokken in het onderbewuste, terwijl zijn innerlijke wezen opgetild is in het superbewuste. Maar het belangrijkste punt voor ons is nu, dat de Kracht, wat het ook mag zijn, die dynamische energie onderhoudt van het leven in het lichaam, inderdaad zijn uiterlijke werkingen heeft opgeschort, maar nog steeds de georganiseerde substantie informeert. Er komt echter een punt, waarop het niet langer mogelijk is om de uitgestelde handelingen te herstellen; en dit gebeurt, wanneer er ofwel een zodanige verwonding toegebracht is aan het lichaam, die het onbruikbaar maakt of niet in staat tot de gewone werkingen of, in de afwezigheid van een dergelijke verwonding, wanneer het proces van desintegratie begonnen is, zagezegd, wanneer de Kracht, die de levenshandeling zou moeten vernieuwen, helemaal inert is geworden voor de druk van de omringende krachten, met wiens massa stimuleringen het gewoon was een voortdurende uitwisseling te houden. Zelfs dan is er Leven in het lichaam, maar een Leven, dat alleen bezig is met het proces van desintegratie van de gevormde substantie, zodat zij zou kunnen ontsnappen in haar elementen en met hen nieuwe vormen opbouwen. De Wil in de universele kracht, die de vorm bij elkaar hield, trekt zich nu terug uit samenstelling en ondersteunt in plaats daarvan een proces van verstrooiing. Tot dan is er geen werkelijke dood van het lichaam.

Het leven is dan het dynamische spel van een universele Kracht, een Kracht, waarin mentaal bewustzijn en zenuwvitaliteit in een of andere vorm of tenminste in hun principe altijd inherent zijn en daarom verschijnen zij en organiseren zij zichzelf in onze wereld in de vormen van de Materie. Het levensspel van deze Kracht manifesteert zichzelf als een uitwisseling van stimulering en antwoord op stimulering tussen verschillende vormen, die hij opgebouwd heeft en waarin hij voortdurend zijn dynamische pulsatie vasthoudt; iedere vorm neemt voortdurend de adem en energie van de algemene Kracht in zichzelf op en geeft hen weer uit; iedere vorm voedt zich hierop en verzorgt zichzelf ermee op verschillende manieren, ofwel indirect door opname in andere vormen, waarin energie is opgeslagen, of onmiddellijk door absorbering van dynamische ontladingen, die zij van

buiten ontvangt. Dit alles is het spel van het Leven; maar het is voornamelijk herkenbaar voor ons, waar de organisatie ervan voldoende voor ons is om zijn meer buitenwaartse en complexe bewegingen waar te nemen en speciaal waar zij deelneemt aan het zenuwtype van vitale energie, die behoort tot onze eigen organisatie. Door deze reden zijn we genoeg in staat om leven toe te geven in de plant, omdat er duidelijk fenomenen van leven zijn, --- en dit wordt nog gemakkelijker, wanneer aangeduid kan worden, dat het symptomen van zenuwactiviteit manifesteert en een vitaal systeem heeft, dat niet erg verschillend is van de onze, --- maar zijn we onwillig het te erkennen in het metaal en de aarde en het chemische atoom, waar deze fenomenale ontwikkelingen met moeite aangetoond kunnen worden en klaarblijkelijk helemaal niet bestaan.

Is er enige rechtvaardiging om dit onderscheid te verhogen naar een essentieel verschil? Wat is bijvoorbeeld het verschil tussen leven in onszelf en leven in de plant? We zien, dat zij, ten eerste, verschillen in ons bezit van het vermogen tot voortbeweging, dat klaarblijkelijk niets te maken heeft met de essentie van vitaliteit en, ten tweede, in ons bezit van bewuste gewaarwording, dat, voor zover we weten, nog niet ontwikkeld is in de plant. Onze zenuw responsen worden grotendeels, ofschoon in geen geval altijd of in hun totaliteit, begeleid door de mentale respons van bewuste gewaarwording; zij hebben een waarde voor het denkvermogen, zowel als voor het zenuwsysteem en het lichaam, dat bewogen wordt door de zenuwhandelingen. In de plant zou het lijken, dat er symptomen zijn van zenuwgevoel, diegene inbegrepen, die in ons weergegeven worden als plezier en pijn, waken en slapen, opwinding, saaiheid en vermoeidheid en het lichaam wordt inwaarts bewogen door de zenuwhandeling, maar er is geen teken van werkelijke aanwezigheid van mentale bewuste gewaarwording. Maar gewaarwording is gewaarwording, ofwel mentaal bewust, ofwel vitaal gevoelig en gewaarwording is een vorm van bewustzijn. Wanneer de gevoelige plant inkrimpt door een contact, blijkt het, dat hij op zenuwgebied is beïnvloed, dat iets in hem niet van het contact houdt en probeert zich er van af te keren; er is, met andere woorden, een onderbewuste gewaarwording in de plant, juist zoals er, zoals we gezien hebben, onderbewuste werkingen van dezelfde soort in onszelf zijn. In het menselijk systeem is het goed mogelijk om deze onderbewuste waarnemingen en gewaarwordingen naar het oppervlak te brengen, lang nadat zij gebeurd zijn en gestopt zijn met het beïnvloeden van het zenuwsysteem; en een altijd toenemende massa bewijs heeft onweerlegbaar het bestaan vastgelegd van een onderbewuste mentaliteit in ons, die veel groter is dan de

bewuste. Het loutere feit, dat de plant geen oppervlakkig waakzaam denkvermogen heeft, dat ontwaakt kan worden tot de waardering van haar onderbewuste gewaarwordingen, maakt geen verschil voor de essentiële identiteit van de fenomenen. Omdat de fenomenen hetzelfde zijn, moet het ding, dat zij manifesteren, hetzelfde zijn en dat ding is een onderbewust denkvermogen. En het is best mogelijk, dat er een meer rudimentaire levenswerking is van het onderbewuste zintuigdenkvermogen in het metaal, ofschoon er in het metaal geen lichamelijke agitatie is, die overeenkomt met de zenuwrespons; maar de afwezigheid van lichamelijke agitatie maakt niet meer essentieel verschil voor de aanwezigheid van vitaliteit in het metaal dan de afwezigheid van lichamelijke voortbeweging een essentieel verschil maakt voor de aanwezigheid van vitaliteit in de plant.

Wat gebeurt er, wanneer het bewuste onderbewust wordt in het lichaam of het onderbewuste bewust wordt? Het werkelijke verschil ligt in de absorptie van de bewuste energie in een deel van zijn werk, zijn meer of minder exclusieve concentratie. Bij zekere vormen van concentratie, die we geestesgesteldheid noemen, zogezegd, houdt de Prajnana of het aanvoelend bewustzijn bijna of geheel op om bewust te werken, terwijl toch het werk van het lichaam en de zenuwen en het zintuigdenkvermogen onopgemerkt, maar voortdurend en volmaakt, doorgaat; het is helemaal onderbewust geworden en alleen in een activiteit of ketting van activiteiten is het denkvermogen lichtend actief. Terwijl ik schrijf, wordt de lichamelijke handeling van schrijven voor het grootste gedeelte of soms geheel gedaan door het onderbewuste denkvermogen; het lichaam maakt, onbewust, zoals we zeggen, zekere zenuwbewegingen; het denkvermogen is alleen ontwaakt voor de gedachte, waardoor hij ingenomen wordt. De gehele mens zou inderdaad in het onderbewuste kunnen zinken, terwijl toch gewoontebewegingen, die handelingen van het denkvermogen inhouden, door kunnen gaan, zoals in veel fenomenen van de slaap; of hij kan oprijzen naar het superbewuste en toch actief zijn met het subliminale denkvermogen in het lichaam, zoals in zekere fenomenen van *samādhi* of Yoga trance. Het is dan evident, dat het verschil tussen de plantgewaarwording en onze gewaarwording eenvoudig is, dat in de plant de bewuste Kracht, die zich in het universum manifesteert, nog niet volledig naar boven is gekomen uit de slaap van de Materie, uit de absorptie, die de Kracht van de werker totaal verdeelt ten opzichte van de bron van het werk in de superbewuste kennis en daarom onderbewust doet, wat hij bewust zal doen, wanneer hij tevoorschijn komt in de mens uit

zijn absorptie en begint te ontwaken, ofschoon nog indirect, tot zijn kennis-zelf. Hij doet precies dezelfde dingen, maar op een andere manier en met een verschillende waarde in termen van bewustzijn.

Het wordt nu mogelijk om te bevatten, dat zelfs in het atoom er iets is, dat in ons een wil wordt en een verlangen, er is een aantrekking en een afstoting, die, ofschoon fenomenaal anders, in essentie hetzelfde ding zijn als voorliefde en afkeer in onszelf, maar die, zoals we zeggen, onbewust of onderbewust zijn. Deze essentie van wil en verlangen zijn duidelijk overal in de Natuur en ofschoon dit nog niet voldoende voorgesteld wordt, worden zij geassocieerd met en zijn zij inderdaad de uitdrukking van een onderbewuste of, als je wilt, onbewuste en nogal verwickelde gewaarwording en intelligentie, die op gelijke wijze doordringend zijn. Aanwezig in ieder atoom van de Materie is dat alles noodzakelijkerwijze aanwezig in alles, dat gevormd is door aggregatie van deze atomen; en zij zijn aanwezig in het atoom, omdat zij aanwezig zijn in de Kracht, die het atoom opbouwt en samenstelt. Die Kracht is fundamenteel de Chit-Tapas of Chit-Shakti van de Vedanta, bewustzijn-kracht, inherente bewuste kracht van bewust-zijn, die zich manifesteert als zenuw energie, vol van submentale gewaarwording in de plant, als verlangen-gewaarwording en verlangen-wil in de primaire dierlijke vormen, als zelfbewuste gewaarwording en kracht in het ontwikkelende dier, als mentale wil en kennis, die de hele rest aftopt in de mens. Het Leven is een schaal van universele Energie, waarin de overgang van onbewustheid naar bewustzijn geregeld wordt; het is een tussenliggend vermogen ervan, dat latent of ondergedompeld in de Materie aanwezig is, dat door zijn eigen kracht gebracht wordt in het submentale wezen, dat uiteindelijk door de verschijning van het Denkvermogen gebracht wordt naar de volledige mogelijkheid van zijn dynamiek.

Buiten alle andere overwegingen poneert deze conclusie zichzelf als een logische noodzaak, wanneer we zelfs het oppervlakkige proces van tevoorschijn komen observeren in het licht van het evolutionaire thema. Het spreekt vanzelf, dat Leven in de plant, zelfs wanneer op een andere manier georganiseerd dan in het dier, toch hetzelfde vermogen is, gemarkeerd door geboorte en groei en dood, voortplanting door het zaad, dood door aftakeling of ziekte of geweld, onderhoud door naar binnenhalen van verzorgende elementen van buiten, afhankelijkheid van licht en warmte, productiviteit en steriliteit, zelfs van toestanden van slapen en waken, energie en onderdrukking van levensdynamiek, overgang van kinderlijkheid naar volwassenheid en leeftijd; de plant

bevat bovendien de essenties van de kracht van leven en is daarom het natuurlijke voedsel van dierlijke bestaansvormen. Wanneer wordt toegegeven, dat zij een zenuwstelsel heeft en reactie op stimulansen, een begin of onderstroom van submentale of zuiver vitale gewaarwordingen, komt de identiteit dichterbij; maar het blijft klaarblijkelijk toch een stadium van levensevolutie, die tussen dierlijk bestaan en “onbezielde” Materie. Dat is precies, wat verwacht moet worden, wanneer Leven een kracht is, die uit Materie ontwikkelt en tot een hoogtepunt komt in het Denkvermogen en, wanneer het dat is, zijn we gebonden om te veronderstellen, dat het reeds in de Materie aanwezig is, zichzelf ondergedompeld of latent in het materiele onderbewustzijn of onbewustheid. Waar kan het anders uit tevoorschijn komen? Evolutie van Leven in materie veronderstelt een voorafgaande involutie ervan daar, tenzij we veronderstellen, dat het een nieuwe schepping is, die magisch en zonder verantwoording in de Natuur geïntroduceerd is. Wanneer het dat is, moet het ofwel een schepping uit het niets zijn of een resultaat van materiele handelingen, dit niet verantwoord wordt door iets in de handelingen zelf of door enig element in hen, dat van een verwante natuur is; of het is denkbaar, dat het een neerdaling van boven is, van een of ander suprafysiek niveau boven het materiele universum. De twee eerste veronderstellingen kunnen afgewezen worden als arbitraire opvattingen; de laatste uitleg is mogelijk en het is goed mogelijk en in de occulte kijk op dingen waar, dat een druk vanuit een of ander vlak van Leven boven het materiele universum de verschijning van leven hier geholpen heeft. Maar dit sluit de oorsprong van leven uit Materie zelf niet uit als een primaire en noodzakelijke beweging; want het bestaan van een Leven-wereld of Leven-niveau boven de materiele leidt niet uit zichzelf naar de verschijning van Leven in materie, tenzij dat Leven-niveau bestaat als een vormend stadium in een neerdaling van Zijn door verschillende graden of vermogens van zichzelf naar de Onbewustheid met het resultaat van een involutie van zichzelf met al deze vermogens in de Materie voor een latere evolutie en verschijning. Of tekenen van dit ondergedompelde leven ontdekbaar zijn, nog niet georganiseerd of rudimentair, in materiele dingen of dat zulke tekenen er niet zijn, omdat dit verwikkelde Leven in een volledige slaap is, is geen vraag van allerhoogst belang. De materiele Energie, die samenstelt, vormt en afbreekt⁵⁸, is hetzelfde Vermogen in een andere graad van zichzelf

⁵⁸ Geboorte, groei en dood van leven zijn in hun uitwendig gerichte aspect hetzelfde proces van samenstelling, vorming en afbreking, ofschoon meer dan dat in hun innerlijke proces en betekenis. Zelfs de bezieling van het lichaam door het psychische wezen volgt, wanneer de occulte kijk op deze dingen juist is, een overeenkomstig buitenwaarts proces, want de ziel als kern trekt voor de geboorte de elementen van

als de Leven-Energie, die zichzelf uitdrukt in geboorte, groei en dood, juist zoals hij bij zijn uitvoering van werken van Intelligentie in een slaapdrongen onderbewustzijn zichzelf misleidt als hetzelfde Vermogen, dat in een nog andere graad de status verkrijgt van Denkvermogen; juist zijn karakter laat zien, dat hij in zichzelf, ofschoon nog niet in hun karakteristieke organisatie of proces, de nog niet voortgebrachte vermogens van Denkvermogen en Leven bevat.

Leven openbaart zich dan essentieel overal hetzelfde, van atoom tot mens, het atoom, dat de onderbewuste materie bevat en beweging van zijn bevat, die vrijgegeven worden in het bewustzijn in het dier, met het plantenleven als tussenliggend stadium in de evolutie. Leven is werkelijk een universele werking van Bewuste-Kracht, die onderbewust handelt op en in de Materie; het is de handeling, die vormen of lichamen schept, onderhoudt en vernietigt en herschept en probeert door het spel van zenuwkracht, zogezegd, door stromen van uitwisseling van stimulerende energie de bewuste gewaarwording in die lichamen te ontwakken. In deze handeling bestaan drie stadia, de laagste, waarin de vibratie nog in de slaap van de Materie is, totaal onderbewust, zodat hij nog geheel mechanisch lijkt; het middelste stadium, waar hij in staat is tot een respons, nog submentaal, maar op de grens van wat we kennen als bewustzijn; de hoogste, waarin het leven bewuste geestesgesteldheid ontwikkelt in de vorm van een mentaal waarneembare gewaarwording, die in deze overgang de basis wordt van het zintuig-denkvermogen en de intelligentie. In het middelste stadium kunnen we het idee vangen van Leven als onderscheiden van Materie en Denkvermogen, maar in werkelijkheid is het dezelfde in alle stadia en altijd een tussenliggende term tussen Denkvermogen en Materie, samensteller van de laatste en instinctief voor de eerste. Het is een werking van Bewuste-Kracht, die noch de hoofdzakelijke vorming van substantie is, noch de werking van het denkvermogen met substantie en vorm als zijn object van begrip; het is eerder een energetisering van bewust zijn, dat de oorzaak en steun is van de vorming van substantie en een tussenliggende bron en steun van bewust mentaal begrip. Leven, als deze tussenliggende energetisering van bewust zijn, bevrijdt een vorm van de creatieve kracht van bestaan in zintuiglijke actie en reactie, die onderbewust en onbewust werkte, geabsorbeerd in zijn eigen substantie; hij ondersteunt en bevrijdt het

zijn mentale, vitale en fysieke sluiers en hun inhouden tot zich en stelt ze samen, laat deze formaties toenemen in het leven en bij zijn vertrek laat hij deze samenstellingen vallen en weer afbreken, neemt zijn innerlijke vermogens weer in zich terug, totdat bij wedergeboorte hij het oorspronkelijke proces weer herhaalt.

begrijpende bewustzijn van bestaan in handeling, dat denkvermogen wordt genoemd en geeft hem een dynamische instrumentatie, zodat hij niet alleen kan werken in zijn eigen vormen, maar op vormen van leven en materie; hij verbindt en ondersteunt ook als een middelste term tussen hen, de wederzijdse omgang van de twee, denkvermogen en materie. Leven voorziet deze manier van omgang in de voortdurende stromen van haar pulserende zenuw-energie, die de kracht van de vorm dragen als een gewaarwording om het Denkvermogen te veranderen en de kracht van het Denkvermogen terug te brengen als wil om de Materie te veranderen. Daarom bedoelen we gewoonlijk deze zenuw-energie, wanneer we over Leven spreken; het is de Prana of Leven-Kracht van het Indiase systeem. Maar zenuw-energie is alleen de vorm, die hij aanneemt in het dierlijke wezen; dezelfde Prana energie is aanwezig in alle vormen tot en met het atoom, omdat het overal in essentie hetzelfde is en overal dezelfde handeling van de Bewuste-Kracht, --- Kracht, die het substantiële bestaan van zijn eigen vormen ondersteunt en verandert, Kracht, met gevoel en denkvermogen heimelijk actief, maar eerst verwickeld in de vorm en in voorbereiding om tevoorschijn te komen, die dan tenslotte tevoorschijn komt uit hun involutie. Dit is de hele betekenis van het alomtegenwoordige Leven, dat gemanifesteerd is en het materiele universum bewoont.

HOOFDSTUK XX

Dood, Begeerte en Onvermogen

In het begin was alles bedekt door
Honger, die de Dood is; die maakte voor
zichzelf het Denkvermogen, zodat hij het
bezit van het zelf zou kunnen verkrijgen.
*Brihadaranyaka Upanishad.*⁵⁹

Dit is het Vermogen, dat ontdekt is door
de sterfelijke, die de veelheid van zijn
verlangens heeft, zodat hij alle dingen
zou kunnen verdragen; hij neemt de
smaak van al het voedsel en bouwt een
huis voor het wezen.

*Rig Veda*⁶⁰

IN ONS laatste hoofdstuk hebben we Leven beschouwd vanuit het gezichtspunt van het materiele bestaan en de verschijning en werking van het vitale principe in Materie en we hebben geredeneerd vanuit de data, die dit evolutionaire aardse bestaan aanbiedt. Maar het is duidelijk, dat, waar het ook tevoorschijn komt en hoe het ook werkt, onder welke conditie ook, het algemene principe overal hetzelfde moet zijn. Leven is een universele Kracht, die werkt om substantiële vormen te scheppen, energetiseren, onderhouden en veranderen, zelfs zover als oplossen en opnieuw opbouwen, met het wederzijdse spel en uitwisseling van een openlijke of heimelijke bewuste energie als haar fundamentele karakter. In de materiele wereld, waarin we leven, is het Denkvermogen verward en onderbewust in het Leven, precies zoals het Supramentale verward is en onderbewust in het Denkvermogen en dit Leven, dat beziel is door een verward onbewust Denkvermogen, is zelf weer verward in Materie. Daarom is Materie hier de basis en het klaarblijkelijke begin; in de taal van de Upanishads is Prithivi, het Aarde-principe, onze fundatie. Het materiele universum begint vanuit het vormelijke atoom,

⁵⁹ 1.2.1.

⁶⁰ V.7.6.

opgeladen met energie, beziel met de ongevormde substantie van een onderbewust verlangen, wil, intelligentie. Uit deze Materie manifesteert Leven zich blijkbaar en produceert uit zichzelf door middel van het levende lichaam het Denkvermogen, dat zij in zich gevangen bevat; het Denkvermogen moet ook nog uit zichzelf het Supramentale leveren, dat hij bevat in zijn werkingen. Maar we kunnen een wereld voorstellen, die anders samengesteld is, waarin het Denkvermogen in het begin niet verward is, maar die bewust haar ingeboren energie gebruikt om originele vormen van substantie te scheppen en die niet, zoals hier, in het begin alleen onderbewust is. Toch zou, ofschoon de werking van een zodanige wereld nogal verschillend is van de onze, het tussenliggende voertuig van werking van die energie altijd Leven zijn. Het ding zelf zou hetzelfde zijn, zelfs als het proces volledig omgekeerd zou worden.

Maar het blijkt dan onmiddellijk, dat, zoals het Denkvermogen alleen een uiteindelijke werking van het Supramentale is, het Leven ook alleen een uiteindelijke werking is van de Bewustzijn-Kracht, waarvan het Werkelijk-Idee de bepalende vorm en het scheppende middel is. Bewustzijn, dat Kracht is, is de natuur van het Wezen en dit bewuste Wezen, gemanifesteerd als een scheppende Kennis-Wil is het Werkelijk-Idee of het Supramentale. De supramentale Kennis-Wil is Bewustzijn-Kracht, die in werking is gesteld voor de schepping van vormen van verenigd zijn in een geordende harmonie, waar we de naam wereld of universum aan geven; dus ook het Denkvermogen en Leven zijn dezelfde Bewustzijn-Kracht, dezelfde Kennis-Wil, maar werkend voor het onderhoud van onderscheiden individuele vormen in een soort afbakening, tegenstelling en uitwisseling, waarin de ziel in iedere vorm van zijn zijn eigen denkvermogen en leven uitwerkt, alsof zij gescheiden waren van de andere, maar in feite zijn zij nooit afgescheiden, maar zijn zij het spel van de ene Ziel, Denkvermogen, Leven in verschillende vormen van zijn enkele werkelijkheid. Met andere woorden, zoals het Denkvermogen de uiteindelijke individualiserende werking is van het alles omvattende en alles aanvoelende Supramentale, het proces, waarmee zijn bewustzijn geïndividualiseerd werkt in iedere vorm vanuit het daarvoor juiste standpunt en met de kosmische relaties, die voortkomen uit dat standpunt, zo is het Leven de uiteindelijke werking, waarbij de Kracht van Bewust-Wezen, die handelt door de albezittende en alscheppende Wil van het universele Supramentale individuele vormen onderhoudt en van energie voorziet, samenstelt en opnieuw samenstelt en in hen handelt als de basis van alle activiteiten van de ziel, op die manier belichaamd. Leven is de energie van de Godheid, die zich

voortdurend genereert in vormen, zoals in een dynamo en die niet alleen speelt met de naar buiten gaande batterij van zijn schokken op de omgevende vormen van dingen, maar die zelf de inkomende schokken ontvangt van al het leven rondom, zoals zij de vorm overstroomt en doordringen van buitenaf, van het omgevende universum.

Vanuit dit gezichtspunt verschijnt Leven als een vorm van energie van bewustzijn, dat intermediair is en geschikt voor de actie van het Denkvermogen op de Materie; op een bepaalde manier kan gezegd worden, dat het een energieaspect is van het Denkvermogen, wanneer hij schept en niet langer zichzelf relateert aan ideeën, maar aan bewegingen van kracht en aan vormen van substantie. Maar er moet onmiddellijk aan toegevoegd worden, dat precies zoals het Denkvermogen geen afgescheiden entiteit is, maar het hele Supramentale achter zich heeft en het het Supramentale is, dat schept met het Denkvermogen alleen als zijn uiteindelijke individualiserende werking, zo is het Leven ook geen afgescheiden entiteit of beweging, maar heeft de hele Bewustzijn-Kracht achter zich in ieder van haar werkingen en alleen die Bewustzijn-Kracht bestaat en handelt in geschapen dingen. Leven is alleen zijn uiteindelijke werking, intermediair tussen Denkvermogen en Lichaam. Alles wat we zeggen over Leven moet daarom onderworpen worden aan de kwalificaties, die opkomen uit deze afhankelijkheid. We kennen het Leven niet werkelijk, ofwel in haar natuur of haar proces, tenzij en tot we gewaarzijn en bewust worden van de Bewuste-Kracht, die in haar werkt, waarvan zij alleen het uiterlijke aspect en instrumentatie is. Alleen dan kunnen we als individuele zielvormen en mentale en lichamelijke instrumenten van het Goddelijke, de wil van God en het Leven waarnemen en met kennis uitvoeren; alleen dan kunnen Leven en Denkvermogen vooruitgaan over paden en bewegingen van een altijd toenemende rechtheid van de waarheid in onszelf en dingen door een voortdurende vermindering van de verdraaide perversies van de Onwetendheid. Precies zoals het Denkvermogen zichzelf bewust moet verenigen met het Supramentale, waarvan hij gescheiden is door de handeling van Avidya, zo moet het Leven bewust worden van de Bewuste-Kracht, die erin werkt tot het doeldeinde en met een betekenis, waarvan het leven in ons, omdat zij geabsorbeerd is in hoofdzakelijk het proces van Leven, zoals ons denkvermogen geabsorbeerd is in hoofdzakelijk het proces van leven en materie mentaliseren, onbewust is in haar verduisterde handeling, zodat zij hen blindelings en onwetend dient en niet, zoals zij moet en wil in haar bevrijding en vervulling, lichtend of met een zelfvervullende kennis, vermogen en zaligheid.

In feite is ons Leven, omdat zij onderdanig is aan de verduisterende en verdelende werking van het Denkvermogen, zelf verduisterd en verdeeld en ondergaat al die onderwerping aan dood, beperking, zwakheid, lijden, onwetende functionering, waarvan het gebonden en beperkte schepsel-Denkvermogen de ouder is en oorzaak. De oorspronkelijke bron van de perversie was, zoals we gezien hebben, de zelfbeperking van de individuele ziel, die gebonden is aan zelfonwetendheid, omdat hij zichzelf beschouwt door een exclusieve concentratie als een afgescheiden zelfbestaande individualiteit en alle kosmische handeling alleen beschouwt, zoals het zichzelf presenteert aan zijn eigen individuele bewustzijn, kennis, wil, kracht, genoeg en beperkt zijn, in plaats van zichzelf te zien als een bewuste vorm van de Ene en alle bewustzijn, alle kennis, alle wil, alle kracht, alle genoeg te omhelzen en al het zijn als een met zijn eigen. Het universele leven in ons, dat deze leiding van de ziel, die gevangen is in het denkvermogen, gehoorzaamt, wordt zelf gevangen in een individuele handeling. Zij bestaat en handelt als een afgescheiden leven met een beperkt onvoldoende vermogen en ondergaat de schok en druk van alle kosmische leven om haar heen en omarmt dit niet vrijelijk. Geworpen in voortdurende kosmische uitwisseling van Kracht in het universum als een arm, beperkt, individueel bestaan, lijdt het Leven eerst hulpeloos en gehoorzaamt het reusachtige samenspel met alleen een mechanische reactie op alles wat haar aanvalt, verslindt, verheugt, gebruikt, aandrijft. Maar, wanneer het bewustzijn ontwikkelt, wanneer het licht van haar eigen wezen tevoorschijn komt uit de inerte duisternis van de evolutionaire slaap, wordt het individuele bestaan vagelijk bewust van het vermogen in haar en zoekt eerst in het zenuwstelsel en dan mentaal om het spel meester te worden, te gebruiken en te genieten. Dit ontwaken naar het Vermogen in haar is het geleidelijke ontwaken naar het zelf. Want het Leven is Kracht en Kracht is Vermogen en Vermogen is Wil en Wil is de werking van het Meester-Bewustzijn. Leven in het individu wordt meer en meer gewaar in haar diepten, dat zij ook de Wil-Kracht is van Sachchidananda, die meester is van het universum en zij streeft zelf om individueel meester te worden van haar eigen wereld. Daarom is de realisatie van haar eigen vermogen en het meesterschap over zowel als de kennis van haar wereld de toenemende impuls van al het individuele leven; die impuls is een essentieel kenmerk van de groeiende zelfmanifestatie van het Goddelijke in het kosmische bestaan.

Maar ofschoon Leven Vermogen is en de groei van het individuele leven de groei van het individuele Vermogen betekent, voorkomt het hoofdzakelijke feit, dat zij een

verdeelde geïndividualiseerde leven en kracht is, nog haar werkelijk om meester van haar wereld te worden. Want dat zou meesterschap over de Al-Kracht betekenen en het is onmogelijk voor een verdeeld en geïndividualiseerd bewustzijn met een verdeeld, geïndividualiseerd en daarom beperkt vermogen en wil om meester te zijn over de Al-Kracht; alleen de Al-Wil kan dat zijn en het individu alleen, wanneer ook, door weer een te worden met de Al-Wil en daarom met de Al-Kracht. Anders moet het individuele leven in de individuele vorm altijd onderworpen zijn aan de drie kentekens van haar beperking, Dood, Verlangen en Onvermogen.

De Dood is opgelegd aan het individuele leven, zowel door de condities van haar eigen bestaan als door haar relaties met de Al-Kracht, die zichzelf manifesteert in het universum. Want het individuele leven is een bijzonder spel van energie, gespecialiseerd om samen te stellen, te onderhouden, te energetiseren en tenslotte op te lossen, wanneer haar nut voorbij is, een van de ontelbare vormen, die allen, ieder op hun eigen plaats, tijd en strekking, het hele spel van het universum dienen. De energie van het leven in het lichaam moet de aanval van de energieën ondersteunen, die uitwendig voor hem zijn in het universum; hij moet ze naar binnen trekken en zich op hen voeden en wordt zelf voortdurend door hen verslonden. Alle Materie is volgens de Upanishads voedsel en dit is de formule van de materiële wereld, dat “ de eter, die eet, zelf gegeten wordt”. Het leven, dat georganiseerd is in het lichaam, wordt voortdurend blootgesteld aan de mogelijkheid om opengebroken te worden door de aanval van het leven, dat uitwendig aan haar is, omdat haar verslindende vermogen onvoldoende is of niet op de juiste manier gediend of omdat er geen juiste balans is tussen het vermogen van verslinden en het vermogen of noodzaak om voedsel te leveren voor het leven buiten, zij is niet in staat zichzelf te beschermen en wordt verslonden of niet in staat zichzelf te vernieuwen en kwijnt daarom weg of wordt gebroken; zij moet door het proces van de dood gaan voor een nieuwe constructie of vernieuwing.

Niet alleen op die manier, maar, weer in de taal van Upanishad, is de leven-kracht het voedsel van het lichaam en het lichaam het voedsel van de levens-kracht; met andere woorden, de levens-energie in ons levert zowel het materieel, waarmee de vorm wordt opgebouwd en voortdurend onderhouden en vernieuwd en verbruikt op hetzelfde moment voortdurend de substantiële vorm van zichzelf, die zij op die manier schept en in bestaan houdt. Wanneer de balans tussen deze twee handelingen onvolmaakt is of verstoord is of wanneer het geordende spel van de verschillende stromen van levens-

kracht afgekoppeld wordt, dan komen ziekte en verval tussenbeide en beginnen het proces van desintegratie. En juist de strijd voor bewust meesterschap en zelfs de groei van het denkvermogen maken het onderhoud van het leven moeilijker. Want er is een toenemende vordering van de levens-energie op de vorm, een vordering, die uitgaat boven het oorspronkelijke systeem van levering en die de oorspronkelijke balans van vraag en aanbod verstoort en voordat een nieuwe balans tot stand gebracht kan worden, worden er veel stoornissen geïntroduceerd, die vijandig zijn voor de harmonie en voor de lengte van onderhoud van het leven; bovendien scheidt de poging tot meesterschap altijd een overeenkomstige reactie in de omgeving, die vol krachten is, die ook vervulling wensen en daarom intolerant zijn voor, opstaan tegen het bestaan en het bestaan aanvallen, dat hen wil overheersen. Ook daar is de balans verstoord en wordt een meer intense strijd gegenereerd; hoe sterk het overheersende leven ook is, tenzij het ofwel onbeperkt is of anders slaagt om een nieuwe harmonie met haar omgeving te vestigen, kan zij niet altijd weerstaan en triomferen, maar moet op een dag te boven gekomen worden en gedesintegreerd.

Maar buiten al deze noodzakelijkheden is er de fundamentele noodzaak van de natuur en object van belichaamd leven zelf, dat oneindige ervaring moet zoeken op een eindige basis en omdat de vorm, de basis door juist haar organisatie, de mogelijkheid van ervaring beperkt, kan dit alleen gedaan worden door haar op te lossen en nieuwe vormen te zoeken. Want de ziel, die zich eenmaal beperkt heeft door concentratie op het moment en het veld, wordt gedreven om zijn oneindigheid weer te zoeken door het principe van opvolging, door moment bij moment te voegen en dus Tijddervaring op te slaan, die hij zijn verleden noemt; in die Tijd beweegt hij door opeenvolgende velden, opeenvolgende ervaringen of levens, opeenvolgende opstapelingen van kennis, vermogen, genieting en dit alles houdt hij in onderbewust of superbewust geheugen als zijn fonds van verleden verwerving in de Tijd. Voor dit proces is verandering van vorm essentieel en voor de ziel, verwikkeld in een individueel lichaam, betekent verandering van vorm oplossing van het lichaam in onderwerping aan de wet en aandrang van het Al-leven in het materiele universum, aan zijn wet van levering van het materiaal van vorm en de eis aan het materiaal, aan haar principe van voortdurende wederzijdse schok en de strijd van het belichaamde leven om te bestaan in een wereld van wederzijdse verslinding. En dit is de wet van de Dood.

Dit is dan de noodzaak en rechtvaardiging van de Dood, niet als een ontkenning van het Leven, maar als een proces van Leven; dood is noodzakelijk, want eeuwige verandering van vorm is de enige onsterfelijkheid, waarnaar de eindige levende substantie kan streven en eeuwige verandering van ervaring de enige oneindigheid, die het eindige denkvermogen, verwickeld in een levend lichaam, kan bereiken. Deze vormverandering kan niet worden toegestaan om hoofdzakelijk een constante vernieuwing te blijven van hetzelfde vorm-type, zoals dat ons lichamelijke leven samenstelt tussen geboorte en dood; want, tenzij het vorm-type veranderd wordt en het ervarende denkvermogen geworpen wordt in nieuwe vormen in nieuwe omstandigheden van tijd, plaats en omgeving, kan de noodzakelijke variatie van ervaring, die juist de natuur van het bestaan in Tijd en Ruimte vereist, niet tot stand gebracht worden. En alleen het proces van Dood door oplossing en door het verslinden van leven door Leven, alleen de afwezigheid van vrijheid, de aandrang, de strijd, de pijn, de onderwerping aan iets, dat het niet-Zelf lijkt te zijn, maakt, dat deze noodzakelijke en heilzame verandering verschrikkelijk lijkt en onwenselijk voor onze sterfelijke mentaliteit. De gewaarwording van verslonden worden, opengebrosen, vernietigd of weggedrukt is de engel van de Dood en zelfs het geloof in persoonlijke overleving van de dood kan deze niet geheel opheffen.

Maar dit proces is een noodzaak van die wederzijdse verslinding, die we zien als de initiële wet van Leven in Materie. Leven, zegt de Upanishad, is Honger, die de Dood is en door deze Honger, die de Dood is, *aśanāyāmṛtyuḥ*, werd deze materiële wereld geschapen. Want het Leven hier neemt materiele substantie als vorm aan en materiele substantie is Zijn, oneindig verdeeld en oneindig op zoek om zich om te vormen; tussen deze twee impulsen van oneindige verdeling en oneindige omvorming is het materiele bestaan van het universum samengesteld. De poging van het individu, het levende atoom, om zichzelf te onderhouden en vergroten is de hele bedoeling van Verlangen; een fysieke, vitale, morele, mentale toename door een meer en meer alomarmende ervaring, een meer en meer alomarmend bezit, absorptie, assimilatie, genieting is de onvermijdelijke, fundamentele, onuitwisbare impuls van het Bestaan, eenmaal verdeeld en geïndividualiseerd, nog altijd heimelijk bewust van haar alomarmende, albezittende oneindigheid. De impuls om dat geheime bewustzijn te realiseren is de aansporing van de kosmische Godheid, de begeerte van het belichaamde Zelf binnen ieder individueel schepsel; en het is onvermijdelijk, juist, heilzaam, dat hij het eerst zou proberen te realiseren in de termen van het leven door een toenemende groei en uitbreiding. In de

fysieke wereld kan dit alleen gedaan worden door voeding uit de omgeving, zichzelf vergroten door absorptie van anderen of wat in het bezit is van anderen; en deze noodzaak is de universele rechtvaardiging van Honger in al zijn vormen. Toch moet wat verslindt, ook verslonden worden; want de wet van uitwisseling, van actie en reactie, van beperkt vermogen en daarom van uiteindelijke uitputting en bezwijking bestuurt alle leven in de fysieke wereld.

In het bewuste denkvermogen transformeert dat, wat alleen nog vitale honger was in het onderbewuste leven, zichzelf in hogere vormen; honger in de vitale delen wordt hunkering van Verlangen in het gementaliseerde leven, inspanning van Wil in het intellectuele of denkende leven. Deze beweging van verlangen moet en behoort door te gaan, totdat het individu voldoende gegroeid is, zodat hij nu eindelijk meester over zichzelf kan worden en door toenemende vereniging met de Oneindige, bezitter van dat universum. Verlangen is de hefboom, waardoor het goddelijke Levensprincipe zijn einde van zelf-bevestiging in het universum tot stand brengt en de poging om het te vernietigen in belang van inertie is een ontkenning van het goddelijke Leven-principe, een Wil-om-niet-te-zijn, die noodzakelijkerwijze onwetendheid is; want men kan niet ophouden individueel te zijn, behalve door oneindig te zijn. Verlangen kan ook alleen op de goede manier ophouden door het verlangen van het oneindige te worden en zichzelf te bevredigen met een hemelse vervulling en een oneindige bevrediging in de al-bezittende zaligheid van het Oneindige. Ondertussen moet hij doorgaan van het type van wederzijdse verslindende honger naar het type van wederzijds geven, van een toenemend vreugdevol offer van wederzijdse uitwisseling; --- het individu geeft zichzelf aan andere individuen en ontvangt ze terug in uitwisseling; het lagere geeft zichzelf aan het hogere en het hogere aan het lagere, zodat zij in elkaar vervuld kunnen worden; de mens geeft zichzelf aan de Godheid en de Godheid aan de mens; het Al in het individu geeft zichzelf aan het Al in het universum en ontvangt zijn gerealiseerde universaliteit als een goddelijke beloning. Op die manier moet de wet van de Honger langzamerhand plaatsmaken voor de Wet van de Liefde, de wet van Verdeling voor de wet van de Eenheid, de wet van de Dood voor de wet van Onsterfelijkheid. Zo is de noodzaak, zo is de rechtvaardiging, zo is het hoogtepunt en de zelf-vervulling van het Verlangen, dat aan het werk is in het universum.

Zoals dit masker van de Dood, dat het Leven aanneemt, resulteert uit de beweging van het eindige zoeken om haar onsterfelijkheid te bevestigen, zo is Verlangen de impuls

van de Kracht van Zijn, die geïndividualiseerd is in het Leven om in voortgang in de termen van opvolging in de Tijd en van zelf-uitbreiding in de Ruimte, in het raamwerk van het eindige, zijn oneindige Zaligheid te bevestigen, de Ananda van Sachchidanada. Het masker van Verlangen, die die impuls aanneemt, komt direct van het derde fenomeen van het Leven, haar wet van onvermogen. Leven is een oneindige Kracht, die werkt in termen van het eindige; onvermijdelijk moet gedurende haar duidelijk geïndividualiseerde actie in het eindige haar almacht verschijnen en handelen als een beperkt vermogen en een gedeeltelijke impotentie, ofschoon achter iedere handeling van het individu, hoe zwak ook, hoe futiel ook, hoe strompelend ook, de hele superbewuste en onderbewuste tegenwoordigheid er moet zijn van de oneindige almachtige Kracht; zonder die tegenwoordigheid erachter kan er niet in het minst enige enkele beweging gebeuren in de kosmos; iedere enkele handeling en beweging vallen in hun som van universele handeling door de toestemming van de almachtige alwetendheid, die als Supramentale inherent in dingen werkt. Maar de geïndividualiseerde leven-kracht is voor zijn eigen bewustzijn beperkt en vol onvermogen; want hij moet niet alleen werken tegen de massa van andere omgevende geïndividualiseerde leven-krachten, maar is ook onderworpen aan controle en ontkenning door het oneindige Leven zelf, waarvan de totale wil en trend niet onmiddellijk met zijn eigen wil en trend kan overeenkomen. Daarom is beperking van kracht, fenomeen van onvermogen, de derde van drie karakteristieken van geïndividualiseerd en verdeeld Leven. Aan de andere kant blijft de impuls van zelf-vergroting en al-bezit en die bepaalt zich niet en is niet bedoeld om zichzelf te bepalen of te beperken door de limiet van zijn huidige kracht of vermogen. Daarom komt uit de afgrond tussen de impuls om te bezitten en de kracht van bezit verlangen omhoog; want als er geen dergelijke tegenstrijdigheid zou zijn, wanneer de kracht altijd bezit kon nemen van zijn object, altijd met zekerheid het einde zou verkrijgen, zou verlangen niet in bestaan komen, maar alleen een kalme Wil, die zichzelf bezit, zonder streven, zoals de Wil van het Goddelijke is.

Wanneer de geïndividualiseerde kracht de energie zou zijn van een denkvermogen, vrij van onwetendheid, zou een dergelijke beperking, een dergelijke noodzaak van verlangen niet tussenbeide komen. Want een denkvermogen, niet gescheiden van het Supramentale, een denkvermogen van goddelijke kennis zou de intentie, werkgebied en onvermijdelijk resultaat weten van ieder van zijn handelingen en zou niet streven of strijden, maar een verzekerde kracht naar voren brengen, die zelf-beperkt is tot het

onmiddellijke object, dat hij beziet. Hij zou, zelfs bij het uitstrekken voorbij het huidige, zelfs bij het ondernemen van bewegingen, die niet bedoeld zijn om onmiddellijk te slagen, toch niet onderworpen zijn aan verlangen en beperking. Want de mislukkingen, ook van het Goddelijke, zijn handelingen van zijn alwetende almacht, die de juiste tijd en omstandigheden weet voor het begin, de wederwaardigheden, de onmiddellijke en uiteindelijke resultaten van al zijn kosmische ondernemingen. Het denkvermogen van kennis, dat in vereniging is met het goddelijke Supramentale, zou deelnemen aan deze alwetendheid en dit al-bepalende vermogen. Maar, zoals we gezien hebben, is geïndividualiseerde leven-kracht hier een energie van het individualiserende en onwetende Denkvermogen, het Denkvermogen, dat gevallen is uit de kennis van zijn eigen Supramentale. Daarom is onvermogen noodzakelijk voor zijn relaties in het Leven en onvermijdelijk in de natuur van dingen; want de praktische al-macht van een onwetende kracht, zelfs in een beperkte werkruimte, is ondenkbaar, omdat in die werkruimte een dergelijke kracht zich zou opstellen tegenover de werking van de goddelijke en al-wetende al-macht en het vaste doeleinde van dingen zou losmaken, --- een onmogelijke kosmische situatie. De strijd van beperkte krachten, die hun vermogen vergroten door die strijd onder de drijvende aandrang van instinctief of bewust verlangen, is daarom de eerste wet van Leven. Zoals met verlangen, zo ook met streven; het moet oprijzen tot een wederzijdse, behulpzame beproeving van kracht, een bewuste worsteling of broederlijke krachten, waarin de overwinnaar en de overwonnene of eerder, dat wat beïnvloed wordt door de handeling van boven en dat wat beïnvloed wordt door het antwoord op de handeling van beneden, moet gelijktijdig verkrijgen en toenemen. En dit moet uiteindelijk weer een gelukkige schok worden van goddelijke uitwisseling; de energieke omhelzing van Liefde, die de krampachtige omhelzing van streven vervangt. Toch is streven het noodzakelijke en heilzame begin. Dood, Verlangen en Streven zijn de drie-eenheid van verdeeld leven, het drievoudige masker van het goddelijke Leven-principe in zijn eerste essay van kosmische zelf-bevestiging.

HOOFDSTUK XXI

De Opstijging van Leven

Laat het pad van het Woord leiden naar de godheden, naar de Wateren door de werking van het Denkvermogen...⁶¹ O Vlam, gij gaat naar de oceaan van de Hemel, naar de goden; gij laat de godheden van niveaus samen komen, de wateren, die in de werkelijkheid van het licht zijn boven de zon en de wateren, die beneden verblijven⁶².

De Heer van Heerlijkheid veroverd de derde toestand, hij onderhoudt en bestuurt volgens de Ziel van universaliteit; als een arend, een vlieger zet hij zich op het voertuig en verhoogt het, als een vinder van Licht manifesteert hij de vierde toestand en blijft trouw aan de oceaan, die het opzwellen is van die wateren⁶³.

Driemaal stapte Vishnu vooruit en zette zijn stap omhoog gericht uit de oorspronkelijke stof; drie stappen had hij genomen, de Bewaker, de Onoverwinnelijke en vanachter behoudt hij hun wetten. Tast de werkingen van Vishnu af

⁶¹ X. 30. I.

⁶² III. 22. 3.

⁶³ IX. 96. 18, 19.

en zie van waaruit hij hun wetten heeft gemanifesteerd. Dat is zijn hoogste stap, die ooit gezien is door de zieners, zoals een oog, uitgebreid in de hemel; moge de verlichte, de ontwaakte ontsteken in een vlammenzee, zelfs Vishnus allerhoogste stap....⁶⁴

Rig Veda.

WE HEBBEN gezien, dat, zoals het verdeelde sterfelijke Denkvermogen, ouder van beperking en onwetendheid en de dualiteiten, alleen een donker figuur is van het Supramentale, van het zelf-verlichte goddelijke Bewustzijn in zijn eerste verwerkingen met de klaarblijkelijke ontkenning van zichzelf, van waaruit onze kosmos begint, zo ook het Leven, zoals het tevoorschijn komt in ons materiële universum, een energie van het verdelende Denkvermogen, onderbewust, ondergedompeld, gevangen in de Materie, Leven als de ouder van de dood, honger en onvermogen, alleen een donkere figuur is van de goddelijke suprabewuste Kracht, wiens hoogste termen onsterfelijkheid, bevredigde heerlijkheid en almacht zijn. Deze relatie vestigt de natuur van die grote kosmische processen, waar we deel van zijn; het bepaalt de eerste, de middelste en de uiteindelijke termen van onze evolutie. De eerste termen van Leven zijn verdeling, een kracht-gedreven onderbewuste wil, klaarblijkelijk niet als wil, maar als een domme aandrang van fysieke energie en de impotentie van een inerte onderwerping aan de mechanische krachten, die de uitwisselingen besturen tussen de vorm en haar omgeving. Deze onbewustheid en deze blinde, maar potente handeling van Energie zijn het type van het materiele universum, zoals de fysieke wetenschapper het ziet en dit zijn zicht op dingen uitbreidt en verandert in het geheel van het fundamentele bestaan; het is het bewustzijn van Materie en het tot stand gebrachte type van materieel leven. Maar er komt een nieuw evenwicht, er komt een nieuwe set termen tussenbeide, die in verhouding toenemen, wanneer het Leven zichzelf voortbrengt uit deze vorm en begint te ontwikkelen in de richting van bewust Denkvermogen; want de middelste termen van Leven zijn dood en wederzijds verslinden, honger en bewust verlangen, het besef van een beperkte ruimte en vermogen en de strijd om te vergroten, uit te breiden, te

⁶⁴ I. 22. 17-21.

overwinnen en te bezitten. Deze drie termen zijn de basis van die toestand van evolutie, die de Darwinistische theorie eerst duidelijk maakte aan de menselijke kennis. Want het fenomeen van de dood houdt in zichzelf een strijd in om te overleven, omdat de dood alleen een negatieve term is, waarin het Leven zich verbergt voor zichzelf en haar eigen positieve wezen verleidt om naar onsterfelijkheid te zoeken. Het fenomeen van honger en verlangen houdt een strijd in naar een toestand van bevrediging en zekerheid, omdat verlangen een een stimulans is, waarmee het Leven haar eigen positieve wezen verleidt om op te stijgen uit de ontkenning van de onvervulde honger naar het volledige bezit van de werkelijkheid van bestaan. Het fenomeen van beperkt vermogen houdt een strijd in naar uitbreiding, meesterschap en bezit, het bezit van het zelf en de verovering van de omgeving, omdat beperking en tekortkoming alleen een ontkenning zijn, waarmee het Leven zijn positieve wezen verleidt om te zoeken naar de vervolmaking, waar hij eeuwig toe in staat is. De strijd voor het leven is niet alleen een strijd om te overleven, het is ook een strijd om bezit en vervolmaking, omdat alleen door aanpakken van de omgeving, ofwel meer of minder, ofwel door zelf-aanpassing eraan of door deze aan zichzelf aan te passen ofwel door aanvaarding en het verzoenen of door verovering en het veranderen, overleving verzekerd kan worden en het is even waar, dat alleen een grotere en grotere vervolmaking een voortdurende permanentie kan verzekeren, een blijvende overleving. Deze waarheid zocht het Darwinisme uit te drukken in de formule van de overleving van de sterkste.

Maar, zoals het wetenschappelijke denkvermogen zocht om het Leven uit te breiden met het mechanische principe, passend bij het bestaan en het mechanische bewustzijn, besloten in Materie, niet zag, dat een nieuw principe was binnen gekomen, waarvan juist de reden van zijn is om het mechanische aan zich te onderwerpen, zo werd de Darwinistische formule gebruikt om op een te uitgebreide wijze het agressieve principe van Leven, de vitale zelfzuchtigheid van het individu, het instinct en proces van zelfbehoud, zelfverklaring en agressief leven uit te breiden. Want deze eerste twee toestanden van Leven bevatten in zichzelf de zaden van een nieuw principe en een andere toestand, die moet toenemen in verhouding, terwijl het Denkvermogen ontwikkelt uit materie door middel van de vitale formule in zijn eigen wet. En alle dingen moeten nog meer veranderen, wanneer, zoals het Leven omhoog verandert naar het Denkvermogen, het Denkvermogen omhoog verandert naar het Supramentale en de Geest. Juist omdat de strijd voor overleving, de impuls naar permanentie tegengesproken wordt door de wet

van de dood, wordt het individuele leven aangezet en gebruikt om eerder permanentie te verzekeren voor het ras dan voor zichzelf; maar dit kan zij niet doen zonder medewerking van anderen; en het principe van samenwerking en wederzijdse hulp, het verlangen van anderen, het verlangen van de vrouw, het kind, de vriend en de helper, de aangesloten groep, de praktijk van verbinding, van bewuste aansluiting en uitwisseling zijn de zaden, waaruit het principe van Liefde opbloeit. Laten we toegeven, dat liefde eerst een uitgebreide zelfzuchtigheid kan zijn en dat dit aspect van uitgebreide zelfzuchtigheid kan volharden en domineren, zoals zij nog volhardt en domineert in hogere stadia van de evolutie: wanneer het denkvermogen nog meer ontwikkelt en zichzelf meer en meer vindt, begint hij nog door de ervaring van leven en liefde en wederzijdse hulp waar te nemen, dat het natuurlijke individu een mindere term van zijn is en bestaat door het universele. Wanneer dit eenmaal ontdekt is, omdat het onvermijdelijk ontdekt wordt door de mens, is het mentale wezen, zijn bestemming bepaald; want hij heeft het punt bereikt, waarop het Denkvermogen zich kan gaan openen voor de waarheid, dat er iets is voorbij zichzelf; vanaf dat moment is zijn evolutie, hoe duister en langzaam ook naar dat superieure iets, naar de Geest, naar het Supramentale, naar de Supermensheid onvermijdelijk voorbeschikt.

Daarom is Leven door haar eigen natuur voorbestemd voor een derde toestand, een derde set van termen van haar zelfuitdrukking. Wanneer we deze opstijging van Leven onderzoeken, zullen we zien, dat de laatste termen van haar werkelijke evolutie, de termen van wat we de derde toestand genoemd hebben, noodzakelijkerwijze in verschijning juist de tegenstelling en tegenovergestelde moet zijn, maar in feite juist de vervulling en omvorming van haar eerste toestanden. Het Leven begint met de extreme verdelingen en rigide vormen van de Materie en van deze rigide verdelingen is het atoom, dat de basis is van alle materiele vorm, juist het type. Het atoom staat apart van alle andere, zelfs in zijn vereniging met hen, weigert dood en oplossing onder enige gewone kracht en is het fysieke type van het afgescheiden ego, dat zijn bestaan definieert tegen het principe van fusie in de Natuur. Maar eenheid is een even sterk principe in de Natuur als verdeling; het is inderdaad het meesterprincipe, waarvan verdeling alleen een onderdanige term is en iedere verdeelde vorm moet zich daarom op de een of andere manier onderwerpen aan het principe van eenheid door mechanische noodzaak, door aandrang, door toestemming of door drijfveer. Wanneer de Natuur daarom voor haar eigen doeleinde, om in principe een ferme basis te hebben voor haar

combinaties en een vaste zaad van vormen, het atoom toestaat om gewoonlijk het proces van fusie door oplossing te weerstaan, dwingt zij hem om het proces van fusie te ondergaan door verzameling; het atoom is, omdat het de eerste verzameling is, ook de eerste basis van verzamelde eenheden.

Wanneer het Leven zijn tweede toestand bereikt, die we herkennen als vitaliteit, neemt het tegenovergestelde fenomeen de leiding en de fysieke basis van het vitale ego wordt verplicht om toe te geven aan oplossing. Haar samenstellende delen worden zo opengebrouwen, dat elementen van het ene leven gebruikt kunnen worden om binnen te gaan in de elementaire vorming van andere levens. Hoever deze wet heerst in de Natuur, is nog niet volledig herkend en kan inderdaad niet herkend worden, totdat we een wetenschap hebben van mentaal leven en spiritueel bestaan, die zo deugdelijk is als onze huidige wetenschap van fysiek leven en het bestaan van Materie. Toch kunnen we breedvoerig zien, dat niet alleen de elementen van ons fysieke lichaam, maar die van ons subtielere vitale wezen, onze levensenergie, onze verlangen-energie, onze vermogens, strevingen, passies, zowel gedurende ons leven, als na onze dood, het levensbestaan van anderen binnengaan. Een oude occulte kennis vertelt ons, dat we een vitale structuur hebben alsook een fysieke en dat deze ook oplost na de dood en zichzelf geeft aan de samenstelling van andere vitale lichamen; onze levensenergie mengt, terwijl we leven, voortdurend met de energieën van andere wezens. Een gelijkkluidende wet bestuurt de wederzijdse relaties van ons mentale leven met het mentale leven van andere denkende schepsels. Er is een voortdurende oplossing en verstrooiing en wederopbouw, veroorzaakt door de schok van denkvermogen op denkvermogen met een voortdurende uitwisseling en fusie van elementen. Uitwisseling, wederzijdse vermenging en fusie van wezen met wezen is juist het proces van het leven, een wet van haar bestaan.

Wij hebben dan twee principes in het Leven, de noodzaak of de wil van het afgescheiden ego om te overleven in zijn onderscheiding en zijn identiteit te beschermen en de aandrang, die hem opgelegd wordt door de Natuur om zichzelf met anderen samen te smelten. In de fysieke wereld legt zij veel nadruk op de eerste impuls; want zij moet stabiele afgescheiden vormen creëren, omdat het haar eerste en werkelijk haar moeilijkste probleem is om zoiets te creëren en onderhouden als een afgescheiden overleving van de individualiteit en een stabiele vorm voor zich in de aanhoudende stroom en beweging van Energie en in de eenheid van het oneindige. In het atomaire

leven volhardt de individuele vorm daarom als de basis en verzekert door zijn samensmelting met anderen het min of meer voortgezette bestaan van samengestelde vormen, die de basis zullen zijn van vitale en mentale individualisaties. Maar, zodra de Natuur in dat opzicht voldoende vastheid heeft veiliggesteld voor de veilige uitvoering van haar uiteindelijke handelingen, draait zij het proces om; de individuele vorm verdwijnt en het samengestelde leven profiteert van de elementen van de vorm, die zo opgelost is. Dit kan echter niet het laatste stadium zijn; dat kan alleen bereikt worden, wanneer de twee principes geharmoniseerd zijn, wanneer het individu in staat is om door te zetten in het bewustzijn van zijn individualiteit en zich toch met anderen te versmelten zonder versterking van behoudend equilibrium en onderbreking van overleving.

De termen van het probleem vooronderstellen de volledige verschijning van het Denkvermogen; want in vitaliteit zonder bewust denkvermogen kan geen gelijkmaking zijn, maar alleen een tijdelijk instabiel equilibrium, dat eindigt in de dood van het lichaam, de oplossing van het individu en de verstrooiing van zijn elementen in de universaliteit. De natuur van het fysieke Leven verbiedt het idee van een individuele vorm, die hetzelfde inherent vermogen van doorzetting bezit en daarom van voortgezet individueel bestaan als de atomen, waaruit zij is samengesteld. Alleen een mentaal wezen, dat ondersteunt wordt door de psychische verwickeling van binnen, die de geheime ziel uitdrukt of begint uit te drukken, kan hopen door te zetten door zijn vermogen om het verleden aan de toekomst te verbinden in een stroom van continuïteit, die het breken van de fysieke vorm zou kunnen breken in het fysieke geheugen, maar niet vernietigd hoeft te worden in het mentale wezen zelf en die zelf door een uiteindelijke ontwikkeling de kloof kan overbruggen van het fysieke geheugen, die gecreëerd wordt door de dood en geboorte van het lichaam. Zelfs zoals het is, zelfs in de huidige onvolmaakte ontwikkeling van het belichaamde denkvermogen, is het mentale wezen bewust in de massa van een verleden en een toekomst, die zich uitbreidt voorbij het leven van het lichaam; hij wordt bewust van een individueel verleden, van individuele levens, die het zijne gecreëerd hebben en waarvan hij een ontwikkeling is en veranderde reproductie en van toekomstige individuele levens, die de zijne uit zichzelf creëert; hij is ook bewust van een samengesteld, voorbij en toekomstig leven, waar zijn eigen leven als een van zijn draden door loopt. Wat duidelijk is voor de fysieke Wetenschap in termen van erfelijkheid, wordt op andere wijze duidelijk voor de ontwikkelende ziel achter het mentale wezen in termen van volhardende persoonlijkheid. Het mentale wezen, dat dit zielbewustzijn uitdrukt, is

daarom de verwikkeling van het volhardende individu en het volhardende samengestelde leven; in hem wordt hun vereniging en harmonie mogelijk.

Associatie met liefde als haar geheime principe en haar opkomende hoogtepunt is het type, het vermogen van deze nieuwe relatie en daarom het heersende principe van de ontwikkeling naar de derde toestand van het leven. Het bewuste behoud van individualiteit samen met de bewuste geaccepteerde noodzaak en het verlangen van uitwisseling, zelfgave en versmelting met andere individuen, is noodzakelijk voor de werking van het principe van liefde; want als een van hen vernietigd wordt, houdt de werking van liefde op, wat ook zijn plaats inneemt. Vervulling van liefde door totale zelfopoffering, zelfs met de illusie van zelfvernietiging, is inderdaad een idee en een impuls in het mentale wezen, maar het duidt op een ontwikkeling voorbij de derde toestand van Leven. Deze derde status is een toestand, waarin we geleidelijk oprijzen voorbij de strijd voor het leven door wederzijdse verslinding en de overleving van de sterkste door die strijd; want meer en meer is er een overleving door wederzijdse hulp en zelfvervolmaking door wederzijdse aanpassing, uitwisseling en samensmelting. Het Leven is een zelfbevestiging van het wezen, zelfs een ontwikkeling en overleving van het ego, maar van een wezen, dat andere wezens nodig heeft, een ego, dat probeert andere ego's te ontmoeten en te omvatten en opgenomen te worden in hun leven. De individuen en de samenstellingen, die het meest de wet van associatie en de wet van liefde, van algemene hulp, vriendelijkheid, affectie, kameraadschap, eenheid ontwikkelen, die het meest succesvol overleving en wederzijdse zelfgave harmoniseren, het samenstel, dat het individu verhoogt en het individu het samenstel, zowel als het individu, dat het individu verhoogt en het samenstel het samenstel door wederzijdse uitwisseling, zal de sterkste zijn voor overleving in deze derde status van evolutie.

Deze ontwikkeling is van betekenis voor de toenemende overheersing van het Denkvermogen⁶⁵, die geleidelijk zijn eigen wet meer en meer oplegt aan het materiele bestaan. Want het Denkvermogen hoeft door zijn grotere subtiliteit niet te slachten om te assimileren, bezitten en groeien; eerder hoe meer hij geeft, hoe meer hij ontvangt en groeit; en hoe meer hij zich versmelt met anderen, hoe meer hij anderen versmelt met

⁶⁵ Waar hier over gesproken wordt, is het denkvermogen zoals hij direct handelt in het leven, in het vitale wezen, door het hart. Liefde --- het relatieve principe, niet haar absolute --- is een principe van leven, niet van denkvermogen, maar zij kan zichzelf alleen bezitten en bewegen naar permanentie, wanneer zij opgenomen wordt door het denkvermogen naar haar eigen licht. Wat liefde wordt genoemd in het lichaam en de vitale delen is hoofdzakelijk een vorm van honger zonder permanentie.

zichzelf en zijn veld van zijn wezen vergroot. Het fysieke leven put zichzelf uit door te veel te geven en verwoest zichzelf door te veel verslinden; maar, ofschoon het Denkvermogen in verhouding, omdat hij op de wet van de Materie leunt, dezelfde beperking ondergaat, neigt hij toch, aan de andere kant, in de verhouding, waarin hij groeit in zijn eigen wet, deze beperking te boven te komen en in verhouding, waarin hij de materiele beperking te boven komt, worden geven en ontvangen een. Want in zijn opwaartse opstijging groeit hij naar de regel van bewuste eenheid in verscheidenheid, wat de goddelijke wet is van de gemanifesteerde Sachchidananda.

De tweede term van de oorspronkelijke status van leven is onderbewuste wil, die in de bijkomende status honger en bewust verlangen wordt, --- honger en verlangen, het eerste zaad van het bewuste denkvermogen. De groei naar de derde status van leven door het principe van associatie, de groei van liefde, vernietigt de wet van verlangen niet, maar transformeert hem eerder en vervult hem. Liefde is in haar natuur het verlangen om zich aan anderen te geven en anderen in ruil te ontvangen; het is een interactie tussen wezen en wezen. Fysiek leven verlangt niet zichzelf te geven, het verlangt alleen te ontvangen. Het is waar, dat zij gedwongen wordt zichzelf te geven, want leven, dat alleen ontvangt en niet geeft, moet onvruchtbaar worden, verwelken en verdwijnen, --- wanneer, inderdaad, zulk leven in zijn totaliteit hoe dan ook hier of in enige andere wereld mogelijk is; maar zij wordt gedwongen, terwijl zij niet wil, gehoorzaamt zij de onderbewuste impuls van de Natuur eerder dan er bewust in te delen. Zelfs, wanneer liefde tussenbeide komt, behoudt zelfgave eerst in grote mate het mechanische karakter van de onderbewuste wil in het atoom. De liefde zelf gehoorzaamt eerst de wet van honger en geniet het ontvangen en eisen van anderen eerder dan geven en overgave aan anderen, wat zij hoofdzakelijk toelaat als de noodzakelijke prijs voor datgene, wat zij begeert. Maar hier heeft zij nog niet haar ware natuur gekregen; haar ware wet is een gelijke interactie te bewerkstelligen, waarin de vreugde van geven gelijk is aan de vreugde van ontvangen en er aan het eind zelfs neigt naar om groter te worden; maar dat gebeurt, wanneer zij voorbij zichzelf schiet onder de druk van de psychische vlam om de vervulling van de algehele eenheid te verkrijgen en daarom dat, wat voor haar niet-zelf leek te moeten realiseren als zelfs een groter en waardevoller zelf dan haar eigen individualiteit. In haar levensoorsprong is de wet van liefde de impuls om zichzelf te realiseren en vervullen in anderen en door anderen; verrijkt te worden door verrijking, te bezitten en in bezit te zijn, omdat men zonder in bezit te zijn, zichzelf niet volledig bezit.

Het inerte onvermogen van atomisch bestaan om zichzelf te bezitten, de onderwerping van het materiele individu aan het niet-zelf behoort tot de eerste status van het leven. Het bewustzijn van beperking en de strijd om te bezitten, om meester te zijn, zowel van het zelf als het niet-zelf, is het type van de tweede status. Ook hier brengt de ontwikkeling naar de derde status een transformatie van de oorspronkelijke termen naar een vervulling en harmonie, die de termen herhalen, terwijl zij hen lijken tegen te spreken. Door associatie en door liefde komt er een erkenning van het niet-zelf als een groter zelf naar voren en daarom een bewuste geaccepteerde onderwerping aan haar wet en noodzaak, die de toenemende impuls vervult van samengesteld leven om het individu te absorberen; en er is weer bezit door het individu over het leven van anderen als zijn eigen bezit en alles wat zij hem moet geven als zijn eigen, die de tegengestelde impuls vervult van individueel bezit. Noch kan deze relatie van wederzijdsheid tussen het individu en de wereld, waarin hij leeft, uitgedrukt worden of volledig of verzekerd zijn, tenzij dezelfde relatie gevestigd is tussen individu en individu en tussen samenstel en samenstel. Alle moeilijke inspanning van de mens naar de harmonisatie van zelfbevestiging en vrijheid, waardoor hij zichzelf bezit, met associatie en liefde, broederschap, kameraadschap, waarin hij zichzelf aan anderen geeft, zijn idealen van een harmonieus equilibrium, recht, wederzijdsheid, gelijkheid, waarbij hij een balans creëert tussen twee tegengestelden, zijn werkelijk een poging, onvermijdelijk voorbepaald in zijn lijnen om het oorspronkelijk probleem van de Natuur op te lossen, juist het probleem van het Leven zelf, door de resolutie van het conflict tussen twee tegengestelden, die zichzelf presenteren juist in de fundaties van Leven in de Materie. De resolutie wordt gepoogd door het hogere principe van het Denkvermogen, dat alleen de weg kan vinden naar de bedoelde harmonie, zelfs ofschoon de harmonie zelf alleen gevonden kan worden in een Vermogen, dat nog voorbij ons ligt.

Want als de data, waarmee we begonnen zijn, juist zijn, kan het eind van de weg, het doel zelf, alleen bereikt worden door het Denkvermogen, dat zichzelf voorbijgaat naar wat voorbij het Denkvermogen ligt, omdat van Dat het Denkvermogen alleen een inferieure term is en een instrument om eerst in de vorm en individualiteit af te dalen en ten tweede voor heropstijging naar de werkelijkheid, die de vorm belichaamt en de individualiteit vertegenwoordigt. Daarom wordt de volmaakte oplossing van het probleem van Leven waarschijnlijk niet gerealiseerd door associatie, uitwisseling en aanpassingen van liefde alleen of door de wet van het denkvermogen en het hart alleen. Het moet

komen door een vierde status van leven, waarin de eeuwige eenheid van de velen gerealiseerd wordt door de geest en de bewuste fundatie van alle handelingen van leven niet langer gelegen is in de verdelingen van het lichaam, noch in de passies en honger van de vitaliteit, noch in de groeperingen en onvolmaakte harmonieën van het denkvermogen, noch in een combinatie van al deze, maar in de eenheid en vrijheid van de Geest.

HOOFDSTUK XXII

Het Probleem van het Leven

Dit wordt het universele Leven genoemd.

*Taittiriya Upanishad*⁶⁶

De Heer is gezeten in het hart van alle wezens, stuurt alle wezens, gezeten op machine door zijn Maya.

*Gita.*⁶⁷

Hij, die de Waarheid kent, de Kennis, de Oneindigheid, die Brahman is, zal met de alwijze Brahman alle objecten van verlangen genieten.

*Taittiriya Upanishad*⁶⁸

LEVEN IS, zoals we gezien hebben, het naar voren brengen onder zekere kosmische omstandigheden van een Bewustzijn-Kracht, die in zijn eigen natuur oneindig, absoluut, onbelemmerd, onvervreemdbaar in bezit is van zijn eigen eenheid en zaligheid, de Bewustzijn-Kracht van Sachchidananda. De centrale omstandigheid van dit kosmische proces, zover als hij verschilt in zijn verschijningen van de zuiverheid van het oneindige Bestaan en het zelfbezit van de onverdeelde Energie, is het verdelende vermogen van het Denkvermogen, verduisterd door onwetendheid. Daar resulteert uit deze verdeelde handeling van een onverdeelde Kracht de verschijning van dualiteiten, tegenstellingen, die ontkenningen lijken van de natuur van Sachchidananda, die bestaat als een inwonende werkelijkheid voor het denkvermogen, maar alleen als een fenomeen, dat een veelvoudige Werkelijkheid verkeerd representeert voor het goddelijke kosmische Bewustzijn, besloten achter een sluier van het denkvermogen. De wereld neemt daarom

⁶⁶ II.3.

⁶⁷ XVIII.61.

⁶⁸ II.1.

een verschijning aan van een botsing van tegengestelde waarheden, die ieder proberen zichzelf te vervullen, ieder het recht hebben op vervulling en daarom op een massa problemen en geheimen, die opgelost moeten worden, omdat achter deze verwarring er de verborgen Waarheid en eenheid is, die aandringen op de oplossing en door de oplossing op hun eigen ongesluisde manifestatie in de wereld.

Deze oplossing moet door het denkvermogen gezocht worden, maar niet door het denkvermogen alleen; het moet een oplossing zijn in het Leven, in handeling van zijn, zowel als in bewustzijn van zijn. Bewustzijn als Kracht heeft de wereldbeweging en haar problemen gecreëerd; bewustzijn als Kracht moet de problemen oplossen, die hij gecreëerd heeft en de wereldbeweging dragen naar de onvermijdelijke vervulling van haar geheime betekenis en ontwikkelende Waarheid. Maar dit Leven heeft opvolgend drie verschijningen aangenomen. De eerste is materieel, --- een ondergedompeld bewustzijn is besloten in zijn eigen oppervlakkige expressieve handeling en vertegenwoordigende vormen van kracht; want het bewustzijn verdwijnt zelf uit het zicht in de handeling en is verloren in de vorm. De tweede is vitaal, --- een tevoorschijn komend bewustzijn verschijnt half als vermogen van leven en proces van groei, activiteit en achteruitgang van de vorm, hij wordt half geleverd uit zijn oorspronkelijke gevangenschap, hij is levendig geworden in vermogen, als vitaal streven en bevrediging of afkeer, maar eerst helemaal niet en dan alleen onvolmaakt levendig in licht als kennis van zijn eigen zelfbestaan en zijn omgeving. De derde is mentaal, --- een tevoorschijn gekomen bewustzijn reflecteert het feit van het leven als mentale gewaarwording en antwoordende waarneming en idee, terwijl hij als nieuw idee probeert feit van leven te worden, het innerlijk verandert en probeert het uitwendige bestaan van het wezen overeenkomstig te veranderen. Hier, in het denkvermogen, wordt het bewustzijn uit zijn gevangenschap gebracht in de handeling en vorm van zijn eigen kracht; maar hij is nog geen meester over de handeling en de vorm, omdat hij naar voren is gekomen als een individueel bewustzijn en daarom alleen gewaar van een gedeeltelijke beweging van zijn totale handelingen.

De hele essentie en moeilijkheid van het leven ligt hier. De mens is dit mentale wezen, dit mentale bewustzijn, dat werkt als mentale kracht, gewaar op een bepaalde manier van de universele kracht en leven, waar hij deel van is, maar, omdat hij geen kennis heeft van haar universaliteit of zelfs van de totaliteit van zijn eigen wezen, is hij niet in staat om om te gaan, ofwel met het leven in het algemeen of met zijn eigen leven

in een werkelijk effectieve en zegevierende beweging van meesterschap. Hij probeert Materie te kennen om meester te zijn over de materiële omgeving, Leven te kennen om meester te zijn over het vitale bestaan, Denkvermogen te kennen om meester te zijn over de grote duistere beweging van geestesgesteldheid, waarin hij niet alleen een straal van licht is van zelfbewustzijn, zoals het dier, maar ook meer en meer een vlam van groeiende kennis. Hij probeert dus zichzelf te kennen om meester over zichzelf te zijn, de wereld te kennen om meester over de wereld te zijn. Dit is de drang van het Bestaan in hem, de noodzaak van het Bewustzijn, dat hij is, de aandrang van de Kracht, die zijn leven is, de geheime wil van Sachchidananda, die verschijnt als het individu in een wereld, waarin Hij Zichzelf uitdrukt en toch Zichzelf lijkt te ontkennen. Om de voorwaarden te vinden, waaronder deze innerlijke aandrang bevredigd wordt, is het probleem, dat de mens altijd moet proberen op te lossen en hier wordt hij toe gedwongen juist door de natuur van zijn eigen bestaan en door de Godheid, in hem gezeten; en tot het probleem opgelost is, de impuls bevredigd, kan het menselijke ras niet van zijn werk rusten. De mens moet ofwel zichzelf vervullen door het Goddelijke in hem tevreden te stellen of hij moet uit zichzelf een nieuw en groter wezen produceren, dit meer in staat is om hem tevreden te stellen. Hij moet ofwel zelf een goddelijke mensheid worden of plaats geven aan de Supermens.

Dit resulteert uit juist de logica van dingen, omdat het mentale bewustzijn van de mens, dat niet het volledig verlichte bewustzijn is, dat volledig tevoorschijn gekomen is uit de verduistering van de Materie, maar alleen een voortgaande term in de grote verschijning, de lijn van de evolutionair schepping, waarin zij verschenen is, niet kan stoppen, waar zij nu is, maar ofwel voorbij haar huidige term in zich moet gaan of anders voorbij zich, wanneer zij zelf de kracht niet heeft om vooruit te gaan. Het mentale idee, dat feit van leven probeert te worden, moet verder gaan, totdat hij de hele Waarheid van bestaan wordt, waarbij hij zichzelf uit de opeenvolgende wikkelingen naar voren brengt, geopenbaard en geleidelijk vervuld in licht van bewustzijn en vreugdevol vervuld in vermogen; want in en door deze twee termen van vermogen en licht manifesteert het Bestaan zichzelf, want bestaan is in haar natuur Bewustzijn en Kracht: maar de derde term, waarin deze zijn twee samenstellers ontmoet en een worden en uiteindelijk vervuld worden, is bevredigde Heerlijkheid van zelfbestaan. Voor een ontwikkelend leven, zoals het onze, moet deze onvermijdelijke culminatie noodzakelijkerwijze het vinden van het zelf betekenen, dat vervat was in het zaad van haar eigen geboorte en met dat zelf-

vinden de volledige uitwerking van de potenties, neergelegd in de beweging van Bewustzijn-Kracht, van waaruit dit leven naar boven is gekomen. De potentie, die zo vervat is in ons menselijk bestaan, is Sachchidananda, die Zichzelf realiseert in een zekere harmonie en vereniging van het individuele leven en het universele, zodat die mensheid het transcendente iets zal uitdrukken in algemeen bewustzijn, algemene beweging van vermogen, algemene heerlijkheid, dat zichzelf gegoten heeft in de vorm van dingen.

Alle leven hangt voor haar natuur af van de fundamentele houding van haar eigen samenstellende bewustzijn; want zoals het Bewustzijn is, zal de Kracht zijn. Waar het Bewustzijn oneindig is, een, transcendent voor haar handelingen en vormen, zelfs terwijl zij hen omarmt en informeert, organiseert en uitvoert, zoals het bewustzijn van Sachchidananda is, zo zal de Kracht zijn, oneindig in zijn werkgebied, een in zijn werken, transcendent in zijn vermogen en zelfkennis. Waar het Bewustzijn, zoals dat van de materiële Natuur, ondergedompeld, zelfvergetend, voortgedreven is in de stroom van haar eigen Kracht, schijnbaar zonder het te weten, zelfs ofschoon zij door juist de natuur van de eeuwige relatie tussen de twee termen werkelijk de stroom bepaalt, die haar drijft, zo zal de Kracht zijn: het zal een monsterlijke beweging van het Inerte en Onbewuste zijn, onbewust van wat hij bevat, terwijl hij zich mechanisch lijkt te vervullen door een soort onverbiddelijk ongeluk, een onvermijdelijk gelukkig toeval, zelfs terwijl hij al de tijd werkelijk foutloos de wet van Recht en Waarheid gehoorzaamt, voor hem gefixeerd door de wil van het hemelse Bewust-Wezen, verzegeld in zijn beweging. Waar het Bewustzijn verdeeld is in zichzelf, zoals in het Denkvermogen, zichzelf beperkend in verscheidene centra, ieder ertoe brengt om zichzelf te vervullen zonder kennis van wat er in andere centra is en van zijn relatie met anderen, gewaar van dingen en krachten in hun klaarblijkelijke verdeling en tegenstelling voor elkaar, maar niet in hun werkelijke eenheid, zal de Kracht zo zijn: het zal een leven zijn, zoals we zijn en om ons heen zien; het zal een botsing zijn en verstrengeling van individuele levens, die ieder hun eigen vervulling zoeken zonder hun relatie met anderen te kennen, een conflict en moeilijke aanpassing van verdeelde en tegengestelde of verschillende krachten en in de geestesgesteldheid een vermenging, een schok en worsteling en onzekere combinatie van verdeelde en tegengestelde en uiteenlopende ideeën, die de kennis niet kunnen bereiken van hun noodzaak voor elkaar of hun plaats kunnen grijpen als elementen van die Eenheid erachter, die zichzelf uitdrukt door hen en waarin hun disharmonieën moeten ophouden.

Maar waar het Bewustzijn in het bezit is van zowel de verscheidenheid als de eenheid en de laatste de eerste bevat en bestuurt, waar hij onmiddellijk bewust is van de Wet, Waarheid en Recht van het Al en de Wet, Waarheid en Recht van het individu en de twee bewust geharmoniseerd worden in een wederzijdse eenheid, waar de hele natuur van bewustzijn de Ene is, die zichzelf kent als de Velen en de Velen zichzelf kennen als de Ene, daar zal de Kracht ook van dezelfde natuur zijn: het zal een Leven zijn, dat bewust de Wet van de eenheid gehoorzaamt en toch ieder ding in de verscheidenheid vervult volgens haar juiste regel en functie; het zal een leven zijn, waarin alle individuen onmiddellijk in zichzelf leven en in elkaar als een bewust Wezen in vele zielen, een vermogen van Bewustzijn in veel denkvermogens, een vreugde van Kracht, die werkt in veel levens, een werkelijkheid van Heerlijkheid, die zich vervult in veel harten en lichamen.

De eerste van deze vier posities, de bron van deze hele voortgaande relatie tussen Bewustzijn en Kracht is hun houding in het wezen van Sachchidananda, waar zij een zijn; want daar is de Kracht bewustzijn van het wezen, dat zichzelf uitwerkt zonder ooit op te houden bewustzijn te zijn en het Bewustzijn is op gelijke wijze lichtende Kracht van het wezen, die eeuwig gewaar is van zichzelf en van zijn eigen Heerlijkheid en die nooit ophoudt dit vermogen van volslagen licht en zelfbezit te zijn. De tweede relatie is die van de materiële Natuur; het is de houding van het wezen in het materiële universum, dat de grote ontkenning van Sachchidananda is door Zichzelf: want hier is er de volslagen bleikbare scheiding van de Kracht van Bewustzijn, het schoonschijnende wonder van de allesbeheersende en onfeilbare Onbewuste, die alleen het masker is, maar die de moderne kennis foutief genomen heeft voor het werkelijke gezicht van de kosmische Godheid. De derde relatie is de houding van het wezen in het Denkvermogen en in het Leven, dat we uit deze ontkenning tevoorschijn zien komen, erdoor verbijsterd, worstelend --- zonder enige mogelijkheid van ophouden door onderwerping, maar ook zonder enige duidelijke kennis of instinct van een zegevierende oplossing --- tegen de duizend en een problemen, verwickeld in deze onthutsende verschijning van de mens, het half potente bewuste wezen uit de almachtige Onwetendheid van het materiële universum. De vierde relatie is de houding van het wezen in het Supramentale: het is het vervulde bestaan, dat uiteindelijk dit hele complexe systeem zal oplossen, gecreëerd door de gedeeltelijke bevestiging, die tevoorschijn komt uit de totale ontkenning: en zij moet het oplossen op de enige mogelijke manier, door de volledige bevestiging, die alles

vervult, dat heimelijk daar besloten was in potentie en bedoeld in het feit van de evolutie achter het masker van de grote ontkenning. Dat is het werkelijke leven van de werkelijke Mens, waarnaar dit gedeeltelijke leven en deze gedeeltelijke onvervulde mensheid voorwaarts streeft met een perfecte kennis en begeleiding in het zogenaamde Onbewuste in ons, maar in onze bewuste delen met alleen een flauw en worstelend vooruitzicht, met fragmenten van realisatie, met glimpen van het ideaal, met flitsen van opstanding en inspiratie in de dichter en de profeet, de ziener en de transcendentalist, de mysticus en de denker, de grote intellecten en de grote zielen van de mensheid.

Uit de data, die we nu voor ons hebben, kunnen we zien, dat de moeilijkheden, die oprijzen uit de onvolmaakte houding van Bewustzijn en Kracht in de mens in zijn huidige toestand van denkvermogen en leven in principe drievoudig zijn. Ten eerste is hij alleen bewust van een klein deel van zijn eigen wezen: zijn oppervlakte geestesgesteldheid, zijn oppervlakte leven, zijn oppervlakte fysieke wezen is alles wat hij kent en zelfs die kent hij niet helemaal; beneden is de verborgen instroming van zijn onderbewuste en zijn subliminale denkvermogen, zijn onderbewuste en subliminale levensimpulsen, zijn onderbewuste lichamelijke, dat hele grote gedeelte van zichzelf, dat hij niet kent en niet kan besturen, maar dat hem eerder kent en bestuurt. Want, omdat bestaan en bewustzijn en kracht een zijn, kunnen we alleen enig werkelijk vermogen hebben over zoveel van ons bestaan als waar we geïdentificeerd mee zijn door zelfgewaarzijn; de rest moet bestuurd worden door haar eigen bewustzijn, dat subliminaal is voor ons oppervlakte denkvermogen en leven en lichaam. En toch, omdat de twee een beweging zijn en geen twee gescheiden bewegingen moet het grotere en meer potente deel van ons zelf in de massa het kleinere en zwakkere besturen en bepalen; daarom worden we bestuurd door het onderbewuste en subliminale, zelfs in ons bewuste bestaan en in ons werkelijke zelfmeesterschap en zelfrichting zijn we alleen instrumenten van wat voor ons de Onbewuste lijkt in ons.

Dit bedoelde de oude wijsheid, toe zij zei, dat de mens zich voorstelt als de doener van het werk door zijn vrije wil, maar in werkelijkheid bepaalt de Natuur al zijn werken en zelfs de wijzen worden gedwongen hun eigen Natuur te volgen. Maar, omdat de Natuur een creatieve kracht van bewustzijn van het Wezen in ons is, die gemaskeerd wordt door Zijn eigen omgekeerde beweging en klaarblijkelijke ontkenning van Zichzelf, noemden zij die omgekeerde creatieve beweging van Zijn bewustzijn de Maya of het Illusie-Vermogen van de Heer en zeiden, dat al het bestaan bewogen wordt als een machine door middel

van zijn Maya door de Heer, gezeten in het hart van alle bestaansvormen. Het is duidelijk, dat de mens, alleen voor zover als hij zijn denkvermogen te boven gaat om een te worden in zelfgewaarzijn met de Heer, meester kan worden van zijn eigen wezen. En sinds dit niet mogelijk is in de onbewustheid of in de onderbewustheid zelf, omdat voordeel niet kan komen door onder te dompelen in onze diepten, terug naar het Onbewuste, kan deze eenheid alleen gevestigd worden door naar binnen te gaan, waar de Heer gezeten is en door op te stijgen naar wat nog bovenbewust is voor ons, naar het Supramentale. Want daar in de hogere en goddelijke Maya is de bewuste kennis, in haar wet en waarheid, van wat werkt in het onderbewuste door het lagere Maya onder de toestanden van Ontkenning, die Bevestiging probeert te worden. Want deze lagere Natuur werkt uit, wat gewild en geweten is in die hogere Natuur. Het Illusie-Vermogen van de goddelijke kennis in de wereld, dat verschijningen creëert, wordt bestuurd door dit Waarheid-Vermogen van dezelfde kennis, die de waarheid kent achter de verschijningen en voor ons de Bevestiging gereed houdt, waarnaar zij werken. De gedeeltelijke en klaarblijkelijke Mens hier zal daar de volmaakte en werkelijke Mens vinden, die in staat is tot een totaal zelfgewaar wezen door zijn volledige eenheid met die Zelfbestaande, die de alwetende heer is van Zijn eigen kosmische evolutie en uitvoering.

De tweede moeilijkheid is, dat de mens gescheiden is in zijn denkvermogen, zijn leven, zijn lichaam van het universele en daarom is hij, zoals hij zichzelf niet kent, op gelijke wijze en zelfs meer onbekwaam om zijn medeschepselen te kennen. Hij vormt door gevolgtrekkingen, theorieën, observaties en een zeker onvolmaakt vermogen van sympathie een ruwe mentale constructie over hen; maar dit is geen kennis. Kennis kan alleen komen door bewuste identiteit, want dat is de enige ware kennis, --- bestaan, gewaar van zichzelf. We weten wat we zijn, zover als we bewust gewaar zijn van onszelf, de rest is verborgen; zo kunnen we er ook werkelijk toe komen om dat te kennen, waarmee we een worden in ons bewustzijn, maar alleen zover als we er een mee kunnen worden. Wanneer de middelen van kennis indirect en onvolmaakt zijn, zal de verkregen kennis ook indirect en onvolmaakt zijn. Het zal ons in staat stellen om met een zekere onzekere onhandigheid, maar nog volmaakt genoeg vanuit ons mentale standpunt, zekere beperkte praktische doelen, noodzakelijkheden, gemakken uit te werken, een zekere onvolmaakte en onzekere harmonie van onze relaties met datgene, wat we kennen; maar alleen door een bewuste eenheid ermee kunnen we een perfectie relatie bereiken. Daarom moeten we een bewuste eenheid bereiken met onze

medemensen en niet hoofdzakelijk de sympathie, geschapen door liefde of het begrip, geschapen door mentale kennis, die altijd de kennis zal zijn van hun oppervlakkig bestaan en daarom onvolmaakt in zichzelf en onderworpen aan ontkenning en frustratie door de opwelling van het onbekende en niet beheerste uit het onderbewuste of het subliminale in hen en ons. Maar deze bewuste eenheid kan alleen gevestigd worden door binnen te gaan in dat, waarin we een zijn met hen, het universele; en de volheid van het universele bestaat bewust alleen in dat, wat superbewust voor ons is, in het Supramentale: want hier in ons normale wezen is het grootste deel ervan onderbewust en het kan daarom in deze normale houding van het denkvermogen, leven en lichaam niet in bezit genomen worden. De lagere bewuste natuur is neergebonden aan het ego in al haar handelingen, drievoudig geketend aan de staf van de gedifferentieerde individualiteit. Het Supramentale alleen beveelt eenheid in diversiteit.

De derde moeilijkheid is de verdeling tussen kracht en bewustzijn in het evolutionaire bestaan. Ten eerste is er de verdeling, die geschapen is door de evolutie zelf in haar drie opvolgende formaties van Materie, Leven en Denkvermogen, elk met zijn eigen wet van werking. Het Leven is in staat van oorlog met het lichaam, zij probeert het te forceren om verlangens, impulsen en bevredigen van het leven in te lossen en eist van haar beperkte vermogen, wat mogelijk zou zijn voor een onsterfelijk en goddelijk lichaam; en het lichaam, geknecht en getiranniseerd, lijdt en is in voortdurende domme opstand tegen de eisen, die van haar gevraagd worden door het Leven. Het Denkvermogen is met beiden in oorlog: soms helpt hij het Leven tegen het lichaam, beperkt soms de vitale aandrang en probeert de lichamelijke structuur te beschermen tegen de verlangens van het leven, passies en overdreven energieën; hij probeert ook het Leven te bezitten en haar energie te keren naar de eigen doeleinden van het denkvermogen, naar de uiterste vreugden van de eigen activiteit van het denkvermogen, naar de bevrediging van mentale, esthetische, emotionele doelen en hun vervulling in het menselijke bestaan; en het Leven vindt zichzelf ook geknecht en misbruikt en is in frequente opstand tegen de onwetende halfwijze tiran gezeten boven haar. Dit is de oorlog van onze delen, die het denkvermogen niet bevredigend kan oplossen, omdat hij met een voor hem onoplosbaar probleem moet omgaan, de aspiratie van een onsterfelijk wezen in een sterfelijk leven en lichaam. Hij kan alleen een lange opeenvolging van compromissen bereiken of eindigen in een verlating van het probleem ofwel door onderwerping met de materialist aan de sterfelijkheid van ons blijkbaar wezen of met de asceet en de religieuze door de

weigering en de veroordeling van het aardse leven en terugtrekking naar gelukkigere en gemakkelijker velden van bestaan. Maar de ware oplossing ligt in de vondst van het principe voorbij het Denkvermogen, waarvan Onsterfelijkheid de wet is en in de overwinning erdoor van de sterfelijkheid van ons bestaan.

Maar er is ook die fundamentele verdeling van binnen tussen de kracht van de Natuur en het bewuste wezen, die de oorspronkelijke oorzaak is van dit onvermogen. Er is niet alleen een verdeling tussen het mentale, het vitale, het fysieke wezen, maar ieder van hen is ook verdeeld tegen zichzelf. Het vermogen van het lichaam is minder dan het vermogen van de instructieve ziel of het bewuste wezen, de fysieke Purusha er in, het vermogen van de vitale kracht minder dan het vermogen van de impulsieve ziel, het vitale bewuste wezen of Purusha er in, het vermogen van de mentale energie minder dan het vermogen het vermogen van de intellectuele en emotionele ziel, de mentale Purusha er in. Want de ziel is het innerlijke bewustzijn, dat streeft naar zijn eigen volledige zelfrealisatie en gaat daarom altijd de individuele formatie van het moment te boven, en de Kracht, die zijn houding heeft ingenomen in de formatie, wordt altijd geduwd door de ziel naar dat, wat abnormaal is voor de houding, transcendent eraan; op die manier voortdurend geduwd heeft hij veel moeilijkheden om te antwoorden, voornamelijk in het ontwikkelen van het huidige naar een groter vermogen. Wanneer hij probeert de eisen van deze drievoudige ziel te vervullen, wordt hij afgeleid en gedreven om instinct tegen instinct op te zetten, impuls tegen impuls, emotie tegen emotie, idee tegen idee, om dit te bevredigen, dat te ontkennen, dan berouw te hebben en terug te keren op wat hij gedaan heeft, bijstellen, compenseren, opnieuw bijstellen, *ad infinitum*, maar geen enkel principe van eenheid bereiken. En in het denkvermogen is het bewuste-vermogen, dat zou moeten harmoniseren en verenigen, weer niet alleen beperkt in zijn kennis en in zijn wil, maar de kennis en de wil zijn ongelijk en vaak in disharmonie. Het principe van eenheid is boven in het Supramentale: want alleen daar is de bewuste eenheid van alle onderscheidingen; alleen daar zijn wil en kennis gelijk en in volmaakte harmonie; alleen daar bereiken Bewustzijn en Kracht hun goddelijke gelijkmaking.

Deze mens wordt, in verhouding, zoals hij ontwikkelt tot een zelf-bewust en waarlijk denkend wezen, acuut gewaar van al deze disharmonieën en ongelijkheden in zijn delen en hij probeert een harmonie te bereiken van zijn denkvermogen, leven en lichaam, een harmonie van zijn kennis en wil en emotie, een harmonie van al zijn leden. Soms eindigt dit verlangen bij het verkrijgen van een werkbaar compromis, dat een relatieve vrede met

zich zal brengen; maar een compromis kan alleen een halte op de weg zijn, omdat de Godheid van binnen uiteindelijk niet bevredigd zal zijn met minder dan een volmaakte harmonie, die in zichzelf de integrale ontwikkeling combineert van onze veelzijdige potenties. Minder dan dit zou een ontwijking zijn van het probleem, niet haar oplossing, of anders alleen een tijdelijke oplossing, geleverd als een rustplaats van de ziel in haar voortdurende zelfvergroting en ascensie. Een dergelijke volmaakte harmonie zou als essentiële termen een volmaakte geestesgesteldheid, een volmaakt spel van vitale krachten en een volmaakt fysiek bestaan eisen. Maar waar in het radicale onvolmaakte zullen we het principe en vermogen van vervolmaking vinden? Het denkvermogen, geworteld in verdeling en beperking, kan het ons niet leveren, noch kunnen het leven en het lichaam het, die de energie en het raamwerk van het verdelende en beperkende denkvermogen zijn. Het principe en het vermogen van vervolmaking zijn daar in het onderbewuste, maar omwikkeld in de bekleding of sluier van de lagere Maya, een stom voorgevoel, dat tevoorschijn komt als een ongerealiseerd ideaal; in het superbewuste wachten zij open, eeuwig gerealiseerd, maar nog van ons gescheiden door de sluier van onze zelf-onwetendheid. We moeten dan boven en noch in onze huidige houding noch er beneden zoeken naar het verzoenende vermogen en de kennis.

Op dezelfde wijze wordt de mens, terwijl hij ontwikkelt, zich acuut gewaar van de disharmonie en onwetendheid, die zijn relaties besturen met de wereld, acuut intolerant ervoor, meer en meer er toe aangezet om een principe te vinden van harmonie, vrede, vreugde en eenheid. Ook dit kan alleen tot hem komen van boven. Want alleen door de ontwikkeling van een denkvermogen, dat kennis zal hebben van het denkvermogen van anderen als van zichzelf, vrij van onze wederzijdse onwetendheid en onbegrip, een wil, die zich een voelt en maakt met de wil van anderen, een emotioneel hart, dat de emoties van anderen als van zichzelf bevat, een levenskracht, die de energieën gewaar wordt van anderen en hen als van zichzelf accepteert en hen probeert te vervullen als van zichzelf en een lichaam, dat geen muur van opsluiting is en geen verdediging tegen de wereld, maar dit alles zal onder de wet van een Licht en Waarheid, de dwalingen en fouten, de vele zonden en valsheid van de denkvermogens, willen, emoties, levensenergieën van ons en anderen transcenderen, --- alleen zo kan het leven van de mens spiritueel en praktisch een worden met dat van zijn medemensen en het individu zijn eigen universele zelf herontdekken. Het onderbewuste heeft dit leven van het Al en het suprabewuste heeft het, maar onder condities, die onze beweging opwaarts nodig

maakt. Want de oorspronkelijke impuls, die de ontwikkelende ziel opwaarts gedragen heeft naar het type van onze mensheid, is niet naar de Godheid, die verborgen is in de “onbewuste oceaan, waar duisternis gewikkeld is in de duisternis”⁶⁹, maar naar de Godheid, gezeten in de zee van eeuwig Licht⁷⁰, in de hoogste ether van ons wezen.

Tenzij het ras daarom voortijdig weg moet vallen en de overwinning moet laten aan andere en nieuwe schepselen van de vurig barende Moeder, moet zij streven naar deze opstijging, inderdaad uitgevoerd door liefde, mentale verlichting en de vitale aandrang tot bezit en zelfgave, maar die verder leidt naar de supramentale eenheid, die hen transcendeert en vervult; in de fundatie van het menselijk leven op de supramentale realisatie van bewuste eenheid met de Ene en met alles in ons wezen en in al zijn leden moet de mensheid haar uiteindelijke goede en zaligmakende zoeken. En dat hebben we beschreven als de vierde status van Leven in haar opstijgen naar de Godheid.

⁶⁹ *Rig Veda*, X. 129. 3.

⁷⁰ De Wateren, die in de werkelijkheid van licht zijn boven de Zon en degene, die beneden verblijven.—
Rig Veda, III. 22. 3.

HOOFDSTUK XXIII

De Dubbele Ziel in de Mens

De Purusha, het innerlijke Zelf, niet groter dan de afmeting van de duim van de mens.

*Katha Upanishad⁷¹.
Swetaswara Upanishad⁷²*

Hij, die dit Zelf kent, die de eter is van de honing van het bestaan en de heer van wat is en zal zijn, heeft daarom geen vermindering.

Katha Upanishad⁷³

Waarom zal hij treuren, hoe zal hij bedrogen worden, die overal de Eenheid ziet?

Isha Upanishad⁷⁴

Hij, die de zaligheid van het Eeuwige gevonden heeft, kent geen angst uit enige zijde.

Taittiriya Upanishad⁷⁵

DE EERSTE status van het Leven vonden we als gekarakteriseerd door een domme onbewuste drift of drang, een kracht van een of andere verwikkelde wil in het materiële of atomaire bestaan, niet vrij en in bezit van zichzelf of zijn werk of hun resultaten, maar totaal in bezit van de universele beweging, waarin hij oprijst als het duistere ongevormde zaad van individualiteit. De wortel van de tweede status is verlangen, gretig om te

⁷¹ II.1.12,13.; II.3.17.

⁷² III.13.

⁷³ II.1.5.

⁷⁴ Vers 7.

⁷⁵ II.9.

bezitten, maar beperkt in vermogen; de kiem van de derde is Liefde, die zowel probeert te bezitten als in bezit te zijn, te ontvangen en zichzelf te geven; de fijne bloem van de vierde, haar teken van vervolmaking, kunnen we voorstellen als de zuivere en volle verschijning van de oorspronkelijke wil, de verlichte vervulling van het tussenliggende verlangen, de hoge en diepe bevrediging van de bewuste uitwisseling van Liefde door de vereniging van de toestand van de bezitter en het in bezit zijnde in de goddelijke eenheid van de zielen, die de fundatie is van het supramentale bestaan. Wanneer we deze termen zorgvuldig onderzoeken, zullen we zien, dat zij vormen en stadia zijn van het zoeken van de ziel naar de individuele en universele zaligheid van dingen; de opstijging van het Leven is in haar natuur de opstijging van de goddelijke Zaligheid in dingen van haar domme conceptie in de Materie door wederwaardigheden en tegengestelden naar haar lichtende voltooiing in de Geest.

Wat de wereld is, zou zij niet anders kunnen zijn. Want de wereld is een gemaskerde vorm van Sachchidananda en de natuur van het bewustzijn van Sachchidananda en is daarom datgene, waarin Zijn kracht zichzelf altijd moet vinden en verkrijgen, de goddelijke Zaligheid, een alomtegenwoordige zelfzaligheid. Omdat het Leven een energie is van Zijn bewuste-kracht, moet het geheim van al haar bewegingen een verborgen zaligheid zijn, inherent in alle dingen, die zowel oorzaak, motief en object van haar handelingen zijn; en wanneer door reden van egoïstische verdeling die zaligheid gemist is, wanneer zij terughoudend is achter de sluier, wanneer zij vertegenwoordigt wordt als haar eigen tegengestelde, zelfs zoals het wezen gemaskerd is in de dood, het bewustzijn het onbewuste uitbeeldt en de kracht zichzelf bespot met de gedaante van onvermogen, dan kan dat wat leeft niet bevredigd worden, kan ook niet rusten van de beweging of de beweging vervullen, behalve door beslag te leggen op deze universele zaligheid, die onmiddellijk de geheime totale zaligheid is van haar eigen wezen en de oorspronkelijke alomvattende, al informerende, al ondersteunende zaligheid van het transcendente en immanente Sachchidananda. Zoeken naar zaligheid is daarom de fundamentele impuls en betekenis van het Leven; haar vinden en bezitten en vervullen is haar hele motief.

Maar waar in ons is dat principe van Zaligheid? Door welke term van ons wezen manifesteert zij en vervult zij zichzelf in de handeling van de kosmos, terwijl het principe van Bewuste- Kracht zich manifesteert en het Leven gebruikt als zijn kosmische term en het principe van het Supramentale zich manifesteert en het Denkvermogen gebruikt? We

hebben een viervoudig principe van het goddelijke Wezen onderscheiden, dat scheppend is in het universum --- Bestaan, Bewuste-Kracht, Zaligheid en het Supramentale. We hebben gezien, dat het Supramentale alomtegenwoordig is in de materiële kosmos, maar gesluierd; hij is achter het actuele fenomeen van dingen en drukt zich daar verborgen uit, maar gebruikt voor de uitwerking zijn eigen ondergeschikte term, het Denkvermogen. De goddelijke Bewuste-Kracht is alomtegenwoordig in de materiële kosmos, maar gesluierd, heimelijk in werking achter het actuele fenomeen van dingen, en drukt zich daar karakteristiek uit door zijn eigen ondergeschikte term, het Leven. En ofschoon we het principe van Materie nog niet apart onderzocht hebben, kunnen we toch al zien, dat het goddelijke Albestaan ook alomtegenwoordig is in de materiële kosmos, maar gesluierd, verborgen achter het actuele fenomeen van dingen en zich daar in eerste instantie manifesteert door haar eigen ondergeschikte term, Substantie, Vorm van zijn of Materie. Dan moet op dezelfde wijze het principe van goddelijke Zaligheid alomtegenwoordig zijn in de kosmos, inderdaad gesluierd en in bezit van zichzelf achter het actuele fenomeen van dingen, maar toch gemanifesteerd in ons door een of ander ondergeschikt principe van zichzelf, waarin zij verborgen is en waardoor zij gevonden moet worden en bereikt in de handeling van het universum.

Die term is iets in ons, dat we soms in een speciale betekenis de ziel noemen, --- zagezegd, het psychische principe, dat niet het leven is of het denkvermogen, nog minder het lichaam, maar dat in zichzelf de opening en opbloei van de essentie bevat van al deze naar hun eigen bijzondere zaligheid van zelf, naar licht, naar liefde, naar vreugde en schoonheid en naar verfijnde zuiverheid van zijn. In feite is er echter een dubbele ziel of psychische term in ons, zoals ieder ander kosmisch principe in ons ook dubbel is. Want we hebben twee denkvermogens, de ene is het oppervlakte denkvermogen van ons uitgedrukte evolutionaire ego, de oppervlakkige geestesgesteldheid, gecreëerd door ons in onze verschijning uit de Materie, een andere is het subliminale denkvermogen, dat niet gehinderd wordt door ons actuele mentale leven en haar strikte beperkingen, iets groots, krachtig en lichtend, het ware mentale wezen achter die oppervlakkige vorm van mentale persoonlijkheid, die we foutief voor onszelf nemen. Zo hebben we ook twee levens, een uiterlijk, verwickeld in het fysieke lichaam, gebonden door haar voorbije evolutie in de Materie, dat leeft en geboren werd en zal sterven, de andere is een subliminale kracht van leven, die niet opgesloten is tussen de nauwe grenzen van onze fysieke geboorte en dood, maar die ons ware vitale

wezen is achter de vorm van leven, die we onwetend nemen voor ons werkelijke bestaan. Zelfs in de materie van ons wezen is er deze dualiteit: want achter ons lichaam hebben we een subtieler materieel bestaan, dat niet alleen de substantie levert voor ons fysieke, maar ook voor onze vitale en mentale omhulsels en daarom onze werkelijke substantie is, die de fysieke vorm ondersteunt, die we foutief inbeelden als het hele lichaam van onze geest. Zo hebben we ook een dubbele psychische entiteit in ons, de oppervlakte begeerteziel, die werkt in onze vitale verlangens, onze emoties, esthetisch vermogen en mentaal zoeken naar vermogen, kennis en geluk, en een subliminale psychische entiteit, een zuiver vermogen van licht, liefde, vreugde en verfijnde essentie van zijn, die onze ware ziel is achter de uiterlijke vorm van psychisch bestaan, die we zo vaak adoreren door de naam. Wanneer enige reflectie van deze grotere en zuiverdere psychische entiteit naar de oppervlakte komt, zeggen we van een mens, dat hij een ziel heeft en wanneer het afwezig is in zijn uiterlijke psychische leven, zeggen we van hem, dat hij geen ziel heeft.

De uitwendige vormen van ons wezen zijn die van ons kleine egoïstische bestaan; de subliminale zijn de formaties van onze grotere ware individualiteit. Daarom zijn deze dat besloten gedeelte van ons wezen, waarin onze individualiteit dicht is bij onze universaliteit, het aanraakt, er in voortdurende relatie mee is en er mee omgaat. Het subliminale denkvermogen in ons is open voor de universele kennis van het kosmische Denkvermogen, het subliminale leven in ons voor de universele kracht van het kosmische Leven, de subliminale fysiekheid in ons voor de universele krachformatie van kosmische Materie; de dikke muren, die ons oppervlakte denkvermogen, leven en lichaam van deze dingen scheiden en die de Natuur met zoveel moeite, zo onvolmaakt en met zoveel onhandige fysieke middelen moet doorboren, zijn daar, eenmaal in het subliminale, alleen een verfijnd medium van scheiding en communicatie. Zo is ook de subliminale ziel in ons open voor de universele zaligheid, die de kosmische ziel neemt in zijn eigen bestaan en in het bestaan van myriaden zielen, die hem vertegenwoordigen en in de werkingen van het denkvermogen, leven en materie, waarmee de Natuur zichzelf leent voor hun spel en ontwikkeling; maar de oppervlakteziel is afgesloten voor deze kosmische zaligheid door egoïstische muren van grote dikte, die inderdaad poorten van penetratie hebben, maar bij hun binnenkomst door hen worden de aanrakingen van de goddelijke kosmische Zaligheid belemmerd, verdraaid of moeten gemaskerd binnenkomen als hun eigen tegenstellingen.

Hieruit volgt, dat in deze oppervlakte of begeerteziel er geen werkelijk zieleleven is, maar een psychische deformatie en verkeerde opname van de aanraking van dingen. De ziekte van de wereld is, dat het individu zijn werkelijke ziel niet kan vinden en de hoofdoorzaak van deze ziekte is weer, dat hij in zijn omarming van uiterlijke dingen de werkelijke ziel van de wereld, waarin hij leeft, niet kan ontmoeten. Hij probeert daar de essentie van zijn, de essentie van vermogen, de essentie van bewust-bestaan, de essentie van zaligheid te vinden, maar ontvangt in plaats daarvan een menigte tegengestelde aanrakingen en indrukken. Als hij die essentie zou kunnen vinden, zou hij ook het ene universele wezen, vermogen, bewust bestaan en zaligheid vinden, zelfs in deze menigte aanrakingen en indrukken; de tegenstellingen van wat lijkt, zouden verzoend worden in de eenheid in harmonie van de Waarheid, die naar ons uitreikt in deze contacten. Tegelijkertijd zou hij zijn eigen ware ziel vinden en door hem zichzelf, want de ware ziel is de afgevaardigde van zijn zelf en zijn zelf en het zelf van de wereld zijn een. Maar hij kan dit niet doen door egoïstische onwetendheid in het denkvermogen van het denken, het hart van emotie, het besef, dat antwoordt op de aanraking van dingen, niet door een moedige of hartelijke omarming van de wereld, maar door een stroom van reikingen en inkrimpingen, voorzichtige benaderingen of verlangende bestormingen en sombere en ontevreden of panische en kwade terugdeinzingen, naar gelang dat de aanraking pleziert of niet pleziert, prettig is of alarmeert, bevredigt of niet bevredigt. De begeerteziel wordt door zijn verkeerde ontvangst van het leven de oorzaak van een drievoudige misinterpretatie van de *rasa*, de zaligheid in dingen, zodat hij, in plaats van de zuivere essentiële vreugde van zijn uit te beelden, ongelijkmatig weergegeven wordt in de drie termen van plezier, pijn en gelijkmoedigheid.

We hebben gezien, toen we de Heerlijkheid van Bestaan beschouwden in haar relaties met de wereld, dat er geen absoluutheid of essentiële geldigheid is in onze normen van plezier en pijn en gelijkmoedigheid, dat zij volledig bepaald worden door de subjectiviteit van het ontvangende bewustzijn en dat de graad van zowel plezier als pijn verhoogd kan worden tot het maximum of onderdrukt kan worden tot een minimum of zelfs totaal uitgewist in hun schijnbare natuur. Plezier kan pijn worden of pijn plezier, omdat zij in hun geheime werkelijkheid hetzelfde ding zijn, verschillend weergegeven in de gewaarwordingen en emoties. Gelijkmoedigheid is ofwel de onoplettendheid van de oppervlakte begeerteziel in haar denkvermogen, gewaarwordingen, emoties en hunkeringen naar de *rasa* van dingen of haar onvermogen om te ontvangen en er op te

antwoorden of haar weigering om enig oppervlakte antwoord te geven of weer haar naar beneden drijven en verpletteren van het plezier of de pijn door de wil naar de neutrale tint van niet aanvaarden. Wat in al deze gevallen gebeurt, is ofwel een positieve weigering of een negatieve onwilligheid of onvermogen om op enige wijze aan de oppervlakte iets weer te geven of vertegenwoordigen, dat nog subliminaal actief is.

Want zoals we door psychologische observatie en experiment weten, dat het subliminale denkvermogen al deze aanrakingen van dingen ontvangt en herinnert, die het oppervlakte denkvermogen negeert, zullen we ook vinden, dat de subliminale ziel antwoordt op de *rasa*, of essentie in de ervaring, van deze dingen, die de oppervlakte begeerteziel afwijst door afkeer en weigering of negeert door neutrale niet-aanvaarding. Zelfkennis is onmogelijk, tenzij we achter ons oppervlaktebestaan gaan, dat hoofdzakelijk een resultaat is van selectieve uiterlijke ervaringen, een onvolmaakt klankbord of een haastige, ongeschikte en fragmentarische vertaling van een beetje uit het vele, dat we zijn, --- tenzij we hier achter gaan en ons dieplood naar beneden sturen in het onderbewuste en onszelf openen voor het superbewuste om zo hun relatie te kennen met ons oppervlaktewezen. Want tussen deze drie dingen beweegt ons bestaan en vindt in hen haar totaliteit. Het superbewuste in ons is een met het zelf en de ziel van de wereld en wordt niet beheerst door enige fenomenale verscheidenheid; hij bezit daarom de waarheid van dingen en de heerlijkheid van dingen in hun overvloed. Het zogenaamde onderbewuste⁷⁶, in dat lichtende hoofd van zichzelf, dat we subliminaal noemen, is, aan de andere kant, geen ware bezitter, maar een instrument van ervaring, zij is in de praktijk niet een met de ziel en zelf van de wereld, maar zij is er open voor door haar wereldervaring. De subliminale ziel is inwaarts bewust van de *rasa* van dingen en heeft een gelijkwaardige zaligheid in alle contacten; zij is ook bewust van de waarden en normen van de oppervlakte begeerteziel en ontvangt op haar eigen oppervlak overeenkomstige aanrakingen van plezier, pijn en gelijkmoedigheid, maar heeft gelijke zaligheid in allen. Met andere woorden, onze werkelijke ziel van binnen ervaart vreugde in al haar ervaringen, verzamelt kracht, plezier en kennis van hen, groeit door hen in haar voorraad en haar overvloed. Deze werkelijke ziel in ons dwingt het verminderende begeertedenkvermogen om te dragen wat pijnlijk voor hem is en hier in zelfs een plezier

⁷⁶ Het werkelijke onderbewuste is een onderste verminderd bewustzijn, dicht bij het Onbewuste; het subliminale is een bewustzijn, groter dan ons oppervlakte bestaan. Maar beiden behoren bij de innerlijke werkelijkheid van ons wezen, waarvan ons oppervlak niet gewaar is, dus worden beiden door elkaar gegooid in onze algemene opvatting en spraakgebruik.

te zoeken en vinden, te weigeren wat plezierig voor hem is, zijn waarde te veranderen of om te keren, dingen gelijk te maken in gelijkmoedigheid of hen gelijk te maken in vreugde, de vreugde van de variëteit van bestaan. En zij doet dit, omdat zij aangezet wordt door het universele om zich te ontwikkelen door alle soorten van ervaring om zo te groeien in de Natuur. Anders kunnen we, als we alleen leefden door de oppervlakteziel, niet meer veranderen of vooruitgaan dan de plant of de steen, in wiens onbeweegbaarheid of in wiens routine van bestaan, omdat leven niet oppervlakkig bewust is, de geheime ziel van dingen vooralsnog geen instrument heeft, waarmee zij het leven kan redden uit de het vaste en nauwe gamma, waarin zij geboren is. De begeerteziel, op zichzelf gelaten, zou voor eeuwig in dezelfde groeven cirkelen.

Volgens het inzicht van oude filosofieën zijn plezier en pijn onafscheidelijk, zoals intellectuele waarheid en valsheid en vermogen en onvermogen en geboorte en dood; daarom zou de enige ontsnapping aan hen een totale gelijkmoedigheid zijn, een blanco antwoord op de prikkelingen van het wereldzelf. Maar een subtielere psychologische kennis laat ons zien, dat dit inzicht, dat alleen gebaseerd is op de oppervlakte feiten van bestaan, niet werkelijk de mogelijkheden van het probleem uitput. Het is mogelijk, door de werkelijke ziel naar de oppervlakte te brengen om de egoïstische normen van plezier en pijn te vervangen door een gelijke, een alomarmende persoonlijke-onpersoonlijke zaligheid. De liefhebber van de Natuur doet dit, wanneer hij universele vreugde vindt in alle dingen van de Natuur, zonder hoofdzakelijk afkeer of angst, sympathie of antipathie toe te laten, terwijl hij schoonheid waarneemt in wat voor anderen gemeen en onbetekenend, naakt en primitief, verschrikkelijk en afstotelijk is. De artiest en de dichter doen het, wanneer zij de *rasa* van het universele zoeken uit de esthetische emotie of uit de fysieke lijn of uit de mentale vorm van schoonheid of uit de innerlijke gewaarwording en vermogen, zoals van die, waar de gewone man zich vanaf afkeert of van die, waaraan hij gehecht is door de gewaarwording van plezier. De zoeker naar kennis, de Godgeliefde, die het object van zijn liefde overal vindt, de spirituele mens, de intellectueel, de gevoelige, de esthetische doen dit allemaal op hun eigen manier en moeten dat doen als zij in omvatting de Kennis, de Schoonheid, de Vreugde of het Goddelijke vinden, dat zij zoeken. Alleen in de delen, waarin het kleine ego gewoonlijk te sterk voor ons is, alleen in onze emotionele en fysieke vreugde en lijden, ons plezier en pijn van het leven, waarvoor de begeerteziel in ons uiterst zwak en lafhartig is, wordt de toepassing van het goddelijke principe uiterst moeilijk en lijkt voor velen onmogelijk en

zelfs monsterlijk en weerzinwekkend. De onwetendheid van het ego vermindert hier door het principe van onpersoonlijkheid, die hij nog toepast zonder veel moeilijkheid in de Wetenschap, in de Kunst en zelfs in een zekere soort onvolmaakt spiritueel leven, omdat daar de regel van onpersoonlijkheid, die begeertes niet aanvalt, die de oppervlakteziel koestert en die waarden van verlangen, gefixeerd door het oppervlakte denkvermogen, waarin ons uiterlijke leven het meest vitaal geïnteresseerd is. In de vrijere en hogere bewegingen wordt van ons alleen een beperkte en gespecialiseerde gelijkheid en onpersoonlijkheid geëist, die geschikt is voor een bijzonder veld van bewustzijn en activiteit, terwijl de egoïstische basis van ons praktische leven bij ons blijft; in de lagere bewegingen moet de hele fundatie van ons leven veranderd worden om ruimte te maken voor onpersoonlijkheid en dit vindt de begeerteziel onmogelijk.

De ware ziel, heimelijk in ons, --- subliminaal, hebben we gezegd, maar dit woord is misleidend, want deze tegenwoordigheid is niet gelegen beneden de drempel van het wakende denkvermogen, maar brandt eerder in de tempel van ons binnenste hart achter het dikke scherm van een onwetend denkvermogen, leven en lichaam, niet subliminaal, maar achter de sluier, --- deze gesluierde psychische entiteit is de vlam van de Godheid, die altijd verlicht in ons is, onvernietigbaar door zelfs die dichte onbewustheid van enig spiritueel zelf, dat onze uiterlijke natuur verduistert. Het is een vlam, die geboren is uit het Goddelijke en die als lichtende inwoner van de Onwetendheid, erin groeit, totdat hij in staat is om haar naar de Kennis te richten. Het is de besloten Getuige en Regeling, de verborgen Gids, de Demon van Socrates, het innerlijke licht of de innerlijke stem van de mysticus. Die verduurt en is onvernietigbaar in ons van geboorte tot geboorte, onaangeraakt door de dood, achteruitgang en bederf, een onvernietigbare vonk van het Goddelijke. Niet het ongebooren Zelf of Atman, want het Zelf is zelfs in de heerschappij over het bestaan van het individu altijd gewaar van zijn universaliteit en transcendentie, hij is nog zijn afgezant in de vormen van de Natuur, de individuele ziel, *caitya puruṣha*, die het denkvermogen, leven en lichaam ondersteunt, achter het mentale, vitale en subtiel-fysieke wezen in ons staat en hun ontwikkeling en ervaring beziet en ervan profiteert. Deze andere persoon-vermogens in de mens, deze wezens van zijn wezen, zijn ook gesluierd in hun ware entiteit, maar zij brengen tijdelijke persoonlijkheden naar voren, die onze uiterlijke individualiteit samenstellen en wiens gecombineerde oppervlakkige handeling en verschijning van status we ons zelf noemen: deze binnenste entiteit, die vorm in ons aanneemt als de psychische Persoon, brengt ook een psychische

persoonlijkheid naar voren, die verandert, groeit, ontwikkelt van leven naar leven; want dit is de reiziger tussen geboorte en dood en tussen dood en geboorte, onze natuurdelen zijn alleen zijn veelvoudig en veranderend gewaad. Het psychische wezen kan eerst alleen een besloten en gedeeltelijke en indirecte handeling uitvoeren door het denkvermogen, het leven en het lichaam, omdat deze delen van de Natuur ontwikkeld moeten worden als zijn instrumenten van zelfuitdrukking en hij is lang opgesloten door hun evolutie. Uitgezonden om de mens in de Onwetendheid te leiden naar het licht van Goddelijk Bewustzijn, neemt hij de essentie van alle ervaring in de Onwetendheid om een nucleus van de zielgroei in de natuur te vormen; de rest verandert hij in materiaal voor toekomstige groei van instrumenten, die hij moet gebruiken, totdat zij klaar zijn om een lichtende instrumentatie van het Goddelijke te zijn. Deze geheime psychische entiteit is het ware oorspronkelijke Bewustzijn in ons, dieper dan het gemaakte en conventionele bewustzijn van de moralist, want hij wijst altijd naar Waarheid en Recht en Schoonheid, naar Liefde en Harmonie en alles wat een goddelijke mogelijkheid in ons is en zet door totdat deze dingen de hoofdnoodzaak van onze natuur worden. De psychische persoonlijkheid bloeit als de heilige, de wijze, de ziener; wanneer zij de volledige kracht bereikt heeft, keert hij het wezen naar de Kennis van het Zelf en het Goddelijke, naar de allerhoogste Waarheid, naar het allerhoogste Goede, de allerhoogste Schoonheid, Liefde en Zaligheid, de goddelijke hoogten en grootheden, en opent ons voor de aanraking van de spirituele sympathie, universaliteit, eenheid. Waar, in tegenstelling, de psychische persoonlijkheid zwak, ruw en slecht ontwikkeld is, missen de fijnere delen en beweging in ons of zijn ze arm van karakter en vermogen, zelfs ofschoon het denkvermogen krachtig en briljant kan zijn, het hart van vitale emoties, hard en sterk en meesterlijk, de levenskracht dominant en succesvol, het lichamelijke bestaan rijk en gefortuneerd en een klaarblijkelijke heer en overwinnaar. Dan regeert de uiterlijke begeerteziel, de pseudo-psychische entiteit, en we nemen zijn misinterpretatie van psychische suggestie en aspiratie, zijn ideeën en idealen, zijn verlangens en hunkeringen foutief voor de ware zielenmaterie en rijkdom van spirituele ervaring⁷⁷. Wanneer de geheime psychische

⁷⁷ Het woord "psychisch" wordt in onze gewone spreektaal vaker gebruikt in referentie met deze begeerteziel dan met het ware psychische. Het wordt nog steeds losser gebruikt voor psychologische en andere fenomenen van een abnormaal en supranormaal karakter, die werkelijk verbonden zijn met het innerlijk denkvermogen, het innerlijk vitale, het subtiel-fysieke wezen, subliminaal in ons en deze zijn helemaal geen directe handelingen van de psyche. Zelfs zulke fenomenen als materialisatie en dematerialisatie zijn erin besloten, ofschoon zij, wanneer zij gevestigd worden, duidelijk geen zielhandeling

Persoon naar voren kan komen naar de voorkant en, terwijl hij de begeerteziel vervangt, openlijk en totaal over deze uiterlijke natuur van denkvermogen, leven en lichaam kan heersen en niet gedeeltelijke en vanachter een sluier, dan kunnen deze gegoten worden in zielbeelden van wat waar, juist en schoon is en tenslotte kan de hele natuur gericht worden op het werkelijke doel van het leven, de allerhoogste overwinning, de opstijging naar het spirituele bestaan.

Maar het zou dan kunnen lijken, dat door het naar voren brengen van deze psychische entiteit, deze ware ziel in ons, en hem daar de leiding en controle geven, we alle vervulling zullen verkrijgen van ons natuurlijke wezen, waar we naar kunnen zoeken en ook de poorten openen van het koninkrijk van de Geest. En het zou ook goed beredeneerd kunnen worden, dat er geen behoefte is aan enige tussenkomst van een superieur Waarheid-Bewustzijn of principe van het Supramentale om ons te helpen de goddelijke status of goddelijkere vervolmaking te verkrijgen. Toch is het, ofschoon de psychische transformatie een noodzakelijke voorwaarde is van de totale transformatie van ons bestaan, niet alles wat nodig is voor de grootste spirituele verandering. Op de eerste plaats kan hij, omdat dit de individuele ziel is in de Natuur, zich openen voor de verborgen goddelijke gebieden van ons wezen en hun licht en vermogen en ervaring ontvangen en reflecteren, maar een andere, een spirituele transformatie van boven is noodzakelijk voor ons om ons zelf in zijn universaliteit en transcendentie te bezitten. Voor zichzelf zal het psychische wezen in een zeker stadium tevreden zijn om een formatie van waarheid, goede en schoonheid te scheppen en dat zijn standplaats te maken; in een verder stadium kan hij passief onderworpen worden aan het wereld-zelf, een spiegel van het universele bestaan, bewustzijn, vermogen, zaligheid, maar niet hun volledige deelnemer of bezitter. Ofschoon dichterbij en aangrijpend verenigd met het kosmische bewustzijn in kennis, emotie en zelfs waardering door de zintuigen, kan hij zuiver ontvankelijk en passief worden, verwijderd van meesterschap en handeling in de wereld; of, een met het statische zelf achter de kosmos, maar inwaarts gescheiden van de wereldbeweging, terwijl hij zijn identiteit verliest in zijn Bron, zou hij terug kunnen keren

zijn en geen enkel licht zouden werpen op de natuur of het bestaan van de psychische entiteit, maar zouden eerder een abnormale actie zijn van een occulte subtiele fysieke energie, die tussenbeide komt in de gewone toestand van het grove lichaam van dingen, die het reduceert naar zijn eigen subtiele toestand en het weer samenstelt in de termen van grove materie

naar die Bron en noch verder de wil hebben of het vermogen voor zijn uiteindelijke missie hier om de natuur ook te leiden naar haar goddelijke realisatie. Want het psychische wezen kwam in de Natuur uit het Zelf, het Goddelijke en hij kan terugkeren van de Natuur naar het stille Goddelijke door de stilte van het Zelf en een allerhoogste spirituele onbeweeglijkheid. Weer, als eeuwig deel van het Goddelijke⁷⁸, is dit deel door de wet van de Oneindigheid onscheidbaar van zijn Goddelijke Geheel, is dit deel inderdaad zelf dat Geheel, behalve in zijn frontale verschijning, zijn frontale afscheidende zelfervaring; hij kan ontwaken in die werkelijkheid en er in onderdompelen naar de blijkbare vernietiging of tenminste de samensmelting van het individuele bestaan. Een kleine nucleus hier in de massa van onze onwetende Natuur, zodat dat omschreven is in de Upanishad als niet groter dan de duim van de mens, kan zich door de spirituele instroming vergroten en de hele wereld omarmen met het hart en het denkvermogen in een intieme vereniging en eenheid. Of hij kan zijn eeuwige Metgezel gewaar worden en kiezen om voor altijd te leven in Zijn tegenwoordigheid, in een onvernietigbare vereniging en eenheid als de eeuwige minnaar met de eeuwige Geliefde, die van alle spirituele ervaringen de meest intense is in schoonheid en verrukking. Dit zijn allemaal grote en prachtige prestaties van ons spirituele zelf-vinden, maar zij zijn niet noodzakelijkerwijze het laatste eind en totale voltooiing; er is meer mogelijk.

Want dit zijn prestaties van het spirituele denkvermogen in de mens; het zijn bewegingen van dat denkvermogen, dat zichzelf voorbij gaat, maar op zijn eigen vlak, naar de schoonheden van de Geest. Het Denkvermogen, zelfs op zijn hoogste niveaus, ver voorbij onze huidige geestesgesteldheid, handelt nog in zijn natuur door verdeling; hij neemt de aspecten van de Eeuwige en behandelt ieder aspect alsof het de hele waarheid van het Eeuwige Wezen was en kan in ieder zijn eigen volmaakte vervulling vinden. Hij richt ze zelfs op in tegengestelden en scheidt een hele reeks van deze tegengestelden, de Stilte van het Goddelijke, en de goddelijke Dynamiek, de onbeweeglijke Brahman, ver van het bestaan, zonder kwaliteiten en de actieve Brahman met kwaliteiten, Heer van het Bestaan, Zijnde en Wordend, de Goddelijke Persoon en een onpersoonlijk zuiver Bestaan; dan kan hij zichzelf wegsnijden van de ene en zichzelf in de andere onderdompelen als de enige blijvende Waarheid van het bestaan. Hij kan de Persoon als de enige Werkelijkheid beschouwen of de Onpersoonlijke als alleen waar; hij kan de Minnaar beschouwen als het enige middel van uitdrukking van eeuwige

⁷⁸ Gita, XV.7.

Liefde of liefde als de enige zelfuitdrukking van de Minnaar; hij kan wezens zien als alleen persoonlijke vermogens van een onpersoonlijk Bestaan of onpersoonlijk bestaan als alleen een toestand van het ene Wezen, de Oneindige Persoon. Zijn spirituele prestatie, zijn doorgangsweg naar het allerhoogste doel zal deze verdelende lijnen volgen. Maar voorbij deze beweging van het spirituele Denkvermogen is de hogere ervaring van het Supramentale Waarheid-Bewustzijn; daar verdwijnen deze tegengestelden en deze gedeelten worden opgegeven in de rijke totaliteit van een allerhoogste en integrale realisatie van eeuwig Zijn. Dit is het doel, dat we ontvangen hebben, de voltooiing van ons bestaan hier door een ascensie naar het Supramentale Waarheid-Bewustzijn en zijn neerdaling in onze natuur. De psychische transformatie moet na de opstijging in de spirituele verandering gecompleteerd, geïntegraliseerd, te boven gegaan en omhooggetild worden door een supramentale transformatie, die hem optilt naar het toppunt van de opstijgende inspanning.

Zoals tussen de andere verdeelde en tegengestelde termen van het gemanifesteerde Wezen, zo kan ook een supramentale bewustzijnsenergie alleen een volmaakte harmonie vestigen tussen deze twee termen, --- alleen schijnbaar tegengesteld door de Onwetendheid, --- van geesttoestand en werelddynamiek in ons belichaamde bestaan. In de Onwetendheid centreert de Natuur de orde van haar psychologische bewegingen niet rond het geheime spirituele zelf, maar rond zijn vervanger, het ego-principe: een zeker ego-centrisme is de basis, waarop we onze ervaringen en relaties samenbinden in het midden van de complexe contacten, tegenstellingen, dualiteiten, incoherenties van de wereld, waarin wij leven; dit ego-centrisme is onze rots van veiligheid tegen het kosmische en oneindige, onze verdediging. Maar bij onze spirituele verandering moeten we aan deze verdediging voorbijgaan; het ego moet verdwijnen, de persoon vindt zichzelf opgelost in een uitgestrekte onpersoonlijkheid en in deze onpersoonlijkheid is er eerst geen sleutel naar een geordende dynamiek van handelen. Een zeer gebruikelijk resultaat is, dat men verdeeld is in twee delen van zijn; de spirituele van binnen, de natuurlijke van buiten; in de ene is er de goddelijke realisatie, gezeten in een volmaakte innerlijke vrijheid, maar het natuurlijke deel gaat voort met de oude handeling van de Natuur, vervolgt door een mechanische beweging van voorbije energieën haar al uitgezonden impuls. Zelfs als er een volledige oplossing is van de beperkte persoon en de oude ego-centrische orde, kan de uiterlijke natuur het veld worden van een klaarblijkelijke incoherentie, ofschoon binnen

alles lichtend is met het Zelf. Zo worden we uitwendig inert en inactief, bewogen door omstandigheid of krachten, maar niet zelf-beweegbaar⁷⁹, zelfs ofschoon het bewustzijn van binnen verlicht is, of als een kind, ofschoon er binnen een overvloedige zelfkennis⁸⁰ is, of als iemand, inconsequent in denken en impuls, ofschoon er van binnen een uiterste kalmte en sereniteit is⁸¹, of als de wilde en verwarde ziel, ofschoon er van binnen de zuiverheid en houding van de Geest is⁸². Of, wanneer er een geordende dynamiek is in de uiterlijke natuur, kan het een voortzetting zijn van oppervlakkige ego-handeling, bijgewoond, maar niet geaccepteerd door het innerlijke wezen, of een mentale dynamiek, die niet volmaakt expressief kan zijn voor de innerlijke spirituele realisatie; want er is geen gelijkwaardigheid tussen handeling van het denkvermogen en status van de geest. Zelfs op zijn best moet, waar er een intuïtieve begeleiding is van het Licht van binnenuit, de natuur van zijn uitdrukking in dynamiek van handeling getekend worden met de onvolmaaktheden van het denkvermogen, leven en lichaam, een Koning met onbekwame ministers, een Kennis, uitgedrukt in de waarden van de Onwetendheid. Alleen de neerdaling van het Supramentale met zijn volmaakte eenheid van Waarheid-Kennis en Waarheid-Wil kan in het uiterlijke, zowel als in het innerlijke bestaan de harmonie van de Geest vestigen; want hij alleen kan de waarden van de Onwetendheid volledig omkeren tot de waarden van Kennis.

In de vervulling van ons psychisch wezen, alsook de voltooiing van onze delen van het denkvermogen en leven is de relatie er van tot zijn goddelijke bron, tot zijn corresponderende waarheid in de Allerhoogste Werkelijkheid, de onmisbare beweging; en hier, zoals ook daar, kan het door het vermogen van het Supramentale gedaan worden, met een integrale volledigheid, een intimiteit, die een authentieke identiteit wordt; want het Supramentale verbindt de hogere en lagere hemisferen van het Ene Bestaan. In het Supramentale is het integrerende Licht, de samensmeltende Kracht, de wijde opening naar de allerhoogste Ananda: het psychische wezen, omhooggetild door dat Licht en die Kracht, kan zichzelf verenigen met de oorspronkelijke Zaligheid van bestaan, vanwaar hij kwam: door de dualiteiten van pijn en plezier te boven te komen, door het denkvermogen, leven en lichaam te bevrijden van vrees en vermindering, kan hij de contacten in de wereld omvormen in termen van Goddelijke Ananda.

⁷⁹ *jaḍavat*

⁸⁰ *bālavat*

⁸¹ *unmattavat*

⁸² *piṣācavat*

HOOFDSTUK XXIV

Materie

Hij bereikte de kennis, dat Materie
Brahman is.

*Taittiriya Upanishad*⁸³

WE HEBBEN nu de rationele verzekering, dat het Leven noch een onverklaarbare droom, noch een onmogelijk kwaad is, dat vooralsnog een smartelijk feit is geworden, maar een machtige pulsatie van het goddelijke Albestaan. We zien iets van haar fundatie en haar principe, we kijken omhoog naar haar hoge potentie en uiteindelijke goddelijke opbloei. Maar er is een principe tussen alle andere, dat we nog niet voldoende hebben beschouwd, het principe van Materie, waarop het Leven stoelt als op een voetstuk of waaruit zij ontwikkelt als de vorm van een veelvertakte boom uit zijn omhullende zaad. Het denkvermogen, leven en lichaam van de mens hangen af van dit fysieke principe en wanneer de opbloei van het Leven het resultaat is van Bewustzijn, dat tevoorschijn komt in het Denkvermogen, dat zich uitbreidt, zichzelf optilt op zoek naar zijn eigen waarheid in de uitgestrektheid van het supramentale bestaan, lijkt zij ook nog bepaald te worden door dit lichaamsomhulsel en door deze fundatie van de Materie. De belangrijkheid van het lichaam is duidelijk; omdat de mens een lichaam en een brein ontwikkeld heeft of gekregen heeft, die in staat zijn om een voortgaande mentale verlichting te ontvangen of te dienen, is hij uitgestegen boven het dier. Op gelijke wijze kan hij alleen door een lichaam te ontwikkelen of tenminste een functionering van het fysieke instrument, in staat zijn om een nog hogere verlichting te ontvangen en te dienen, boven zichzelf uitrijzen en, niet hoofdzakelijk in het denken en in zijn innerlijke wezen, maar in het leven, een volmaakte goddelijke mensheid realiseren. Anders wordt ofwel de belofte van het Leven teniet gedaan, haar betekenis opgegeven en kan het aardse wezen alleen Sachchidananda bereiken door zichzelf te vernietigen, door het denkvermogen, leven en lichaam van zich te laten vallen en naar het zuivere Oneindige terug te keren, of anders is de mens geen goddelijk instrument, is er een voorbestemde grens aan het bewuste voortgaande vermogen, dat hem onderscheidt van alle andere aardse bestaansvormen

⁸³ III.2.

en zoals hij ze voorheen vervangen heeft, moet een ander hem vervangen en zijn erfenis op zich nemen.

Het lijkt inderdaad, dat het lichaam van het begin de grootste moeilijkheid van de ziel is, zijn voortdurende struikelblok en steen van aanstoot. Daarom heeft de vurige zoeker van spirituele vervulling zijn vloek tegen het lichaam begraven en zijn wereldafschuw selecteert dit wereldprincipe boven alle andere dingen als een speciaal voorwerp van walging. Het lichaam is de duistere last, die hij niet kan dragen; zijn obstinate materiële grofheid is de obsessie, die hem drijft voor bevrijding naar het leven van de asceet. Om er van af te komen is hij zelfs zo ver gegaan om haar bestaan te ontkennen en de werkelijkheid van het materiële universum. De meeste religies hebben hun vloek gezet op de Materie en hebben de weigering of opgegeven tijdelijke ondergaan van het fysieke leven de test gemaakt van religieuze waarheid en spiritualiteit. De oudere geloofsovertuigingen, die geduldiger waren, somberder diepzinnig, niet aangeraakt door de marteling en het koortsachtige ongeduld van de ziel onder de last van het IJzeren Tijdperk, maakten deze formidabele verdeling niet; zij erkenden de Aarde als Moeder en de Hemel als Vader en verleende hen een gelijke liefde en eerbied; maar hun oude geheimen zijn duister en onpeilbaar voor onze blik, die of onze kijk op dingen materialistisch is of spiritueel op gelijke wijze tevreden is om de Gordiaanse knoop van het probleem van het bestaan met een beslissen slag door te snijden en een ontsnapping te accepteren naar een eeuwige zaligheid of een einde in een eeuwige vernietiging of een eeuwige stilte.

De twist begint niet werkelijk met onze ontwaking naar onze spirituele mogelijkheden; hij begint vanaf de verschijning van het leven zelf en haar strijd om haar activiteiten te vestigen en haar permanente verzamelingen van levende vorm tegen de kracht van inertie in, tegen de kracht van onbewustheid in, tegen de kracht van atomaire uiteenval, die in het in het materiële principe de knoop van de grote Ontkenning zijn. Het Leven is in voortdurende oorlog met de Materie en de strijd lijkt altijd te eindigen in de klaarblijkelijke nederlaag van het Leven en in de ineenstorting naar beneden naar het materiële principe, dat we dood noemen. De disharmonie verdiept met de verschijning van het Denkvermogen; want het Denkvermogen heeft zijn eigen twist met zowel het Leven als de Materie: hij voert voortdurend oorlog met hun beperkingen; in voortdurende onderwerping aan en opstand tegen de ruwheid en inertie van de ene en de passies en smarten van de andere; en de strijd lijkt uiteindelijk, ofschoon niet erg zeker, te keren

naar een gedeeltelijke en kostbare overwinning van het Denkvermogen, waarin hij de vitale hunkeringen veroverd, onderdrukt of zelfs verslaat, de fysieke kracht benadeelt en de balans van het lichaam verstoort in het belang van een grotere mentale activiteit en een hoger moreel wezen. In deze strijd vinden het ongeduld van het Leven, de afkeer voor het lichaam en de terugdeinzing voor beiden naar een zuiver mentaal en moreel bestaan hun opgang. Wanneer een mens ontwaakt naar een bestaan voorbij het Denkvermogen, draagt hij dit principe van onbalans nog verder. Denkvermogen, Leven en Lichaam worden veroordeeld als de drieheid, van de wereld, het vlees en de duivel. Het denkvermogen wordt ook vervloekt als de bron van alle kwalen; oorlog wordt verklaard tussen de geest en zijn instrumenten en de overwinning van de spirituele inwoner wordt gezocht in uitwijking uit zijn nauwe woonplaats, een weigering van het denkvermogen, leven en lichaam en een terugtrekking in zijn eigen oneindigheden. De wereld is een onbalans en we zullen haar verwardheden het beste oplossen door het principe van onbalans zelf tot zijn uiterste mogelijkheid te brengen, een wegsnijden en uiteindelijke scheiding.

Maar deze nederlagen en overwinningen zijn alleen schijnbaar, deze oplossing is geen oplossing, maar een ontsnapping uit het probleem. Het Leven wordt niet werkelijk verslagen door de Materie; zij maakt een compromis door de dood te gebruiken voor de voortgang van het leven. Het Denkvermogen is niet werkelijk zegevierend over het Leven en de Materie, maar heeft alleen een onvolmaakte ontwikkeling verkregen van enige van zijn potenties ten koste van anderen, die gebonden zijn aan de niet gerealiseerde en geweigerde mogelijkheden van zijn beter gebruik van leven en lichaam. De geïndividualiseerde ziel heeft de lagere drievoudigheid niet overwonnen, maar alleen hun claim op hem geweigerd en gevluht van het werk, dat de geest ondernomen had, toen hij zich het eerst goot in de vorm van het universum. Het probleem zet zich voort, omdat het werk van het Goddelijke in het universum zich voortzet, maar zonder enige bevredigende oplossing van het probleem of enige zegevierende vervulling van de arbeid. Daarom moeten we, omdat het ons eigen standpunt is, dat Sachchidananda het begin is, het midden en het eind en dat strijd en onbalans geen eeuwige en principiële principes kunnen zijn in Zijn wezen, maar door juist hun bestaan arbeid inhouden naar een volmaakte oplossing en een volledige overwinning, die oplossing zoeken in een werkelijke overwinning van het Leven over de Materie door het vrije en volmaakte gebruik van het lichaam door het Leven, in een werkelijke overwinning van het

Denkvermogen over het Leven en de Materie door een vrij en volmaakt gebruik van levenskracht en de vorm door het Denkvermogen en in een werkelijke overwinning van de Geest over de drievoudigheid door een vrije en volmaakte bewoning van het denkvermogen, leven en lichaam door een bewuste geest; in het gezichtspunt hebben we uitgewerkt, dat alleen deze laatste verovering de anderen werkelijk mogelijk maakt. We moeten dan tot het eind, opdat we zouden kunnen zien hoe deze veroveringen helemaal of geheel mogelijk zouden kunnen zijn, de werkelijkheid van de Materie uitvinden, precies zoals we, toen we de fundamentele kennis zochten, de werkelijkheid van het Denkvermogen en de Ziel en het Leven uitgevonden hebben.

Op een bepaalde manier is de Materie onwerkelijk en niet-bestaand; dat is te zeggen, onze huidige kennis, idee en ervaring van de Materie is niet haar waarheid, maar hoofdzakelijk een fenomeen van bijzondere relatie tussen onze zintuigen en het albestaan, waarin wij bewegen. Wanneer de Wetenschap ontdekt, dat de Materie zichzelf oplost in vormen van Energie, heeft zij grip op een universele en fundamentele waarheid; en wanneer filosofie ontdekt, dat Materie alleen bestaat als een substantiële verschijning aan het bewustzijn en dat de ene werkelijkheid Geest is of zuiver bewust Wezen, heeft zij grip op een grotere en meer volledige, een nog meer fundamentele waarheid. Maar de vraag blijft nog, waarom de Energie de vorm van Materie aan zou nemen en niet van hoofdzakelijk krachtstromen of waarom dat wat werkelijk Geest is het fenomeen van Materie zou toelaten en niet zou rusten in toestanden, neigingen en vreugden van de geest. Dit, zoals gezegd, is het werk van het Denkvermogen of anders is het, omdat klaarblijkelijk het Denken niet onmiddellijk de materiële vorm van dingen schept of zelfs waarneemt, het werk van de Gewaarwording; het zintuigdenkvermogen schept de vormen, die hij lijkt waar te nemen en het gedachtedenkvermogen werkt op de vormen in, die het zintuigdenkvermogen aan hem presenteert. Maar het individuele belichaamde denkvermogen is klaarblijkelijk niet de schepper van het fenomeen van Materie, het aardebestaan kan het resultaat niet zijn van het menselijke denkvermogen, dat zelf het resultaat is van het aardebestaan. Wanneer we zeggen, dat de wereld alleen in ons eigen denkvermogen bestaat, drukken we alleen een niet-feitelijke uit en een verwarring; want de materiële wereld bestond voor de mens op aarde was en zij zal blijven bestaan als de mens van de aarde verdwijnt of zelfs als ons individuele denkvermogen zichzelf vernietigt in het Oneindige. Wij moeten dan concluderen, dat er

een universeel Denkvermogen⁸⁴ is, onderbewust voor ons in de vorm van het universum of suprabewust in zijn geest, die die vorm geschapen heeft voor zijn bewoning. En omdat de schepper voorafgegaan moet zijn aan zijn schepping en deze moet voorbijgaan, houdt dit werkelijk een suprabewust Denkvermogen in, dat door de instrumentatie van een universele gewaarwording in zichzelf de relatie creëert van vorm met vorm en het ritme samenstelt van het materiële universum. Maar ook dit is geen volledige oplossing; zij vertelt ons, dat Materie een schepping is van Bewustzijn, maar zij legt niet uit, hoe het Bewustzijn er toe kwam Materie te scheppen als de basis van zijn kosmische werkingen.

Wij zullen beter begrijpen, wanneer we onmiddellijk teruggaan naar het oorspronkelijke principe van dingen. Bestaan is in haar activiteit een Bewuste-Kracht, die de werkingen van haar kracht presenteert aan haar bewustzijn als vormen van haar eigen wezen. Omdat Kracht alleen de handeling is van een alleen bestaand Bewust-Wezen, kan zijn resultaat niet anders zijn dan vormen van dat Bewust-Wezen; Substantie of Materie is dan alleen een vorm van de Geest. De verschijning, die deze vorm van de Geest aanneemt voor onze zintuigen, is te danken aan de verdelende handeling van het Denkvermogen, van waaruit we in staat zijn geweest om consequent het hele fenomeen van het universum af te leiden. We weten nu, dat het Leven een handeling is van de Bewuste-Kracht, waarvan materiële vormen het resultaat zijn; het Leven, verwickeld in deze vormen, dat eerst in hen verschijnt als onbewuste kracht, ontwikkelt het bewustzijn, dat het werkelijke zelf van de kracht is en dat nooit ophield erin te bestaan, zelfs ongemantificeerd, en brengt het terug in manifestatie als Denkvermogen. We weten ook, dat het Denkvermogen een inferieur vermogen is van de oorspronkelijke bewuste Kennis of Supramentale, een vermogen, waarvoor Leven handelt als een instrumentele energie; want Bewustzijn of Chit, dat neerdaalt door het Supramentale, vertegenwoordigt zichzelf als Denkvermogen, Kracht van bewustzijn of Tapas vertegenwoordigt zichzelf als Leven. Het Denkvermogen geeft door zijn

⁸⁴ Het Denkvermogen, zoals we het kennen, schept alleen op een relatieve en instrumentele manier; hij heeft een onbeperkt vermogen van combinatie, maar zijn scheppende motieven en vormen komen tot hem van boven: alle geschapen vormen hebben hun basis in het Oneindige boven het Denkvermogen, Leven en Materie en worden hier vertegenwoordigd, opnieuw geconstrueerd, zeer gewoonlijk fout geconstrueerd --- vanuit het oneindig kleine. Hun fundatie is boven, hun vertakking naar beneden, zegt de Rig Veda. Het suprabewuste Denkvermogen, waar we over spreken, zou eerder een Bovenmentaal genoemd kunnen worden en bewoont in de hiërarchische orde van de vermogens van de Geest, een zone, onmiddellijk afhankelijk van het supramentale bewustzijn.

afscheiding van zijn eigen hogere realiteit in het Supramentale, het Leven de verschijning van verdeling en wordt, door zijn verdere involutie in zijn eigen Leven-Kracht, onderbewust in het Leven en geeft zo de uitwendige verschijning van een onbewuste kracht aan zijn materiële werkingen. Daarom moet het onbewustzijn, de inertie, de atomaire uiteenval van de Materie hun bron hebben in deze alverdelende en zelfverwikkende handeling van het Denkvermogen, waardoor ons universum ontstond. Zoals Denkvermogen alleen een uiteindelijke handeling is van het Supramentale in de neerdaling naar de schepping en het Leven een handeling van Bewuste-Kracht, die werkt in de condities van de Onwetendheid, geschapen door deze neerdaling van het Denkvermogen, zo is de Materie, zoals we het kennen, alleen de uiteindelijke vorm, die door het bewuste wezen aangenomen wordt als resultaat van die werking. Materie is substantie van het ene Bewust-Wezen, dat fenomenaal verdeeld is in zichzelf door de handeling van het universele Denkvermogen⁸⁵, --- een verdeling, die het individuele denkvermogen herhaalt en waarin hij verblijft, maar die de eenheid van de Geest of de eenheid van de Energie of de werkelijke eenheid van de Materie niet opheft of helemaal niet vermindert.

Maar waarom deze fenomenale en pragmatische verdeling van een ondeelbaar Bestaan? Omdat het Denkvermogen het principe van veelvoudigheid naar haar uiterste potentieel moet brengen, wat alleen gedaan kan worden door afgescheidenheid en verdeling. Om dat te doen moet hij, terwijl hij zich stort in het Leven om vormen van het Veelvoudige te creëren, aan het universele principe van Zijn de verschijning geven van een grove en materiële substantie, in plaats van een zuivere en subtiële substantie. Hij moet, zagezegd, haar de verschijning geven van substantie, die zichzelf aanbiedt aan het contact van het Denkvermogen als stabiel ding of object in een blijvende veelvoudigheid van objecten en niet van substantie, die zichzelf aanbiedt aan het contact van zuiver bewustzijn als iets van zijn eigen zuivere eeuwige bestaan en werkelijkheid of aan de subtiële gewaarwording als een principe van plastische vorm, dat vrijelijk het bewuste wezen uitdrukt. Het contact van het denkvermogen met zijn objecten creëert wat we gewaarwording noemen, maar hier moet het een duistere veruiterlijkte gewaarwording zijn, die verzekerd moet worden van de werkelijkheid, waar zij contact mee maakt. De neerdaling van zuivere substantie in materiële substantie volgt dan

⁸⁵ — Denkvermogen wordt hier gebruikt in zijn wijdste betekenis, de handeling van een Bovenmentaal vermogen inbegrepen, dat het dichtst bij het supramentale Waarheid- Bewustzijn is en dat het eerste fontein van de schepping van de Onwetendheid is.

onvermijdelijk op de neerdaling van Sachchidananda door het Supramentale in het denkvermogen en het leven. Het is een noodzakelijk resultaat van de wil om de veelvoudigheid van zijn en een gewaarzijn van dingen vanuit gescheiden centra van bewustzijn de eerste methode van deze lagere ervaring van bestaan te maken. Als we teruggaan naar de spirituele basis van dingen, lost de substantie in haar hoogste zuiverheid zichzelf op in zuiver bewust wezen, zelfbestaand, inherent zelfgewaard door identiteit, maar zij keert haar bewustzijn nog niet naar zichzelf als object. Het Supramentale reserveert dit zelfgewaardzijn door identiteit als zijn substantie van zelfkennis en zijn licht van zelfschepping, maar presenteert voor die schepping het Wezen aan zichzelf als het subject-object, een en veelvoudig van zijn eigen actieve bewustzijn. Het Wezen wordt daar als een object gehouden in een allerhoogste kennis, dat, door begrip, beiden kan zien als een object van kennisname binnen zichzelf en subjectief als zichzelf, maar kan het ook gelijktijdig, door aanvoelen, projecteren als een object (of objecten) van kennisname binnen de begrenzing van zijn bewustzijn, niet anders dan zichzelf, deel van zijn wezen, maar een deel (of delen) weggezet van zichzelf, --- zogezegd, van het centrum van visie, waarin het Wezen zichzelf concentreert als de Kenner, Getuige of Purusha. We hebben gezien, dat vanuit dit begrijpende bewustzijn de beweging van het Denkvermogen naar boven komt, de beweging, waardoor de individuele kenner een vorm van zijn eigen universele wezen beschouwt als anders dan hij; maar in het goddelijke Denkvermogen is er onmiddellijk of eerder gelijktijdig een andere beweging of tegengestelde kant van dezelfde beweging, een handeling van vereniging in het wezen, die deze fenomenale verdeling heelt en voorkomt, dat hij zelfs gedurende een moment uitsluitend werkelijk wordt voor de kenner. Deze handeling van bewuste vereniging wordt anders in het verdelende Denkvermogen stompzinnig, onwetend, nogal uiterlijk vertegenwoordigd als contact in bewustzijn tussen verdeelde wezens en gescheiden objecten en bij ons wordt dit contact in verdeeld bewustzijn hoofdzakelijk vertegenwoordigd door het principe van gewaarwording. Op deze basis van gewaarwording, op dit contact van vereniging, onderhavig aan verdeling, baseert de handeling van het gedachte- denkvermogen zichzelf en bereidt zich voor op de terugkeer naar een hoger principe van vereniging, waarin verdeling onderworpen gemaakt is aan eenheid en er ondergeschikt aan gemaakt. Substantie dan, zoals wij het kennen, materiële substantie, is de vorm, waarin het Denkvermogen, dat handelt door

zintuiglijke contacten, het Bewuste Wezen aanraakt, waarvan hijzelf een beweging van kennis is.

Maar het Denkvermogen neigt juist door zijn natuur de substantie van bewust-wezen te kennen en te voelen, niet in haar eenheid of totaliteit, maar door het principe van verdeling. Hij ziet het, als het ware, in oneindig kleine punten, die hij bij elkaar associeert om een totaliteit te bereiken en het kosmische Denkvermogen werpt zichzelf in deze gezichtspunten en associaties en verblijft in hen. Terwijl hij zo verblijft, scheppend door zijn ingeboren kracht als de tussenpersoon van Werkelijk-Idee, gebonden door zijn eigen natuur om al zijn waarnemingen om te zetten in energie van leven, omdat de Albestaande al Zijn zelfgezichtspunten omzet in verschillende energieën van Zijn scheppende Kracht van bewustzijn, verandert het kosmische Denkvermogen deze, zijn veelvoudige gezichtspunten van universeel bestaan, in standpunten van universeel Leven; hij verandert ze in Materie, in vormen van atomisch zijn, beziel met leven, dat hen vormt en bestuurt door het denkvermogen en wil, die de formatie in beweging brengen. Tegelijkertijd moeten de atomische bestaansvormen, die hij op die manier vormt, door de werkelijke wet van hun wezen, neigen zichzelf te associëren, te verenigen; en elk van deze samenstellingen, ook beziel met het verborgen leven, dat hen vormt en het verborgen denkvermogen en de wil, die hen in beweging brengen, draagt ook met zich een fictie van een gescheiden individueel bestaan. Ieder zodanig individueel voorwerp of bestaan wordt ondersteund, in overeenstemming met het feit of het denkvermogen erin impliciet of expliciet is, ongemanifesteerd of gemanifesteerd door zijn mechanische ego van kracht, waarin de wil om te zijn stom is en gevangen, maar desalniettemin krachtig of door zijn zelfbewuste mentale ego, waarin de wil om te zijn bevrijd is, bewust, gescheiden actief.

Dus geen enkele eeuwige en oorspronkelijk wet van eeuwige en oorspronkelijke Materie, maar de natuur van handeling van het kosmische Denkvermogen is de oorzaak van het atomische bestaan. Materie is een schepping en voor haar schepping was de oneindig kleine hoeveelheid, een extreme fragmentatie van de Oneindigheid, noodzakelijk als het startpunt of basis. Ether kan bestaan en bestaat als onaantastbare, haast spirituele ondersteuning van Materie, maar als fenomeen lijkt het, tenminste voor onze huidige kennis, niet materieel aantoonbaar te zijn. Wanneer we het zichtbare samenstel of het vormelijke atoom in essentiële atomen opdelen, hen opbreken in de meest oneindig kleine stof van zijn, zullen we toch door de natuur van het

Denkvermogen en Leven, dat hen gevormd heeft, een of ander uiterst atomair bestaan bereiken, misschien instabiel, maar dat zichzelf altijd opnieuw fenomenaal samenstelt in de eeuwige stroom van kracht en geen hoofdzakelijk niet-atomaire uitbreiding, die niet in staat is tot inhouden. Niet-atomaire uitbreiding van substantie, uitbreiding, die geen samenstelling is, co-existentie, anders dan door distributie in de ruimte zijn werkelijkheden van zuiver bestaan, zuivere substantie; zij zijn een kennis van het Supramentale en een principe van zijn dynamiek, geen scheppend concept van het verdelende Denkvermogen, ofschoon het Denkvermogen hen gewaar kan worden achter zijn werkingen. Zij zijn de werkelijkheid, die aan de Materie ten grondslag ligt, maar niet het fenomeen, dat we Materie noemen. Denkvermogen, Leven en Materie kunnen zelf een zijn met dat pure bestaan en bewuste uitbreiding in hun statische werkelijkheid, maar niet handelen door die eenheid in hun dynamische handeling, zelfwaarneming en zelfformatie.

Daarom bereiken we deze waarheid van Materie, dat er een ontvankelijke zelfuitbreiding van zijn is, die zichzelf uitwerkt in het universum als substantie of object van bewustzijn en die het kosmische Denkvermogen en Leven in hun creatieve handeling vertegenwoordigen door atomaire verdeling en samenstelling als dat wat we Materie noemen. Maar deze Materie, zoals het Denkvermogen en Leven, is nog het Wezen of Brahman in zijn zelscheppende handeling. Het is een vorm van de kracht van het bewuste Wezen, een vorm, gegeven door het Denkvermogen en gerealiseerd door het Leven. Zij houdt in zich, als haar eigen werkelijkheid, bewustzijn, verborgen voor zichzelf, verward en geabsorbeerd in het resultaat van zijn eigen zelfformatie en daarom zelfvergeetachtig. En, hoe woest en leeg van gevoel het voor ons lijkt, toch is het voor de geheime ervaring van het bewustzijn, erin verborgen, heerlijkheid van zijn, dat zichzelf aanbiedt aan dit geheime bewustzijn als object van gewaarwording om die verborgen godheid uit zijn geheimhouding te lokken. Manifest zijn als substantie, kracht van Wezen, in vorm gegoten, in een gevormde zelfvertegenwoordiging van het geheime zelfbewustzijn, zaligheid, die zichzelf aanbiedt aan zijn eigen bewustzijn als object, --- wat is dat anders dan Sachchidananda? Materie is Sachchidananda, weergegeven aan Zijn eigen mentale ervaring als een formele basis van objectieve kennis, handeling en heerlijkheid van bestaan.

HOOFDSTUK XXV

De Knoop van de Materie

Ik kan niet reizen naar de Waarheid van de lichtende Heer door kracht of door de dualiteit...Wie beschermen de fundatie van valsheid? Wie zijn de bewakers van de onwerkelijke wereld?

Toen was het bestaan niet, noch niet-bestaan, de middenwereld was niet, noch de Ether, noch wat er voorbij is.

Wat bedekte alles? Waar was het? In wiens toevluchtsoord? Wat was de oceaan, dicht en diep? Dood was niet, noch onsterfelijkheid, noch de kennis van dag en nacht. Die Ene leefde zonder adem door zijn zelfwet, er was niets anders, noch plechtigs er voorbij. In het begin was Duisternis verborgen door duisternis, alles was een oceaan van onbewustheid. Toen het universele wezen verborgen was door fragmentatie, werd Die Ene geboren door de grootheid van zijn energie. Die bewoog eerst als verlangen van binnen, wat het oorspronkelijke zaad was van het denkvermogen. De zieners van de Waarheid ontdekten het gebouw van zijn in niet-zijn door de wil in het hart en door het denken; hun straal werd horizontaal uitgebreid; maar wat was er onder; wat was erboven? Er waren Werpers van het

zaad, er waren Grootheden, er was zelfwet beneden, er was Wil boven.

*Rig Veda*⁸⁶

WANNEER DAN de conclusie, die we bereikt hebben, juist is, --- en er is geen andere mogelijk met de data, waarmee we werken, --- dan heeft de scherpe verdeling, die praktische ervaring en lange gewoonte van denkvermogen geschapen hebben tussen Geest en Materie, niet langer enige fundamentele werkelijkheid. De wereld is een gedifferentieerde eenheid, een veelvoudige eenheid, geen voortdurende poging tot een compromis tussen eeuwige wanklanken, geen eeuwigdurende strijd tussen onoplosbare tegenstellingen. Een onvervreembare eenheid, die oneindige verscheidenheid genereert is haar fundatie en begin; een voortdurende verzoening achter klaarblijkelijke verdeling en strijd, die alle mogelijke ongelijkheden combineert voor uitgebreide einden in een geheim Bewustzijn en Wil, die altijd een is en meester over zijn eigen gehele complexe handeling, lijkt haar werkelijke karakter in het midden te zijn; we moeten daarom aannemen, dat een vervulling van de tevoorschijn komende Wil en Bewustzijn en een triomferende harmonie haar besluit moet zijn. Substantie is de vorm van zichzelf, waarop hij werkt en van die substantie, waarvan als Materie het ene einde is, Geest de andere is. De twee zijn een: Geest is de ziel en werkelijkheid van wat we als materie voelen; Materie is een vorm en lichaam van wat we realiseren als Geest.

Zeker, er is een enorm praktisch verschil en op dat verschil zijn de hele ondeelbare reeksen en altijd opstijgende graden van het wereldbestaan gebaseerd. We hebben gezegd, dat substantie bewust bestaan is, dat zich aan het zintuig presenteert als object, zodat op de basis van welke zintuigrelatie dan ook gevestigd is, het werk van wereldformatie en kosmische vooruitgang door kan gaan. Maar er hoeft niet alleen een basis te zijn, alleen een fundamenteel principe van relatie, die onveranderlijk gecreëerd is tussen zintuig en substantie; er is, integendeel, een opstijgende en ontwikkelende reeks. We zijn gewaar van een andere substantie, waarin het zuivere denkvermogen werkt als zijn natuurlijke medium en dat veel subtieler is, meer flexibel, meer plooibaar dan alles wat ons fysieke gevoel kan waarnemen als Materie. We kunnen spreken van een substantie van denkvermogen, omdat we gewaar worden van een subtieler medium, waarin vormen opkomen en handeling plaats vindt; we kunnen ook spreken van een substantie van zuivere levensenergie, anders dan de subtielste vormen van materiële

⁸⁶ V. 12. 2, 4; X. 129. 1-5.

substantie en haar fysieke voelbare krachtstromen. De Geest zelf is zuivere substantie van zijn, die zichzelf presenteert als een object, niet langer aan de fysieke, vitale en mentale gewaarwording, maar aan een licht van een zuivere spirituele waarnemende kennis, waarin het subject zijn eigen object wordt, zogezegd, waarin het Tijdloze en Ruimteloze gewaar is van zichzelf in een zuivere spirituele zelfontvangende zelfuitbreiding als de basis en oorspronkelijk materiaal van al het bestaan. Voorbij deze fundatie verdwijnt alle bewuste onderscheiding tussen subject en object in een absolute identiteit en daar kunnen we niet langer over Substantie spreken.

Daarom is het een zuiver voorstellend --- een spiritueel, niet een mentaal voorstellend verschil, dat eindigt in praktische onderscheiding, die de reeksen creëert, die neerdalen uit de Geest door het Denkvermogen naar de Materie en weer opstijgen van de Materie door het Denkvermogen naar de Geest. Maar de werkelijke eenheid wordt nooit opgeheven en wanneer we teruggaan naar het oorspronkelijke en integrale gezichtspunt van dingen, zien we, dat zij zelfs nooit wordt verminderd of aangetast, zelfs niet in de grofste dichtheden van de Materie. Brahman is niet alleen de oorzaak en ondersteunend vermogen en inwonend principe van het universum, hij is ook haar materiaal en haar enige materiaal. Materie is ook Brahman en niets anders of verschillend van Brahman. Wanneer inderdaad Materie afgesneden wordt van de Geest, zou dit niet zo zijn; maar het is, zoals we gezien hebben, alleen een uiteindelijke vorm en objectief aspect van het goddelijke Bestaan met alles van God altijd erin aanwezig en erachter. Omdat deze klaarblijkelijke woeste en inerte Materie overal is en altijd bezielde met een machtige dynamische kracht van Leven, omdat dit dynamische, maar klaarblijkelijk onbewuste Leven in zich altijd werkend, onzichtbaar Denkvermogen verbergt, van wiens geheime werkingen zij de openlijke energie is, omdat dit onwetende, onverlichte en grijpende Denkvermogen in het levende lichaam ondersteund wordt en oppermachtig begeleid wordt door zijn eigen ware zelf, het Supramentale, dat daar op gelijke wijze is in ongementaliseerde Materie, zijn ook alle Materie, zowel als alle Leven, Denkvermogen en Supramentale alleen vormen van Brahman, de Eeuwige, de Geest, Sachchidananda, die niet alleen in hen allen verblijft, maar al deze dingen is, ofschoon geen van hen Zijn absolute wezen is.

Maar nog is er dit voorstellende verschil en deze praktische onderscheiding en daarin lijkt het toch, zelfs als Materie niet werkelijk zo afgesneden is van de Geest, met een dergelijke praktische duidelijkheid zo afgesneden te zijn, het is zo verschillend, zelfs

zo tegengesteld in haar wet, het materiële leven lijkt zo de ontkenning te zijn van alle spirituele bestaan, dat haar weigering wel zou kunnen blijken de ene bekorte weg uit de moeilijkheid te zijn, --- zoals het ongetwijfeld is; maar een korte weg of enige afscheiding is geen oplossing. Daar in de Materie ligt ongetwijfeld nog het struikelblok; dat werpt het obstakel op; want door de Materie is het Leven grof en beperkt en geslagen met dood en pijn, door Materie is het Denkvermogen meer dan half blind, zijn vleugels gekortwiekt, zijn voeten gebonden aan een nauwe plaats en weggehouden van de uitgestrektheid en vrijheid boven, waar hij bewust van is. Daarom is de exclusieve spirituele zoeker gerechtvaardigd vanuit zijn gezichtspunt, wanneer hij, vol walging van de modder van de Materie, opstandig door de dierlijke grofheid van het Leven of ongeduldig van de zelfgevangen nauwheid en neerwaartse visie van het Denkvermogen, besluit om met alles te breken en door niet-handelen en stilte naar de onbeweeglijke vrijheid van de Geest terug te keren. Maar dat is niet het enige gezichtspunt, noch, omdat het subliem gehouden werd of verheerlijkt door glanzende en gouden voorbeelden, moeten we het beschouwen als de integrale en uiteindelijke wijsheid. Laten we eerder, terwijl we onszelf bevrijden van alle passie en opstand, kijken wat deze goddelijke orde van het universum betekent en laten we, omdat deze grote knoop en warboel van de Materie de Geest ontkent, proberen haar strengen te vinden en te scheiden, om hem zo los te maken door een oplossing en er niet door te snijden met geweld. Wij moeten eerder eerst de moeilijkheid, de tegenstelling, totaal, krachtig, met overdrijving uitspreken, wanneer nodig, dan met vermindering en dan naar de kwestie zoeken.

De fundamentele tegenstelling, die de Materie presenteert aan de Geest is dan, ten eerste, dat zij de culminatie is van het principe van Onwetendheid. Hier heeft Bewustzijn zichzelf verloren en vergeten in een vorm van haar werkingen, zoals een man in extreme absorptie niet alleen zou kunnen vergeten, wie hij is, maar dat hij überhaupt is en voor een ogenblik helemaal het werk wordt, dat gedaan wordt en de kracht, die het doet. De zelflichtende Geest, oneindig gewaar van zichzelf achter alle werkingen van kracht en hun meester, lijkt hier verdwenen te zijn en helemaal niet te zijn; ergens is Hij misschien, maar hier lijkt Hij alleen een woeste en onbewuste materiële Kracht achtergelaten te hebben, die eeuwig schept en vernietigt zonder zichzelf te kennen of wat hij schept of waarom hij überhaupt schept of waarom hij vernietigt, wat hij eens geschapen heeft; hij weet het niet, want hij heeft geen denkvermogen; hij geeft er niet om, want hij heeft geen hart. En wanneer dat zelfs niet de werkelijke waarheid is van het materiële universum,

wanneer achter dit hele valse fenomeen er een Denkvermogen is, een Wil en iets groter dan het Denkvermogen of mentale Wil, is het toch deze donkere schijn, die het materiële universum zelf presenteert als een waarheid aan het bewustzijn, die erin tevoorschijn komt uit zijn nacht; en wanneer het geen waarheid zou zijn, maar een leugen, is het toch een zeer effectieve leugen, want het bepaalt de voorwaarden van ons fenomenale bestaan en belegert al onze aspiratie en onze inspanning.

Want het monsterachtige ding, het verschrikkelijke en meedogenloze wonder van het materiële universum is, dat uit dit niet-Denkvermogen een denkvermogen, of tenminste denkvermogens tevoorschijn komen en zichzelf zwak strijdend zien voor licht, hulpeloos individueel, alleen minder hulpeloos, wanneer zij in zelfverdediging hun individuele zwakheid associëren in het midden van de reusachtige Onwetendheid, die de wet van het universum is. Uit deze harteloze Onbewustheid en binnen haar rigoureuze wetgeving zijn harten geboren en zij streven en worden gemarteld en bloeden onder het gewicht van de blinde en ongevoelige wreedheid van dit ijzeren bestaan, een wreedheid, die zijn wet aan hen oplegt en gevoelig wordt in hun gevoeligheid, wreed, woest en vreselijk. Maar wat is, alles welbeschouwd, achter de beschouwingen dit blijkbaar geheim? We kunnen zien, dat het Bewustzijn, dat zichzelf verloren had, weer terugkeert naar zichzelf, tevoorschijn komt uit zijn reusachtige zelfvergeetachtigheid, langzaam, pijnlijk, als een Leven, dat bijna gevoelig, half gevoelig, vagelijk gevoelig, helemaal gevoelig is en tenslotte strijdt om meer dan gevoelig te zijn, om weer goddelijk zelfbewust te zijn, vrij, oneindig, onsterfelijk. Maar hij werkt hier naar toe onder een wet, die tegengesteld is aan al deze dingen onder de voorwaarden van de Materie, zegge, tegen de greep in van de Onwetendheid. De bewegingen, die hij moet volgen, de instrumenten, die hij moet gebruiken, zijn bepaald en gemaakt voor hem door deze brute en verdeelde Materie en leggen hem bij iedere stap onwetendheid en beperking op.

Want de tweede fundamentele tegenstelling, die de Materie de Geest aanbiedt, is het toppunt van gebondenheid aan de mechanische Wet en stelt tegen iedereen, die zich wil bevrijden, een kolossale Inertie. Niet dat de Materie zelf inert is; zij is eerder een oneindige beweging, een onvoorstelbare kracht, een onbeperkte actie, wiens grandioze bewegingen een subject zijn van onze voortdurende bewondering. Maar, terwijl de Geest vrij is, meester van zichzelf en zijn werken, niet door hen gebonden, schepper van wet en niet haar onderwerp, is deze reusachtige Materie stevig geketend door een vaste en mechanische Wet, die aan haar opgelegd is, die zij noch begrijpt, noch ooit voorgesteld

heeft, maar die zij onbewust uitwerkt, zoals een machine werkt en niet weet, wat haar geschapen heeft, door welk proces of voor welk einddoel. En wanneer Leven ontwaakt en probeert zichzelf op te leggen aan de fysieke vorm en materiële kracht en alle dingen te gebruiken voor haar eigen wil en voor haar eigen behoeften, wanneer het Denkvermogen ontwaakt en probeert het wie, het waarom, het hoe van zichzelf te kennen en van alle dingen en bovenal zijn kennis te gebruiken voor de oplegging van zijn eigen vrijere wet en zelfbegeleidende handeling aan dingen, lijkt de materiële Natuur toe te geven, zelfs goed te keuren en bij te staan, ofschoon na een strijd, terughoudend en alleen tot aan een zeker punt. Maar voorbij dat punt presenteert zij een obstinate inertie, obstructie, ontkenning en overtuigt zelfs het Leven en Denkvermogen, dat zij niet verder kunnen gaan, niet hun gedeeltelijke overwinning tot het einde kunnen voortzetten. Het Leven probeert zichzelf te vergroten en voort te zetten en slaagt daarin; maar, wanneer zij de hoogste wijdsheid en onsterfelijkheid zoekt, ontmoet zij de ijzeren obstructie van de Materie en vindt zichzelf gebonden aan nauwheid en dood. Het denkvermogen probeert het leven bij te staan en zijn eigen impuls te vervullen om alle kennis te omarmen, om alle licht te worden, om waarheid te bezitten en waarheid te zijn, om liefde en vreugde te bekrachtigen en liefde en vreugde te zijn; maar altijd is er de afwijking en fout en grofheid van de materiële levensinstincten en de ontkenning en obstructie van de materiële gewaarwording en de fysieke instrumenten. De fout jaagt altijd zijn kennis na; duisternis is onafscheidbaar de metgezel en achtergrond van haar licht; waarheid wordt succesvol gezocht en houdt toch, wanneer gegrepen, op waarheid te zijn en de zoektocht moet doorgaan; er is liefde, maar zij kan zichzelf niet bevredigen, er is vreugde, maar zij kan zichzelf niet rechtvaardigen en ieder trekt, alsof hun ketenen of werpt, alsof hun schaduw, hun eigen tegengestelden, boosheid en haat en onverschilligheid, verzadiging en verdriet en pijn. De inertie, waarmee de Materie antwoordt op de eisen van het Denkvermogen en Leven, voorkomt de verovering van de Onwetendheid en van de ruwe Kracht, die het vermogen van de Onwetendheid is.

En, wanneer we trachten te weten, waarom dit zo is, zien we, dat het succes van deze inertie en obstructie het gevolg is van een derde vermogen van de Materie; want de derde fundamentele tegenstelling, die de Materie aanbiedt aan de Geest, is dat het de culminatie is van het principe van verdeling en strijd. Inderdaad, ondeelbaar in werkelijkheid, is deelbaarheid haar hele basis van handeling, waarvan zij verboden lijkt om ooit te vertrekken; want haar enige twee methoden van vereniging zijn ofwel de

samenstelling van eenheden of een assimilatie, die de vernietiging van een eenheid door een andere inhoudt; en deze beide methoden van vereniging zijn een bekentenis van eeuwige verdeling, omdat zelfs de eerste eerder associeert dan verenigt en juist door haar principe de voortdurende mogelijkheid toestaat en daarom de uiterlijke noodzaak van dissociatie, of oplossing. Beide methoden berusten op de dood, een als een middel, de andere als voorwaarde van leven. En beiden vooronderstellen als de voorwaarde van wereldbestaan een voortdurende strijd van verdeelde eenheden met elkaar, ieder streeft om zich te behouden, om zijn associaties te behouden, te dwingen of te vernietigen, wat hem weerhoudt anderen te verzamelen en verslinden als zijn voedsel, maar die zelf bewogen is om op te staan tegen en te vluchten voor dwang, vernietiging en assimilatie door verslinden. Wanneer het vitale principe zijn handelingen manifesteert in de Materie, vindt zij daar alleen de basis van al haar handelingen en wordt gedwongen om zichzelf te buigen voor het juk; zij moet de wet van de dood, verlangen en beperking accepteren en die voortdurende strijd om te verslinden, bezitten, domineren, die we gezien hebben als het eerste aspect van het Leven. En, wanneer het mentale principe zich manifesteert in de Materie, moet hij van de vorm en materiaal, waarin hij werkt, hetzelfde principe accepteren van beperking, van zoeken zonder zeker vinden, dezelfde voortdurende associatie en dissociatie van zijn verwervingen en van de bestanddelen van zijn werken, zodat de kennis, verkregen door de mens, het mentale wezen, nooit definitief lijkt te zijn of vrij van twijfel en ontkenning en al zijn werk lijkt veroordeeld om te bewegen in een ritme van actie en reactie en van vervaardiging en vernietiging, in cycli van schepping en korte instandhouding en lange vernietiging zonder zekere of verzekerde voortgang.

Speciaal en meest fataal leggen de onwetendheid, de inertie en de verdeling van de Materie aan het vitale en mentale bestaan, die erin tevoorschijn komen, de wet van pijn en lijden op en de onrust van ontevredenheid met zijn toestand van verdeling, inertie en onwetendheid. Onwetendheid zou inderdaad geen pijn en ontevredenheid brengen, als het mentale bewustzijn geheel onwetendheid zou zijn, wanneer hij tevreden zou kunnen stoppen in een of ander omhulsel van gewoonte, onbewust van zijn eigen onwetendheid of van de oneindige oceaan van bewustzijn en kennis, waar hij door omgeven leeft; maar het ontwakende bewustzijn in de Materie ontwaakt juist naar dit, ten eerste naar zijn onwetendheid van de wereld, waarin hij leeft en die hij moet kennen en beheersen om gelukkig te zijn, ten tweede tot de uiteindelijke vruchteloosheid en beperking van deze kennis, tot de schraalheid en onzekerheid van het vermogen en geluk, die zij brengt en

tot het gewaarzijn van een oneindig bewustzijn, kennis, waar zijn, waarin alleen een zegevierend en oneindig geluk gevonden kan worden. Noch zou de obstructie van inertie de onrust en ontevredenheid met zich meebrengen, wanneer het vitale gevoel, dat in Materie tevoorschijn komt, totaal inert zou zijn, wanneer het tevreden gehouden werd met haar eigen halfbewuste beperkte bestaan, niet gewaar van het oneindige vermogen en onsterfelijke bestaan, waarin zij leeft als deel ervan en toch ervan gescheiden, of wanneer zij niets van binnen had, dat haar drijft naar de inspanning om werkelijk aan die oneindigheid en onsterfelijkheid deel te nemen. Maar al het leven wordt juist gedreven om dit van het begin af te voelen en te zoeken, haar onzekerheid en de behoefte aan en strijd voor voortbestaan, voor zelfbehoud; zij ontwaakt aan het eind tot de beperking van haar bestaan en begint de aandrang te voelen naar grootheid en doorzetting, naar de oneindigheid en eeuwigheid.

En wanneer in de mens leven volledig zelfbewust wordt, bereiken deze onvermijdelijke strijd en inspanning en aspiratie hun toppunt en de pijn en disharmonie van de wereld worden uiteindelijk te gevoelig waarneembaar om met tevredenheid te gedragen te worden. De mens kan zich gedurende een lange tijd rustig houden door te proberen om tevreden te zijn met zijn beperkingen of door zijn strijd te beperken tot een zodanig meesterschap als hij kan verkrijgen over deze materiële wereld, die hij bewoont, een of andere mentale en fysieke triomf van zijn voortgaande kennis over zijn onbewuste fixaties, van zijn kleine, geconcentreerde, bewuste wil en vermogen over hun inert gedreven reusachtige krachten. Maar ook hier vindt hij de beperking, het arme niet afdoende zijn van de grootste resultaten, die hij kan bereiken en waar hij verplicht is om voorbij te kijken. Het eindige kan niet voortdurend bevredigd zijn, zolang zij bewust is van ofwel een eindigheid, die groter is dan zijzelf of van een oneindigheid voorbij zichzelf, waarnaar zij nog kan streven. En, wanneer het eindige zo bevredigd zou kunnen zijn, kan het klaarblijkelijke eindige wezen, dat voelt, dat hij werkelijk een oneindig is of hoofdzakelijk de aanwezigheid voelt of de impuls en beroering van een oneindigheid van binnen, toch nooit bevredigd worden tot deze twee verzoend worden, tot dat in zijn bezit komt en hij in het bezit daarvan is, tot welke graad of op welke manier dan ook. De mens is zo een eindig lijkende oneindigheid en kan niet falen om het zoeken naar de Oneindigheid te bereiken. Hij is de eerste zoon van de aarde, die vagelijk bewust wordt van de God in hem, van zijn onsterfelijkheid of van zijn behoefte aan onsterfelijkheid en

de kennis is een zweep, die voortdrijft en een kruis van kruisiging, totdat hij in staat is om het te veranderen in een bron van oneindig licht en vreugde en vermogen.

Deze voortgaande ontwikkeling, deze groeiende manifestatie van het goddelijke Bewustzijn en Kracht, Kennis en Wil, die zichzelf verloren had in de onwetendheid en inertie van de Materie, zou best een gelukkige ontluiking kunnen, die voortgaat van vreugde naar grotere en tenslotte naar oneindige vreugde, wanneer het niet lag aan het principe van de rigide verdeling, van waaruit Materie begonnen is. De opsluiting van het individu in zijn eigen persoonlijke bewustzijn van afgescheiden en beperkt denkvermogen, leven en lichaam voorkomt, wat anders de natuurlijke wet van onze ontwikkeling zou zijn. Het brengt in het lichaam de wet van aantrekking en afstoting, van verdediging en aanval, van onbalans en pijn. Want ieder lichaam, dat een beperkte bewustzijnskracht is, voelt zichzelf blootgesteld aan de aanval, invloed, krachtig contact van andere op die manier beperkte bewustzijnskracht en van universele krachten en, waar zij een inbreuk op zichzelf voelt of niet in staat is het contactmakende en ontvangende bewustzijn te harmoniseren, lijdt zij ongemak en pijn, wordt aangetrokken of afgestoten, moet zichzelf verdedigen of aanvallen; er wordt voortdurend een beroep op haar gedaan om te ondergaan, wat zij niet wil of niet in staat is om te verdragen. In het emotionele en zintuiglijke denkvermogen brengt de wet van verdeling dezelfde reacties met de hogere waarden van verdriet en vreugde, liefde en haat, onderdrukking en depressie, allemaal gegoten in termen van verlangen en door verlangen in spanning en inspanning en door spanning in buitensporigheid van en gebrek aan kracht, onvermogen, het ritme van verworvenheid en teleurstelling, bezit en tegenslag, een voortdurende strijd en moeite en ongemak. In het denkvermogen als geheel brengt het in plaats van een goddelijke wet van nauwere waarheid, die in grotere waarheid vloeit, minder licht, dat opgenomen wordt in wijder licht, lagere wil, die overgegeven wordt aan een transformerende wil, kleinzielige bevrediging, die voortgaat naar nobelere en meer volledige bevrediging, vergelijkbare dualiteiten van waarheid, gevolgd door fouten, licht door duisternis, vermogen door onvermogen, plezier van najagen en verkrijgen door pijn van afkeer en van teleurstelling met wat is verkregen; het denkvermogen neemt zijn eigen kwelling op samen met de kwelling van het leven en het lichaam en wordt bewust van het drievoudige gebrek en ontoereikendheid van ons natuurlijke wezen. Dit alles betekent de weigering van Ananda, de ontkenning van de drie-eenheid van Sachchidananda en daarom, als de ontkenning onoverkomelijk is, de futiliteit van het

bestaan; want het bestaan moet, terwijl zij zichzelf werpt in het spel van bewustzijn en kracht, die beweging niet hoofdzakelijk voor zichzelf zoeken, maar voor de bevrediging in het spel en wanneer in het spel geen werkelijke bevrediging gevonden kan worden, moet het klaarblijkelijk tenslotte verlaten worden als een vergeefse poging, een kolossale fout, een delirium van de zelfbelichamende geest.

Dit is de hele basis van de pessimistische theorie van de wereld, --- het zou optimistisch kunnen zijn voor de verder liggende werelden en toestanden, maar pessimistisch voor het aardse leven en de bestemming van het mentale wezen in zijn omgang met het materiële universum. Want het bevestigt, dat, omdat juist de natuur van materieel bestaan verdeling is en juist het zaad van het belichaamde denkvermogen zelfbeperking, onwetendheid en egoïsme is, bevrediging van de geest zoeken op aarde of zoeken naar resultaat en goddelijk doel en hoogtepunt voor het wereldspel een ijdelheid en zelfbedrog is; alleen in de hemel van de Geest en niet in de wereld of alleen in de ware stilte van de Geest en niet in zijn fenomenale activiteiten kunnen we het bestaan en bewustzijn weer met goddelijke zelfheerlijkheid verenigen. De Oneindigheid kan zichzelf alleen herontdekken door zijn poging om zichzelf in de eindigheid te vinden als een fout en valse stap te weigeren. Noch kan de verschijning van mentaal bewustzijn in het materiële universum enige belofte met zich meebrengen van een goddelijke vervulling. Want het principe van verdeling is niet juist voor Materie, maar voor het Denkvermogen; Materie is alleen een illusie van het Denkvermogen, waarin het Denkvermogen zijn eigen regel brengt van verdeling en onwetendheid. Daarom kan het Denkvermogen alleen zichzelf binnen deze illusie vinden; hij kan alleen reizen tussen de drie termen van verdeeld bestaan, die hij geschapen heeft: hij kan daar de eenheid van de Geest of de waarheid van spiritueel bestaan niet vinden.

Nu is het waar, dat het principe van verdeling in de Materie alleen een schepping kan zijn van het verdeelde Denkvermogen, dat zich heeft neergestort in het materiële bestaan; want dat materiële bestaan heeft geen zelfwezen, is niet het oorspronkelijke fenomeen, maar alleen een vorm, geschapen door een alverdelende Levenskracht, die de opvattingen uitwerkt van een alverdelend Denkvermogen. Door het zijn uit te werken in deze verschijningen van de onwetendheid, inertie en verdeling van de Materie, heeft het verdelende Denkvermogen zichzelf verloren en gevangen gezet in een kerker van zijn eigen bouwwerk, is gebonden met ketenen, die hij zelf gesmeed heeft. En als het waar is, dat het verdelende Denkvermogen het eerste principe van creatie is, dan moet

hij ook de ultieme verworvenheid zijn, die mogelijk is in de schepping en het mentale wezen, dat vergeefs strijdt met Leven en Materie, hen alleen overweldigt om door hen overweldigd te worden, een vruchteloze cyclus, die eeuwig herhaald wordt moet het laatste en hoogste woord van het kosmische bestaan zijn. Maar aan de andere kant volgt zo een consequentie niet, als de onsterfelijke en oneindige Geest zichzelf gesluierd heeft in het dichte gewaad van materiële substantie en daar werkt door het allerhoogste scheppende vermogen van het Supramentale, dat de verdelingen van het Denkvermogen en de heerschappij van het laagste of materiële principe alleen toestaat als initiële voorwaarden van een zeker evolutionair spel van de Ene in de Velen. Wanneer, met andere woorden, het niet hoofdzakelijk een mentaal wezen is, dat verborgen is in de vormen van het universum, maar het oneindige Wezen, Kennis, Wil, die tevoorschijn komt uit de Materie, eerst als Leven, dan als Denkvermogen, met de rest ervan nog ongeopenbaard, dan moet de verschijning van bewustzijn uit het klaarblijkelijk Onbewuste een andere en meer volledige term hebben; de verschijning van een supramentaal spiritueel wezen, dat een hogere wet zal opleggen aan zijn mentale, vitale en lichamelijke werkingen, dan die van het verdelende Denkvermogen, is niet langer onmogelijk. Integendeel, het is de natuurlijke en onvermijdelijke conclusie van de natuur van kosmisch bestaan.

Een zodanig supramentaal wezen zou, zoals we gezien hebben, het denkvermogen bevrijden uit de knoop van zijn verdeelde bestaan en de individualisatie van het denkvermogen hoofdzakelijk gebruiken als een nuttige ondergeschikte handeling van het alomarmende Supramentale; en hij zou ook het leven bevrijden uit de knoop van haar verdeelde bestaan en de individualisatie van het leven hoofdzakelijk gebruiken als een nuttige ondergeschikte actie van de ene Bewuste-Kracht, die zijn wezen en vreugde vervult in een gevarieerde eenheid. Is er enig reden, waarom Hij ook het lichamelijke bestaan niet zou bevrijden uit de huidige wet van dood, verdeling en wederzijdse verslinding en individualisatie van het lichaam hoofdzakelijk gebruiken als een nuttige ondergeschikte term van het ene goddelijke Bewuste-Bestaan, dienstbaar gemaakt voor de vreugde van het Oneindige in het eindige? Of waarom deze geest niet vrij zou zijn in een soevereine bezetting van de vorm, bewust onsterfelijk zelfs in de verandering van zijn gewaad van Materie, in bezit van zijn zelfheerlijkheid in een wereld, onderworpen aan de wet van eenheid, liefde en schoonheid? En als de mens de inwoner van het aardse bestaan is, door wie die transformatie van het mentale in het Supramentale

tenslotte kan worden bewerkstelligd, is het dan niet mogelijk, dat hij zowel als een goddelijk denkvermogen en een goddelijk leven, ook een goddelijk lichaam kan ontwikkelen? Of, wanneer de frase te opzienbarend lijkt voor onze huidige beperkte opvattingen van menselijke potentie, kan hij dan niet, in zijn ontwikkeling van zijn ware wezen en zijn licht en vreugde en vermogen, een goddelijk gebruik bereiken van het denkvermogen en leven en lichaam, waardoor de neerdaling van de Geest in de vorm onmiddellijk menselijk en goddelijk gerechtvaardigd is?

Het enige, wat in de weg kan staan van deze uiteindelijke aardse mogelijkheid, is, wanneer onze huidige kijk op de Materie en haar wetten de enige mogelijke relatie vertegenwoordigen tussen gevoel en substantie, tussen het Goddelijke als de kenner en het Goddelijke als object of, wanneer, als de andere relaties mogelijk zijn, zij hier nog niet op enige manier mogelijk zijn, maar moeten gezocht worden op hogere niveaus van bestaan. In dat geval moeten we in hemelen verderop onze volledige goddelijke vervulling zoeken, zoals de religies beweren, en hun andere bewering van het koninkrijk van God of het koninkrijk van het volmaakte op aarde moet opzij gezet worden als een begoocheling. Hier kunnen we alleen een inwendige voorbereiding of overwinning najagen of verkrijgen en wanneer we het denkvermogen en leven en ziel van binnen bevrijd hebben, moeten we ons afkeren van niet veroverd of niet veroverbaar materieel principe, van ongegenereerde en onhandelbare aarde om ergens anders onze goddelijke substantie te vinden. Er is echter geen reden, waarom we deze beperkte conclusie zouden accepteren. Er zijn, vrij zeker, zelfs andere toestanden van Materie zelf; er is ongetwijfeld een opstijgende reeks van goddelijke gradaties van substantie; er is de mogelijkheid van het materiële wezen, dat zichzelf omvormt door de aanvaarding van een hogere wet, dan van zichzelf, die nog van zichzelf is, omdat deze er altijd latent is en potentieel in haar eigen geheimen.

HOOFDSTUK XXVI

De opstijgende Reeksen van Materie.

Er is een zelf, dat van de essentie is van Materie --- er is een ander innerlijk zelf van Leven, dat de andere vervult --- er is een ander innerlijk zelf van Denkvermogen --- er is een ander innerlijk zelf van Waarheid-Kennis --- er is een ander innerlijk zelf van Zaligheid.

*Taittiriya Upanishad*⁸⁷

Zij beklimmen Indra als een ladder. Terwijl iemand piek na piek bestijgt, wordt het vele duidelijk, dat nog gedaan moet worden. Indra brengt bewustzijn van Dat als het doel.

Zoals een havik, een vlieger vestigt Hij zich op het Vat en schraagt het; in Zijn stroom van beweging ontdekt Hij de Stralen, want Hij gaat zijn wapens dragen: Hij hangt de oceaan golven van wateren aan; Hij, een grote Koning, verklaart de vierde status. Zoals een sterfelijke zijn lichaam zuivert, zoals een oorlogspaar galoppeert naar de verovering van de rijken, giet Hij roeping door alle omhulsel en gaat deze vaten binnen.

⁸⁷ II. I-5.

WANNEER WE overwegen, wat voor ons het materiële van de Materie het meest vertegenwoordigt, zullen we zien, dat het haar aspect is van soliditeit, tastbaarheid, toenemende weerstand, ferm antwoord op de aanraking van Gevoel. Substantie lijkt meer werkelijk materieel en werkelijk in proportie, als zij aan ons een solide weerstand aanbiedt en door de verdienste van die weerstand een duurzaamheid van gevoelige vorm, waarop ons bewustzijn kan blijven rusten; het lijkt in proportie, wanneer het subtieler is, minder dicht bestendig en blijvend tastbaar voor het gevoel, voor ons minder materieel. Deze houding van ons gewone bewustzijn naar Materie is een symbool van het essentiële object, waarvoor Materie geschapen is. Substantie gaat over in de materiële toestand, zodat zij aan het bewustzijn, dat er mee om moet gaan, bestendige, stevig tastbare beelden kan aanbieden, waarop het denkvermogen kan rusten en zijn handelingen kan baseren en die het Leven kan behandelen met tenminste een relatieve zekerheid van permanentie in de vorm, waarop zij werkt. Daarom werd in de Vedische formule Aarde, het type van de meer solide toestanden van substantie, aanvaard als de symbolische naam van het materiële principe. Daarom is ook aanraking of contact voor ons de essentiële basis van Gevoel; alle ander fysieke zintuigen, smaak, reuk, gehoor, zicht zijn gebaseerd op een reeks van meer en meer subtiele en indirecte contacten tussen de waarnemer en het waargenomene. Op dezelfde wijze zien we in de Sankhya classificatie van de vijf elementaire toestanden van Substantie van ether tot aarde, dat hun karakteristiek een voortdurende voortgang is van de meer subtiele naar de minder subtiele, zodat we op het hoogtepunt de subtiele vibraties hebben van het etherische en aan de basis de grovere dichtheid van de aardse of solide elementaire toestand. Materie is daarom het laatste niveau, dat aan ons bekend is in de voortgang van zuivere substantie naar een basis van kosmische relatie, waarin het eerste woord niet geest zal zijn, maar vorm en vorm in haar meest mogelijke ontwikkeling van concentratie, weerstand, duurzaam grove beeld, wederzijdse ondoordringbaarheid, --- het culminerende punt van onderscheid, scheiding en verdeling. Dit is de intentie en het karakter van het materiële universum; het is de formule van tot stand gebrachte verdeelbaarheid.

En als er, zoals er in de dingen van de natuur moet zijn, een opstijgende reeks is in de schaal van substantie van Materie naar Geest, dan moet het getekend zijn door een voortgaande vermindering van deze vermogens, die het meest karakteristiek zijn voor

⁸⁸ I. 10. 1, 2; IX. 96. 19. 20.

het fysieke principe en een voortgaande toename van de tegengestelde karakteristieken, die ons zullen leiden naar de formule van zuivere spirituele zelfuitbreiding. Zij moeten, zagezegd, getekend worden door minder en minder verbinding aan de vorm, meer en meer subtiliteit en flexibiliteit van substantie en kracht, meer en meer wederzijdse samensmelting, wederzijdse doordringing, vermogen van assimilatie, vermogen van wederzijdse verandering, vermogen van variatie, transmutatie, vereniging. Wanneer we ons afwenden van de duurzaamheid van de vorm, keren we ons naar de eeuwigheid van essentie; wanneer we ons afwenden van onze houding in de doorgezette scheiding en weerstand van fysieke Materie, keren we ons naar de hoogste goddelijke houding in oneindigheid, eenheid en ondeelbaarheid van de Geest. Tussen de grove substantie en de zuivere geestelijke substantie moet dit het fundamentele antimonium zijn. In de Materie verzamelt Chit of Bewuste-Kracht zichzelf meer en meer om andere verzamelingen van dezelfde Bewuste-Kracht te weerstaan en er tegenover te staan; in substantie van de Geest beeldt zuiver bewustzijn zichzelf vrijelijk uit in zijn besef van zichzelf met een essentiële ondeelbaarheid en een voortdurend verenigende uitwisseling als de basisformule van zelfs het meest variërende spel van zijn eigen Kracht. Tussen deze twee polen is de mogelijkheid van een oneindige gradatie.

Deze overwegingen worden van groot belang, wanneer we de mogelijke relatie overwegen tussen het goddelijke leven en het goddelijke denkvermogen van de vervolmaakte menselijke ziel en het zeer grove en ogenschijnlijk ongodelijke lichaam of formule van fysiek zijn, waarin we werkelijk verblijven. Die formule is het resultaat van een zekere vaste relatie tussen gevoel en substantie, van waaruit het materiële universum is begonnen. Maar, zoals deze relatie niet de enig mogelijke relatie is, zo is die formule niet de enige mogelijke formule. Leven en denkvermogen kunnen zich manifesteren in een andere relatie met substanties en verschillende fysieke wetten uitwerken, andere en ruimere gewoonten, zelfs een verschillende substantie van lichaam met een vrijere handelen van het gevoel, een vrijere handeling van het leven, een vrijere handeling van het denkvermogen. Dood, verdeling, wederzijdse weerstand en uitsluiting tussen belichaamde massa's van dezelfde bewuste levenskracht zijn de formule van ons fysiek bestaan; de nauwe beperking van het spel van onze zintuigen, de bepaling binnen een smalle cirkel van het werkveld, duur en vermogen van de levenswerkingen, de verduistering, de gebrekkige beweging, de gebroken en gebonden werkingen van het denkvermogen zijn het juk, dat die formule, uitgedrukt in het dierlijke lichaam, opgelegd

heeft aan de hoger principes. Maar deze dingen zijn niet het enig mogelijke ritme van de kosmische Natuur. Er zijn superieure toestanden, er zijn hogere werelden en wanneer de wet van deze, door enige voortgang van de mens en door enige bevrijding van onze substantie van haar huidige onvolmaaktheden, opgelegd kan worden aan deze gevoelige vorm en dit instrument van ons wezen, dan zou er zelfs hier een fysieke werking kunnen zijn van het goddelijke denkvermogen en gevoel, een fysieke werking van goddelijk leven in het menselijke bouwwerk en zelfs een evolutie hier op aarde van wat we een goddelijk menselijk lichaam kunnen noemen. Het lichaam van de mens kan ook op zekere dag komen door haar transfiguratie; de Aarde-Moeder kan ook in ons haar godheid openbaren.

Zelfs binnen de formule van de fysieke kosmos is er een opstijgende reeks in de schaal van de Materie, die ons leidt van meer naar minder dichtheid, van de mindere naar meer subtiële. Wanneer we de hoogste term van die reeks bereiken, de meest supra-etherische subtiliteit van materiële substantie of formulering van Kracht, wat ligt er dan voorbij? Geen Niets, geen leegte; want er is niet zoiets als een absolute leegte of werkelijke nietigheid en wat we bij die naam noemen is eenvoudig iets voorbij de greep van ons gevoel, ons denkvermogen en ons meest subtiële bewustzijn. Noch is het waar, dat er niets voorbij is of dat een of andere etherische substantie van Materie het eeuwige begin is; want we weten, dat Materie en materiële Kracht alleen een laatste resultaat zijn van een zuivere Substantie en zuivere Kracht, waarin bewustzijn lichtend zelfgebaar en zelfbezittend is en niet zoals in Materie verloren tot zichzelf in een onbewuste slaap en een inerte beweging. Wat is daar dan tussen deze materiële substantie en die zuivere substantie? Want we springen niet van de een naar de andere, we gaan niet onmiddellijk over van het onbewuste naar het absolute bewustzijn. Er moeten gradaties zijn en er zijn gradaties tussen onbewuste substantie en de uiterst zelfbewuste zelfuitbreiding, zoals tussen het principe van Materie en het principe van Geest.

Allen, die, hoe dan ook, deze afgronden gepeild hebben, zijn overeengekomen en dragen getuigenis voor dit feit, dat er een reeks subtielere en subtielere formuleringen zijn van substantie, die ontsnappen en voorbijgaan aan de formule van het materiële universum. Zonder diep in te gaan op zaken, die te verborgen zijn en moeilijk voor ons huidige onderzoek, zouden we kunnen zeggen, dat, wanneer we ons houden aan het systeem, waarop we ons gebaseerd hebben, deze gradaties van substantie, in een belangrijk aspect van hun formulering in reeksen, gezien kunnen worden als

overeenkomstig met de opstijgende reeks van de Materie, Leven, Denkvermogen, Supramentale en die andere hogere goddelijke drievoudigheid van Sachchidananda. Met andere woorden, we vinden, dat substantie in haar opstijging zichzelf baseert op ieder van deze principes en zichzelf opeenvolgend een karakteristiek voertuig maakt voor de dominerende kosmische zelfuitdrukking van ieder in hun opstijgende reeksen.

Hier in de materiële wereld is alles gefundeerd op de formule van materiële substantie. Gevoel, Leven, Denken funderen zichzelf op wat de ouden het Aarde-Vermogen noemden, starten er vanuit, gehoorzamen haar wetten, passen hun werkingen aan aan dit fundamentele principe, beperken zich door haar mogelijkheden en, wanneer zij andere zouden ontwikkelen, moeten zij zelfs in die ontwikkeling rekening houden met de oorspronkelijke formule, zijn doel, en zijn vordering op de goddelijke evolutie. Het gevoel werkt door fysieke instrumenten, het leven door een fysiek zenuwstelsel en vitale organen, het denkvermogen moet zijn werkingen bouwen op een lichamelijke basis en een materiële instrumentatie gebruiken, zelfs zijn zuiver mentale werkingen moeten de gegevens, die zo verkregen zijn, nemen als een werkveld en als materie, waarop zij werkt. Er is geen noodzaak in de essentiële natuur van het denkvermogen, gevoel, leven, dat zij zo beperkt zouden moeten zijn: want de fysieke zintuigorganen zijn niet de scheppers van de zintuigwaarnemingen, maar zelf de schepping, de instrumenten en hier een noodzakelijk gemak van het kosmische gevoel; het zenuwstelsel en vitale organen zijn niet de scheppers van actie en reactie van het leven, maar zelf de schepping, de instrumenten en hier een noodzakelijk gemak van de kosmische Levenskracht; de hersens zijn niet de schepper van het denken, maar zelf de schepping, het instrument en hier een noodzakelijk gemak van het kosmische Denkvermogen. De noodzaak is dan niet absoluut, maar theologisch; het is het resultaat van een goddelijke kosmische Wil in het materiële universum, die hier een fysieke relatie bedoelt te plaatsen tussen gevoel en haar object, vestigt hier een materiële formule en wet van Bewuste-Kracht en scheidt er fysieke beelden van Bewust-Wezen door om te dienen als het initiële, dominerende en bepalende feit van de wereld, waarin we leven. Het is geen fundamentele wet van zijn, maar een constructief principe, dat genoodzaakt is om door de bedoeling van de Geest te ontwikkelen in een wereld van Materie.

In de volgende graad van substantie is het oorspronkelijke, dominerende en bepalende feit niet langer substantiële vorm en kracht, maar leven en bewust verlangen. Daarom moet de wereld voorbij dit materiële vlak een wereld zijn, die gebaseerd is op

een bewuste kosmische vitale Energie, een kracht van vitaal zoeken en een kracht van Verlangen en hun zelfexpressie en niet op een onbewuste of onderbewuste wil, die de vorm aanneemt van een materiële kracht en energie. Alle vormen, lichamen, krachten, levensbewegingen, zintuigbewegingen, gedachtebewegingen, ontwikkelingen, culminaties, zelfvervullingen van die wereld moeten gedomineerd en bepaald worden door dit initiële feit van Bewust-Leven, waaraan Materie en Denkvermogen zich moeten onderwerpen, van daaruit beginnen, zichzelf erop baseren, beperkt of vergroot worden door haar wetten, vermogens, capaciteiten, beperkingen; en wanneer het Denkvermogen probeert nog hogere mogelijkheden te ontwikkelen, moet hij ook nog rekening houden met de oorspronkelijke vitale formule van verlangen-kracht, zijn doel en zijn aanspraak op de goddelijke manifestatie.

Zo ook met de hogere gradaties. De volgende in de reeks moet beheerst worden door de dominerende en bepalende factor van het Denkvermogen. Substantie moet daar subtiel en flexibel genoeg zijn om onmiddellijk de vormen aan te nemen, die haar opgelegd worden door het Denkvermogen, om zijn werkingen te gehoorzamen, om zichzelf te onderwerpen aan zijn eis voor zelfuitdrukking en zelfvervulling. De relaties van gevoel en substantie moeten ook een overeenkomstige subtiliteit en flexibiliteit hebben en moeten worden bepaald, niet door de relaties van een fysiek orgaan met een fysiek object, maar van het Denkvermogen met de subtiële substantie, waarop hij werkt. Het leven van een zodanige wereld zou de dienaar zijn van het Denkvermogen op een manier, waarvan onze zwakke mentale werkingen en onze beperkte, grove en rebellerende vitale vermogens geen adequate opvatting kunnen hebben. Daar domineert het Denkvermogen als de oorspronkelijke formule, heeft zijn doel de overhand, zet zijn aanspraak alle andere opzij in de wet van de goddelijke manifestatie. Op een nog hoger bereik vervangt het Supramentale --- of, tussenliggend, principes erdoor aangeraakt --- of, nog hoger, een zuivere Zaligheid, een zuiver Bewust Vermogen of zuiver Wezen, het Denkvermogen als het dominante principe en we gaan binnen in die gebieden van kosmisch bestaan, die voor de oude Vedische zieners de werelden waren van verlicht goddelijk bestaan en de fundatie van wat zij Onsterfelijkheid noemden en die latere Indiase religies in beelden voorstelden, zoals Brahmaloeka of Goloka, een of andere allerhoogste zelfuitdrukking van het Wezen als Geest, waarin de ziel, bevrijd in zijn hoogste vervolmaking, de oneindigheid en schoonheid bezit van de eeuwige Godheid.

Het principe, dat ten grondslag ligt aan deze voortdurend opstijgende ervaring en visie, opgetild voorbij de materiële formulering van dingen is het feit, dat alle kosmische bestaan een complexe harmonie is en niet eindigt met het beperkte gebied van bewustzijn, waarin het gewone menselijke denkvermogen en leven tevreden zijn om gevangen te zijn. Zijn, bewustzijn, kracht, substantie dalen van de ladder af en stijgen op de ladder met veel sporten, waarvan op ieder stap het wezen een grotere zelfuitbreiding heeft, bewustzijn een wijdere gewaarwording van zijn eigen gebied en grootheid en vreugde, kracht een grotere intensiteit en een sneller en zaliger vermogen, substantie een subtielere, plooibaardere, veerkrachtigere en flexibelere levering geeft van haar primaire werkelijkheid. Want subtieler is ook krachtiger, --- je zou kunnen zeggen, waarlijker concreet; het is minder gebonden dan het grove, zij heeft een grotere permanentie in haar wezen, samen met een grotere potentie, plooibaarheid en gebied in haar wording. Ieder plateau van de heuvel van zijn geeft aan onze wijder wordende ervaring een hoger plan van bewustzijn en een rijkere wereld voor ons bestaan.

Maar hoe beïnvloedt deze opstijgende reeks de mogelijkheden van ons materiële bestaan? Zij zou hen helemaal niet beïnvloeden als ieder vlak van bewustzijn, iedere wereld van bestaan, iedere graad van substantie, iedere graad van kosmische kracht volledig afgesneden zou zijn van dat, wat eraan voorafgaat en van dat, wat er op volgt. Maar het tegenovergestelde is de waarheid; de manifestatie van de Geest is een complex weefsel en in het ontwerp en patroon van een principe gaan alle anderen binnen als elementen van het spirituele geheel. Onze materiële wereld is het resultaat van alle andere, want de andere principes zijn allemaal neergedaald in de Materie om het fysieke universum te scheppen en ieder deel, van wat we Materie noemen, bevat ze allemaal impliciet in zich; hun geheime handeling is, zoals we gezien hebben, verwickeld in iedere beweging van haar bestaan en ieder moment van haar activiteit. En zoals de Materie het laatste woord is van de neerdaling, zo is zij ook het eerste woord van de opstijging; omdat de vermogens van al deze vlakken, werelden, rangen, graden zijn verwickeld in het materiële bestaan, zijn zij ook allemaal in staat om er uit te evolueren. Om deze reden begint en eindigt het Materiële zijn niet met gassen en chemische samenstellingen en fysieke krachten en bewegingen, met nebulas en zonnen en aardes, maar ontwikkelt leven, ontwikkelt denkvermogen, moet uiteindelijk het Supramentale ontwikkelen en de hogere graden van het spirituele bestaan. Evolutie komt door de niet aflatende druk van de supra-materiele vlakken op het materiële door het te dwingen uit

zichzelf hun principes en vermogens te leveren, die anders denkbaar gevangen zouden hebben geslapen in de rigiditeit van de materiële formule. Dit zou ook onwaarschijnlijk zijn geweest, omdat hun aanwezigheid daar een doel van levering inhoudt; maar deze noodzaak van beneden wordt in werkelijkheid nog zeer veel bijgestaan door een aanverwante superieure druk.

Noch kan deze evolutie eindigen met de eerste magere formulering van leven, denkvermogen, Supramentale, geest, die toegestaan is door het onwillige onvermogen van de Materie aan deze hogere vermogens. Want, terwijl zij ontwikkelen, terwijl zij ontwaken, terwijl zij actiever worden en gretiger naar hun eigen mogelijkheden, moet de druk op hen vanuit de superieure vlakken, een druk, verwickeld in het bestaan en dichte verbinding en wederzijdse afhankelijkheid van werelden, ook toenemen in nadruk, vermogen en effectiviteit. Deze principes moeten zich niet alleen van beneden manifesteren in een gekwalificeerde en beperkte verschijning, maar ook van boven neerdalen in hun karakteristieke vermogen en volledig mogelijke ontluiking in het materiële wezen; het materiële schepsel moet zich openen voor een wijder en wijder spel van hun werkingen in de Materie, en alles, wat nodig is, is een geschikte ontvanger, medium, instrument. Daar is voor gezorgd in het lichaam, leven en bewustzijn van de mens.

Zeker zou, wanneer dat lichaam, leven en bewustzijn beperkt zouden zijn tot de mogelijkheden van het grove lichaam, die al datgene zijn, wat onze fysieke zintuigen en fysieke mentaliteit accepteren, er een zeer nauwe conditie zijn voor deze evolutie en het menselijke wezen zou niet kunnen hopen iets essentieel groter te verwezenlijken dan deze huidige prestatie. Maar dit lichaam is, zoals de oude verborgen kennis ontdekte, zelfs niet het geheel van ons fysieke wezen; deze grove dichtheid is niet al onze substantie. De oudste Vedantische kennis vertelt ons van vijf graden van ons wezen, de materiële, de vitale, de mentale, de ideële, de spirituele of zalige en met ieder van deze graden van onze ziel correspondeert er een graad van onze substantie, een omhulsel, zoals het genoemd werd in de oude beeldende taal. Een latere psychologie vond, dat deze vijf omhulsels van onze substantie het materiaal waren van drie lichamen, het grove fysieke, het subtiele en causale, waarvan de ziel werkelijk en tegelijkertijd in allen verblijft, ofschoon we hier en nu alleen oppervlakkig bewust zijn van het materiële voertuig. Maar het is mogelijk om ook bewust te worden in onze andere lichamen en in feite is de opening van de sluier tussen hen en vervolgens tussen onze fysieke

psychische en ideële persoonlijkheden, de oorzaak van die “psychische” en “verborgen” fenomenen, die nu toenemend, ofschoon nog te weinig en te onhandig, onderzocht worden, zelfs, terwijl zij te veel uitgebuit worden. De oude Hatha yogi’s en Tantrikas van India hadden lang geleden deze zaak van het hogere menselijke leven en lichaam gereduceerd tot een wetenschap. Zij hadden zes zenuwcentra van leven ontdekt in het dichte lichaam, die corresponderen met de zes centra van de leven en denkvermogen faculteit in het subtiele, en zij hadden fysieke oefeningen uitgevonden, waarmee deze centra, nu gesloten, geopend kunnen worden, het hogere psychische leven, behorende bij ons subtiele bestaan door de mens binnengegaan, en zelf de fysieke en vitale obstructies voor de ervaring van het ideële en spirituele wezen zouden vernietigd kunnen worden. Het is belangrijk, dat een prominent resultaat, geclaimd door de Hatha yogi’s voor hun oefeningen en geverifieerd in vele opzichten, de controle was van de fysieke levenskracht, die hen bevrijdde van enkele van de normale gewoonten of zogenaamde wetten, waarvan onderwezen wordt door de fysieke wetenschap, dat zij onscheidbaar zijn van leven in het lichaam.

Achter al deze termen van de oude psycho-fysieke wetenschap ligt het ene grote feit en de ene grote wet van ons wezen, dat, wat ook zijn tijdelijke houding van vorm, bewustzijn, vermogen in deze materiële evolutie is, er achter een groter, een werkelijker bestaan moet zijn en er ook is, waarvan dit alleen het uiterlijke resultaat en fysiek gevoelige aspect is. Onze substantie eindigt niet bij het fysieke lichaam; dat is alleen het aardse voetstuk, de wereldlijke basis, het materiële startpunt. Zoals er achter onze wakende mentaliteit uitgestrektere gebieden van bewustzijn zijn, onderbewust of superbewust ervoor, waar we soms abnormaal gewaar van worden, zo zijn er achter ons grove fysieke wezen andere en subtielere gradaties van substantie met een fijnere wet en een groter vermogen, die het dichtere lichaam ondersteunen en die door ons binnengaan in de gebieden van bewustzijn, die er bij horen, aangezet kunnen worden om die wet en vermogen op te leggen aan ons dichte materiaal en hun grofheid en beperking van ons huidige fysieke leven en impulsen en gewoonten te vervangen door hun zuiverdere, hogere, intensere condities van zijn. Wanneer dat zo is, dan houdt de evolutie van een nobeler fysiek bestaan, dat niet beperkt wordt door de gewone condities van dierlijke geboorte en leven en dood, van moeilijke voeding en facilititeit van wanorde en ziekte en onderwerping aan arme en onbevredigde vitale strevingen, op een verschijning van een droom en hersenschim te hebben en wordt een mogelijkheid, die

gebaseerd is op een rationele en filosofische waarheid, die overeenstemt met alle rest, die we tot nu toe gekend, ervaren hebben of in staat zijn geweest uit te denken over de duidelijke en geheime waarheid van ons bestaan.

Zo zou het rationeel moeten zijn: want de ononderbroken reeks van de principes van ons wezen en hun dichte wederzijdse verbinding is er ook evident voor om het mogelijk te maken, dat een van hen verdoemd en afgesneden zou moeten worden, terwijl de anderen in staat zijn tot een goddelijke bevrijding. De opstijging van de mens van het fysieke naar het Supramentale moet de mogelijkheid openen van een overeenkomstige opstijging in de gradaties van substantie naar dat ideële of causale lichaam, dat behoort bij ons supramentale wezen en de verovering van de lagere principes door het Supramentale en zijn bevrijding van hen naar een goddelijk leven en een goddelijke geestesgesteldheid moet ook een verovering van onze fysieke beperkingen mogelijk maken door het vermogen en principe van supramentale substantie. En dit betekent niet alleen de evolutie van een onbelemmerd bewustzijn, van een denkvermogen en een gevoel, die niet opgesloten zijn binnen de muren van het fysieke ego of beperkt tot de arme basis van kennis, die gegeven wordt door de fysieke organen van gewaarwording, maar een levensvermogen, dat meer en meer bevrijd wordt uit zijn sterfelijke beperkingen, een fysiek leven, geschikt voor een goddelijke inwoner en, --- niet in de betekenis van hechting of beperking tot ons huidige lichamelijke bouwwerk, maar een te boven gaan van de wet van het fysieke lichaam, --- de verovering van dood, een aardse onsterfelijkheid. Want van de goddelijke Zaligheid, de oorspronkelijke Heerlijkheid van het bestaan, de Heer van Onsterfelijkheid komt de uitstroming van de wijn van die Zaligheid, de mystieke Soma, in deze vaten van gementaliseerde levende materie; eeuwig en mooi gaat hij deze omhulsels van substantie binnen voor de integrale transformatie van het wezen en de natuur.

HOOFDSTUK XXVII

Het Zevenvoudige Koord van Zijn.

In de onwetendheid van mijn denkvermogen vraag ik naar deze stappen van de Goden, die van binnen gezet zijn. De alwetende Goden hebben het Kind van een jaar genomen en zij hebben om hem zeven draden geweven om dit weefsel te maken.

*Rig Veda*⁸⁹

WE HEBBEN nu, door ons onderzoek van de zeven grote termen van bestaan, waar de oude zieners zich aan vasthielden als de fundatie en zevenvoudige vorm van al het kosmische bestaan, de gradaties onderscheidde van de evolutie en involutie en hebben de basis bereikt van de kennis, waar we naar streefden. Wij hebben vastgelegd, dat de oorsprong, het gebied, de initiële en uiteindelijke werkelijkheid van alles, wat in de kosmos is, het drie-ene principe is van het transcendente en oneindige Bestaan, Bewustzijn en Zaligheid, die de natuur is van het goddelijke wezen. Bewustzijn heeft twee aspecten, verlichtend en effectief, toestand en vermogen van zelf-gewaarzijn, en toestand en vermogen van zelfkracht, waardoor het Wezen zichzelf bezit, ofwel in zijn statische toestand of in zijn dynamische beweging; want in zijn scheppende handeling kent hij door almachtig zelfbewustzijn alles wat latent in hem is en produceert en bestuurt het universum van zijn potentialiteiten door een alwetende zelfenergie. Deze scheppende handeling van de Albestaande heeft zijn verwikkeling in het vierde, het tussenliggende principe van het Supramentale of Werkelijk-Idee, waarin een goddelijke Kennis, een met het zelfbestaan en zelf-gewaarzijn, en een substantiële Wil, die in volmaakte vereniging is met die kennis, omdat hij zelf in zijn substantie en natuur die zelfbewuste, zelfbestaande dynamiek in verlichte actie is, onfeilbaar de beweging en vorm en wet ontwikkelen van dingen in juiste overeenstemming met hun zelfbestaande Waarheid en in harmonie met de betekenissen van zijn manifestatie.

De schepping hangt af van en beweegt tussen het twee-ene principe van eenheid en

⁸⁹ I. 164. 5.

veelheid; een veelvoudigheid van idee en kracht en vorm is de uitdrukking van een oorspronkelijke eenheid, en een eeuwige eenheid is de fundatie en werkelijkheid van de veelvoudige werelden en maakt hun spel mogelijk. Het Supramentale gaat daarom voort door een dubbel vermogen van omvattende en begrijpende kennis; terwijl hij voortgaat van de essentiële eenheid naar de resulterende veelheid, omvat hij alle dingen in zichzelf als zichzelf, de Ene in zijn veelvoudige aspecten en hij begrijpt gescheiden alle dingen in zichzelf als objecten van zijn wil en kennis. Terwijl voor zijn oorspronkelijke zelf-gewaarzijn alle dingen een wezen zijn, een bewustzijn, een wil, een zelfheerlijkheid en de hele beweging van dingen een beweging, een en ondeelbaar, gaat hij voort in zijn handeling van de eenheid naar de veelheid en van de veelheid naar de eenheid, terwijl hij een geordende relatie schept tussen hen en een verschijning, maar geen bindende relatie van verdeling, een subtiele niet scheidende verdeling, of eerder een demarcatie en bepaling binnen het ondeelbare. Het Supramentale is de goddelijke Gnosis, die de werelden schept, bestuurt en ondersteunt: de geheime Wijsheid ondersteunt zowel onze Kennis als onze Onwetendheid.

We hebben ook ontdekt, dat het Denkvermogen, Leven en Materie een drievoudig aspect zijn van deze hogere principes, die, voor zover het ons universum betreft, werken in onderdanigheid aan het principe van Onwetendheid, aan de oppervlakkige en klaarblijkelijke zelfvergeetachtigheid van de Ene in zijn spel van verdeling en veelheid. Deze drie zijn werkelijk alleen ondergeschikte vermogens van de goddelijke viervoudigheid: het Denkvermogen is een ondergeschikt vermogen van het Supramentale, die zijn plaats inneemt in het standpunt van verdeling, werkelijk hier vergeetachtig van de eenheid erachter, ofschoon in staat om er naar terug te keren door de herverlichting vanuit het supramentale; Leven is op gelijke wijze een ondergeschikt vermogen van het energie aspect van Sachchidananda, het is Kracht, die vorm uitwerkt en het spel van bewuste energie vanuit het standpunt van verdeling, gecreëerd door het Denkvermogen; Materie is de vorm van substantie van zijn, die het bestaan van Sachchidananda aanneemt, wanneer hij zichzelf onderwerpt aan deze fenomenale handeling van zijn eigen bewustzijn en kracht.

Bovendien is er een vierde principe, dat in manifestatie komt bij de knoop van het denkvermogen, leven en lichaam, dat we de ziel noemen; maar deze heeft een dubbele verschijning, naar voren de begeerteziel, die streeft naar het bezit en de heerlijkheid van dingen en erachter en ofwel grotendeels ofwel totaal omsloten door de begeerteziel, de

ware psychische entiteit, die de werkelijke opslagplaats van de ervaringen van de geest is. En we hebben geconcludeerd, dat dit vierde menselijke principe een projectie is en een handeling van het derde goddelijke principe van oneindige Zaligheid, maar een handeling in termen van ons bewustzijn en onder de condities van de zielevolutie in deze wereld. Zoals het bestaan van het Goddelijke in zijn natuur een oneindig bewustzijn en zelfvermogen van dat bewustzijn is, zo is de natuur van zijn bewustzijn zuivere en oneindige Zaligheid; zelfbezit en zelf-gewaarzijn zijn de essentie van zijn zelfheerlijkheid. De kosmos is ook een spel van deze zelfheerlijkheid en de heerlijkheid van dat spel is totaal in bezit van de Universele; maar in het individu wordt het dankzij de actie van de onwetendheid en verdeling teruggehouden in het subliminale en het superbewuste wezen; aan onze oppervlakte ontbreekt het en het moet gezocht worden, gevonden en in bezit genomen worden door de ontwikkeling van het individuele bewustzijn naar universaliteit en transcendentie.

We kunnen daarom, wanneer we willen, acht⁹⁰ principes neerzetten, in plaats van zeven en dan kunnen we waarnemen, dat ons bestaan een soort afstraling is van het goddelijke bestaan, in een omgekeerde orde van opstijging en neerdaling, als volgt gerangschikt: ---

Bestaan	Materie
Bewustzijn-Kracht	Leven
Zaligheid	Psychische Wezen
Supramentale	Denkvermogen

Het Goddelijke daalt naar beneden van zuiver bestaan door het spel van Bewustzijn-Kracht en Zaligheid en het scheppende medium van het Supramentale naar kosmisch zijn; wij stijgen op van de Materie door een ontwikkelend leven, ziel en denkvermogen en het verlichtende medium van het Supramentale naar het goddelijke wezen. De knoop van de twee, de hogere en lagere hemisfeer,⁹¹ is de ontmoetingsplaats van het denkvermogen en het Supramentale met een sluier tussen hen. De verscheuring van de sluier is de voorwaarde van het goddelijke leven in de mensheid; want door die verscheuring, door de verlichtende neerdaling van het hogere in de natuur van het lagere wezen en de krachtige opstijging van het lagere wezen in de natuur van het hogere, kan

⁹⁰ De Vedische Zieners spreken over zeven Stralen, maar ook over acht, negen, tien of twaalf.

⁹¹ *Parārdha en Aparārdha*.

het denkvermogen zijn goddelijke licht herontdekken in het allesomvattende Supramentale, de ziel zijn goddelijk zelf realiseren in de al-bezittende, al-zalige Ananda, leven haar goddelijke vermogen weer bezitten in het spel van de almachtige Bewuste-Kracht en Materie zich openen voor haar goddelijke vrijheid als een vorm van goddelijk Bestaan. En als er enig doel zou zijn voor de evolutie, die hier zijn huidige kroon en hoofd vindt in het menselijke wezen, dat anders is dan een doelloos cirkelen en een individueel ontsnapping uit dat cirkelen, als de oneindige potentialiteit van dit schepsel, dat hier alleen staat tussen Geest en Materie met het vermogen om tussen hen te bemiddelen, enige andere betekenis heeft dan een uiteindelijke ontwaken uit de begoocheling van het leven door wanhoop en afkeer voor de kosmische inspanning en zijn volledige weigering, dan moet zelfs een zodanige lichtende en geschikte omvorming en verschijning van het Goddelijke in het schepsel dat hoog opgetilde doel en die allerhoogste betekenis zijn.

Maar voor we ons kunnen richten op de psychologische en praktische condities, waaronder een zodanige omvorming veranderd zou kunnen worden van een essentiële mogelijkheid in een dynamische potentialiteit, moeten we veel in ogenschouw nemen; want we moeten niet alleen de essentiële principes onderkennen van de neerdaling van Sachchidananda in het kosmische bestaan, wat we al gedaan hebben, maar het grote plan van zijn orde hier en de natuur en handeling van het gemanifesteerde vermogen van Bewuste-Kracht, die heerst over de voorwaarden, waaronder wij nu bestaan. We moeten in het heden eerst zien, dat de zeven of de acht principes, die we onderzocht hebben, essentieel zijn voor alle kosmische schepping en die daar, gemanifesteerd of nog niet gemanifesteerd, in onszelf aanwezig zijn, in dit "Kind van een Jaar", dat we nog zijn, --- want we zijn nog ver van de volwassenen zijn van de evolutionaire Natuur. De hogere Drie-eenheid is de bron en basis van alle bestaan en spel van bestaan en de hele kosmos moet een uitdrukking zijn en handeling van zijn essentiële werkelijkheid. Geen universum kan hoofdzakelijk een vorm van zijn zijn, die opgekomen is en zichzelf uitgetekend heeft in een absolute nietsheid en leegte en blijft staan tegenover een uit niets bestaande leegheid. Zij moet ofwel een beeld van bestaan zijn binnen het oneindige Bestaan, dat voorbij alle beelden is of zij moet zelf het Al-Bestaan zijn. Wanneer we onszelf verenigen met het kosmische wezen, zien wij in feite, dat zij in werkelijkheid deze beide dingen ineens is; zij is, zogezegd, de Al-bestaande, die Zichzelf uitbeeldt in een oneindige reeks ritmes in Zijn eigen ontvankelijke uitbreiding van Zichzelf

als Tijd en Ruimte. Bovendien zien we, dat deze kosmische handeling of enige kosmische handeling onmogelijk is zonder het spel van een oneindige Kracht van Bestaan, die al deze vormen en bewegingen produceert en regelt; en op gelijke wijze vooronderstelt die Kracht of is de handeling van een oneindig Bewustzijn, omdat hij in zijn natuur een kosmische Wil is, die alle relaties bepaalt en hen begrijpt door zijn eigen vorm van gewaarzijn en hij kon hen niet zo bepalen en begrijpen als er geen omvattend Bewustzijn zou zijn achter die vorm van kosmisch gewaarzijn om door hem de relaties van Zijn voort te brengen, zowel als te behouden, fixeren en reflecteren in de ontwikkelende formatie of wording van zichzelf, wat we het universum noemen.

En tenslotte, omdat Bewustzijn op die manier alwetend en almachtig is, in totaal lichtend bezit van zichzelf, en omdat een zodanig lichtend bezit noodzakelijk is en juist in zijn natuur Zaligheid, want het kan niet anders zijn, moet een uitgestrekte universele zelfheerlijkheid de oorzaak, essentie en object zijn van kosmisch bestaan. "Wanneer," zegt de oude ziener, "deze allesomvattende ether van Heerlijkheid, waarin wij verblijven, er niet zou zijn, wanneer die heerlijkheid onze ether niet zou zijn, dan kon niemand ademen, kon niemand leven." Deze zelfheerlijkheid kan onderbewust worden, schijnbaar verloren aan de oppervlakte, maar zij moet niet alleen aanwezig zijn aan onze wortels, alle bestaan moet essentieel een zoeken zijn en uitstrekking om haar te ontdekken en bezitten en in verhouding tot hoever het schepsel zich in de kosmos vindt, ofwel in wil en vermogen, of in licht en kennis of in zijn en wijdsheid of in liefde en vreugde zelf, moet hij ontwaken tot iets van een geheime extase. Vreugde van zijn, heerlijkheid van realisatie door kennis, verrukking van bezit door wil en vermogen van scheppende kracht, extase van vereniging in liefde en vreugde, zijn de hoogste termen van het uitbreidende leven, omdat zij de essentie zijn van het bestaan zelf in haar verborgen wortels, zowel als op haar nog ongeziene hoogten. Waar het kosmische bestaan zich dan ook manifesteert, moeten deze drie er achter zijn en erin.

Maar oneindig Bestaan, Bewustzijn, en Zaligheid hoeven zich helemaal niet naar buiten te werpen in klaarblijkelijk zijn, of zo doende, zou het geen kosmisch zijn zijn, maar eenvoudig een oneindigheid van beelden zonder vaste orde en relatie, wanneer zij uit zichzelf deze vierde term van het Supramentale of de goddelijke Gnosis niet vasthouden of ontwikkelen of uit zichzelf naar buiten brengen. In iedere kosmos moet er een vermogen van Kennis en Wil zijn, die uit oneindige potentialiteit bepaalde relaties fixeert, het resultaat ontwikkelt uit het zaad, de machtige ritmes van de kosmische Wet

uitrolt en de werelden beziet en bestuurt als hun onsterfelijke en oneindige Ziener en Heerser⁹². Dit vermogen is inderdaad niets anders dan Sachchidanada Zelf; Hij schept niets, dat niet in zijn eigen zelfbestaan is en om die reden is alle kosmische en werkelijke Wet iets, dat niet van buitenaf opgelegd wordt, maar van binnenuit, alle ontwikkeling is zelfontwikkeling, alle zaad en resultaat zijn zaad van een Waarheid van dingen en resultaat van het zaad, bepaald uit zijn potentialiteiten. Om dezelfde reden is geen Wet absoluut, omdat alleen de oneindigheid absoluut is en alles in zichzelf eindeloze potentialiteiten bevat, nogal voorbij haar bepaalde vorm en gang, die alleen bepaald worden door een zelfbeperking door Idee, dat voortgaat vanuit een oneindige vrijheid van binnen. Het vermogen van zelfbeperking is noodzakelijkerwijze inherent in het ongebonden Al-Bestaande. Het Oneindige zou het Oneindige niet zijn, als zij geen veelvoudige eindigheid zou kunnen aannemen; het Absolute zou het Absolute niet zijn, wanneer haar in kennis en vermogen en wil en manifestatie van zijn, een ongebonden capaciteit van zelfbepaling ontkend zou worden. Dit Supramentale is dan de Waarheid of Werkelijk-Idee, inherent in alle kosmische kracht en bestaan, wat noodzakelijk is, zelf oneindig blijvend, om relatie en orde te bepalen en combineren en te ondersteunen en de grote lijnen van de manifestatie. In de taal van de Vedische Rishis is, zoals oneindig Bestaan, Bewustzijn en Gelukzaligheid de drie hoogste en verborgen Namen van het Naamloze zijn, dit Supramentale de vierde Naam⁹³ --- vierde voor Dat in zijn neerdaling, vierde voor ons in onze opstijging.

Maar Denkvermogen, Leven en Lichaam, de lagere trilogie, zijn ook onmisbaar voor al het kosmische zijn, niet noodzakelijkerwijze in de vorm of met de handeling en condities, die we kennen op aarde of in dit materiële universum, maar in een of andere soort handeling, hoe lichtend ook, hoe geschikt ook, hoe subtiel ook. Want het Denkvermogen is in essentie dat vermogen van het Supramentale, dat meet en beperkt, dat een bijzonder centrum fixeert en van daaruit de kosmische beweging en haar interacties bekijkt. Toegegeven, dat in een bijzondere wereld, vlak of kosmische opstelling, het denkvermogen niet beperkt hoeft te zijn of eerder, dat het wezen, dat het denkvermogen gebruikt als een onderdanige faculteit niet onbekwaam hoeft te zijn om dingen te zien vanuit andere centra of standpunten of zelfs van het werkelijke Centrum van alles of in de uitgestrektheid van een universele zelfdiffusie, dan is er nog, wanneer hij niet in staat

⁹² De Ziener, de Denker. Hij, die overal de Zelfbestaande wordt --- *Isha Upanishad* Vers 8

⁹³ --- *Turīyam svid*, "een zekere Vierde", ook *turīyam dhāma*, genoemd, de vierde plaatsing of houding van bestaan.

is om zichzelf normaal te fixeren in zijn eigen stevige standpunt voor zekere doeleinden van de goddelijke activiteit, als er alleen de universele zelfdiffusie is of alleen oneindige centras zijn zonder enige bepaling of vrijelijk beperkende actie voor ieder, geen kosmos, maar alleen een Wezen, dat oneindig in Zichzelf mijmert als een schepper of dichter vrij kan mijmeren, niet plastisch, voordat hij voortgaat naar het bepalende werk van de schepping. Een zodanige toestand moet ergens bestaan in de oneindige schaal van bestaan, maar het is niet, wat we verstaan onder een kosmos. Welke orde er ook in kan zijn, het moet een soort ongefixeerde, niet bindende orde zijn, zoals het Supramentale zou kunnen ontwikkelen voor hij voortgegaan was naar het werk van vaste ontwikkeling, meting en interactie van relaties. Voor die meting en interactie is het Denkvermogen noodzakelijk, ofschoon hij niet gewaar hoeft te zijn van zichzelf als iets anders dan een onderdanige handeling van het Supramentale, noch om de interactie van relaties te ontwikkelen op de basis van een zelfgevangen egoïsme, zoals we actief zien in de aardse Natuur.

Wanneer het Denkvermogen eenmaal bestaat, volgen Leven en Vorm van substantie; want leven is eenvoudig de bepaling van kracht en actie, van relatie en interactie van energie van vele vaste centra van bewustzijn, --- vast, niet noodzakelijkerwijze in plaats of tijd, maar in een volhardend gelijktijdig bestaan van wezens of zielvormen van het Eeuwige, dat een kosmische harmonie ondersteunt. Dat leven zou erg verschillend kunnen zijn van leven, zoals we het kennen of opvatten, maar in essentie zou hetzelfde principe aan het werk zijn, zoals we het hier verbeeld zien als vitaliteit, --- het principe, waaraan de oude Indiase denkers de naam Vayu of Prana gaven, de levensmaterie, de substantiële wil en energie in de kosmos, die uitwerkt in bepaalde vormen en handeling en bewuste dynamiek van zijn. Substantie zou ook zeer verschillend kunnen zijn vanuit onze kijk op en gewaarwording van het materiële lichaam, veel subtieler, veel minder rigide bindend in haar wet van zelfverdeling en wederzijdse weerstand en lichaam of vorm, zouden een instrument kunnen zijn en geen gevangenis, voor de kosmische interactie zou echter altijd nog enige bepaling van vorm en substantie noodzakelijk zijn, zelfs als het alleen een mentaal lichaam zou zijn of iets nog meer lichtend, subtiel en passend en vrijelijk ontvankelijk, dan het meest vrije mentale lichaam.

Het gevolg is, dat, waar de Kosmos ook is, daar, zelfs als alleen een principe in het begin aanwijsbaar is, zelfs als dat in het begin het enige principe van dingen lijkt en al het andere, dat naderhand in de wereld kan verschijnen, niet meer lijkt dan haar

vormen en resultaten en niet in zichzelf onmisbaar voor het kosmische bestaan, een zodanig front, aangeboden door zijn, alleen een illusoir masker kan zijn of verschijning van haar werkelijke waarheid. Waar één principe manifest is in de Kosmos, hoeft al de rest daar niet hoofdzakelijk aanwezig te zijn en passief latent, maar heimelijk aan het werk. In iedere gegeven wereld kan haar schaal en harmonie van zijn openlijk in bezit zijn van alle zeven bij een hogere of lagere graad van activiteit; in een andere kunnen ze allemaal verwickeld zijn in een, die het oorspronkelijke of fundamentele principe wordt van evolutie in die wereld, maar evolutie van het verwickelde moet er zijn. De evolutie van het zevenvoudige vermogen van zijn, de realisatie van zijn zevenvoudige Naam, moet de bestemming zijn van welke wereld dan ook, die klaarblijkelijk begint vanuit de involutie van alle in een vermogen⁹⁴. Daarom was het materiële universum gebonden in de natuur van dingen om uit haar verborgen leven verschijnend leven te ontwikkelen, uit haar verborgen denkvermogen verschijnend denkvermogen, en zij moet in dezelfde natuur van dingen uit haar verborgen Supramentale verschijnend Supramentaal vormen en vanuit de besloten Geest in zich de drie-ene glorie van Sachchidananda. De enige vraag is of de aarde een tafereel moet zijn van die verschijning of de menselijke schepping hiervan of enig ander materieel tafereel, in deze of enig andere cyclus van de grotere raderen van de Tijd, haar instrument en voertuig. De oude zieners geloofden in deze mogelijkheid voor de mens en hielden het voor zijn goddelijke bestemming; de moderne denker kan het zich zelfs niet voorstellen, of, wanneer hij het zich kan voorstellen, zou hij het of ontkennen of betwijfelen. Als hij een visie ziet van de Supermens, is het in het beeld van de toegenomen graad van mentaliteit of vitaliteit; hij staat geen andere verschijning toe, ziet niets voorbij deze principes, want deze hebben voor ons tot nu onze beperking en cirkel afgebakend. In deze voortgaande wereld, met dit menselijke schepsel, in wie de goddelijke vonk aangestoken is, is werkelijke wijsheid waarschijnlijk aanwezig met eerder de hoger aspiratie dan met de ontkenning van aspiratie of met de hoop, die zichzelf beperkt en omschrijft binnen deze nauwe muren van bijkbare mogelijkheid, die alleen ons tussenliggende huis van oefening is. Hoe hoger we in de spirituele orde van dingen ons zicht en onze aspiratie projecteren, hoe groter de Waarheid is, die probeert in ons neer te dalen, omdat zij al in ons is en roept om haar bevrijding uit de bedekking, die haar omsluit in de gemanifesteerde Natuur.

⁹⁴ In enige gegeven wereld hoeft er geen involutie te zijn, maar alleen een onderwerping van andere principes aan een of hun opname in een; dan is evolutie geen noodzaak voor die wereldorde.

Supramentaal, Denkvermogen en Bovenmentaal Maya.

Er is een Permanentie, een Waarheid, verborgen door een Waarheid, waar de Zon zijn paarden uitspant. De tien honderdtallen (van zijn stralen) kwamen samen, --- Die Ene. Ik zag de meest glorieuze van de Vormen van de Goden.

*Rig Veda*⁹⁵

Het gezicht van de Waarheid wordt verborgen door een gouden deksel; verwijder dat, O Koesterende Zon, voor de Wet van de Waarheid, voor inzicht. O Zon, O enige Ziener, geleid uw stralen, verzamel ze, --- laat me uw gelukkigste vorm van allen zien; dat Bewuste Wezen overal, Ik ben Hem.

*Isha Upanishad*⁹⁶

De Waarheid, het Juiste, het Uitgestrekte.

*Atharva Veda*⁹⁷

Hij werd zowel waarheid, als valsheid. Hij werd de Waarheid, zelfs dit alles, wat is.

⁹⁵ V. 62.1

⁹⁶ Verzen 15,16

⁹⁷ XII.1.1

EEN PUNT blijft om opgehelderd te worden, dat we tot nu toe in de duisternis gelaten hebben, het proces van de sprong in de Onwetendheid: want we hebben gezien, dat niets in de oorspronkelijke natuur van het Denkvermogen, Leven of Materie een val uit de Kennis noodzaakt. Het is inderdaad aangetoond, dat verdeling van bewustzijn de basis is van Onwetendheid, een verdeling van individueel bewustzijn van het kosmische en transcendente, waarvan zij nog innig deel is, in essentie onscheidbaar, een verdeling van Denkvermogen van de Supramentale Waarheid, waarvan hij een ondergeschikte handeling zou moeten zijn, van Leven van de originele Kracht, waarvan zij een energie is, van Materie van het oorspronkelijke Bestaan, waarvan zij een vorm van substantie is. Maar het moet nog duidelijk gemaakt worden, hoe deze verdeling tot stand kwam in het Ondeelbare, door welke bijzondere zelfverminderende of zelfwegcijferende handeling van Bewustzijn-Kracht in het Wezen: want, omdat alles een beweging is van die Kracht, kan er alleen door een of andere zodanige handeling, die zijn eigen volkomen licht en vermogen verduistert, het dynamische en effectieve fenomeen van de Onwetendheid opgekomen zijn. Maar dit probleem kan overgelaten worden om behandeld te worden in een nauwkeuriger onderzoek van het duale fenomeen van Kennis-Onwetendheid, dat ons bewustzijn een mengsel maakt van licht en duisternis, een halflicht tussen de volle dag van de Supramentale Waarheid en de nacht van de materiele Onbewustheid. Alles wat noodzakelijk is om nu op te merken, is, dat zij in haar essentiële karakter een exclusieve concentratie moet zijn op een beweging en toestand van Bewust Zijn, die de hele rest van het bewustzijn en zijn naar achteren plaatst en haar sluiert voor de nu gedeeltelijke kennis van die ene beweging.

Er is nog een aspect van dit probleem, dat onmiddellijk beschouwd moet worden; het is de afgrond, die gecreëerd is tussen het Denkvermogen, zoals wij het kennen en het Supramentale Waarheid-Bewustzijn, waarvan we gevonden hebben, dat het Denkvermogen in zijn oorsprong een onderworpen proces is. Want deze afgrond is aanzienlijk en als er geen gradaties zijn tussen de twee niveaus van bewustzijn, lijkt een overgang van de een naar de andere, ofwel in de neerdalende involutie van Geest in de

⁹⁸ II.6

Materie, of de overeenkomende evolutie in de Materie van de besloten graden, die terugleiden naar de Geest, onwaarschijnlijk in de hoogste graad, zo niet onmogelijk. Want het Denkvermogen, zoals wij hem kennen, is een vermogen van Onwetendheid, dat naar Waarheid zoekt, dat grijpt met moeite om haar te vinden, dat alleen mentale constructies en vertegenwoordigingen ervan bereikt in woord en idee, in denkvermogenformaties, zintuigformaties, --- alsof heldere of schaduwrijke foto's of filmen van een verre Werkelijkheid alles zou zijn, wat hij kon bereiken. Het Supramentale, aan de andere kant, is in werkelijk en natuurlijk bezit van de Waarheid en zijn formaties zijn vormen van de Werkelijkheid, geen constructies, vertegenwoordigingen of aanwijzende beelden. Ongetwijfeld wordt het ontwikkelende Denkvermogen gehinderd door zijn omkisting in de duisternis van dit leven en lichaam en het oorspronkelijke Denkvermogen principe in de involutionaire afdaling is iets van groter vermogen, waar we niet volledig naar gereikt hebben, dat in staat is om in vrijheid te handelen in zijn eigen sfeer of werkgebied, om meer openbarende constructies te bouwen, meer minutieus geïnspireerde formaties, subtielere en meer significante belichamingen, waarin het licht van de Waarheid aanwezig en tastbaar. Maar ook dat is waarschijnlijk niet essentieel verschillend in zijn karakteristieke handeling, want het is ook een beweging in de Onwetendheid, niet een nog ongescheiden deel van het Waarheidsbewustzijn. Er moet ergens in de afdalende en opstijgende schaal van Zijn een tussenliggend vermogen en vlak van bewustzijn zijn, misschien iets meer dan dat, iets met een oorspronkelijke scheppende kracht, waardoor de involutionaire overgang van het Denkvermogen in de Kennis naar het Denkvermogen in de Onwetendheid werd bewerkstelligd en waardoor weer de evolutionaire omgekeerde overgang begrijpelijk en mogelijk wordt. Voor de involutionaire overgang is deze interventie een logisch vereiste, voor de evolutionaire is het een praktische noodzaak. Want in de evolutie zijn er inderdaad radicale omvormingen, van onbepaalde Energie naar georganiseerde Materie, van onbezielde Materie naar Leven, van een onderbewust of submentaal naar een waarnemend en voelend en handelend Leven, van primitieve dierlijke geestesgesteldheid naar een bevattend, redenerend Denkvermogen, dat het Leven waarneemt en bestuurt en ook zichzelf waarneemt, in staat om te handelen als een onafhankelijke entiteit en zelfs om bewust te zoeken naar zelftranscendentie; maar deze sprongen, zelfs wanneer aanzienlijk, zijn tot op zekere hoogte voorbereid door langzame gradaties, die hen denkbaar en uitvoerbaar maken. Er kan niet een zodanig immens

haat zijn, als lijkt te bestaan tussen het supramentale Waarheidsbewustzijn en het Denkvermogen in Onwetendheid.

Maar als zulke tussenbeiden komende gradaties bestaan, is het duidelijk, dat zij suprabewust moeten zijn voor het menselijke denkvermogen, dat in zijn normale toestand geen enkele toegang lijkt te hebben in deze hogere graden van zijn. De mens is beperkt in zijn bewustzijn door het denkvermogen en zelfs door een gegeven bereik of schaal van het denkvermogen: wat beneden zijn denkvermogen is, submentaal of mentaal, maar beneden zijn schaal, lijkt voor hem gemakkelijk onderbewust of niet onderscheidbaar van volledige onbewustheid; wat er boven is, is voor hem suprabewust en hij is bijna geneigd om het te beschouwen als leeg van gewaarzijn, een soort lichtende Onbewustheid. Juist, zoals hij beperkt is tot een zekere schaal van klanken of van kleuren en wat boven of beneden die schaal is voor hem onhoorbaar en onzichtbaar of ten minste niet te onderscheiden is, zo is het met zijn schaal van mentaal bewustzijn, begrensd bij iedere extremiteit door onvermogen, die zijn bovenste of onderste grens aangeeft. Hij heeft niet voldoende middelen van communicatie, zelfs met het dier, dat zijn mentale medescheepsel is, ofschoon niet zijn gelijke, en hij is zelfs in staat om het denkvermogen te ontkennen of werkelijk bewustzijn eraan, omdat zijn modus anders is en nauwer dan diegenen, waarmee hij zelf en in zijn soort bekend is; hij kan submentaal zijn van buitenaf observeren, maar kan er helemaal niet mee communiceren of dichtbij binnengaan in haar natuur. Op gelijke wijze is het suprabewuste voor hem een gesloten boek, dat best alleen gevuld kan zijn met lege pagina's. Op het eerste gezicht zou het dan lijken, alsof hij geen middelen van contact had met deze hogere gradaties van bewustzijn: als dat zo is, kunnen zij niet handelen als verbindingen of bruggen en zijn evolutie moet ophouden met zijn bereikte mentale gebied en kan er niet bovenuit gaan; de Natuur heeft door het trekken van deze beperkingen zijn opwaartse inspanning beëindigd.

Maar wanneer we het van dichterbij bekijken, nemen we waar, dat deze normaliteit misleidend is en dat er in feite verscheidene richtingen zijn, waarin het menselijke denkvermogen voorbij zichzelf reikt, neigt naar zelfoverschrijding; dit zijn juist de noodzakelijke lijnen van contact of gesluisde of halfgesluisde doorgangen, die hem verbindt met hogere graden van bewustzijn van de zelfmanifesterende Geest. We hebben eerst de plaats opgemerkt, die de Intuïtie beslaat in de menselijke middelen van kennis en Intuïtie is juist in zijn natuur een projectie van de karakteristieke handeling van

deze hogere graden in het denkvermogen van Onwetendheid. Het is waar, dat in het menselijke denkvermogen zijn handeling grotendeels verborgen wordt door de interventies van onze normale intelligentie; een zuivere intuïtie is een zeldzame gebeurtenis in onze mentale activiteit: want wat wij met die naam benoemen, is over het algemeen een punt van directe kennis, die onmiddellijk gevangen wordt en bedekt met mentale substantie, zodat hij alleen dient als een onzichtbare of zeer kleine nucleus van een kristallisatie, die in zijn massa intellectueel of anders mentaal van karakter is; of anders wordt de flits van intuïtie snel vervangen of onderschept, voor hij een kans heeft om zich te manifesteren, door een snelle imiterende mentale beweging, inzicht of snelle waarneming of een of ander snelspringend proces van denken, die haar verschijning dankt aan de stimulans van de aankomende intuïtie, maar zijn binnenkomst blokkeert of hem bedekt met een vervangende mentale suggestie, waar of foutief, maar in ieder geval niet de authentieke intuïtieve beweging. Desalniettemin is het feit van deze interventie van boven, het feit, dat achter al ons oorspronkelijk denken of authentieke waarneming van dingen er een gesluierd, halfgesluierd, of een snel ongesluierd intuïtief element is, genoeg om een verbinding vast te stellen tussen het denkvermogen en wat er boven is; het opent een doorgang van communicatie en van binnengaan in de superieure geestgebieden. Er is ook de uitreiking van het denkvermogen om de persoonlijke egobeperking te overschrijden, om dingen te zien in een zekere onpersoonlijkheid en universaliteit. Onpersoonlijkheid is het eerste karakter van het kosmische zelf; universaliteit, geen beperking door het enkele of beperkte gezichtspunt is het karakter van kosmische waarneming en kennis, deze tendens is daarom een verwijding, hoe rudimentair ook, van deze beperkte denkvermogengebieden naar kosmiciteit, naar een kwaliteit, die juist het karakter is van de hogere mentale vlakken, --- naar dat superbewuste kosmische Denkvermogen, dat, zoals we gesuggereerd hebben, in de natuur van dingen de oorspronkelijke denkvermogenhandeling moet zijn, waarvan de onze alleen een afgeleid en inferieur proces is. Weer is er geen totale afwezigheid van penetratie van boven in onze mentale beperkingen. De fenomenen van genialiteit zijn werkelijk het resultaat van een zodanige penetratie, --- zonder twijfel gesluierd, omdat het licht van het superieure bewustzijn niet alleen handelt binnen nauwe beperkingen, gewoonlijk in een speciaal gebied, zonder enige gereguleerde afgescheiden organisatie van zijn karakteristieke energieën, vaak inderdaad nogal passend, ongeregeld en met een supernormale of abnormale onverantwoordelijke beheersing, maar bij het

binnengaan van het denkvermogen onderwerpt hij zich ook en past hij zichzelf aan aan de substantie van het denkvermogen, zodat alleen een veranderde of verminderde dynamiek ons bereikt, niet alleen de oorspronkelijk goddelijke lichtheid van wat bewustzijn boven het hoofd voorbij ons genoemd wordt. Toch zijn de fenomenen van inspiratie, van openbarende visie of van intuïtieve waarneming en intuïtieve onderscheiding er voorbij ons minder verlichte of minder krachtige normale denkvermogen- handelingen en hun oorsprong is onmiskenbaar. Er is uiteindelijk het uitgestrekte en veelvoudige veld van mystieke en spirituele ervaring en hier liggen de poorten al wijd open naar de mogelijkheid om ons bewustzijn uit te breiden voorbij zijn huidige beperkingen, --- tenzij we inderdaad door een verduistering, die weigert te onderzoeken, of een hechting aan onze grenzen van mentale normaliteit, hen sluiten of ons afkeren van de vergezichten, die zij voor ons openen. Maar in ons huidige onderzoek kunnen we ons niet permitteren de mogelijkheden te verwaarlozen, die deze domeinen van de inspanning van de mensheid nader tot ons brengen, of de toegevoegde kennis van zichzelf, en van de gesluisde Werkelijkheid, die hun gift is aan het menselijke denkvermogen, het grote licht, dat hen wapent met het recht om naar ons te handelen en dat het ingeboren vermogen van hun bestaan is.

Er zijn twee opvolgende bewegingen van bewustzijn, moeilijk, maar goed binnen ons vermogen, waardoor we toegang kunnen hebben tot de superieure gradaties van ons bewuste bestaan. Er is eerst een beweging naar binnen, waardoor we, in plaats van te leven in ons oppervlaktedenkvermogen, de muur breken tussen ons uitwendige en ons nu subliminale zelf; dit kan tot stand gebracht worden door een geleidelijke inspanning en discipline of door een heftige overgang, soms een krachtige onvrijwillige scheuring, --- het laatste is in geen geval veilig voor het beperkte menselijke denkvermogen, dat gewend is om alleen veilig te leven binnen zijn normale beperkingen, --- maar in ieder geval, veilig of onveilig, kan het ding gedaan worden. We ontdekken binnen dit geheime deel van ons zelf een innerlijk wezen, een ziel, een innerlijk denkvermogen, een innerlijk leven, een innerlijke subtiel-fysieke entiteit, die veel groter in zijn potentialiteiten is, meer plooibaar, krachtiger, meer in staat tot veelvoudige kennis en dynamiek dan ons oppervlaktedenkvermogen, leven of lichaam; zij is speciaal in staat tot directe communicatie met de universele krachten, bewegingen en objecten van de kosmos, een direct gevoel en opening voor hen, een directe handeling naar hen en zelfs een verwijding van zichzelf voorbij de beperkingen van het persoonlijke denkvermogen, het

persoonlijke leven, het lichaam, zodat hij zichzelf meer en meer een universeel wezen voelt, dat niet langer beperkt wordt door de bestaande muren van ons te nauwe mentale, vitale, fysieke bestaan. Deze verwijding kan zichzelf uitbreiden tot een volledige intrede in het bewustzijn van het kosmische Denkvermogen, in eenheid van het universele Leven, zelfs in een eenheid met de universele Materie. Dat is echter nog een identificatie, ofwel met een verminderde kosmische waarheid of met de kosmische Onwetendheid.

Maar als deze intrede in het innerlijke wezen eenmaal tot stand is gebracht, blijkt het innerlijke Zelf in staat te zijn tot een opening, een opstijging naar boven in dingen voorbij ons huidige mentale niveau; dat is de tweede spirituele mogelijkheid in ons. Het eerste meest gewone resultaat is een ontdekking van een uitgebreid statisch en stil Zelf, waarvan we voelen, dat het ons werkelijke of ons basis bestaan is, de fundatie van al het andere, wat we zijn. Er kan zelfs een uitdoving zijn, een Nirvana, zowel van ons actieve wezen als van het gevoel van zelf, in een Werkelijkheid, die ondefinieerbaar en onuitdrukbaar is. Maar we kunnen ook realiseren, dat dit zelf niet alleen ons eigen spirituele wezen is, maar het ware zelf van alle anderen; hij presenteert zich dan als de onderliggende waarheid van kosmisch bestaan. Het is mogelijk om in een Nirvana van alle individualiteit te blijven, te stoppen bij een statische realisatie of de kosmische beweging te beschouwen als een oppervlakkig spel of illusie, opgelegd aan het stille Zelf, om over te gaan naar een of andere onbeweeglijke en onveranderlijke status voorbij het universum. Maar een andere minder negatieve lijn van supernormale ervaring biedt zich ook aan; want er vindt een grote dynamische neerdaling van licht, kennis, vermogen, zaligheid of andere supernormale energieën plaats in ons zelf van stilte en we kunnen ook opstijgen naar hogere regionen van de Geest, waar zijn onbeweeglijke toestand de fundatie is van deze grote en lichtende energieën. Het is in ieder geval duidelijk, dat we gestegen zijn voorbij het denkvermogen van Onwetendheid naar een spirituele toestand; maar in de dynamische beweging kan de resulterende grotere handeling van Bewustzijn-Kracht zichzelf presenteren ofwel eenvoudig als een zuivere spirituele dynamiek, niet anders bepalend in zijn karakter of hij kan een spiritueel denkvermogen gebied openbaren, waar het denkvermogen niet langer onwetend is van de Werkelijkheid, --- nog geen supramentaal niveau, maar betrokken van het supramentale Waarheidsbewustzijn en nog lichtend met iets van haar kennis.

In het laatste alternatief vinden we het geheim, dat we zoeken, het middel tot

omzetting, de benodigde stap naar een supramentale transformatie; want we nemen een geleidelijkheid van opstijging waar, een communicatie met een meer en meer diep en immens licht en vermogen van boven, een schaal van intensiteiten, die beschouwd kan worden als zoveel trappen in de opstijging van het Denkvermogen of in een neerdaling in het Denkvermogen van Dat, dat er voorbij is. Wij zijn gewaar van zeeachtige neerstroming van massa's van spontane kennis, die de natuur van Denken aannemen, maar die een verschillend karakter hebben dan het proces van denken, waaraan we gewend zijn; want er is hier niets van zoeken, geen spoor van mentale constructie, geen arbeid van speculatie of moeilijke ontdekking; het is een automatische en spontane kennis van een Hoger Denkvermogen, dat in bezit lijkt te zijn van de Waarheid en niet op zoek naar verborgen of achtergehouden werkelijkheden. Men observeert, dat dit Denken veel meer in staat is dan het denkvermogen om onmiddellijk een massa kennis op te nemen in een enkel gezichtspunt; het heeft een kosmisch karakter met het stempel van individueel denken. Voorbij dit Waarheidsdenken kunnen we een grotere verlichting onderscheiden, beziel met een toegenomen vermogen en intensiteit en drijvende kracht, een lichtend vermogen van de natuur van Waarheid-Gezicht met gedachteformulering als een mindere en afhankelijke activiteit. Wanneer we het Vedische beeld van de Zon van Waarheid accepteren, --- een beeld, dat in deze ervaring een werkelijkheid wordt, --- kunnen we de handeling van het Hogere Denkvermogen vergelijken met een samengestelde en standvastige zonneshijn, de energie van het Verlichte Denkvermogen er voorbij met een uitstroming van massieve bliksemschichten van vlammeende zonnesubstantie. Nog er voorbij kan er nog een groter vermogen van Waarheid-Kracht gevonden worden, een intieme en exacte Waarheid-Visie, Waarheidsdenken, Waarheid-aanvoelen, Waarheid-gevoel, Waarheid-handeling, waaraan we op een speciale manier de naam van Intuïtie kunnen geven; want ofschoon we dat woord hebben toegepast voor de wens voor een betere tot elke supra-intellectuele directe weg van weten, is, wat we echter werkelijk kennen als intuïtie alleen één speciale beweging van zelf-bestaande kennis. Dit nieuwe gebied is haar oorsprong; zij verleent aan onze intuïties iets van haar eigen onderscheiden karakter en is zeer duidelijk een intermediair van een groter Waarheid-Licht, waarmee ons denkvermogen niet direct kan communiceren. Aan de bron van deze Intuïtie ontdekken we een superbewust kosmisch Denkvermogen in direct contact met het supramentale Waarheid-Bewustzijn, een oorspronkelijke intensiteit, die bepalend is voor alle bewegingen beneden hem en alle

mentale energieën, --- niet het Denkvermogen zoals wij het kennen, maar een Bovenmentaal, dat, zoals met de wijde vleugels van een of andere scheppende Overziel, deze hele lagere hemisfeer van Kennis-Onwetendheid overdekt, het verbindt met dit grotere Waarheid-Bewustzijn, terwijl hij nog op hetzelfde moment met zijn briljante gouden Deksel het gezicht van de grotere Waarheid versluiert voor ons zicht, tussenbeide komt met zijn vloed van oneindige mogelijkheden als onmiddellijk een obstakel en een doorgang in ons zoeken naar de spirituele wet van ons bestaan, haar hoogste doel, haar geheime Werkelijkheid. Dit is dan de verborgen verbinding, waarnaar we zochten; dit is het Vermogen, dat onmiddellijk de allerhoogste Kennis en de kosmische Onwetendheid met elkaar verbindt en verdeelt.

In zijn natuur en wet is het Bovenmentale een afgezant van het Supramentale Bewustzijn, zijn afgezant naar de Onwetendheid. Of we zouden erover kunnen spreken als een beschermend dubbel, een scherm ongelijke similariteit, waardoor het Supramentale indirect kan handelen op een Onwetendheid, wiens duisternis de onmiddellijke impact van een allerhoogst Licht niet zou kunnen dragen of ontvangen. Zelfs door de projectie van deze lichtende Bovenmentale corona werd de diffusie van een verminderd licht in de Onwetendheid en de werping van die tegengestelde schaduw, die in zichzelf alle licht opslokt, de Onwetendheid, helemaal mogelijk. Want het Supramentale brengt aan het Bovenmentale al zijn werkelijkheden over, maar laat het om hen te formuleren in een beweging en volgens een gewaarzijn van dingen, dat nog een visie van Waarheid is en toch tegelijkertijd een eerste ouder van de Onwetendheid. Een lijn verdeelt het Supramentale en het Bovenmentale, wat een vrije overdracht toestaat, het lagere Vermogen toestaat om van het hogere Vermogen al wat zij behoudt of ziet te betrekken, maar automatisch een overgankelijke verandering afdwingt in de doorgang. De integraliteit van het Supramentale behoudt altijd de essentiële waarheid van dingen, de totale waarheid en de waarheid van zijn individuele zelf-bepalingen, duidelijk tezamen gehouden; hij behoudt in hen een onscheidbare eenheid en tussen hen een dichte, wederzijdse doordringing en een vrij en vol bewustzijn van elkaar: maar in het Bovenmentale is deze integraliteit er niet langer. En toch is het Bovenmentale goed gewaar van de essentiële Waarheid van dingen; hij omarmt de totaliteit; hij gebruikt de individuele zelf-bepalingen zonder door hen beperkt te worden: maar ofschoon hij hun eenheid kent, het kan realiseren in een spirituele kennisneming, wordt toch zijn dynamische beweging, zelfs, terwijl hij erop vertrouwt voor zijn zekerheid, er niet

onmiddellijk door bepaald. Bovenmentale Energie gaat voort door een onbegrensbaar vermogen van afscheiding en combinatie van de vermogens en aspecten van de integrale en ondeelbare allesbevattende Eenheid. Hij neemt ieder Aspect of Vermogen en geeft het een onafhankelijke actie, waarin het een volle gescheiden belangrijkheid verkrijgt en in staat is, zouden we kunnen zeggen, zijn eigen wereld van schepping uit te werken. Purusha en prakriti, Bewuste Ziel en uitvoerende Kracht van de Natuur, zijn in de supramentale harmonie een enkele waarheid met twee aspecten, wezen en dynamiek van de Werkelijkheid; er kan geen onevenwichtigheid zijn of overwicht van de een over de ander. In het Bovenmentale hebben we de oorsprong van de kloof, de scherpe onderscheiding, die gemaakt wordt door de filosofie van de Sankhyas, waarin zij verschijnen als twee onafhankelijke entiteiten, Prakriti, in staat om Purusha te overschaduwen, en zijn vrijheid en vermogen te overschaduwen, hem te reduceren tot een getuige en ontvanger van haar vormen en handelingen, Purusha, in staat om terug te keren naar zijn gescheiden bestaan en te verblijven in een vrije zelf-heerschappij door weigering van haar oorspronkelijke overschaduwende materiële principe. Zo ook met de andere aspecten of vermogens van de Goddelijke Werkelijkheid, Een en Velen, Goddelijke Persoonlijkheid en Goddelijke Onpersoonlijkheid, en de rest; ieder is nog een aspect en vermogen van de ene Werkelijkheid, maar ieder wordt in staat gesteld om te handelen als een onafhankelijke entiteit in het geheel, de volheid te bereiken van de mogelijkheden van zijn afgescheiden uitdrukking en de dynamische consequenties van die afgescheidenheid te ontwikkelen. Tegelijkertijd is deze afgescheidenheid in het Bovenmentale nog gebaseerd op de basis van een impliciete onderliggende eenheid; alle mogelijkheden van combinatie en relatie tussen de gescheiden Vermogens en Aspecten, alle uitwisselingen en wederkerigheden van hun energieën zijn vrijelijk georganiseerd en hun actualiteit is altijd mogelijk.

Wanneer we de Vermogens van de Werkelijkheden beschouwen als even zoveel Godheden, kunnen we zeggen, dat het Bovenmentale een miljoen Godheden vrijlaat in handeling, ieder in staat gesteld om zijn eigen wereld te creëren, iedere wereld in staat tot relatie, communicatie en samenspel met de anderen. Er zijn in de Veda verschillende formuleringen van de natuur van de Goden; er wordt gezegd, dat zij allen een Bestaan zijn, waaraan de wijzen verschillende namen geven, toch wordt iedere God aanbeden alsof hijzelf dat Bestaan is, een, die alle andere Goden tezamen is of hen in zijn wezen bevat; en toch is ieder weer een gescheiden Godheid, die soms handelt in vereniging

met andere vergezellende godheden, soms afgescheiden, soms zelfs in klaarblijkelijke tegenstelling met andere Godheden van hetzelfde Bestaan. In het Supramentale zou dit alles samengehouden worden als een geharmoniseerd spel van het ene Bestaan; in het Bovenmentale zou ieder van deze drie condities een afgescheiden handeling of basis van handeling kunnen zijn en zijn eigen principe hebben van ontwikkeling en consequenties en toch ieder het vermogen behouden om te combineren met de anderen in een meer samengestelde harmonie. Zoals met het Ene Bestaan, zo ook met haar Bewustzijn en Kracht. Het Ene Bewustzijn wordt gescheiden in vele onafhankelijke vormen van bewustzijn en kennis; ieder volgt haar eigen lijn van waarheid, die zij moet realiseren. Het ene volledige en veelzijdige Werkelijk-Idee wordt opgesplitst in zijn vele zijden; ieder wordt een onafhankelijke Idee-Kracht met het vermogen om zichzelf te realiseren. De ene Bewustzijn-Kracht wordt bevrijd in zijn miljoenen krachten; en ieder van deze krachten heeft het recht om zichzelf te vervullen of, wanneer nodig, een hegemonie aan te nemen en voor zijn eigen nut de andere krachten op te nemen. Zo wordt ook de Zaligheid van Bestaan losgelaten in alle vormen van zaligheden en ieder kan in zichzelf haar onafhankelijke volheid dragen van het soevereine uiterste. Het Bovenmentale geeft zo aan het Ene Bestaan-Bewustzijn-Gelukzaligheid het karakter van overvloed van oneindige mogelijkheden, die ontwikkeld kan worden in een veelvoud van werelden of samen geworpen in een wereld, waarin de eindeloze variabele uitkomst van hun spel de determinant van de schepping, van haar proces, haar verloop en haar consequentie is.

Omdat de Bewustzijn-Kracht van het eeuwige Bestaan de universele scheppingskracht is, zal de natuur van een gegeven wereld afhangen van welke zelfformulering van dat Bewustzijn dan ook, die zich uitdrukt in die wereld. Op gelijke wijze zal voor ieder individueel wezen zijn zien of representatie aan zichzelf van de wereld, waarin hij leeft, afhangen van de houding of vorm, die dat Bewustzijn in hem heeft aangenomen. Ons menselijke mentale bewustzijn ziet de wereld in delen, gesneden door de rede en het gevoel en samengenomen in een formatie, die ook in delen is; het huis, dat zij bouwt, is gepland om een of andere gegeneraliseerde formulering van Waarheid te herbergen, maar sluit de rest uit of laat enkelen alleen toe als gasten of afhankelijken in het huis. Het Bovenmentale Bewustzijn is globaal in zijn kennisname en kan ieder aantal van schijnbaar fundamentele verschillen samenhouden in een verzoenende visie. De mentale rede ziet de Persoon en het Onpersoonlijke zo als

tegengesteld: hij stelt zich een onpersoonlijk Bestaan voor, waarin de persoon en persoonlijkheid ficties zijn van de Onwetendheid of tijdelijke constructies; of hij kan aan de andere kant de Persoon zien als eerste werkelijkheid en het onpersoonlijke als een mentale abstractie of alleen substantie of middel van manifestatie. Voor de Bovenmentale intelligentie zijn dit scheidbare Vermogens van het ene Bestaan, die hun onafhankelijke zelf-affirmatie kunnen najagen en ook hun verschillende vormen van handeling kunnen verenigen, terwijl zij zowel in hun afhankelijkheid als in hun eenheid verschillende toestanden van bewustzijn en zijn scheppen, die allemaal van toepassing kunnen zijn en allemaal in staat om samen te bestaan. Een zuiver onpersoonlijk bestaan en bewustzijn is waar en mogelijk, maar ook een totaal persoonlijk bewustzijn en bestaan, het Onpersoonlijke Goddelijke, Nirguna Brahman en het Persoonlijke Goddelijke, Saguna Brahman, zijn hier gelijk en naast elkaar bestaande aspecten van de Eeuwige. Onpersoonlijkheid kan manifesteren met de persoon eraan onderworpen als een manier van uitdrukking; maar op gelijke wijze kan de Persoon de werkelijkheid zijn met onpersoonlijkheid als een manier van natuur: beide aspecten van manifestatie staan tegenover elkaar in de oneindige variëteit van bewust Bestaan. Wat voor de mentale rede onverzoenlijke verschillen zijn, presenteren zichzelf aan de Bovenmentale intelligentie als naast elkaar bestaande correlaties; wat voor de mentale rede tegengesteld zijn, zijn voor de Bovenmentale intelligentie aanvullingen. Ons denkvermogen ziet, dat alle dingen geboren worden uit Materie of materiële Energie, erdoor bestaan en erin teruggaan; hij concludeert, dat Materie de eeuwige factor is, de primaire en uiteindelijke werkelijkheid, Brahman. Of hij ziet alles als geboren uit Leven-Kracht of Denkvermogen, bestaand door Leven of Denkvermogen, die teruggaan naar het universele Leven en Denkvermogen, en hij concludeert, dat deze wereld een schepping is van de kosmische Leven-Kracht of van een kosmisch Denkvermogen of Logos. Of hij ziet de wereld en dingen weer als geboren uit, bestaand door en terugkerend naar het Werkelijk-Idee of Kennis-Wil van de Geest of naar de Geest zelf en hij concludeert op een idealistisch of spiritueel gezichtspunt van het universum. Hij kan zich fixeren op elk van deze manieren van zien, maar voor zijn normale afscheidende visie sluit iedere manier de andere uit. Het Bovenmentale bewustzijn stelt voor dat ieder gezichtspunt waar is voor de actie van het principe, dat hij opzet; hij kan zien, dat er een materiële wereld-formule is, een vitale wereld-formule, een mentale wereld-formule, een spirituele wereld-formule en ieder kan overheersen in een wereld van zichzelf en

tegelijkertijd allen kunnen combineren in een wereld als haar samenstellende vermogens. De zelf-formulering van Bewuste-Kracht, waarop onze wereld gebaseerd is als een klaarblijkelijke Onbewustheid, die in zichzelf een allerhoogst Bewust-Bestaan besluit en alle vermogens van het Wezen samenhoudt in haar onbewuste heimelijkheid, een wereld van universele materie, die in zichzelf Leven, Denkvermogen, Bovenmentale, Supramentale, Geest realiseert, terwijl ieder van hen op hun beurt de anderen opneemt als een middel van zijn zelf-uitdrukking, Materie, die in de spirituele visie bewijst, dat zij altijd een manifestatie van de Geest is geweest, is voor de Bovenmentale kijk een normale en gemakkelijk realiseerbare schepping. In zijn vermogen van voortbrenging en in het proces van zijn uitvoerende dynamiek is het Bovenmentale een organisator van vele potentialiteiten van Bestaan, die ieder hun afgescheiden werkelijkheid bevestigen, maar allemaal in staat zijn om zich samen te binden op veel verschillende maar gelijktijdige manieren, een magisch ambachtsman, die in staat wordt gesteld om de veelkleurige schering en inslag te weven van de manifestatie van een enkelvoudige entiteit in een complex universum.

In deze gelijktijdige ontwikkeling van veelvoudige, onafhankelijke of gecombineerde Vermogens of Potenties is er nog --- of is er vooralsnog --- geen chaos, geen conflict, geen val uit de Waarheid of Kennis. Het Bovenmentale is de schepper van waarheden, niet van illusies of valsheden: wat uitgewerkt wordt in welk gegeven bovenmentaal energieveld of beweging dan ook, is de waarheid van het Aspect, Vermogen, Idee, Kracht, Heerlijkheid, die bevrijd is in onafhankelijke handeling, de waarheid van de consequenties van zijn werkelijkheid in die onafhankelijkheid. Er is geen exclusiviteit, die ieder laat gelden als de enige waarheid van zijn of de anderen als inferieure waarheden: iedere God kent alle Goden en hun plaats in het bestaan; ieder Idee staat alle andere ideeën en hun recht van bestaan toe; iedere Kracht staat een plaats toe aan alle andere krachten en aan hun waarheid en consequenties; geen zaligheid van afgescheiden vervuld bestaan of afgescheiden ervaring ontkent of veroordeelt de zaligheid van ander bestaan of andere ervaring. Het Bovenmentale is een principe van kosmische Waarheid en een uitgestrekte en eindeloze algemeenheid is juist zijn geest; zijn energie is een al-dynamiek, zowel als een principe van afgescheiden dynamieken; hij is een soort inferieur Supramentale, --- ofschoon hij niet overwegend betrokken is met absoluten, maar met, wat genoemd zou kunnen worden, de dynamische potenties of pragmatische waarheden van Werkelijkheid, of hoofdzakelijk met absoluten voor hun vermogen van het genereren

van pragmatische of scheppende waarden, ofschoon ook zijn opvatting van dingen, meer globaal is dan integraal, omdat zijn totaliteit opgebouwd is uit globale gehelen of samengesteld door afgescheiden onafhankelijke werkelijkheden, die zich samen verenigen of samenvloeien en ofschoon de essentiële eenheid door hem gegrepen en gevoeld wordt als de basis van dingen en doorgedringend in hun manifestatie, maar niet langer, zoals in het Supramentale hun intieme en altijd aanwezige geheim, hun dominerende gebied, de openlijke voortdurende bouwer van het harmonische geheel van hun activiteit en natuur.

Als we het verschil zouden begrijpen tussen dit globale Bovenmentale Bewustzijn en ons afscheidende en alleen onvolmaakte synthetische mentale bewustzijn, zouden we er dicht bij kunnen komen, als we het strikt mentale vergelijken met wat een bovenmentale kijk zou zijn van activiteiten in ons materiële universum. Voor het Bovenmentale zouden bijvoorbeeld alle religies waar zijn als ontwikkelingen van de ene eeuwige religie, alle filosofieën zouden ieder geldig zijn in hun eigen gebied als een verklaring van zijn eigen universum-kijk vanuit zijn eigen standpunt, alle politieke theorieën met hun uitvoering zouden de legitieme uitwerking zijn van een Idee-Kracht met zijn recht op toepassing en praktische ontwikkeling in het spel van de energieën van de Natuur. In ons afscheidende bewustzijn, dat onvolmaakt bezocht wordt door flitsen van algemeenheid en universaliteit, bestaan deze dingen als tegengestelden, ieder claimt de waarheid te zijn en beoordeelt de ander met fouten en valsheid; ieder voelt zich aangezet om de anderen te weerleggen of vernietigen om zelf alleen de Waarheid te kunnen zijn en te leven: op zijn best moet ieder claimen om superieur te zijn en anderen alleen toe te laten als inferieure waarheidsuitdrukkingen. Een bovenmentale Intelligentie zou weigeren om deze opvatting of aandrang naar exclusiviteit een moment te onderhouden; hij zou allen toestaan te leven als noodzakelijk voor het geheel of ieder op zijn plaats in het geheel zetten of ieder hun veld van realisatie of van inspanning toekennen. Dit komt omdat in ons het bewustzijn volledig naar beneden gekomen is in de verdelingen van de Onwetendheid; Waarheid is niet langer ofwel een Oneindigheid of een kosmisch geheel met vele mogelijke formuleringen, maar een rigide bevestiging, die enige andere bevestiging voor vals houdt, omdat deze verschilt van zichzelf en verschanst in andere beperkingen. Ons mentale bewustzijn kan inderdaad in haar kennisname een aanzienlijke benadering bereiken van een totale veelomvattendheid en algemeenheid, maar zich organiseren in handeling en leven lijkt voorbij haar vermogen te gaan. Het

evolutionaire Denkvermogen, manifest in individuen en collectiviteiten, gooit een veelvoud op van uiteenlopende gezichtspunten, uiteenlopende lijnen van handeling en laat hen zich zij aan zij uitwerken of in botsing of in zekere wederzijdse vermenging; hij kan selectieve harmonieën maken, maar hij kan geen harmonische controle bereiken van een ware totaliteit. Het kosmische Denkvermogen moet zelfs in de evolutionaire Onwetendheid, zoals alle totaliteiten, een dergelijke harmonie hebben, als het alleen maar van gearrangeerde overeenkomsten of disharmonieën is; in hem is ook een onderliggende dynamiek van eenheid: maar hij draagt de volledigheid van deze dingen in zijn diepten, misschien in een supramentaal-bovenmentaal substraat, maar legt dit niet op aan het individuele Denkvermogen in de evolutie, brengt het niet of heeft het niet gebracht vanuit de diepten naar de oppervlakte. Een Bovenmentale wereld zou een wereld van harmonie zijn: de wereld van Onwetendheid, waarin we leven, is een wereld van disharmonie en strijd.

En toch kunnen we in het Bovenmentale onmiddellijk de oorspronkelijke kosmische Maya herkennen, niet een Maya van Onwetendheid, maar een Maya van Kennis, die toch een Vermogen is, dat de Onwetendheid mogelijk heeft gemaakt, zelfs onvermijdelijk. Want als ieder principe, dat losgelaten wordt in actie, zijn onafhankelijke lijn moet volgen en zijn volledige consequenties uitvoeren, moet aan het principe van scheiding ook zijn volledige loop toegestaan worden en zijn absolute consequentie bereiken; dit is de onvermijdelijke neerdaling, *facilis descensus*, die het Bewustzijn volgt, als zij eenmaal het afscheidende principe toestaat, totdat zij door verduisterende oneindig kleine fragmentatie, *tucchyenā*⁹⁹, het materiële Onbewustzijn binnengaat, --- de Onbewuste Oceaan van de Rig Veda, --- en wanneer de Ene daaruit geboren wordt door zijn grootheid, is hij eerst nog besloten door een fragmentaal afscheidend bestaan en bewustzijn, dat het onze is en waarin we dingen samen moeten brengen om een geheel te bereiken. In die langzame en moeilijke verschijning wordt een zekere gelijkenis van waarheid gegeven aan de uitspraak van Heraclitus, dat Oorlog de vader van alle dingen is; want ieder idee, kracht, afgescheiden bewustzijn, levend wezen gaat juist door de noodzaak van zijn onwetendheid een botsing binnen met anderen en probeert te leven en te groeien en zichzelf te vervullen door onafhankelijke zelf-gelding, niet door harmonie met de rest van het bestaan. Toch is er nog steeds de onbekende onderliggende Eenheid, die ons dwingt om langzaam te streven naar een of andere vorm van harmonie,

⁹⁹ Rig Veda, X.129.3.

van wederzijdse afhankelijkheid, van harmonisering van disharmonieën, van een moeilijke eenheid. Maar alleen door de evolutie in ons van de besloten suprabewuste vermogens van kosmische Waarheid en van de Werkelijkheid, waarin zij een zijn, kan de harmonie en eenheid, waar wij naar streven, dynamisch gerealiseerd worden in de vezel van ons zijn en al haar zelfuitdrukking en niet hoofdzakelijk juist in onvolmaakte pogingen, onvolledige constructies, altijd veranderende benaderingen. De hogere gebieden van het spirituele Denkvermogen moeten voor ons wezen en bewustzijn openen en ook datgene, wat zelfs voorbij het spirituele Denkvermogen ligt, moet in ons verschijnen, als we de goddelijke mogelijkheid van onze geboorte in het kosmisch bestaan moeten gaan vervullen.

Het Bovenmentale bereikt in zijn afdaling een lijn, die de kosmische Waarheid scheidt van de kosmische Onwetendheid; bij die lijn wordt het mogelijk voor de Bewustzijn-Kracht, terwijl hij de nadruk legt op de afgescheidenheid van iedere onafhankelijke beweging, die geschapen is door het Bovenmentale en hun eenheid verbergt en verduistert, om het Denkvermogen te scheiden door een exclusieve concentratie van de bovenmentale bron. Er is al een overeenkomstige scheiding geweest van het Bovenmentale van zijn supramentale bron, maar met een transparantie in de sluier, die een bewuste transmissie toestaat en een zekere lichte verwantschap onderhoudt; maar hier is de sluier ondoorschijnend en de transmissie van de Bovenmentale motieven naar het Denkvermogen is verborgen en duister. Het afgescheiden Denkvermogen handelt alsof hij een onafhankelijk principe zou zijn en ieder mentaal wezen, ieder fundamenteel mentaal idee, vermogen, kracht staat op gelijke wijze in zijn afgescheiden zelf; wanneer hij communiceert met anderen of met hen combineert of met hen in aanraking komt, is het niet met een algemene universaliteit van de bovenmentale beweging, op een basis van onderliggende eenheid, maar als onafhankelijke eenheden, die samengevoegd worden om een afgescheiden opgebouwd geheel te vormen. Door deze beweging gaan we van de kosmische Waarheid naar de kosmische Onwetendheid. Het kosmische Denkvermogen bevat op dit niveau zonder twijfel zijn eigen eenheid, maar is niet gewaar van zijn eigen bron en fundatie in de Geest of kan het alleen bevatten door de intelligentie, niet in enige duurzame ervaring; hij handelt in zichzelf, alsof door zijn eigen recht en werkt uit, wat hij ontvangt als materiaal zonder directe communicatie met de bron, van waaruit hij het ontvangt. Zijn eenheden handelen ook in de onwetendheid van elkaar en van het kosmische geheel, behalve voor de kennis, die zij kunnen krijgen door

kontakt en communicatie, --- het fundamentele gevoel van identiteit en de wederzijdse doordringing en begrip, dat er van komt, zijn er niet langer. Alle handelingen van deze Denkvermogen Energie gaan voort op de tegengestelde basis van de Onwetendheid en haar verdelingen en, ofschoon zij de resultaten zijn van een zekere bewuste kennis, is het een gedeeltelijke kennis, niet een ware en integrale zelf-kennis, noch een ware en integrale wereld-kennis. Dit karakter volhardt in het Leven en in subtiële Materie en verschijnt opnieuw in het grove materiële universum, dat opstijgt uit de uiteindelijke sprong in het Onbewuste.

Toch verblijft er, zoals in ons subliminale of innerlijke Denkvermogen, ook in het Denkvermogen een groter vermogen van communicatie en wederkerigheid, een vrijer spel van geestesgesteldheid en gewaarwording dan het menselijke denkvermogen bezit en de Onwetendheid is niet volledig; een bewuste harmonie, een wederzijdse onafhankelijke organisatie van juiste relatie is meer mogelijk; het denkvermogen is nog niet verstoord door blinde Levenskrachten of verduisterd door niet reagerende Materie. Het is een niveau van Onwetendheid, maar nog niet van valsheid of fout, --- of de sprong in valsheid en fout is tenminste nog niet onvermijdelijk; deze Onwetendheid is beperkend, maar niet noodzakelijk vervalsend. Er is beperking van de kennis, een organisatie van gedeeltelijke waarheden, maar geen ontkenning of tegengestelde van waarheid of kennis. Dit karakter van een organisatie van gedeeltelijke waarheden op een basis van afscheidende kennis volhardt in het Leven en subtiële Materie, want de exclusieve concentratie van Bewustzijn-Kracht, die hen in afscheidende handeling plaatst, scheidt of sluiert het Denkvermogen niet volledig van het Leven of het Denkvermogen en het Leven van de Materie. De volledige scheiding kan alleen plaatsvinden, wanneer het stadium van Onbewustheid bereikt is en onze wereld van veelvoudige Onwetendheid opstijgt uit die duistere matrix. Deze andere nog bewuste stadia van de involutie zijn inderdaad organisaties van de Bewuste-Kracht, waarin ieder leeft vanuit zijn eigen centrum, zijn eigen mogelijkheden navolgt, en het predominante principe zelf, of het nu Denkvermogen, Leven of Materie is, de dingen uitwerkt op zijn of haar eigen onafhankelijke basis; maar wat uitgewerkt wordt, zijn waarheden van zichzelf, geen illusies of een wirwar van waarheid en valsheid, kennis en onwetendheid. Maar, wanneer door een exclusieve concentratie op Kracht en Vorm, Bewustzijn-Kracht, fenomenaal Bewustzijn van Kracht lijkt te scheiden of wanneer hij Bewustzijn absorbeert in een blinde slaap, verloren in Vorm en Kracht, dan moet het Bewustzijn terug naar

zichzelf strijden door een fragmentarische evolutie, die fouten noodzakelijk maakt en valsheid onvermijdelijk. Desalniettemin zijn deze dingen ook geen illusies, die ontsprongen zijn aan een oorspronkelijk Niet-Bestaan; zij zijn, zouden we kunnen zeggen, de onvermijdelijke waarheden van een wereld, geboren uit Onbewustheid. Want de Onwetendheid is in werkelijkheid nog een kennis, die zichzelf zoekt achter het oorspronkelijke masker van Onbewustheid; hij mist en vindt; zijn resultaten, natuurlijk en zelfs onvermijdelijk op hun eigen lijn, zijn de ware consequentie van de sprong, --- op een bepaalde manier, zelfs, de juiste werking van het herstel van de sprong. Bestaan, dat plonst in een klaarblijkelijk Niet-Bestaan, Bewustzijn in een klaarblijkelijke Onbewustheid, Heerlijkheid van bestaan in een uitgestrekte kosmische ongevoeligheid zijn het eerste resultaat van de val en, bij de terugkeer er vanuit door een strijdende fragmentarische ervaring, de verkrijging van Bewustzijn in de duale termen van waarheid en valsheid, kennis en fout, van Bestaan in de duale termen van leven en dood, van Heerlijkheid van bestaan in de duale termen van pijn en plezier zijn het noodzakelijke proces van het werk van zelf-ontdekking. Een zuivere ervaring van Waarheid, Kennis, Heerlijkheid, onvergankelijk bestaan zouden hier zelf een tegenstelling zijn van de waarheid van dingen. Het zou alleen anders kunnen zijn als alle wezens in de evolutie rustig ontvankelijk waren voor de psychische elementen in hen en voor het Supramentale, dat ten grondslag ligt aan de werkingen van de Natuur; maar hier komt de Bovenmentale wet naar binnen van iedere Kracht, die zijn eigen mogelijkheden uitwerkt. De natuurlijke mogelijkheden van een wereld, waarin een oorspronkelijke Onwetendheid en een verdeling van bewustzijn de hoofdprincipes zijn, zou de verschijning zijn van Krachten van Duisternis, die gedwongen zijn om de Onwetendheid te onderhouden, waardoor zij leven, een onwetende strijd om het ontstaan te kennen van valsheid en fout, een onwetende strijd om te leven om fout en kwaad voort te brengen, een egoïstische strijd om te genieten, ouder van fragmentarische vreugden en pijnen en lijden; deze zijn daarom de onvermijdelijke eerst ingeprente karakters, ofschoon niet de enige mogelijkheden van ons evolutionaire bestaan. Toch moeten, omdat het Niet-Bestaan een besloten Bestaan is, het Onbewuste een besloten Bewustzijn, de ongevoeligheid een gemaskerd en slapend Ananda, deze geheime werkelijkheden tevoorschijn komen; het verborgen Bovenmentale en Supramentale moeten zichzelf tenslotte ook vervullen in deze klaarblijkelijk tegengestelde organisatie van een donker Oneindig

Twee dingen geven die culminatie gemakkelijker dan het anders zou zijn. Het

Bovenmentale heeft in de nederdaling naar materiële schepping modificaties van zichzelf voortgebracht, --- Intuïtie in het bijzonder met haar doordringende bliksemflitsen van waarheid, die plaatselijk punten en landgebieden in ons bewustzijn verlichten, --- die de besloten waarheid van dingen dichterbij ons opvattingvermogen kan brengen en, door ons zelf eerst ook wijder te openen in het innerlijke wezen en dan als resultaat in het uiterlijke oppervlakte zelf ook voor de boodschappen van deze hogere gebieden van bewustzijn, door in hen te groeien, kunnen we zelf ook intuïtieve en bovenmentale wezens worden, niet beperkt door het intellect en het gevoel, maar in staat tot een meer universeel begrip en een onmiddellijke aanraking van de waarheid juist in zijn zelf en lichaam. In feite komen flitsen van verlichting uit deze hogere gebieden al naar ons toe, maar deze tussenkomst is meestal fragmentarisch, toevallig en gedeeltelijk; wij moeten nog beginnen om onszelf te vergroten in hun gelijkenis en in ons de grotere Waarheid handelingen organiseren, waar we potentieel tot in staat zijn. Maar, ten tweede, moeten het Bovenmentale, de Intuïtie, zelfs het Supramentale, zoals we gezien hebben, niet alleen principes zijn, die inherent en verward zijn in de Onbewustheid, van waaruit we oprijzen in de evolutie en onvermijdelijk bestemd om te ontwikkelen, maar heimelijk tegenwoordig zijn, verborgen actief, met flitsen van intuïtieve verschijning in de kosmische activiteit van Denkvermogen, Leven en Materie. Het is waar, dat hun actie besloten is en zelfs, wanneer zij tevoorschijn komen, worden zij veranderd door het medium, materieel, vitaal, mentaal, waarin zij werken en niet gemakkelijk herkenbaar. Het Supramentale kan zichzelf niet manifesteren als het Schepper Vermogen vanaf het begin in het universum, want als hij dat deed, zou de Onwetendheid en de Onbewustheid onmogelijk zijn of anders zou de noodzakelijke langzame evolutie veranderen in een snelle transformatie scene. Toch kunnen we bij iedere stap van de materiële energie het stempel zien van onvermijdelijkheid, gegeven door een supramentale schepper, in alle ontwikkeling van leven en denkvermogen het spel van de lijnen van mogelijkheid en hun combinatie, die het stempel is van Bovenmentale interventie. Zoals het Leven en het Denkvermogen vrijgelaten worden in de Materie, moeten deze grotere vermogens van de besloten Godheid ook op hun tijd tevoorschijn komen uit de involutie en hun allerhoogste Licht in ons neerdalen van boven.

Een goddelijk Leven in de manifestatie is dan niet alleen mogelijk als het hoge resultaat en kapitaal van ons huidige leven in de Onwetendheid, maar, als deze dingen zijn zoals we het gezien hebben, is het de onvermijdelijke uitkomst en voltooiing van de

evolutionaire inspanning van de Natuur.

EINDE VAN HET EERSTE BOEK